

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
ในบริบทสังคมไทย

ปริญญานิพนธ์
ของ
ปริญดา พیمانแมน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
สิงหาคม 2560

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
ในบริบทสังคมไทย

ปริญญานิพนธ์
ของ
ปริญดา พیمانแมน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
สิงหาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
ในบริบทสังคมไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
สิงหาคม 2560

ปริยดา พิมานแมน. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย. ปริญญาโท ปร.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนุลดา จามจุรี, อาจารย์ ดร. วัยวุฒิ อยู่โนคิด, Dr Sascha Helbardt.

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา 3) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา การดำเนินการในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิมานวิทยาคารราชวาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวนทั้งหมด 254 คน วิจัยดำเนินการแบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา และพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ระยะที่ 3 การตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ 2) ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง 3) ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค ผลการประเมินค่าความสอดคล้องของเครื่องมือประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน ในบริบทสังคมไทย โดยดัชนีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ทุกรายการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม 2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีกระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 สำรวจวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น ขั้นที่ 2 ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรม ขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด 3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่าระดับค่าความแปรปรวนพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนเพิ่มขึ้นทั้ง 3 ตัวชี้วัดหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียน มีแนวโน้มสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON MULTICULTURAL
EDUCATION FOR ELEMENTARY LEVEL STUDENTS IN THE CONTEXT OF THAI SOCIETY.

Presented in Partial Fulfilment of the Requirements for the
Doctor of Philosophy Degree in Curriculum Research and Development
at Srinakharinwirot University

August 2017

Prinda Pimarnman. (2017). Development of an Instructional Model Based on Multicultural Education for Elementary Level Students in the Context of Thai Society. Dissertation, Ph.D. (Curriculum Research and Development). Bangkok: Graduate school, Srinakharinwirot University, Advisor Committee: Asst. Prof. Dr. DanuladaJamjuri, Dr. WaiwutYunaisil, Dr. Sascha Helbardt.

This aim of this research are as follows: 1) to develop the desirable characteristics of multiculturalism among elementary school students in the context of Thai society; and 2) to develop an instructional model based on multicultural education for elementary level students in the context of Thai society; 3) to study the effectiveness of the instructional model based on multicultural education for elementary level students in the context of Thai society. The sample consisted of a total of two hundred and fifty-four Grade four students at Pimarnwitnarathiwat School, under the jurisdiction of the Office of the Private Education Commission. The methodology is divided into three phases. Phase One: the study of a multicultural characteristics of elementary school students and the development of a multiculturalism assessment tool; Phase Two: the development of an instructional model based on multicultural education for elementary school students; Phase Three: validation of the multicultural instructional model. The results of the research found the following: 1. the desirable characteristics of multiculturalism among elementary students in the context of Thai society consists of the following: 1) to know cultural plurality; 2) to understand cultural diversity; 3) to respect cultural equality. The results of the assessment of the consistency of the descriptive instrument of desirable characteristics of multiculturalism among students in the context of Thai society by a consistency index of between 0.80 to 1.00 in every aspect, which shows that the multiculturalism evaluation tool developed by the researcher is appropriate; 2. the instructional model based on multicultural education for elementary school students has a multicultural learning process, consisting the following of Step One: to explore their own and other cultures; Step Two: to explicit attitudes from cultural knowledge; Step Three: to exchange cultural experiences; Step Four: to examine culture of conflicts; 3. And the effectiveness of the learning management model. It was found that the level of variance of the multiculturalism of the students in all three indicators increased after using the instructional model based on multicultural education for students was higher at a statistically significant level of .05.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนุตา จามจุรี ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร. วัชรุฑณ์ อยู่ในศีล ดร. ชูศักดิ์ ชัมภลชีต และ Dr. Sascha Helbardt กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่เมตตาให้คำปรึกษาแนะนำความรู้และตรวจข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จนปริญญานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี แย้มกลีกร ที่ท่านให้ความกรุณามาเป็นประธานกรรมการสอบปากเปล่า และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพบุลย์ อ่อนมั่ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มารุต พัฒนา ที่ท่านได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานวิจัยให้มีคุณภาพและเป็นกรรมการสอบปากเปล่าทำให้ผู้วิจัยได้สำเร็จการศึกษาอย่างสมบูรณ์

ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตรสาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้ว่าการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิตนั้นมิได้สิ้นสุดเพียงแค่การทำปริญญานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงลงเท่านั้นหากแต่ยังได้ซึมซับกระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านมาและพร้อมจะนำไปพัฒนาปรับปรุง ถ่ายทอดและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นและสังคมต่อไป

ขอขอบคุณบุคคลที่อยู่เบื้องหลังของการทำวิจัยทุกท่าน เป็นผู้ให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือและรอคอยความสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้ คือ คุณพ่อปรัชญา พิมานแมน และ คุณแม่สุชาดา พิมานแมน ผู้วิจัยขอขอบคุณงามความดีในงานวิจัยนี้ด้วยความเคารพอย่างสูง

ปริญดา พิมานแมน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยม	13
คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม.....	16
โครงสร้างเอกลักษณ์ทางสังคมกับพหุวัฒนธรรม.....	22
แนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	28
ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรม.....	44
แนวคิดการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	46
แนวคิดการประเมินผลตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	53
สรุปการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	57
3 วิธีดำเนินการวิจัย	58
ระยะที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ความเป็นพหุวัฒนธรรมฯ.....	61
ระยะที่ 2 พัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมฯ.....	66
ระยะที่ 3 ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ.....	73

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมและการพัฒนาเครื่องมือ ประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมฯ.....	85
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมฯ.....	103
ตอนที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิผล และการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ.....	149
5 สรุปผลและอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	163
สรุปผลการวิจัย.....	164
การอภิปรายผลการวิจัย.....	169
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	178
บรรณานุกรม.....	180
ภาคผนวก.....	187
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	288

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การวิเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนว พหุวัฒนธรรมศึกษา.....	45
2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	51
3 ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	77
4 ผลการประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรม.....	91
5 ผลการประเมินความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรม.....	101
6 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม...	103
7 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพหุวัฒนธรรม ศึกษา.....	115
8 ผลการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพหุ วัฒนธรรมศึกษา.....	119
9 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษากับสาระการเรียนรู้แกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	121
10 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุ วัฒนธรรมศึกษา.....	129
11 ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	133
12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องเรียนที่ 1.....	142
13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องเรียนที่ 2.....	143
14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องเรียนที่ 3.....	144

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องเรียนที่ 4.....	145
16 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม วัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องเรียนที่ 5.....	146
17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องเรียนที่ 6.....	147
18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามตัวชี้วัด.....	148
19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรมของนักเรียนระหว่างระยะเวลาของการทดลอง.....	150
20 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรม.....	151
21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็น พหุวัฒนธรรม.....	153
22 ผลการประเมินพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	155
23 แสดงปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขการจัดการเรียนรู้ตามแนว พหุวัฒนธรรมศึกษา.....	157
24 แสดงรายการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	159

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม.....	20
3 เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม.....	25
4 มิติการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	33
5 เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	37
6 กระบวนการจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	41
7 รูปแบบการออกแบบการเรียนรู้ของเอ็ดดี้.....	50
8 ร่างการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	57
9 ขั้นตอนดำเนินการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมฯ...	60
10 สารองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา.....	110
11 กระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม.....	111
12 คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม.....	113
13 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา.....	114
14 เปรียบเทียบการมีปฏิสัมพันธ์ของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรม.....	152
15 เปรียบเทียบการมีปฏิสัมพันธ์ของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะฯ จำแนกราย ห้องเรียน.....	154

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วัฒนธรรมเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีจุดเริ่มต้นพร้อมกับวิวัฒนาการของมนุษยชาติ การอยู่ร่วมกันของสังคมตามความเป็นมนุษย์มีลำดับการพัฒนาการจากสังคมเก็บของป่าล่าสัตว์ สู่สังคมเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ สัมผัสความเป็นสังคมจากความไม่เป็นระเบียบสู่ความเป็นระเบียบทำให้เกิดความเจริญขึ้นของเมืองที่ปรับตัวให้เข้ากับภูมิศาสตร์ หรือแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่จึงถูกแสดงออกมาทางความรู้ ความเชื่อ สถาบันธรรม และการกำหนดกฎระเบียบทางสังคมให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ในรัฐ ที่เรียกว่าอารยธรรมนั่นเอง ด้วยเหตุนี้จากกระบวนการทางสังคมจึงกลายเป็นกลไกแห่งการสืบต่อความรู้จากสังคมที่ส่งผ่านจากรุ่นไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ผลรวมของระบบความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ จริยธรรม ประเพณี ตลอดจนความสามารถและอุปนิสัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการเป็นสมาชิกของสังคม เป็นทั้งกฎเกณฑ์และระเบียบหรือมาตรฐานของวิถีการดำรงชีวิต ตามคำกล่าวของนักสังคมศาสตร์ เอ็ดเวิร์ด บี ไทเลอร์ (Edward B. Tylor. 1871: 14) ที่เขียนไว้ในหนังสือไพรimitive คัลเจอร์ (Primitive Culture) ทฤษฎีวิวัฒนาการทางวัฒนธรรม กล่าวว่า “ไม่มีมนุษย์คนใดเจริญเติบโตโดยปราศจากวัฒนธรรม และไม่มีวัฒนธรรม ถ้าปราศจากมนุษย์” ดังนั้นอาจสรุปได้ว่ามนุษย์ทุกเชื้อชาติคือผู้ขับเคลื่อนวัฒนธรรมนั่นเอง (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และพลศักดิ์ จรไกรศรี, 2524: 25-32; เสาวภา พรศิริพงษ์, 2549: 17-19) พหุวัฒนธรรมนิยม (Multiculturalism) จึงเกิดขึ้นจากความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรมแพร่กระจายทางสังคมโดยการอพยพเคลื่อนย้ายของกลุ่มชาติพันธุ์เข้ามารวมกับกลุ่มชาติพันธุ์เดิม ซึ่งรูปแบบการอพยพสามารถแบ่งกลุ่มจากการแสดงพฤติกรรมสังคมของผู้อยู่เดิมได้ในสามรูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่หนึ่ง การไม่ต้อนรับอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน (One Nation-State) ตัวอย่างเช่น ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเยอรมัน เป็นต้น รูปแบบที่สอง สังคมที่มีการอยู่อย่างผสมผสานกลมกลืน โดยการกลืนกินผู้ย้ายถิ่นให้ปรับตัวเหมือนพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศ โดยใช้ภาษาและวัฒนธรรมเป็นตัวกลืน (Cultural Integration) ตัวอย่างเช่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศอังกฤษ เป็นต้น และรูปแบบสุดท้าย การอยู่อย่างเข้าใจอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน รูปแบบนี้เรียกว่าสังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural Society) ตัวอย่างเช่น ประเทศออสเตรเลีย ประเทศอเมริกา เป็นต้น (Auster, 1990: 2) จึงอาจอธิบายได้ว่าพหุวัฒนธรรมไม่ได้มีความหมายที่จะรวมวัฒนธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียว (Assimilation) โดยกลืนความหลากหลายที่มีอยู่ในสังคมแต่คำว่าพหุวัฒนธรรมหมายถึงการยอมรับความต่าง การสร้างความเท่าเทียมกันและมีความเข้าใจซึ่งนำไปสู่ความอดทนอดกลั้นต่อความต่าง จนเกิดความชื่นชมในความต่างทางวัฒนธรรมขึ้น เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นจริงของสังคมที่อยู่

ร่วมกันของความหลากหลายทางชาติพันธุ์หรือเชื้อชาติ เพศ ความเชื่อทางศาสนา ภาษาลักษณะเฉพาะของกลุ่ม อายุ ภูมิภาคประเทศและชนชั้นหรือสถานะทางสังคม (Gollnick and Chinn. 2009: 74-80) ดังนั้นแนวคิดพหุวัฒนธรรมจึงเป็นการจัดการกับความอคติที่มีต่อความต่างทางวัฒนธรรม และสร้างให้เห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้เกิดความเข้าใจ ยอมรับและการเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกันได้ในสังคม

พหุวัฒนธรรมศึกษา (Multicultural Education) จึงเป็นการศึกษาสาขาสากลที่ไม่ใช่เพียงจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางเนื้อหาสาระวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการเรียนรู้ความหมายของความเป็นมนุษย์และบรรลุผลสัมฤทธิ์ในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้การเชื่อมต่อจากสังคมหนึ่งกับอีกสังคมหนึ่งเป็นไปได้ง่ายตาย การให้ความสำคัญในการอยู่ร่วมกันบนความต่างทางวัฒนธรรม และเน้นว่านี่คือหลักสากลพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ ซึ่งองค์การยูเนสโก (UNESCO Education. 2006: 19-20) ได้สร้างความตระหนักถึงสิทธิที่เรียกว่า การข้ามวัฒนธรรม และการกำหนดจุดมุ่งหมายคุณลักษณะของเด็กในสังคมพหุวัฒนธรรม ดังนี้

- 1) การเรียนรู้เพื่อรู้จริง (Learning to know) เป็นการเรียนรู้ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ความเป็นอัตลักษณ์ของปัจเจกชนว่ามีความหลากหลายโดยเข้าใจความต่างทั้งเชิงกว้างและเชิงลึก
- 2) การเรียนรู้เพื่อทำเป็น (Learning to do) เป็นการแสดงให้เห็นถึงการกระทำหรือพฤติกรรมที่มีความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มสังคมนั้นๆ อันได้แก่ ข้อปฏิบัติต่างๆ การแต่งกาย และขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ที่มีอย่างหลากหลายในสังคม
- 3) การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น (Learning to live with the other) เป็นการพัฒนาตนเองให้สามารถเข้าใจผู้อื่น ด้วยการยอมรับและรู้จักซึ่งในแต่ละอัตลักษณ์ที่มีอยู่ในสังคม การมีจิตสำนึกของการอยู่ร่วมกันได้ในสังคมที่หลากหลาย และ
- 4) การเรียนรู้เพื่อดำรงอยู่ (Learning to be) เป็นการพัฒนาสังคมก้าวข้ามผ่านความขัดแย้ง ด้วยการเคารพและให้เกียรติในความต่างอัตลักษณ์ มีความรับผิดชอบร่วมกัน และความรู้ทุกแง่มุมของการมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นจากการผลักดันด้านสิทธิมนุษยชนขององค์การยูเนสโกรวมถึงกระแสสังคมที่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความเป็นสังคมสากล ทำให้ความเป็นพหุวัฒนธรรมถูกกล่าวถึงให้เป็นหนึ่งในทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ของเด็กในศตวรรษที่ 21 นั่นคือ ทักษะด้านสังคมและข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) ที่กล่าวไว้ใน 21st Century Learning Knowledge-and-Skills Rainbow ที่เห็นพ้องกับฮาวเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner, 2007: 19) นักการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับพลังแห่งการเรียนรู้ พลังสมองทั้ง 5 ด้าน (Five Minds) ที่อธิบายถึงพลังด้านการคิดที่หลากหลายแต่ไม่มองข้ามพลังที่สี่ด้านการเคารพให้เกียรติกัน (Respectful Mind) ที่ควรส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการให้เกียรติผู้อื่น เคารพนับถือ ยอมรับ

ในความแตกต่างของกันและกันถึงแม้จะมีความคิดเห็นและค่านิยมที่ต่างกัน โดยเฉพาะปัจจุบันการคมนาคมที่ล้ำสมัยทำให้ผู้คนเคลื่อนย้าย เดินทางและมีการติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวกมากขึ้น ต้องพบเจอผู้อื่นที่มีความแตกต่างหลากหลายทั้งด้านกายภาพ วัฒนธรรม ความเชื่อ จึงต้องสร้างเด็กให้เป็นผู้ที่ให้เกียรติคนที่มีความแตกต่างจากตนเอง ต้องเป็นผู้ไม่มีอคติในด้านลบลบต่อคนต่างเชื้อชาติต่างศาสนา ต่างความเชื่อและความศรัทธา (Bernie; & Charles, 2009:78) จึงเห็นได้ว่านักการศึกษาต่างเห็นพ้องกันว่าบริบทของความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ครูและนักเรียนต้องเรียนรู้สำหรับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

สำหรับประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วยคนมากกว่า 30 เชื้อชาติ ได้แก่ มอญ ฝรั่ง เขมร จีน ญวน เขก มาตั้งแต่ก่อนรัฐจารีตของไทยโบราณกาล (Encyclopedia of the Nation. 2008: online) โดยมาจากหลายปัจจัย บ้างมาจากการเข้ามาเป็นเชลยศึก บ้างมาติดต่อค้าขายหรือการอพยพลี้ภัย เป็นต้น แต่ประเทศไทยมองตนเองว่าเป็นประเทศที่มีความเป็นชาติพันธุ์เดียวมีวัฒนธรรมเดียวและมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาเป็นเวลาช้านาน จึงทำให้แนวคิดเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมไม่ได้ถูกเน้นย้ำเท่าใดนักในประเทศไทย สาเหตุเนื่องมาจากนโยบายทางการเมืองและสังคมที่เน้นการผสมผสานกลมกลืนทางวัฒนธรรมมาโดยตลอด ปัจจัยที่เร่งให้มีการเปลี่ยนแปลงคือการถูกคาดหวังจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ การกลืนทางภาษาพูด การแต่งกาย การเข้าสู่ระบบโรงเรียนเพื่อให้ได้สัญชาติไทย เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่ารัฐมีบทบาทสำคัญในการกีดกันในการเป็นตัวตนที่แท้จริงของพวกเขา โดยเฉพาะในช่วงสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ต้องการใช้ความเป็นชาตินิยมในรูปฐานการเมือง มีการกำหนดอัตลักษณ์แบบไทยจากการสร้างขึ้นโดยรัฐ รัฐเป็นผู้บอกว่าคนไทยต้องเป็นอย่างไร สิ่งนี้อาจสะท้อนให้เห็นว่าหลักการตามแนวพหุวัฒนธรรมเป็นหลักการที่รัฐไม่คุ้นเคยที่จะทำให้เกิดขึ้นและไม่เคยเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายและมาตรการจัดการสังคมโดยมองความหลากหลายทางวัฒนธรรม แต่เมื่อสถานการณ์โลก รวมทั้งสถานการณ์ภายในประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป ความเป็นโลกาภิวัตน์นำมาซึ่งการเคลื่อนย้ายของคนและข้อมูลข่าวสาร ในประเทศไทยเองเราเห็นทั้งการเข้ามาของชาวตะวันตก และผู้ที่อพยพมาจากประเทศเพื่อนบ้านของไทยเพื่อเข้ามาใช้แรงงาน สถานการณ์โลกเหล่านี้ประกอบกับสถานการณ์ภายในประเทศไทยเองที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง รวมทั้งการตื่นตัวของสิทธิมนุษยชนที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ไม่อาจถูกกดทับไว้ได้ดังเช่นเคยเป็นในอดีต กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเชื้อสายมลายู กลุ่มไทยเชื้อสายมอญได้มีการต่อสู้เพื่อเรียกร้องให้รัฐเคารพอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการแสดงออกทางวัฒนธรรมของตนมากยิ่งขึ้น (จิตติมดี อาพัทธนันท์, 2556: 4) กระบวนการทำให้เป็นกลุ่มคนชายขอบในสังคมไทย มีความสัมพันธ์กันหลายมิติ ซึ่งอำนาจรัฐครอบงำการจัดประเภทกลุ่มคนต่างๆ

ในสังคม โดยรวมเอาผู้ที่มีอัตลักษณ์เหมือนกันไว้และกีดกันคนที่มีอัตลักษณ์แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ให้เป็นคนในกลุ่มชายขอบสังคม กระบวนการที่ทั้งผลักดันออกและรวมคนไว้ให้อยู่ภาวะความรู้สึกน้อยเหนือต่ำใจ และความไม่เท่าเทียมกันในสังคมไทยที่ว่านี้ ได้แก่ 1) กระบวนการสร้างรัฐชาติไทย และกระบวนการสร้างความเป็นชาตินิยม 2) การพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย 3) การขยายตัวของทุนนิยมและกระแสโลกาภิวัตน์ เห็นได้ว่าการจัดประเภททำให้มีกลุ่มคนที่ตกอยู่ในภาวะประชากรชายขอบเพิ่มมากขึ้นในสังคมสมัยใหม่ ซึ่งมีเอกลักษณ์หรือพันธะผูกพันกันด้วยเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์ ชนชั้นและฐานะทางสังคม เพศ กลุ่มคนที่ต้องการจำเป็นพิเศษ ศาสนา อายุ ภาษา และภูมิประเทศและที่อยู่อาศัย กล่าวได้ว่าประเทศไทยในปัจจุบันมีความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นที่ปรากฏชัดเจนและซับซ้อนมากขึ้นในสังคมไทย (สุริชัย หวันแก้ว, 2550: 17)

ในสมัยที่รัฐมองความหลากหลายทางวัฒนธรรมว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศนั้น นโยบายการศึกษาของรัฐล้วนมีจุดประสงค์เพื่ออบรมบ่มเพาะและเปลี่ยนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านั้นให้เป็นวัฒนธรรมไทยแบบเดียวกันหมด อย่างไรก็ตามในยุคปัจจุบันความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้รับการยอมรับมากขึ้น เนื้อหาแบบเรียนสะท้อนถึงอุดมการณ์ของสังคม และสิ่งที่รัฐต้องการปลูกฝังให้แก่เยาวชนทุกยุคทุกสมัย เนื้อหาแบบเรียนสมัยหนึ่งอาจถูกเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป หรือเมื่อสถานการณ์ทางสังคมเศรษฐกิจการเมืองเปลี่ยนไป ประเด็นเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมก็เช่นเดียวกัน ในยุคชาตินิยมแบบเผ่าพันธุ์นิยมที่รัฐมองความหลากหลายทางวัฒนธรรมทำให้ยากต่อการปกครองประเทศ จะพบการเน้นย้ำเรื่องความยิ่งใหญ่ของเชื้อชาติไทยในเนื้อหาการจัดการเรียนการสอน และเนื้อหาการเรียนจะถูกกำหนดสาระการเรียนรู้โดยกระทรวงศึกษาธิการ (ลักขณา ปันวิชัย, 2542: 11; วารุณี ไอสถารมย์, 2535: 7) ดังนั้นอาจสรุปได้ว่ากระทรวงศึกษาธิการหรืออีกนัยหนึ่งก็คือรัฐมีอิทธิพลในการกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้นั่นเอง

แม้ว่าปัจจุบันที่ความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้รับการยอมรับมากขึ้นในประเทศไทย มีการให้ความสำคัญกับพหุวัฒนธรรมศึกษาในประเทศไทย โดยประเด็นศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนที่อยู่ชายขอบหรือชายแดนของประเทศที่มีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ วัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และลักษณะจำเพาะเจาะจงของกลุ่ม ดังเช่นงานวิจัยของชรินทร์ มั่งคั่ง (2553: 112) ที่ศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมด้านความเป็นพลเมืองดีในสาระการเรียนรู้สังคมที่เข้าใจถึงปัญหาพหุวัฒนธรรมในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนพื้นที่ชายขอบทางภาคเหนือของประเทศไทย การหาแนวทางเพื่อวางแผนการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ ชนชั้นทางสังคมที่ปรากฏในชั้นเรียน มุ่งให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่ดีสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติและปราศจากความขัดแย้งในสังคม โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มสาระสังคมในการสร้าง

ความเข้าใจที่ถูกต้องตามแนวทางพหุวัฒนธรรม เช่นเดียวกับงานวิจัยของซูริยาตี อัศศอลิฮิน (2554: 251) ที่ศึกษาผลของการใช้บทเรียนโมดูลเรื่องชนบทรอบนิยมประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนสามจังหวัดชายแดนใต้ ด้วยการสร้างหน่วยการเรียนรู้ในสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อในสาระการเรียนรู้พุทธศาสนา เพื่อช่วยให้นักเรียนกลุ่มนี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อย่างสูงขึ้น สำหรับพหุวัฒนธรรมที่มีความต่างทางด้านภาษา งานวิจัยของสุวิไล เปรมศรีรัตน์ (2551: 5) ได้ทำการศึกษาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่น และภาษาไทยเป็นสื่อ ซึ่งเกิดจากความต้องการแก้ปัญหาการอ่านหนังสือไม่ออกของนักเรียนในจังหวัดชายแดนใต้ ประเด็นความต่างทางด้านภาษาที่ผู้วิจัยไม่มองว่าภาษามลายูถิ่นเป็นปัญหาการศึกษาและยังคงพยายามรักษาอัตลักษณ์ของภาษามลายูถิ่นไม่สูญหาย ด้วยการสร้างรูปแบบวิธีการจัดระบบการศึกษาตามแนวทวิภาษา ที่เป็นการนำความแตกต่างมาสร้างเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาได้ และงานวิจัยกรณีความต่างด้านลักษณะพิเศษที่จารุณี มณีกุล (2551: 167) ที่ศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมในการศึกษาพิเศษ ด้วยการมุ่งเตรียมความพร้อมของครูผู้สอนโดยใช้กรอบการออกแบบพหุวัฒนธรรมในสถานศึกษาที่จัดให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ อีกหนึ่งงานวิจัยพหุวัฒนธรรมที่ศึกษาประเด็นเพศสภาพของ ปราณี วงษ์เทศ (2549: 2) ที่มุ่งศึกษากระบวนการกล่อมเกลาคิดใจเด็กและเยาวชนหญิงที่มีวุฒิภาวะเลี้ยงตัวเองให้อยู่รอดในสังคมได้ปกติโดยเฉพาะเขตชนบท เพื่อยกระดับจิตใจของคนให้เคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่เสมอกัน จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสามารถอธิบายถึงความต่างทางสังคมของพหุวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับโครงสร้างทางสังคมของพหุวัฒนธรรมศึกษาของแบงค์ (Banks. 2002: 25) ที่กล่าวถึงอิทธิพลจากตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งหรือจากตัวแปรหลายตัวประกอบกัน ได้แก่ สัญชาติ ชาติพันธุ์ ศาสนา ความเป็นพิเศษ ชนชั้นทางสังคม และเพศ ซึ่งมุมมองความต่างนั้น ๆ ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนและระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสิ้น

ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าปัญหาความเหลื่อมล้ำเกิดจากกลุ่มคนแบบสามัญทัศน์ (Stereotype) ในการปฏิบัติตนต่อผู้อื่นเหมารวมในทางลบและความอ่อนไหวต่อความรู้สึกที่แสดงว่าตนมีสถานะต่ำต้อยด้อยค่ากว่า ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งในระดับห้องเรียน การถูกกลั่นแกล้ง ทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจ อาจด้วยวาจาทำให้เกิดปัญหา นักเรียนไม่อยากมาโรงเรียน มีความบาดหมางใจระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครองทำให้เกิดเกี่ยวพันไปถึงในระดับสถานศึกษา ชุมชนและสังคม ปัจจุบันแม้ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน แต่ไม่ได้เตรียมความพร้อมให้ประชาชนหรือเยาวชนรับรู้หรือเข้าใจในความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งความไม่เข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม อาจส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในสังคมตามมา แม้ในบางครั้งอาจมองว่าความขัดแย้งส่วนใหญ่เป็นปัญหา

ที่เกิดขึ้นในบางภูมิภาคของประเทศ ประกอบกับนโยบายส่วนใหญ่มาจากส่วนกลางที่อาจจะไม่รู้สึกถึงความอ่อนไหวของความต่างที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา อย่างไรก็ตามรัฐควรมีการออกนโยบายในเชิงกว้างเพื่อให้ครอบคลุมการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างสำหรับการศึกษาและวิจัยในเชิงลึกระดับภูมิภาค นอกจากนี้พัฒนาการศึกษาไม่ควรศึกษาองค์ประกอบเพียงแคตัวใดตัวหนึ่งเท่านั้น แต่ควรพิจารณาแบบองค์รวม (Holistic Approach) ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า การให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาตามแนวทางพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนในประเทศไทยยังมีไม่มากเท่าที่ควร เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยต่างประเทศที่มีงานวิจัยหลากหลายรูปแบบ ทั้งในด้านการวิจัยเพื่อกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาพัฒนาการศึกษาที่เป็นรูปธรรม การเตรียมความพร้อมของผู้บริหารและครูในการจัดการศึกษาพัฒนาการศึกษา และการหาแนวทางการจัดการศึกษาแบบบูรณาการได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงสนใจการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพัฒนาการศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทสังคมไทย ซึ่งเพียเจต์ (Piaget, 1960: 58-60) กล่าวว่า เด็กช่วงอายุ 7-11 ปี มีสติปัญญาอยู่ในขั้นปฏิบัติการเชิงรูปธรรม มีความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมได้ การคิดแบบยึดตนเองเป็นศูนย์กลางลดลง (Loss of Egocentrism) ทำให้เริ่มมีความเข้าใจในหลากหลายมุมมอง สามารถเข้าใจมุมมองของผู้อื่นมากขึ้น หรือที่เรียกว่ามีความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่น (Perspective Taking) การเลือกพัฒนาเด็กในวัยนี้เพราะถ้าเด็กพัฒนาไม่ถึงจุดนี้จะกลายเป็นพวกยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางและเป็นคนเห็นแก่ตัว ขาดการแสดงพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม ด้วยการศึกษาความเข้าใจค่านิยม ทัศนคติ พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียนที่ยังไม่ปรากฏชัดตามแนวทางพัฒนาการศึกษาในบริบทของสังคมไทย ทำให้ผู้วิจัยสนใจการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพัฒนาการศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย โดยบูรณาการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพัฒนาธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ปลูกฝังทักษะให้อยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นพัฒนาธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพัฒนาการศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวพัฒนาการศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ให้นักเรียนมีลักษณะเป็นผู้รู้ความหลากหลายด้านวัฒนธรรม เข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม และเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม ในสภาพสังคมปัจจุบัน
2. เพื่อเป็นแนวทางให้กับโรงเรียนประถมศึกษาที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาที่พัฒนาขึ้นนั้นไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนโรงเรียนพิมานวิทย์นราธิวาสระดับชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนราธิวาส จำนวน 2,330 คน

กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิมานวิทย์นราธิวาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส ปีการศึกษา 2558 ห้องเรียนจำนวน 6 ห้อง มีจำนวนนักเรียน 254 คน

2. ระยะเวลาในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลองรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาที่พัฒนาขึ้น 1 ภาคการศึกษา ปีการศึกษา 2558 โดยบูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระคือการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ตัวแปรตามคือคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

4. ขอบเขตด้านเนื้อหา

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยเป็นการบูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในแต่ละสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา 2) กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี 3) กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ 4) กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ 5) กลุ่มสาระภาษาไทย 6) กลุ่มสาระภาษาอังกฤษ 7) กลุ่มสาระศิลปะและนาฏศิลป์ และ 8) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. พหุวัฒนธรรมศึกษา หมายถึง แนวทางการจัดการศึกษาที่สร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ห้องเรียน และการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นผู้รู้พลักษณ์ เข้าใจความต่าง และเคารพความต่างอย่างเสมอกัน บนพื้นฐานความแตกต่างที่มีอยู่ในสังคม อันได้แก่ ระบุลักษณะ ความเชื่อ เศรษฐฐานะ ภาษา และเพศ

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยหมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา (Multicultural Education) ร่วมกับ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสรคณนิยม (Social Constructivism) โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา ประกอบด้วย4ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1สำรวจวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น (To explore their own and other cultures) เป็นขั้นเตรียมความพร้อม และการตั้งประสบการณ์ความรู้เดิมของนักเรียน โดยครูผู้ปฏิบัติการสอนกระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์ของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่นที่แตกต่าง

ขั้นที่ 2 ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม (To explicit attitudes from cultural knowledge) เป็นขั้นที่นักเรียนใช้กระบวนการคิด หาความเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ของความหลากหลายด้านวัฒนธรรม และความแตกต่างทางวัฒนธรรมในสังคมตามเนื้อหาการเรียนรู้ที่ได้จากการบูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรม (To exchange cultural experiences) เป็นขั้นสร้างเสริมประสบการณ์ในการฝึกทักษะการปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นของนักเรียน ที่คำนึงถึงความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันในสังคม

ขั้นที่ 4 ทบทวนสะท้อนคิด (To examine cultural of conflicts) เป็นขั้นถอดบทเรียนของนักเรียน ซึ่งข้อมูลย้อนกลับอาจได้จากข้อคำถามของผู้ปกครองหรือผู้คนในชุมชน ที่มีต่อวัฒนธรรมของตนเอง

3. สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา หมายถึง ความรู้ที่ได้จากการจัดความแตกต่างทางกลุ่มวัฒนธรรมของบุคคลในสังคมที่ส่งผลต่อความอ่อนไหวทางวัฒนธรรมโดยนำมาใช้กำหนดสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา ประกอบด้วย5ด้านดังนี้

3.1 สาระองค์ความรู้ด้านรูปลักษณ์ (Appearances) เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมความหลากหลายทางรูปลักษณ์ที่ถ่ายทอดจากชาติพันธุ์ ถ่ายทอดจากพันธุ์กรรม และความเปี่ยงด้านพัฒนาการจากเกณฑ์ปกติ แบ่งสาระย่อย ได้แก่ เชื้อชาติ พันธุ์กรรม และความต้องการจำเป็นพิเศษ

3.2 **สาระองค์ความรู้ด้านเพศ (Genders)** เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมทางเพศที่หลากหลาย ค่านิยมที่จำกัดศักยภาพของความแตกต่างทางเพศ และการปฏิบัติตนต่อเพศที่แตกต่างจากเพศสภาพของตนเอง แบ่งสาระย่อย ได้แก่ วิถีทางเพศ บทบาททางเพศ และการใช้ความรุนแรงทางเพศ

3.3 **สาระองค์ความรู้ด้านความเชื่อ (Beliefs)** เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายทางความเชื่อจากหลักศรัทธา วิถีปฏิบัติ และพิธีกรรมที่แตกต่างกัน แบ่งสาระย่อย ได้แก่ อาหาร การแต่งกาย และขนบธรรมเนียมประเพณี

3.4 **สาระองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจฐานะทางสังคม (Socioeconomic Status)** เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมจากการแบ่งชนชั้นในหน้าที่การงานค่านิยมที่วัดจากสถานะการใช้จ่ายเงิน และชนชั้นที่ถูกสืบทอดจากวงศ์ตระกูล แบ่งสาระย่อย ได้แก่ การประกอบอาชีพ การบริโภคนิยม และวรรณะทางสังคม

3.5 **สาระองค์ความรู้ด้านภาษา (Languages)** เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมความหลากหลายของภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ความแตกต่างของเสียงในภาษาท้องถิ่น และความคลาดเคลื่อนของการตีความหมายของภาษาที่แตกต่างกัน แบ่งสาระย่อย ได้แก่ รูปแบบภาษา สำเนียงภาษา และการแปลความ

4. **คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา** หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนในการปฏิบัติตนให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเองได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ดังนี้

4.1 **ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ (Know cultural plurality)** เป็นพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนถึงความอดทนอดกลั้นต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม การตระหนักรู้วัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น และความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเองแต่ไม่หลงวัฒนธรรมของตนเอง

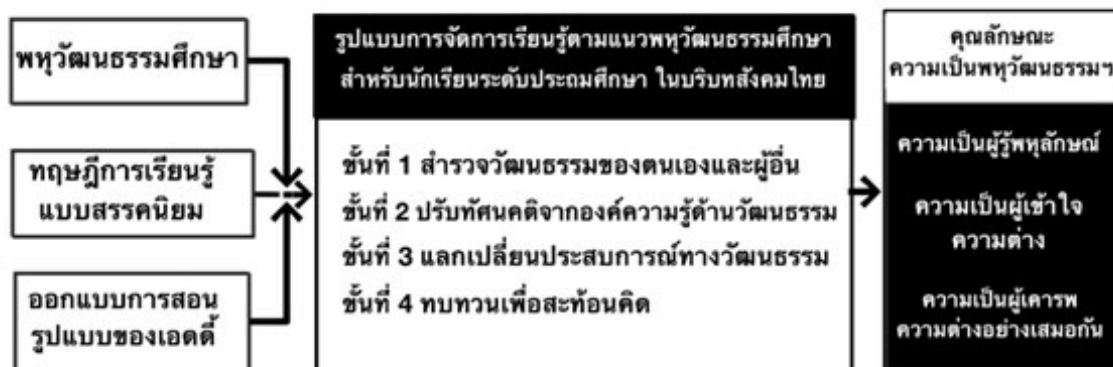
4.2 **ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง (Understand cultural diversity)** เป็นพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนถึงการปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง การเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการเข้าใจสังคมโลกแต่คงไว้ซึ่งอัตลักษณ์วัฒนธรรมของตนเอง

4.3. **ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกัน (Respect cultural equality)** เป็นพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนที่คำนึงถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางวัฒนธรรม การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมทางวัฒนธรรม และการรู้จักประนีประนอมในการแก้ปัญหาทางวัฒนธรรมอย่างสันติ

5. ประสิทธิผลของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย หมายถึง ผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยซึ่งตอบสนองวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ โดยวัดได้จากการประเมินพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง และความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกันของนักเรียนทั้งก่อนการเรียนรู้ระหว่างการเรียนรู้และเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ โดยบูรณาการแต่ละสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มรวมประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 9 ครั้งมีระดับค่าคะแนนพัฒนาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ อยู่บนพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีพหุวัฒนธรรมศึกษา (Multicultural Education) และทฤษฎีการเรียนรู้แบบสรคณนิยม (Social Constructivism) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Instructional Design) ใช้รูปแบบของเอ็ดดี้ (ADDIE Model) ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (Analysis) 2) การออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (Design) 3) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (Development) 4) การปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (Implementation) และ 5) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (Evaluation) มาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยเพื่อให้ได้มาซึ่ง กระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 สำรวจวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น (To explore cultures their own and other cultures) ขั้นที่ 2 ทัศนคติจากองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม (To explicit attitudes from cultural knowledge) ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรม (To exchange cultural experience) และขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด (To examine cultural conflict) ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ (Know cultural plurality) 2) ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง (Understand cultural diversity) และ 3) ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน (Respect cultural equality) สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่สำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยม
 - 1.1 ความเป็นมาของพหุวัฒนธรรมนิยม
 - 1.2 ความหมายของพหุวัฒนธรรมนิยม
2. คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม
 - 2.1 ความหมายของคุณลักษณะ
 - 2.2 คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม
 - 2.3 การวัดและการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม
3. โครงสร้างเอกลักษณ์ทางสังคมกับพหุวัฒนธรรม
 - 3.1 โครงสร้างเอกลักษณ์ทางสังคมกับพหุวัฒนธรรม
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างเอกลักษณ์ทางพหุวัฒนธรรม
4. แนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา
 - 4.1 ความสำคัญของพหุวัฒนธรรมศึกษา
 - 4.2 ความหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษา
 - 4.3 มิติการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา
 - 4.4 เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา
 - 4.5 แนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษา
 - 4.6 การพัฒนาลำดับขั้นสู่ความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษา
5. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรม
6. แนวคิดการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา
 - 6.1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 6.2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา
7. แนวคิดการประเมินผลตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา
 - 7.1 ความหมายของการประเมินตามสภาพจริง
 - 7.2 ลักษณะของการประเมินตามสภาพจริง
 - 7.3 ขั้นตอนในการประเมินตามสภาพจริง
 - 7.4 วิธีที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง

8. สรุปการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

1. แนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยม

1.1. ความเป็นมาของพหุวัฒนธรรมนิยม

พหุวัฒนธรรมนิยม (Multiculturalism) เป็นการทำความเข้าใจสภาวะทางสังคมที่ประกอบด้วยกลุ่มคนและวัฒนธรรมหลากหลายที่เข้ามามีการติดต่อสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจใช้คำว่า พหุลักษณะทางวัฒนธรรม (Cultural Pluralism) สังคมพหุลักษณะ (Plural Society) ซึ่งการใช้ อาจแตกต่างกันในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะสังคมศาสตร์และรัฐศาสตร์ ในช่วงกลางทศวรรษที่ 1980 มีนักปรัชญา นำพหุลักษณะทางวัฒนธรรมมาอธิบายถึงนโยบายทางการเมืองตามแนวคิดแบบอเมริกาที่เชื่อว่ารัฐต้องมีวิธีการไกล่เกลี่ยกลุ่มคนต่าง ๆ ในรัฐมิให้ขัดแย้งกัน (นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ 2554: 8) นอกจากนี้ยังมีคำว่า ต่างวัฒนธรรม (Cross- Cultural) หรือคำว่า วัฒนธรรมระหว่างกัน (Inter-Cultural) กล่าวว่าการใช้คำที่แตกต่างกันนั้นสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ หรือพื้นฐานทางด้านประเพณีในแต่ละพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะให้คำใดก็มีความหมายเดียวกันหรือความหมายที่ใกล้เคียงกัน (เอกรินทร์ สังข์ทอง 2552: 3) พหุวัฒนธรรมนิยมที่นักมนุษยวิทยาและนักการศึกษานำไปขยายใช้ในเรื่องการศึกษาความหลากหลายทั้งกลุ่มคนที่มีลักษณะอัตลักษณ์ที่มีความแตกต่างกัน เพื่อสร้างนิยามของปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีอยู่การยอมรับความต่างทางวัฒนธรรม สร้างความเสมอภาคเท่าเทียมกัน และมีความอดทนอดกลั้นต่อความต่างวัฒนธรรม กระทั่งเกิดความชื่นชมในความแตกต่างทางวัฒนธรรมขึ้น

พหุวัฒนธรรมนิยมเกิดจากการอพยพเคลื่อนย้ายและการล่าอาณานิคมที่เกิดขึ้นมาโดยมองข้ามความหลากหลาย การไม่เห็นคุณค่าของความคิดความเชื่อของคนกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในรัฐ การปกครองชนกลุ่มน้อยที่เกิดขึ้นในลักษณะของการบีบบังคับ กล่าวคือคำว่าพหุวัฒนธรรมสามารถอธิบายได้จากสังคมอเมริกา กฎหมายและแนวคิดทางการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 จากการต่อสู้สิทธิมนุษยชนของคนผิวสี (Civil right movement) ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งนำโดย ดร. มาร์ติน ลูเธอร์ คิง (Martin Luther King) ผู้ปลุกกระแสคนผิวสีและชนกลุ่มน้อย ได้แก่ นิโกร ฮิสพานิก อินเดียนแดง เพื่อเสนอคตินิยม (ideology) ใหม่ว่าชาติอเมริกานั้นเป็นชาติของความหลากหลายทางวัฒนธรรม (culture diversity) และทุกวัฒนธรรมจึงควรได้รับยกย่องอย่างเท่าเทียมกัน แม้ว่าประเทศสหรัฐอเมริกาประกาศตนว่าต้องการสร้างชาติให้เป็นหม้อหลอมทางวัฒนธรรม (melting pot) ที่ต้องการหล่อหลอมให้กลายเป็นอเมริกันชนทั้งหมด โดยกำหนดนโยบายของรัฐในการจัดระบบการปกครองชนกลุ่มน้อยให้อยู่ภายใต้อำนาจ และเป็นการแสดงให้เห็นถึงสิทธิความเท่าเทียมกันในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งกระบวนการผสมกลืนกลายวัฒนธรรม (Cultural Assimilation) นี้เป็นหลักการ

ส่งเสริมการกลืนวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมชนหมู่มาก การกลืนกลายวัฒนธรรมจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงจากแต่ละวัฒนธรรมเดิมที่มีอยู่เพื่อไปรับวัฒนธรรมใหม่ทั้งหมด และจะเกิดขึ้นเมื่อสมาชิกของสังคมที่ต่างวัฒนธรรมมีการติดต่อกันเป็นระยะเวลานานเพียงพอที่จะรับเอาวัฒนธรรมของอีกสังคมมาเป็นแบบในการดำเนินชีวิตแต่ในอดีตปัญหาของชาติมหานิยมตะวันตกคือทัศนคติของผู้คนโดยเฉพาะกลุ่มคนผิวขาวที่เข้ามาสร้างความเป็นอารยะธรรมเกิดขึ้นและสร้างชนชั้นต่อความแตกต่างด้วยการเหยียดสีผิว (Racism) การแบ่งแยกชนชั้นทั้งในด้านสาธารณูปโภค ระบบขนส่งเดินทาง ที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ รวมถึงการศึกษา ทำให้เกิดการความไม่เท่าเทียมกัน ทำให้เกิดการปฏิวัติในสมัยประธานาธิบดี ดไวต์ ดี ไอเซน ฮาว์ (Dwight D Eisenhower) กรณีข้อพิพาทการไม่ยอมรับนักเรียนผิวสีเข้าศึกษาในโรงเรียนประจำรัฐ (States School of Arkansas) ทำให้เกิดเป็นกรณีตัวอย่างในการละลายข้อจำกัดความไม่เท่าเทียมกันทางด้านการศึกษาในขั้นต้นและทำให้เกิดแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา (Multicultural Education) ที่เป็นกลไกการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาที่ต้องการให้สังคมโลกยอมรับ (Nichol 2007: 225) และจากการเคลื่อนไหวดังกล่าวทำให้เกิดการเรียกร้องสิทธิเสมอภาคของกลุ่มต่างๆ ตามมาในทศวรรษที่ 1960 การเคลื่อนไหวของสิทธิความเสมอภาคของสตรี (The Women's Right Movement) ซึ่งเป็นเหตุของการเกิดเปลี่ยนแปลงตำราเรียนที่ระบุเฉพาะบทบาทของเพศชาย มีการรวบรวมประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับวีรสตรีหญิงที่ทำคุณประโยชน์ และบทบาทสตรีหญิงที่พัฒนาประเทศทำให้ความต้องการในการจ้างผู้หญิงในตำแหน่งผู้บริหารในโรงเรียนเพิ่มขึ้น นอกจากนั้น ในทศวรรษที่ 1970 การเคลื่อนไหวของกลุ่มคนพิการ การจัดตั้งองค์กรและกฎหมายทางการศึกษาสำหรับเด็กพิการ (The Education for all Handicapped Children Act) ที่ระบุว่าเด็กพิเศษต้องได้รับการศึกษาภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด และจัดให้มีการศึกษาร่วมกันกับเด็กปกติ ซึ่งเป็นความเคลื่อนไหวด้านสิทธิเด็กในด้านการศึกษาที่มองเห็นความสำคัญถึงความแตกต่างที่เกิดขึ้นจริง (Bennett.1995: 125) ซึ่งต่อมาการแสดงออกถึงสิทธิความเป็นมนุษย์ (Human rights) โดยอาศัยแนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยมมากขึ้น

สำหรับพหุวัฒนธรรมนิยมในประเทศไทย ประเด็นเรื่องความแตกต่างและความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมเกิดขึ้นเกือบทุกภูมิภาคของประเทศ แต่เหตุเพราะประเทศไทยมีภาพของความเป็นเอกภาพทางเชื้อชาติวัฒนธรรมสูง เป็นผลมาจากนโยบายของรัฐที่เน้นการหลอมรวมให้ทุกคนเป็นคนไทย โดยผ่านเครื่องมือนโยบายด้านภาษาและการศึกษากำหนดให้ใช้มาตรฐานจากส่วนกลางและการใช้ภาษาไทยกลางเป็นสื่อในการศึกษา อย่างไรก็ตามในระยะยี่สิบปีที่ผ่านมา มีการพูดถึงความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลายในประเทศไทยมากขึ้นทั้งในวงการวิชาการและวัฒนธรรมกระแสนิยม ทำให้นักวิชาการและภาคประชาสังคมเป็นผู้นำในการนำคำพหุวัฒนธรรมนิยม (Multiculturalism) มาส่งเสริมสิทธิของชนกลุ่มน้อยและกลุ่มวัฒนธรรมรองมาใช้ใน

การเคลื่อนไหวทางสังคม เพื่อโน้มน้าวนโยบายรัฐวัฒนธรรมเดียวที่เป็นนโยบายหลักของชาติเรียกร้องสิทธิความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันในสังคม (ศิริจิต สุวันตะ 2556: 16) จากประเด็นเรียกร้องอภิปราย และวิพากษ์วิจารณ์เรื่องความแตกต่างและความหลากหลายทางภาษา เชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมุมมองเรื่องความมั่นคงของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนโยบายความมั่นคงแห่งชาติปัจจุบันจึงได้ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ต่อเรื่องความหลากหลายทางเชื้อชาติวัฒนธรรมภายในรัฐ โดยไม่มองว่าความหลากหลายเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติอีกต่อไป และหันมาให้ความสนใจกับความมั่นคงของประชาชนว่าเป็นส่วนสำคัญต่อความมั่นคงของรัฐแทน อย่างไรก็ตามการส่งเสริมสิทธิของกลุ่มวัฒนธรรมยังมีข้อจำกัดในระดับนโยบาย จึงส่งเสริมให้นักวิชาการทั้งภาครัฐและหน่วยงานเอกชนจัดให้มีการเสวนา วิจัยประเด็นพหุวัฒนธรรมนิยมเพื่อส่งเสริมความเป็นรัฐสมัยใหม่ที่ได้รับการรับรองโดยองค์กรและข้อตกลงระหว่างประเทศในเวทีโลก โดยเฉพาะองค์การสหประชาชาติในบทบาทการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี ดังนั้นพัฒนาการแนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยมในประเทศไทยจึงถูกให้ความสำคัญ และพยายามผลักดันให้สามารถสร้างพลเมืองในทัศนคติความเป็นพหุวัฒนธรรมนิยมให้เทียบเท่ากับประชาคมโลก

1.2. ความหมายของพหุวัฒนธรรมนิยม

นิยามของพหุวัฒนธรรมนิยม (Multiculturalism) มีนักสังคมวิทยาและนักวิชาการใช้คำนี้อย่างแพร่หลาย เนื่องจากเป็นกระแสสังคมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิถีของผู้คนในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ลักษณะเด่นของแต่ละวัฒนธรรมแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ยึดถือปฏิบัติเมื่อย้ายถิ่นมาพำนักอยู่ในอีกสังคมหนึ่ง ดังนั้นการยอมรับและสนับสนุนการดำรงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน เช่น การใช้ภาษาพูดของกลุ่ม การมีสิ่งพิมพ์ การจัดงานประเพณี ศาสนา การแต่งกาย การแสดงศิลปะ ตลอดจนการเปิดโอกาสทางการศึกษา การรับเข้าทำงาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการได้รับบริการสาธารณะ ซึ่งกอลนิก และชินน์ (Gollnick; & Chinn. 2009: 74-80) ได้ให้ความหมายพหุวัฒนธรรมนิยมว่าเป็นการยอมรับความต่าง ตลอดจนสร้างความเท่าเทียมกัน และมีความอดทนอดกลั้นต่อความต่าง กระทั่งเกิดความชื่นชมในความต่างทางวัฒนธรรมขึ้น สำหรับประเทศไทยพหุวัฒนธรรมเกิดจากการลุกขึ้นเรียกร้องสิทธิของกลุ่มวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นชนกลุ่มน้อยต่างๆ ในสังคมใหญ่ รวมถึงการปลูกฝังความคิดในการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้แก่กลุ่มคนในสังคม ซึ่งชูพนิจ เกษมณี (2547: 21) อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมนิยมว่าต้องพัฒนาค่านิยม ความเชื่อและทัศนคติที่จำเป็น และยอมรับความหลากหลายด้านการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมที่มีหลากหลายวัฒนธรรม สุภาวงศ์ จันทวานิช (2549: 6) ได้อธิบายพหุวัฒนธรรมนิยมคือ การที่กฎหมายและกฎระเบียบที่ใช้ในการบริหารหรือการ

จัดการมีลักษณะไม่เคร่งครัด เปิดโอกาสให้มีทางเลือกในการปฏิบัติการ โดยไม่มีวัฒนธรรมหนึ่งครอบงำและวัฒนธรรมอื่นถูกครอบงำเอกรินทร์ สังค์ทอง (2552: 2) ให้ความหมายพหุวัฒนธรรมนิยม หมายถึง แนวคิดและแนวปฏิบัติที่มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับความหลากหลายและความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้คนในสังคม นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นเพื่อให้เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน รวมถึงแนวทางในการจัดการกับความท้าทายเกี่ยวกับอคติต่อวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ เพศ ศาสนาและลักษณะเฉพาะอื่นๆ

ดังนั้นเพื่อให้สังคมบรรลุถึงความเป็นประชาธิปไตยเต็มใบที่จริงใจ สิทธิ เสรีภาพ เสมอภาค และภราดรภาพ แนวคิดเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมนิยมจึงเกิดขึ้นในทุกส่วนของสังคมรัฐจึงจำเป็นต้องพัฒนาทั้งนโยบาย ข้อกฎหมาย มาตรการและแผนการจัดการศึกษา ซึ่งแผนการดำเนินงานต่างๆ ให้เกิดการยอมรับและคุ้มครองสิทธิของความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคม

2. คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

2.1. ความหมายของคุณลักษณะ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 36) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะว่าหมายถึงเครื่องหมายหรือสิ่งที่ใช้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำตัวชัดเจน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Characteristics มีความหมายตามประมวลศัพท์บัญญัติของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548: 2) กล่าวว่า เป็นลักษณะทางศักยภาพความรู้หรือทักษะสำคัญซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เป็นคุณลักษณะที่โรงเรียน ชุมชนหรือสังคมต้องการด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในฐานะที่เป็นประชากรของประเทศไทยและเนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการแก้ปัญหาสังคม การพัฒนาประเทศ จึงควรมีการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนของประเทศอันจะช่วยให้เกิดการพัฒนาจิตใจ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม ท้นต่อการเปลี่ยนแปลงพร้อมที่จะเป็นพลเมืองโลก (ทิตินา เขมมณี, 2543: 226)

2.2. คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์พื้นฐานของนักเรียน ซึ่งในแต่ละภาคเรียน ครูผู้สอนต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลรวมด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด จึงจะได้รับการ

ตัดสินใจผ่านช่วงชั้น นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการเปิดโอกาสให้สถานศึกษากำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากคุณลักษณะที่กำหนดไว้ ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สังคมต้องการให้เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ความต้องการให้เกิดขึ้นกับประชากรโลกในศตวรรษที่ 21 คุณลักษณะสำคัญที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่พลเมืองของประเทศนั้นคือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของความเป็นพหุวัฒนธรรม นอกเหนือจากการส่งเสริมทางด้านวิชาการและทักษะที่หลากหลายแล้วนั้น คุณลักษณะที่สถาบันการศึกษาต้องเตรียมบุคคลให้มีความพร้อมทั้งสภาพสังคมที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และพร้อมรับกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีนักวิชาการได้ให้ความสำคัญว่าผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ควรมีทักษะด้านความเข้าใจต่างทางวัฒนธรรม การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในสังคมให้เกิดความเป็นสังคมสากลที่เชื่อมโยงการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์และความเท่าเทียมกันของความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ปฏิสัมพันธ์กันในสังคม ยอมรับและให้เกียรติในความต่างที่มีในสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อสร้างความสมานฉันท์ให้คนในสังคมเกิดความเข้าใจกัน

The Partnership for 21 Century Skill (2008: online) กล่าวถึงคุณลักษณะของบุคคลในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การตระหนักรู้ถึงความเป็นสังคมโลก (Global awareness) ดังนี้

- 1) บุคคลควรมีความสามารถในการใช้ทักษะต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจและระบุประเด็นปัญหาที่ส่งผลในระดับโลกได้
- 2) บุคคลควรมีความสามารถในการเรียนรู้และทำงานอย่างมีส่วนร่วมร่วมกับบุคคลอื่นบนสถานการณ์ที่อยู่ภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ศาสนา และวิถีชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยจิตสำนึกของการให้ความเคารพให้เกียรติ และเปิดกว้างทั้งในบริบทที่เป็นระดับบุคคล ที่ทำงานและชุมชนโดยรวม
- 3) บุคคลควรมีความสามารถในการยอมรับ และทำความเข้าใจความเป็นชาติและวัฒนธรรมอื่นๆ ที่แตกต่างจากตนเอง

นอกจากนี้กรอบทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้กล่าวถึงทักษะเชิงสังคมและการดำรงอยู่บนความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) ที่มองว่าการดำรงชีวิตอยู่กับสภาพแวดล้อมและผู้คนที่มีความแตกต่างหลากหลายได้อย่างไม่รู้สึกรังเกียจหรือรู้สึกแตกต่าง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นให้สำเร็จได้ ซึ่งเป้าหมายของการเข้าใจความต่างทางวัฒนธรรม มีดังนี้ (21st Century Learning Knowledge-and-Skills Rainbow. 2009 อ้างอิงจาก Bernie ; & Charles. 2009: 78)

- 1) เป็นบุคคลที่ให้ความนับถือในความแตกต่างทางวัฒนธรรม และสามารถทำงานกับบุคคลที่มาจากพื้นฐานทางสังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) เป็นบุคคลที่เปิดกว้างและยอมรับฟังความคิดเห็นหรือค่านิยมที่แตกต่าง

3) เข้าใจถึงพลังของความแตกต่างทางสังคม และวัฒนธรรมอันจะนำไปสู่การสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ๆ เพื่อเพิ่มทั้งนวัตกรรม และคุณภาพในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการของบริบทสังคม และความเป็นสังคมสากล (Intercultural) ตามที่องค์การยูเนสโก (UNESCO Education, 2006: 19-20) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายคุณลักษณะของเด็กไว้ดังต่อไปนี้

1) เรียนเพื่อรู้ (Learning to know) คือการเรียนรู้ความเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละคน แต่ละสังคมว่าเป็นอย่างไร โดยพยายามเข้าใจความแตกต่างที่มีในสังคมนั้นๆ ทั้งในข้อมูลเชิงลึกและข้อมูลทั่วไป

2) เรียนเพื่อปฏิบัติได้จริง (Learning to do) คือการเรียนรู้ให้เห็นถึงการกระทำที่มี ความเป็นเอกลักษณ์ของสังคมนั้นๆ เช่น ข้อปฏิบัติ การแต่งกายและขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีอย่าง หลากหลายในสังคม

3) เรียนเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น (Learning to live with the other) คือการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาตนเองให้สามารถเข้าใจผู้อื่น ยอมรับและรู้ลึกซึ้งถึงความ เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละสังคมที่มีอยู่ การสร้างจิตสำนึกของการอยู่ในสังคมนี้อย่างมีคุณลักษณะโดยสามารถอยู่ร่วมกันได้

4) เรียนเพื่อชีวิต (Learning to be) คือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสังคมให้ก้าวข้ามความ ขัดแย้ง ให้เกียรติผู้อื่น และมีความรับผิดชอบร่วมกัน การรู้ทุกแง่มุมของการมีชีวิตอยู่ในสังคมได้

ในส่วนของการการ์ดเนอร์ (Gardner 2007: 19) ได้อธิบายถึงพลังสมองผู้เรียนในอนาคต (Five Mind for the future) ควรคำนึงถึง 5 ลักษณะจิต ประกอบด้วย จิตชำนาญการ (Disciplined Mind) จิตสังเคราะห์ (Synthesizing Mind) จิตสร้างสรรค์ (Creating Mind) จิตเคารพ (Respectful Mind) และ จิตจริยธรรม (Ethical Mind) ซึ่งจิตทั้ง 5 ประการนี้จะนำไปสู่การเป็นบุคคลที่เต็มเปี่ยมไปด้วยศักยภาพ โดยเฉพาะจิตเคารพ (Respectful Mind) เป็นการตอบสนองต่อคน และกลุ่มคนที่มีความแตกต่างหลากหลายอย่างเห็นอกเห็นใจ และพยายามที่จะเข้าใจและทำงานร่วมกันกับคนที่แตกต่างกัน เป็นการขยายขอบเขตของความอดกลั้น และความถูกต้องเหมาะสมของสังคมโดยกำหนดลักษณะของผู้มีจิตเคารพไว้ 3 ประการ ดังนี้

1) การเปิดใจต้อนรับบุคคลและกลุ่มคนที่หลากหลาย

2) เชื่อในคุณงามความดีของผู้อื่น

3) มอบความไว้วางใจในเบื้องต้น พยายามเชื่อมความสัมพันธ์และไม่ด่วนตัดสินใคร เชื่อว่า “ความหลากหลายเป็นสิ่งที่ดี โลกจะน่าอยู่ขึ้นเมื่อเรารู้จักเคารพซึ่งกันและกัน”

สำหรับบริบทสังคมไทย ได้มีการกล่าวถึงบุคคลที่สังคมและประเทศชาติต้องการไว้ใน ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม ที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11(สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนากิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 56) ไว้ว่า การเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาบทบาทของสถาบันหลักทางสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน สร้างค่านิยมให้คนไทยภูมิใจในวัฒนธรรมไทย และยอมรับความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิด และสร้างเอกภาพในสังคม สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวัฒนธรรมร่วมกับประชาคมโลกโดยเฉพาะประชาคมอาเซียนให้เกิดการไหลเวียนทางวัฒนธรรมในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชนในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร

ซึ่งตามแนวคิดของนายแพทย์ วัชสี (2543: 48) กล่าวถึงลักษณะของคนไทยสมัยใหม่ว่า ประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ คือ 1) ด้านปัญญา 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านร่างกาย โดยเฉพาะด้านสังคมที่อธิบายถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลประโยชน์ซึ่งกันและกันโดยไม่เห็นแก่ตัว ตระหนักและปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ควรรับผิดชอบต่อผู้อื่น สังคมและมวลมนุษยชาติ แก้ปัญหาโดยสันติ เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นตามระบอบประชาธิปไตย มีจิตสำนึกมุ่งมั่นที่จะพัฒนาและมีความพร้อมที่จะร่วมมือกันอย่างสร้างสรรค์ในสังคมให้มีสันติสุข มีจิตสำนึกรู้จักใช้ อนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ในส่วนของการจัดกิจกรรมทางการศึกษาในหลักสูตรและนอกหลักสูตรในสภาพแวดล้อมทางการศึกษา บุญยงค์ ยงยวน และคณะ (2553: 8) ได้กล่าวถึงการที่นักเรียนที่มาจากกลุ่มวัฒนธรรมต่างกัน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีลักษณะ ดังนี้

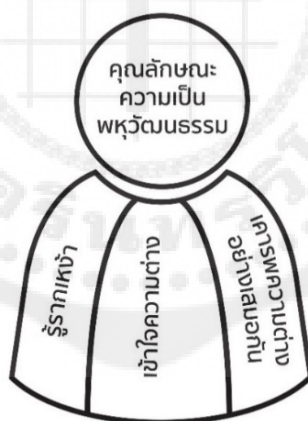
- 1) การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม
- 2) การตระหนักรู้ในวัฒนธรรม
- 3) การรับรู้ถึงบรรยากาศพหุวัฒนธรรมในโรงเรียน
- 4) ความภาคภูมิใจในวัฒนธรรม

และ รสสุคนธ์ เนาวบุตร (2557: 42) ได้อธิบายทักษะความร่วมมือและทักษะทางสังคมที่สำคัญสำหรับวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 12 ทักษะ ดังนี้

- 1) การเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมที่หลากหลาย
- 2) การคิดด้วยตนเอง
- 3) การสร้างการตัดสินใจ
- 4) การตัดสินใจความขัดแย้ง
- 5) การคิดแก้ปัญหา

- 6) การทำภาระงานร่วมกัน
- 7) การประเมินให้ดีขึ้น
- 8) การยกย่องความสำเร็จ
- 9) การมีส่วนร่วมกันอย่างเต็มที่
- 10) การฟังอย่างตั้งใจ
- 11) บทวิจารณ์เป็นสิ่งพิเศษ
- 12) การสะท้อนประสบการณ์ออกมา

จากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ได้กล่าวข้างต้นของเด็กในยุคศตวรรษที่ 21 ที่กล่าวถึงความสำคัญของการสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้สามารถอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมที่สามารถตอบโจทย์ความเป็นจริงในสังคมโลกและการเชื่อมความสามัคคีของสังคมโลกได้อย่างเป็นสากลจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยข้างต้น ได้นำมาใช้ในการกำหนดคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม หมายถึง ลักษณะหรือคุณสมบัติของบุคคลที่ประกอบด้วยความเป็นผู้รักเหง้าของตนเอง เป็นผู้เข้าใจความต่าง และเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละคุณลักษณะดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

ที่มา: The Partnership for 21 Century Skill. (2009); Bernie and Charles.

(2009); UNESCO Education. (2006); Gardner. (2007); สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (2554); ประเวศ วะสี (2543); บัญญัติ ยงย่วน และคณะ (2553); รสสุคนธ์ เนาวบุตร (2557)

จากภาพประกอบ 2 คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในนักเรียนระดับประถมศึกษาสำหรับวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย (The Partnership for 21 Century Skill. 2009; Bernie and Charles. 2009; UNESCO Education. 2006; Gardner. 2007; สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554; ประเวศ วะสี 2543; บัญญัติ ยงย่วน และคณะ 2553; รสสุคนธ์ เนาวบุตร 2557)

1. เป็นผู้รู้รากเหง้า (Know Different Worldwide and Perspective) เป็นการที่บุคคลพัฒนาความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม ความแตกต่างทางวัฒนธรรมในภาพกว้างและมีความรู้ทางวัฒนธรรมที่เจาะลึกในวัฒนธรรมของตน

2. เป็นผู้เข้าใจความต่าง (Understand; & Eliminate Prejudice) เป็นการที่บุคคลพัฒนาทัศนคติที่มีต่อคนต่างวัฒนธรรม ยอมรับสังคมที่แตกต่างได้ ไม่มีอคติต่อผู้อื่นเพราะความต่างทางวัฒนธรรม

3. เป็นผู้เคารพความต่างเสมอ (Respect and Value others' culture as their own) เป็นการที่บุคคลพัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธ์อันดี สามารถปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมนำไปสู่การอยู่ในสังคมด้วยความเคารพความต่างทางวัฒนธรรม

2.2 การวัดและการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

การวัดและประเมินผลด้านคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความละเอียดอ่อนเพราะเป็นเรื่องของการปลูกฝังให้เกิดกับตัวนักเรียนแบบคงทน ดังนั้น การวัดและประเมินผลจึงต้องคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นในตัวนักเรียน ดังนั้นการออกแบบการวัดและประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมจึงมีแนวทางดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 3)

- 1) ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะโดยเริ่มจากการศึกษานิยาม ความหมาย และวิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม
- 2) กำหนดคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน/ ตัวชี้วัด/ พฤติกรรมบ่งชี้ที่จะประเมิน
- 3) วิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญจากพฤติกรรมที่จะประเมิน
- 3) วิธีการ เครื่องมือ ให้เหมาะสมกับคุณลักษณะที่จะประเมิน
- 4) ระยะเวลาในการประเมิน
- 5) ผู้ประเมิน

สำหรับแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั่วไปนั้น สามารถพัฒนาได้โดยผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการต่าง ๆ และกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน ซึ่งเกิดขึ้นตลอดเวลา มีพัฒนาการและการสั่งสมพฤติกรรมผ่านการขัดเกลา ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2552: 11-12) สรุปได้ไว้ดังนี้

- 1) ให้เด็กอยู่ใกล้ชิดกับตัวอย่างที่ดี ได้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันจนเห็นคุณค่า
- 2) เสนอปัญหาให้คิด เมื่อเด็กเห็นปัญหาของคนอื่น หรือสังคมที่ตนเป็นส่วนหนึ่ง ก็จะนำไปเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตนเอง ทำให้เกิดความสำนึกมากขึ้นและจะเกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมหรือพฤติกรรมของตนเองโดยไม่รู้ตัว
- 3) จัดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาหาประสบการณ์จากวิชาการบางอย่างซึ่งสามารถพัฒนาค่านิยมได้ เช่น ศิลปะ ช่วยขัดเกลาจิตใจให้ละเอียดอ่อนเป็นต้น
- 4) สนทนาวิสาสะในชีวิตประจำวัน เมื่อได้พบเห็นหรือสัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ในชุมชนสังคม ก็นำมาวิเคราะห์วิจารณ์กับนักเรียนได้
- 5) สร้างคำขวัญ ที่คนส่วนใหญ่จะยอมรับนับถือร่วมกัน ทั้งนี้ต้องอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม
- 6) จัดกิจกรรมเสริมโดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้น ให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ และส่งผลให้เกิดความมั่งคั่งในทุก ๆ ด้าน

3. โครงสร้างเอกลักษณ์ทางสังคมกับพฤติกรรม

3.1 โครงสร้างเอกลักษณ์ทางสังคมกับพฤติกรรม

ตัวแปรที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำของการจัดการศึกษาในโรงเรียน เด็กแต่ละคนมีวัฒนธรรมของตนเองที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา หรือความหลากหลายทางวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่อาจหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงทำให้เกิดความไม่เข้าใจในการการปฏิบัติตนต่อผู้อื่นหรือการปฏิสัมพันธ์ที่เกิดความขัดแย้งในห้องเรียนได้ซึ่งแบงค์ (Banks. 2002: 58-62) ได้อธิบายถึงตัวแปรทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียน ที่มีอิทธิพลจากตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งจากตัวแปรหลายตัวรายละเอียดดังนี้

1. เพศสภาพ (Gender) หมายถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมทางกาย อารมณ์ สังคมและจิตวิทยาของชายและหญิงที่อยู่ภายในสังคม

2. เชื้อชาติหรือชาติพันธุ์ (Race/Ethnicity) หมายถึงความสัมพันธ์กับบุคลิกลักษณะทางกายภาพของมนุษย์

3. ศาสนา (Religion) หมายถึงความศรัทธาหรือความเชื่อที่บุคคลหรือกลุ่มคนเหล่านั้นนับถือ

4. ชั้นทางสังคม (Social class) หมายถึงการจำแนกชนชั้นกลาง ชนชั้นสูง ชนชั้นต่ำตลอดจนมีการกำหนดชนชั้นจากรายได้ อาชีพ และวิถีการดำรงชีวิต

5. ความต้องการจำเป็นพิเศษ(Exceptionality)หมายถึงความเปราะบางด้านพัฒนาการและพฤติกรรมจากเกณฑ์ปกติอย่างมากทั้งทางบวกและทางลบ อาจจะนับได้ว่าเป็นผู้ที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องในด้านต่างๆ เช่น ร่างกาย สติปัญญา ซึ่งมีหลายบทบาทในสังคม และมีสิทธิได้รับบริการการช่วยเหลือ การศึกษาอย่างทั่วถึง

เบนเน็ต (Bennett. 1995: 215-220) กล่าวว่าวัฒนธรรมเป็นวิถีของการจัดระเบียบคนเข้าสู่สังคม ความเชื่อ การตัดสินใจและการปฏิบัติตน ซึ่งล้วนมีวัฒนธรรมเป็นของตนเองที่อาจแตกต่างกันจากกลุ่มคนในสังคมอันเนื่องจากภูมิหลังและสภาพแวดล้อม ซึ่งสามารถแบ่งความต่างทางวัฒนธรรม (Individual Difference)ดังนี้

1. สถานะทางเศรษฐกิจสังคม (Socioeconomic Status) คือ บุคคลที่รวมเศรษฐกิจและสังคมเข้าด้วยกันและเปรียบเทียบจากตำแหน่งหน้าที่การทำงานและรายได้ของแต่ละครอบครัว รวมถึงตำแหน่งทางสังคมที่เป็นอยู่

2. เพศ (Gender) คือ บุคคลที่มีสภาพแสดงถึงความแตกต่างทางสภาพร่างกาย ที่สามารถแบ่งได้ตามชีววิทยาในการบ่งบอกความเป็นชาย และบ่งบอกความเป็นหญิงที่มีสมรรถนะแตกต่างกัน

3. ความเชื่อทางศาสนา (Religion Believing) คือ บุคคลที่มีความเชื่อในแนวทางการดำรงชีวิตแห่งความดีของบุคคลหรือกลุ่มของผู้นับถือในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่นพระเจ้าและคัมภีร์ทางศาสนา อันมีพิธีการและสิ่งที่กำหนดให้ปฏิบัติตาม

4. สัญชาติ(Citizenship Status) คือบุคคลที่เกิดในประเทศนั้นอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

5. ความผิดปกติทางด้านต่าง ๆ(Disability) คือบุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม

6. ชาติพันธุ์หรือเชื้อชาติ (Race or Ethnicity) คือ บุคคลที่มีรูปลักษณะและรูปร่างเหมือนหรือคล้ายคลึงกันกลุ่มเผ่าพันธุ์ที่จัดกลุ่มไว้ในมนุษยวิทยา อันได้แก่ สีผิว เส้นผม ตา และอื่น ๆ ที่แสดงว่ามาจากบรรพบุรุษเดียวกัน

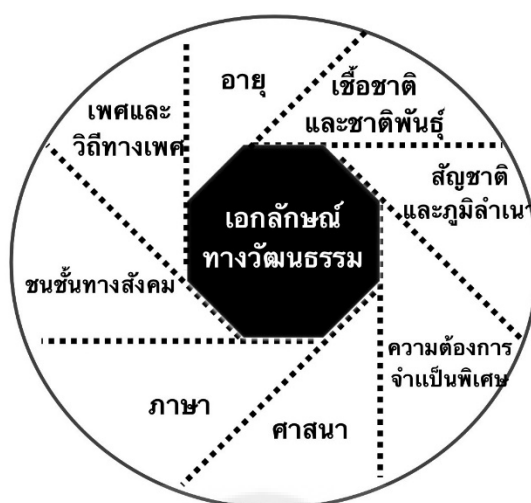
7. วิธีทางเพศ (Sexual Orientation) คือ บุคคลที่มีรูปแบบพื้นฐานทางอารมณ์ ความใคร่ หรือรสนิยมทางเพศที่ต่างจากเพศสภาพกำหนด

นอกจากนั้น กอล์นิกและชินน์ (Gollnick; & Chinn.2009: 45-50) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรม (Cultural Identity) ว่าหมายถึงฐานของสมาชิกในกลุ่มที่มีความหลากหลายมีปฏิสัมพันธ์กับบทบาทสำคัญของกลุ่ม และพลักระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคมองค์ประกอบที่ทำให้เกิดลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมย่อยในสังคมมี 8 ประการดังนี้

- 1.ชาติพันธุ์ และเชื้อชาติ (Ethnicity and Race)
2. ชนชั้นและฐานะทางสังคม (Class and Socioeconomic Status)
3. เพศ (Gender and sexual Orientation)
4. กลุ่มพิเศษ เช่นพิการหรือระดับปัญญาเลิศ (Exceptionality)
5. ภาษา (Language)
6. ศาสนา (Religion)
7. ภูมิประเทศที่อยู่อาศัย (Geography)
8. อายุ(Age)

ในกรอบวัฒนธรรมทางสังคมไทย ซึ่งมีองค์ประกอบอันได้แก่ บรรทัดฐาน ค่านิยม สถานะและบทบาท ที่สามารถจำแนกรูปแบบของวัฒนธรรมได้หลากหลาย ตามแนวคิดของพระยาอนุมานราชธน ซึ่งถูกนำมาจัดพิมพ์ในหนังสือวัฒนธรรมเบื้องต้น โดยราชบัณฑิตยสถาน จำแนกออกเป็น 5 ส่วนดังนี้ 1) เผ่าพันธุ์การดำรงชีวิต เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรูปร่างหน้าตา เผ่าพันธุ์ที่มาจากชาติกำเนิด 2) สังคมและสถาบันทางสังคม เป็นเรื่องของครอบครัวและการทำมาหากิน ตลอดจนพัฒนาการทางเศรษฐกิจ 3) ศาสนาและจริยธรรม เป็นเรื่องของความเชื่อพื้นฐาน กริยามารยาท การประพฤติปฏิบัติตลอดจนจารีตประเพณีที่ถือปฏิบัติ 4) สุนทรียศาสตร์ เป็นรสนิยม ความชื่นชมกลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม และ 5) ภาษาและวรรณกรรมเป็นเรื่องของการสืบสานสืบทอดความรู้เช่นการพูด การเขียน (อนุกรรมการศาสนาและวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ, 2538: 13)

จากกรอบโครงสร้างทางสังคมข้างต้นที่จำแนกความต่างทางวัฒนธรรมของบุคคลนั้นๆ มีอิทธิพลด้านความรู้สึที่ไม่เท่าเทียมกัน และส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับตัวแปรรอบด้านอย่างชัดเจนซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาเป็นวงล้อเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Identity Wheel) ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ที่มา: Banks. (2002); Bennett (1995); Gollnick and Chinn (2009); อนุกรรมการ ศาสนาและวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2538)

จากภาพประกอบ 2 วงล้อเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมหรือโครงสร้างเอกลักษณ์ทางสังคม เป็นตัวแปรทางสังคมหรือความแตกต่างทางวัฒนธรรม ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคมพหุวัฒนธรรม อันเนื่องมาจากความรู้สึกไม่เท่าเทียมกัน หรือความรู้สึกอ่อนไหวที่เกิดจากการแสดงออกทางพฤติกรรมด้านลบของกลุ่มคนในสังคมแบบสามัญทัศน์ (Stereotype) ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่เข้าใจว่าพหุวัฒนธรรมเป็นเพียงแค่ชนชาติและชาติพันธุ์ หรือศาสนาเป็นตัวแปรหลักที่เป็นปัญหาทางด้านพหุวัฒนธรรมเท่านั้น แต่เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างทางสังคม ความเป็นพหุวัฒนธรรมสามารถจัดได้เป็น 8 หมวด ได้แก่ (Banks. 2002; Bennett.1995; Gollnick; & Chinn.2009; อนุกรรมการ ศาสนาและวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ.2538)

หมวดที่ 1 เพศ และวิถีทางเพศ (Gender/Sexual Orientation) อธิบายถึงกลุ่มคนที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึก ที่แสดงให้เห็นว่าตนมีสถานะที่อ่อนแอกว่า ได้แก่ เพศหญิง หรือการถูกมองว่าเป็นกลุ่มคนที่มีความผิดปกติ มีรสนิยมทางเพศต่างจากคนทั่วไป

หมวดที่ 2 เชื้อชาติและชาติพันธุ์ (Race/Ethnicity) อธิบายถึงกลุ่มคนที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึก ที่แสดงให้เห็นว่าชาติกำเนิด บรรพบุรุษที่มีรูปลักษณ์ทางกายที่เป็นเผ่าพันธุ์เดียวกัน โดยเฉพาะกลุ่มผิวสี ได้แก่ นิกรอยด์ มองโกลอยด์

หมวดที่ 3 สัญชาติ หรือภูมิสำเนาหรือ ประเทศ (Nationality/Geography) อธิบายถึงกลุ่มคนที่เกิดมาในประเทศนั้นๆ หรือถิ่นกำเนิดที่ตนเกิด แต่มีการอพยพย้ายถิ่น ทำให้เป็นประชากรส่วนน้อย ชนชาวเขาอพยพ หรือการถูกแบ่งกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว กำลังพัฒนา และด้อยพัฒนา

หมวดที่ 4 ศาสนา (Religion) อธิบายถึงกลุ่มคนที่มีความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีหลักการ สถาบันหรือประเพณีที่เป็นที่เคารพ ซึ่งเกิดความขัดแย้งบางประการ อันได้แก่ พิธีกรรม ด้านคำสอน ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องจากความเลื่อมใส

หมวดที่ 5 ชนชั้นทางสังคม (Social Class) อธิบายถึงกลุ่มคนที่มีความรู้สึกไม่เท่าเทียมกันในการปฏิบัติตนของคนในสังคม อันเนื่องมาจากตำแหน่งทางสังคม การประกอบอาชีพ รายได้ของครอบครัวหรือฐานะทางการเงิน

หมวดที่ 6 ความต้องการจำเป็นพิเศษ (Exceptionality) อธิบายถึงกลุ่มคนที่มีความผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา หรือโรคภัยที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นที่รังเกียจ เช่น ผู้พิการทางร่างกาย กลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์

หมวดที่ 7 ภาษา (Language) อธิบายถึงกลุ่มคนที่ใช้สื่อสารต่างกัน ทำให้เกิดความไม่เข้าใจในเนื้อหาของสารนั้นๆ หรือการล้อเลียนสำเนียงหรือคำที่มีความหมายไม่สุภาพในอีกภาษาหนึ่ง

หมวดที่ 8 อายุ (Age) อธิบายถึงกลุ่มคนที่มีช่วงเวลา หรือระยะเวลาที่ผ่านประสบการณ์ต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นแต่ละยุค เช่น เบบี้บูม (Baby Boomer) เจนเอ็กซ์ (Generation X) เจนวาย (Generation Y) และดิจิตอลหรือมิลเลเนียม (Digital/Millennium)

กล่าวโดยสรุปได้ว่าโครงสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเหล่านี้เป็นองค์ประกอบทางสังคมที่จำแนกความต่างทางวัฒนธรรมของบุคคลที่มีอิทธิพลด้านความรู้สึกที่ไม่เท่าเทียมกัน และส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้เป็นองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาที่นำมาใช้ในการเชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 สำหรับการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาโดยบูรณาการการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างเอกลักษณ์ทางสังคม

ปราณี วงษ์เทศ (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพหุวัฒนธรรมศึกษาประเด็นเพศสภาพ เรื่องเพศสภาพกับการกล่อมเกลางานเพศในสังคมไทย ที่ส่งเสริมให้อบรมกล่อมเกล่าเด็กและเยาวชนให้เพศหญิงมีวุฒิภาวะที่จะเลี้ยงตัวให้อยู่รอดในสังคมได้ปกติโดยเฉพาะเขตชนบท โดยที่รัฐพยายามสร้างสิ่งแวดล้อมทางสังคมด้วยศิลปะและวัฒนธรรมที่ช่วยขจัดอคติเรื่องเพศ เพื่อยกระดับจิตใจของ

ประชาชนให้เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เสมอกัน ในด้านเพศศึกษา สนุกสนานของศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ บทเพลง วรรณกรรมและการแสดงที่ช่วยกล่อมเกลาให้เข้าใจได้ถึงเพศในด้านทั้งงดงาม และสามารถซึมซับจนก่อให้เกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจสตรีเพศ

จารุณี มณีกุล (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมในการศึกษาพิเศษที่มุ่งเตรียมครูผู้สอนโดยใช้กรอบการออกแบบพหุวัฒนธรรมศึกษาในเด็กพิเศษที่ศึกษาความหมายของพหุวัฒนธรรมในการศึกษาพิเศษ ความเป็นมาของพหุวัฒนธรรมในการศึกษาพิเศษ ลักษณะของพหุวัฒนธรรมในการศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมในการศึกษาพิเศษ ได้แก่การจัดการเรียนร่วม แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แผนการสอนเฉพาะบุคคล เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกในกรณีพิเศษ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าการสะท้อนคิดเกี่ยวกับประสบการณ์กับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและการเรียนกระบวนการศึกษาเด็กพิเศษ มีดังนี้ นักศึกษามีประสบการณ์โดยตรงกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษหลายรูปแบบ ตั้งแต่เพื่อนร่วมชั้นเรียนและการอาสาสมัครการสอน มีความเข้าใจ เกิดความตระหนักและมองเห็นความสำคัญของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รู้จักประเภทของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีความเข้าใจถึงความแตกต่างของบุคคล และสิทธิทางการศึกษามากขึ้น มีเจตคติที่ดีและสามารถปฏิบัติต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

อัญชลี สิงห์น้อย (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพหุวัฒนธรรมศึกษาประเด็นภาษา เรื่องสากลลักษณะและเอกลักษณ์ของภาษาและวัฒนธรรมต่าง ๆ ต่างก็มีทั้งลักษณะที่เป็นสากลและลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ นักวิชาการมีความเห็นตรงกันว่าลักษณะที่เป็นสากลของภาษาจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย ส่วนลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์จะเป็นเรื่องของทางวัฒนธรรม ปัญหาของสภาวะต่างภาษาในการเข้าใจข้ามภาษาที่มักพบนั้น จะมีมากเท่าใดขึ้นอยู่กับว่ามีสากลลักษณะและเอกลักษณ์มากหรือน้อยเท่านั้น และสิ่งที่เป็อุปสรรคอย่างยิ่งในการเข้าใจข้ามภาษาก็คือการปราศจากความรู้ในเรื่องบริบททางวัฒนธรรม

สุริยาตี อัสศอลิฮัน (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพหุวัฒนธรรมศึกษาประเด็นศาสนา เรื่องผลของการใช้บทเรียนโมดูลเรื่องศาสนา ตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาที่ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาเรื่องศาสนากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนโมดูลและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติ โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนสามจังหวัดชายแดนใต้ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส ที่นับถือศาสนาอิสลามให้เรียนบทเรียนในสาระวิชาพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น

รินรดา พันธุ์น้อย (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพหุวัฒนธรรมศึกษาประเด็นชาติพันธุ์ เรื่องการดำรงอยู่ และการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของประชาชนในสังคมพหุวัฒนธรรมการ

มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันประสบการณ์ในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันซึ่งอาจต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางสังคมและจิตใจ อันเกิดจากการที่สมาชิกในสังคมต้องพยายามปรับตัวและดำรงให้สอดคล้องเหมาะสมกับความความคาดหวัง ตลอดจนกระบวนการทางสังคมก่อให้เกิดกฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ ธรรมเนียมประเพณีที่ผูกพัน ได้แก่ พิธีกรรมแต่งงาน งานศพ การไหว้ครู เป็นต้น และขณะเดียวกันก็ใช้ว่าวัฒนธรรมเหล่านี้จะคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง หากแต่มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจากงานวิจัยบ่งบอกถึงวิถีชีวิตของกลุ่มชนที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนาและมรดกทางวัฒนธรรม การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างยาวนาน ด้วยปัจจัยหลายๆ ด้านก่อให้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ทำให้มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมบนพื้นฐานความเป็นอยู่แบบสังคมพหุวัฒนธรรม

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพหุวัฒนธรรมศึกษาส่วนใหญ่ในประเทศไทยมุ่งเน้นตัวแปรด้านใดด้านหนึ่งเพื่อเจาะลึกในการแก้ปัญหาเฉพาะด้านนั้นๆ ดังตัวอย่างเอกสารงานวิจัยข้างต้น แต่อย่างไรก็ตามแนวคิดและงานวิจัยได้สร้างความตระหนักและส่งผลต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่มีอยู่ในสังคมซึ่งกลุ่มประชากรส่วนใหญ่ใช้กับสถานศึกษาเพราะการปลูกฝังการเป็นผู้มีความเป็นพหุวัฒนธรรมต้องสร้างที่ตัวเด็กในการปรับเปลี่ยนเจตคติที่ดี เพื่อสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้

4. แนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา

4.1. ความสำคัญของพหุวัฒนธรรมศึกษา

พหุวัฒนธรรมศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเป็นจริงในสภาพสังคมปัจจุบัน ปรากฏการณ์ของโลกที่เชื่อมโยงกัน ซึ่ง เกย์ (Gay, 2004: 324) ได้กล่าวว่าสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความแตกต่างของผู้เรียนในด้านต่างๆ ทั้งนี้ นักเรียนต้องเข้าใจประเด็นต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านพหุวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของพวกเขา ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมจะเป็นการเชื่อมแนวคิดด้านพหุวัฒนธรรมและศาสตร์ความรู้หรือรายวิชาในโรงเรียนโดยคำนึงถึงความเป็นจริง (Reality) ทางสังคม และความเกี่ยวข้อง (Relevance) กับประสบการณ์ของผู้เรียน ดังนั้นการจัดการพหุวัฒนธรรมศึกษาในโรงเรียน ครูผู้สอนต้องมีสมรรถนะทางด้านพหุวัฒนธรรม ต้องมั่นใจว่าแนวทางการสอนได้บูรณาการวัฒนธรรมของผู้เรียนเข้ากับการเรียนการสอน และต้องมีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย สามารถถ่ายทอดและนำเสนอหลายมุมมองไปสู่ผู้เรียน

ในบริบทสังคมไทย การจัดการศึกษาแม้ว่าจะกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 7 ซึ่งระบุถึงกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง รวมถึงความ

เสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และมาตรา 10 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากนโยบายดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดของพหุวัฒนธรรมศึกษา แต่ความเป็นจริงการจัดการศึกษาของประเทศไทยยังไม่มีมาตรการอย่างแท้จริงในการนำแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาไปสู่ภาคปฏิบัติ ทำให้เกิดปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์ เด็กชายขอบทางภาคเหนือ ปัญหาความไม่เข้าใจกันของผู้คนในสามจังหวัดชายแดนใต้ ปัญหาความไม่พร้อมของครูในการจัดการศึกษาให้กับเด็กพิเศษ เป็นต้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าพหุวัฒนธรรมศึกษามีความสำคัญต่อระบบการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการศึกษาบนพื้นฐานความแตกต่างของผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่สามารถพัฒนาหน้าที่ความรับผิดชอบของพลเมืองโลกได้ดีขึ้น

4.2 ความหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษา

ความหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นแนวคิดที่แพร่หลายมากในสังคมอเมริกา ยุโรปและภูมิภาคอื่นๆ โดยนักวิชาการได้ให้คำนิยามไว้ดังนี้เบนเน็ตต์ (Bennett, 1995: 125) ได้ให้ความหมายของพหุวัฒนธรรมทางการศึกษาว่าเป็นแนวทางการเรียนการสอนที่มีพื้นฐานมาจากค่านิยมประชาธิปไตย ความเชื่อ และเพื่อส่งเสริมพหุวัฒนธรรมภายในสังคมที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ซึ่ง แบงค์ (Banks, 2002: 25) ได้อธิบายว่าพหุวัฒนธรรมศึกษา คือการมีโอกาสและมีความเสมอภาคไม่ว่าผู้เรียนมีความแตกต่างทางเพศ ชนชั้นทางสังคม ชาติพันธุ์หรือเชื้อชาติ ความเชื่อทางศาสนา และความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ แกรนท์และคณะ (Grant and Others, 2004: 245-248) ที่มีมุมมองว่าพหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นแนวคิดเชิงปรัชญาและกระบวนการทางการศึกษา ที่มีพื้นฐานทางปรัชญาเพื่อมุ่งสู่เสรีภาพ ความเท่าเทียม ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ พหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนและเตรียมผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมุ่งมั่น และมุ่งให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจโลกที่ตนดำรงอยู่ พหุวัฒนธรรมศึกษาจึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดเชิงวิพากษ์ รวมถึงทักษะการตัดสินใจเชิงประชาธิปไตยและการปฏิบัติทางสังคมนอกจากนั้น บิลลิง (Billing, 2004: 14-17) ชี้ให้เห็นว่าพหุวัฒนธรรมศึกษาไม่ได้เป็นแค่กระบวนการแต่ยังมีความเป็นพลวัต (Dynamic) พลังในการสร้างสรรค์ที่ทำให้สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบทางสังคมอีกด้วย

ในบริบทสังคมไทยสุธาทา โยธจันทร์ (2541: 15) ได้ให้ความหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษาว่าเป็นการจัดการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายของวัฒนธรรมในสังคมซึ่งเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างของหลักสูตรในโรงเรียนให้ยอมรับและเคารพในความหลากหลายทาง

วัฒนธรรมของนักเรียนที่เป็นผลมาจากวัฒนธรรมในสังคมนั้นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนในด้านต่างๆ ตลอดจนคำนึงถึงความสะดวกคล่องกับบริบทของผู้เรียนทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์และเป็นสุข ซึ่งบัญญัติ ยงย่วน (2551: 11) ได้อธิบายและให้ความหมายเพิ่มเติมของพหุวัฒนธรรมศึกษาว่าเป็นการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่สภาพแวดล้อมทางการศึกษาประกอบด้วยนักเรียนที่มาจากกลุ่มวัฒนธรรมที่ต่างกันเช่น เชื้อชาติ หรือกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ ชั้นทางสังคม กลุ่มภูมิภาค กลุ่มความต้องการพิเศษ โดยปัญหากลุ่มต่างๆ ดังกล่าวได้รับการตีแผ่และเปรียบเทียบซึ่งสภาพแวดล้อมทั้งหมดในโรงเรียนจะได้รับการปฏิรูปเพื่อส่งเสริมให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน และเกิดความยุติธรรมระหว่างกลุ่มนักเรียนต่างวัฒนธรรมโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อตกลงที่เกี่ยวกับอคติ สอดคล้องกับเอกรินทร์ สังข์ทอง (2552: 2) ที่นิยามพหุวัฒนธรรมศึกษาคือแนวคิดและแนวปฏิบัติทางการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้คนในสังคมมีความหมายเท่าเทียม ความเสมอภาค เสรีภาพและรักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่แตกต่างกัน โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาต่างๆ ที่จัดการเรียนการสอนและเตรียมผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมุ่งมั่นบนพื้นฐานของความแตกต่างกันทางด้านเชื้อชาติ สัญชาติ สถานะทางสังคม ความสามารถทางเพศและบทบาททางเพศ ตลอดจนประสบความสำเร็จทางการเรียนและสามารถเข้าสู่สังคมได้อย่างมีความสุขโดยไม่แบ่งแยกชนชั้นและวรรณะ

จากความหมายพหุวัฒนธรรมศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่าพหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นแนวการจัดการศึกษาที่สร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ห้องเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีความเสมอภาคทางการศึกษา สามารถจัดการกับอคติที่มีต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม เห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดจากความเข้าใจ ยอมรับและเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกันในสังคม บนพื้นฐานความแตกต่างที่มีอยู่ในสังคม อันได้แก่ ระบุลักษณะ ความเชื่อ เศรษฐฐานะ ภาษา และเพศ

4.3 มิติการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา

พหุวัฒนธรรมศึกษามีองค์ประกอบสำคัญในการจัดการศึกษาที่ผู้บริหารและครูควรศึกษาในกรอบแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้อธิบายมิติการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาไว้ดังนี้

แบงค์ (Banks.2002 111- 125) ได้กำหนดมิติของการจัดพหุวัฒนธรรมศึกษา ที่โรงเรียนควรคำนึงถึงเพื่อนำไปใช้ในการจัดการศึกษาใน 5 มิติดังนี้

1. มิติการบูรณาการในเนื้อหาวิชา (content integration) การจัดพหุวัฒนธรรมศึกษาในมิตินี้ คือการที่ครูผู้สอนยังคงสอนเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่มีอยู่เดิมแต่สอดแทรกและบูรณาการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่หลากหลายมาใช้ยกตัวอย่างหรืออธิบายให้เข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากขึ้น

2. มิติการสร้างองค์ความรู้ (knowledge construction) การจัดพหุวัฒนธรรมศึกษาในมิตินี้คือการที่ครูผู้สอนมีบทบาทในสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียน ด้วยวิธีการสืบเสาะความรู้ ค้นหาความจริงที่สามารถหาคำตอบของสมมติฐาน การอภิปราย อภิปราย มุมมอง พื้นฐานข้อบังคับที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมมาสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้น

3. มิติการลดอคติ (Prejudice Reduction) การจัดพหุวัฒนธรรมศึกษาในมิตินี้คือการมุ่งความสำคัญไปที่คุณลักษณะของนักเรียน ทศนคติทางเชื้อชาติ และการปรับตัวของนักเรียนที่เกิดจากวิธีการสอนและสื่อการเรียนรู้ของผู้สอนโดยผู้สอนจะต้องไม่เปรียบเทียบความต่างที่ทำให้กลุ่มหนึ่งกลุ่มใดรู้สึกด้อยกว่ากัน

4. มิติการสร้างพลังทางวัฒนธรรมในโรงเรียน (Empowering School Culture) การจัดพหุวัฒนธรรมศึกษาในมิตินี้ คือการจัดกลุ่มหรือแบ่งประเภทของนักเรียน โดยการจัดรวมกลุ่มของผู้ที่มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการมีส่วนร่วมของคณะครู นักเรียนในโรงเรียน ให้ก้าวข้ามความแตกต่างทางชาติพันธุ์ เชื้อชาติ ในการพิจารณาที่จะสร้างพลังทางวัฒนธรรมของนักเรียนที่มีความหลากหลายชาติพันธุ์ เชื้อชาติ และกลุ่มเพศ

5. มิติการสอนที่ยึดหลักความถูกต้อง (Equity Pedagogy) การจัดพหุวัฒนธรรมศึกษาในมิตินี้ คือ การจัดการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนบทบาทการสอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการสร้างนักเรียนให้ประสบความสำเร็จในด้านวิชาการ ตามความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม เพศ และชนชั้นทางสังคม

ลินช์ (Lynch.1986: 19-20) ได้กล่าวถึงกรอบความคิดการจัดพหุวัฒนธรรมศึกษาที่ผู้บริหาร ครูและนักเรียนต้องตระหนักดังนี้

1. มิติด้านวัฒนธรรม (Cultural/Contextual Domain) การรู้ภูมิหลังทางเชื้อชาติ ศาสนาความหลากหลายโดยใช้หลักและเหตุผลในการศึกษาและเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้น

2. มิติด้านจริยพิสัย (Moral/Affective Domain) การมีทัศนคติต่อชนชาติต่าง วัฒนธรรมความหลากหลายในการจัดการกับอคติที่เกิดจากความรู้สึกรังเกียจหรือประสบการณ์ที่ผ่านมา

3. มิติด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) การเรียนรู้สาระ เนื้อหาเชิงลึกเกี่ยวกับชนชาติต่างวัฒนธรรม ความหลากหลายที่แสดงออกทางพฤติกรรมและกิจกรรมของกลุ่มนั้น

4. มิติด้านพฤติกรรมวิชาการ (Pedagogical Performance Domain) การจัดให้ทำโครงการหรือกิจกรรมร่วม(แต่ต้องไม่ขัดต่อหลักศรัทธาอันั้นๆ) เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้น เกี่ยวกับชนชาติต่างวัฒนธรรม ความหลากหลายในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5. มิติด้านผลที่ตามมา (Consequential Domain) ความสัมพันธ์ที่ดีในสถานศึกษา ระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ในความต่างชนชาติต่างวัฒนธรรม ความหลากหลายที่สามารถปรับตัวเข้าด้วยกันได้

6. มิติด้านประสบการณ์ (Experiential domain) การมีประสบการณ์การบริหารจัดการและการทำงานของผู้บริหารและครูร่วมกับชนชาติต่างวัฒนธรรม ความหลากหลายในการจัดการความขัดแย้งและสามารถนำมาปรับใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้

สำหรับเบนเน็ตต์ (Bennett, 1995: 215-220) ได้อธิบายมิติของพหุวัฒนธรรมศึกษา ที่ควรตระหนักใน 3 มิติ ดังนี้

1. มิติการจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดจากอคติ การเหยียดสีผิว หรือการยึดติดกับด้านลบทางประวัติศาสตร์ โดยการเปลี่ยนคตินิยมหรือทัศนคติของสังคมที่มีต่อกลุ่มคนอื่น ชาติอื่น หรือลักษณะของบุคคลบางประเภทแบบสามัญทัศน์ (Stereotype) หรือเรียกว่าการเหมารวมความคิด

2. มิติการค้นหาคความแตกต่างทางอัตลักษณ์ของตน จากการเรียนรู้และรูปแบบการสอนที่หลากหลาย อันได้แก่ เพศ ลักษณะทางร่างกาย ความสนใจในสิ่งเดียวกัน เจื้อนไขในครอบครัว

3. มิติการเห็นความสำคัญของพหุวัฒนธรรมศึกษาว่ามีความน่าสนใจและดึงดูดให้ศึกษาในบริบท 6 มิติย่อย ได้แก่ 1)ความตระหนักในวัฒนธรรมของตนให้ดีขึ้น 2) การปรับปรุงตนให้สามารถติดต่อกับคนอื่น มากกว่าหนึ่งภาษา 3) การพัฒนามุมมองแง่คิดในด้านประวัติศาสตร์ 4) การต่อต้านการเหยียดสีผิว อคติที่เกิดขึ้นการแบ่งแยกเพศ การแบ่งแยกเชื้อชาติ 5)การเพิ่มความตระหนักของการเป็นพลเมืองโลกและ 6) การร่วมสร้างสังคมที่สมบูรณ์

ในบริบทสังคมไทย อามัดไญนี ดาโอะ (2551: online) ได้กล่าวถึงมิติพหุวัฒนธรรมศึกษาที่สะท้อนให้เห็นกลุ่มชนชาติและเชื้อชาติและวัฒนธรรมในเชิงบวก ซึ่งได้แบ่งมิติการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

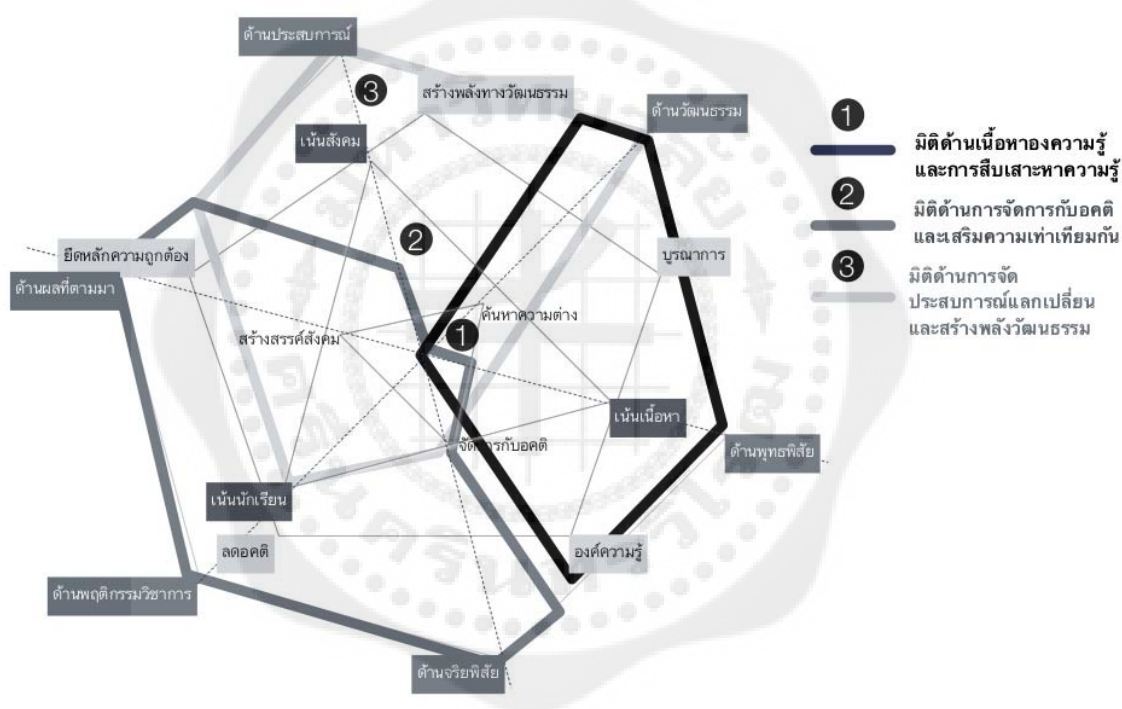
1. รูปแบบที่เน้นเนื้อหา(Content - Oriented Program)มีเป้าหมายเพื่อรวมเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของกลุ่มชนมาไว้ในหลักสูตร เพื่อเพิ่มความรู้ให้กับนักเรียน และมีจุดหมายคือเพื่อพัฒนาเนื้อหาของวัฒนธรรมตลอดจนการมีวินัย ผสมผสานมุมมองและแง่มุมต่างๆในหลักสูตรและเพื่อเปลี่ยนแปลงหลักการและกระบวนทัศน์ของหลักสูตร

2. รูปแบบที่เน้นตัวนักเรียน(Student - Oriented Program)มีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือบริบททางสังคมด้านการศึกษา แต่จะช่วยให้แก่นักเรียนที่มีวัฒนธรรมและ

ภาษาที่ต่างกันได้รวมเข้าเป็นหนึ่งเดียว รูปแบบนี้มักใช้ภูมิหลังทางด้านภาษาและวัฒนธรรมของนักเรียนเป็นเกณฑ์

3. รูปแบบที่เน้นสังคม(Socially – Oriented Program) มีเป้าหมายเพื่อปฏิรูปการสอนและบริบททางวัฒนธรรมของการสอนซึ่งไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มการบรรลุผลทางการศึกษาหรือเพิ่มองค์ความรู้ทางวัฒนธรรม แต่รูปแบบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความปรองดองด้านวัฒนธรรมและเชื้อชาติตลอดจนลดอคติต่างๆ

จากมิติการจัดพหุวัฒนธรรมศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่าแนวคิดหรือขอบข่ายพหุวัฒนธรรมศึกษาที่ผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียนหรือสถานศึกษาต้องคำนึงถึง และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาเป็นมิติการจัดพหุวัฒนธรรมศึกษา ดังภาพประกอบ4

ภาพประกอบ 4 มิติการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา

ที่มา: Banks. (2002); Lynch. (1986); Bennette. (1995); อาหมัดไญนี ดาโอ๊ะ. (2551)

จากภาพประกอบ3แสดงถึงมิติการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา ที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 มิติ (3C's Dimensions) ดังนี้ (Banks. 2002; Lynch.1986; Bennette.1995; อาหมัดไญนี ดาโอ๊ะ.2551)

มิติด้านที่ 1 ด้านเนื้อหาองค์ความรู้และการสืบเสาะหาความรู้(Contextual and Cultural Inquiry) คือการเรียนรู้เนื้อหาเชิงลึกเกี่ยวกับความหลากหลายในสังคม และความเป็นอัตลักษณ์ของตน โดยการสืบเสาะความรู้ หาความจริงเพื่อนำมาใช้ในการตอบคำถามและการปกป้องความเป็นกลุ่มคนของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มิติด้านที่ 2 ด้านการจัดการกับอคติและเสริมสร้างความเท่าเทียม(Combating Prejudice and Equity Pedagogy) คือการเปลี่ยนทัศนคติทางด้านลบของกลุ่มคนที่มีความแตกต่างจากตน โดยการหาเหตุและผลที่ได้จากการค้นคว้ามาลดความอคติที่เคยได้รับการปลูกฝังจากแบบเหมารวม (Stereotype) และการสร้างความเท่าเทียมกันให้เกิดขึ้นในสังคม

มิติด้านที่ 3 ด้านการจัดประสบการณ์แลกเปลี่ยนและสร้างพลังวัฒนธรรม (CreatingActivities and Empowering culture) คือ การจัดให้ทำกิจกรรมร่วมกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเชื่อมความสัมพันธ์ให้สามารถเข้าใจในพิธีกรรมของกลุ่มคนที่มีความแตกต่างจากตน ให้เกิดการยอมรับตลอดจนเกิดความชื่นชม และเห็นคุณค่าของความหลากหลายที่เกิดในสังคม เพื่อสร้างพลังวัฒนธรรมในสังคม

4.4. เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา

เป้าหมายสำคัญของการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา คือการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาซึ่งมีนักเรียนจากวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นให้เกิดความเท่าเทียมกัน และเกิดการยอมรับ เข้าใจในความแตกต่างในมิติต่างๆทางวัฒนธรรม ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตและความสำเร็จของสมาชิกในสังคมให้ดีขึ้น ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงเป้าหมายการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาไว้ดังนี้

แบงค์ (Banks, 2002: 35) ได้เสนอจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจประสบการณ์ทั้งหมดของกลุ่มเชื้อชาติต่างๆ
2. ช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจว่ามีความขัดแย้งระหว่างอุดมคติกับความเป็นจริงอยู่เสมอในสังคมมนุษย์
3. ช่วยให้นักเรียนค้นหาทางเลือกและสิทธิที่จะเลือกให้ชัดเจน
4. ช่วยให้นักเรียนมีค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมที่ส่งเสริมความหลากหลายทางเชื้อชาติมากขึ้น
5. ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่มเชื้อชาติ
6. ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่เป็นผู้เคารพต่อกลุ่มเชื้อชาติอื่นๆได้

7. ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้โดยบูรณาการหลักสูตรแบบสหวิทยา และแบบพหุวิทยาการ
8. ช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มเชื้อชาติต่างๆ ได้
9. ช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ทรัพยากรในชุมชนได้อย่างสูงสุด
10. ช่วยให้นักเรียนได้รับการประเมินครอบคลุมกระบวนการที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่ม

กอลนิก และชิน (Gollnick; & Chinn, 2009: 45-50) ได้เสนอแนวทางการจัดการศึกษาตามเป้าหมายพหุวัฒนธรรมศึกษา ดังนี้

1. การสร้างความเข้มแข็งและชี้ให้เห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคม(To promote the strength and value)
2. การสร้างเข้าใจในสิทธิมนุษยชนและเคารพความต่างของแต่ละคน(To promote human right and respect)
3. การสร้างโอกาสในการเลือกชีวิตให้กับผู้คนในสังคม(To promote alternative life choice)
4. การสร้างความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันทุกคนในสังคม(To promote social justice and equality)
5. การสร้างความถูกต้องในการกระจายอำนาจและผลประโยชน์ที่เกิดจากกลุ่มได้อย่างเป็นธรรม(To promote equity in the distribution of power and income)

นอกจากนี้ การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมต้องกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่ง คุชเนอร์ และคณะ (Cushner; & Other.2006: 212) มีมุมมองว่าการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจในสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. การเข้าใจสังคมและเข้าใจความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม การเข้าใจและความเปลี่ยนแปลงต่างๆ นั้นเป็นช่วงแรกของการส่งเสริมการศึกษาตามแนวพหุวัฒนธรรม สถานศึกษาต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความตระหนักต่ออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม สภาพภูมิศาสตร์ สุขภาพ ความสามารถและความไร้ความสามารถ และต้องสร้างให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักว่าประเด็นต่างๆ เหล่านี้ส่งผลต่อวิถีชีวิตของแต่ละบุคคลอย่างไร สถานศึกษาต้องให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักต่อความหลากหลายทางสังคมรวมถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคม
2. การเข้าใจสังคมการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้วัฒนธรรม หมายถึงการส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรม รวมถึงอัตลักษณ์ทางสังคมที่มีความแตกต่างกัน การเข้าใจความรู้ของผู้เรียนที่มีอยู่ก่อนการเข้าศึกษาในสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผู้สอนควรรู้ เนื้อหา

การเรียนการสอนและหลักสูตรต้องมีความสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งบทบาทเหล่านี้ถือเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรง

3. การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม พหุวัฒนธรรมศึกษาต้องช่วยให้ผู้คนในสังคมเข้าใจว่าปัจเจกบุคคลมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างไร รวมถึงการเข้าใจถึงปฏิสัมพันธ์ของบุคคลที่วัฒนธรรมแตกต่างกัน สถานศึกษาต้องเรียนรู้ปัจเจกบุคคล รวมถึงพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนและส่งเสริมให้ปฏิสัมพันธ์กับวัฒนธรรมอื่นๆ

4. การช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะและเข้าใจวัฒนธรรมต่างๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้บุคคลสามารถมีส่วนร่วมในชุมชนสังคมและโลกได้ซึ่งต้องอาศัยการสอนที่มีความหลากหลาย

แมนนิ่ง และ บาร์ธ (Manning; & Baruth 2004: 312) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาที่ควรคำนึงถึง ดังนี้

1. สำนึกเข้าใจ และการยอมรับนับถือในธรรมชาติของความแตกต่างและคล้ายคลึงในระหว่างวัฒนธรรมต่างๆ
2. รู้ถึงความแตกต่างที่มีอยู่ภายในครอบครัวต่างๆ ที่มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างทางวัฒนธรรม
3. พัฒนาเจตคติที่ดีต่อเชื้อสายของบุคคล ยอมรับและใช้ภูมิหลังทางวัฒนธรรมเป็นแรงจูงใจเกื้อหนุนให้มีความสำคัญต่อสังคม
4. จัดและพัฒนาประสบการณ์ที่เหมาะสมที่จะช่วยให้เด็ก ๆ มีพัฒนาการที่ดีขึ้นทั้งด้านทักษะความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติจำเป็นที่ต้องอาศัยอยู่ในสังคมที่มีเชื้อสายและวัฒนธรรมที่หลากหลาย

ในบริบทสังคมไทย การจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษายังไม่เป็นที่แพร่หลาย แต่มีงานวิจัยของมิ่งขวัญ สินธุวงศ์ (2542: 45) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการฝึกอบรมทางวัฒนธรรมที่สามารถแบ่งความมุ่งหมายเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ 2 ขอบข่าย คือ

1 การฝึกอบรมทางวัฒนธรรมแบบทั่วไป(Cultural General Training) เป็นการฝึกอบรมที่ให้ความรู้ ความเข้าใจองค์ประกอบของวัฒนธรรมอย่างกว้างๆ ช่วยให้รู้ถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม และระมัดระวังเรื่องอคติที่อาจเกิดขึ้น ช่วยให้ผู้บุคคลมีความยืดหยุ่น ส่งผลต่อการเป็นผู้สื่อสารต่างวัฒนธรรมที่ดียิ่งขึ้น

2 การฝึกอบรมทางวัฒนธรรมแบบเฉพาะเจาะจง(Culture Specific Training) เป็นการฝึกอบรมที่ให้ความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อให้เข้าใจระบบระเบียบค่านิยม เพื่อช่วยให้เกิดความสิ่งต่างๆ ตามมิติวัฒนธรรมนั้นๆ ได้ดีขึ้น

จากเป้าหมายการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงลำดับขั้นตอนในการส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้เกิดความตระหนัก (Awareness) ความรู้ความเข้าใจ (Knowledge) เกี่ยวกับวัฒนธรรมซึ่งนำไปสู่พฤติกรรม (Behavior) ที่เหมาะสมเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งสามารถสังเคราะห์ร่วมกับมิติการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาซึ่งสามารถสรุปแนวทางการจัดหลักสูตรพหุวัฒนธรรมศึกษา ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา

ที่มา: Banks. (2002); Gollnick and Chinn. (2002); Cushner and Other. (2006); Manning and Baruth. (2004); มิ่งขวัญ สินธุวงศ์. (2542)

จากภาพประกอบ 5 เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สามารถสรุปและจำแนกตามมิติการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมที่ได้จากการสังเคราะห์ข้างต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (Banks. 2002; Gollnick and Chinn. 2002; Cushner and Other. 2006; Manning and Baruth. 2004; มิ่งขวัญ สินธุวงศ์. 2542)

มิติด้านเนื้อหาองค์ความรู้และการสืบเสาะหาความรู้

1. การสร้างจิตสำนึก (To Aware) เข้าใจวัฒนธรรม รวมถึงอัตลักษณ์ทางสังคมที่มีความแตกต่างกัน

2. การพัฒนาความสามารถในการค้นหาข้อมูล (To Acquire) ปัจจัยต่างๆ ที่สนับสนุน และเป็นตัวแปรทำให้เกิดความหลากหลายและความแตกต่างทางวัฒนธรรม

มิติด้านการจัดการกับอคติและเสริมสร้างความเท่าเทียม

3. การเพิ่มพูนทักษะ (To Increase) ความอดทนและการยอมรับความแตกต่าง เห็นคุณค่าความหลากหลาย ปรับเปลี่ยนทัศนคติ ลดอคติและพฤติกรรมที่แสดงถึงการดูถูก

4. การปลูกฝัง (To Build) ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน และให้สามารถยินยอม พร้อมรับในทุกวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากความเปลี่ยนแปลง

มิติด้านการจัดประสบการณ์แลกเปลี่ยนและสร้างพลังวัฒนธรรม

5. การจัดเสริมประสบการณ์ (To Provide) ให้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนอัตลักษณ์ทาง วัฒนธรรมของตนเองการมีปฏิสัมพันธ์กับวัฒนธรรมที่หลากหลายและเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนรู้และ เติบโตไปพร้อมกัน

6. การพัฒนาทักษะ (To Develop) การปฏิบัติตนทางสังคม เพิ่มศักยภาพของแต่ละ วัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานความหลากหลาย สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และสามารถอยู่ร่วมกันได้ในฐานะพลเมืองโลก

4.5. แนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษา

แนวความคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ (Integration) เกิดจากความจริงที่ว่า การศึกษาควรให้ ความสนใจต่อการจัดกิจกรรมที่นำไปสู่ความเข้าใจกิจกรรมพื้นฐานต่าง ๆ ของมนุษย์ที่ใช้ในการ ดำรงชีวิต ซึ่งจะทำให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ขึ้นโดยธรรมชาติ และเชื่อว่า เราสามารถเชื่อมโยง มโนทัศน์ของวิชาต่าง ๆ ที่มีในหลักสูตรได้ด้วยการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่หรือเรื่องที่จะเรียนรู้ ต่อไป (John Dewey. 1976) ซึ่งนำไปสู่หลักการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ต่อไป

นักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า “บูรณาการ” หมายถึง กระบวนการรวบรวมรายวิชา ต่าง ๆ เข้าด้วยกันแล้วนำมาแสดงออกในเชิงกิจกรรมหรือโครงการเดียวกันหรือการนำเอาศาสตร์ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องมาผสมผสานกันเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้เป็นการสร้างความรู้และ ประสบการณ์ขึ้นใหม่ในลักษณะการผสมผสานเข้าด้วยกันทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ และสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน (UNESCO. 2006:10) โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้เรียนเป็น สำคัญ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษา ดังนี้

แนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษา มีนักวิชาการได้กำหนดวิธีการ จัดการเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากความหลากหลายในสังคม มีการอธิบายการแนว ทางการจัดหลักสูตร ซึ่ง แบงค์ (Banks. 2002: 57) ได้ระบุวิธีการบูรณาการ 4 ระดับ รวบรวมเนื้อหา พหุวัฒนธรรมเข้ากับหลักสูตร มีดังนี้

ระดับที่ 1 แนวทางสนับสนุน (The Contribution Approach) คือการจัดเหตุการณ์หรือประสบการณ์ของเชื้อชาติต่างๆเข้าไปในบทเรียน โดยเนื้อหาที่แสดงบทบาทของตัวแทนกลุ่มผู้เรียนในสังคม เช่นการนำเสนอวีรบุรุษของชาติพันธุ์ บุคคลที่มีชื่อเสียง ประเพณีวัฒนธรรม วันหยุดต่างๆของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ทำให้เข้าใจง่ายและรวดเร็ว และเป็นแนวทางที่ผู้สอนใช้กันอย่างแพร่หลาย

ระดับที่ 2 แนวทางเพิ่มเติม (The Additive Approach) คือการเพิ่มหรือเสริมสิ่งที่ขาดหายไปเป็นหลักสูตร เนื้อหา สำคัญ ความคิดรวบยอด ที่นำมาเพิ่มในหลักสูตร โดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้าง ทั้งนี้ได้แก่การเพิ่มบทเรียนเกี่ยวกับชาติพันธุ์เข้าในหลักสูตรโดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงเนื้อหาแต่อย่างใด

ระดับที่ 3 แนวทางการเปลี่ยนแปลง (The Transformation Approach) คือการปรับเปลี่ยนเนื้อหาหลักสูตรทั้งหมด เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดปัญหา เหตุการณ์ และความสำคัญจากมุมมองหรือความคิดของกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน

ระดับที่ 4 แนวทางปฏิบัติการเชิงสังคม (The Social action Approach) คือการมีบทบาทในสังคม โดยพิจารณาจากโรงเรียนหรือชุมชนมีปัญหาอะไร แล้วเน้นให้ผู้เรียนตัดสินใจในปัญหาสังคมที่มี และสามารถแก้ไขปัญหานั้นๆได้ ทั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ค่านิยม และทักษะจำเป็นที่ต้องใช้ในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

เบ็กกี (Peggy, 2006: 27) กล่าวถึงแนวทางในการจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษา ดังนี้

1. การพัฒนาบทเรียนหลักสูตรประกอบด้วยความหลากหลายของการเรียนรู้ที่ต้องไม่แสดงถึงความเข้าใจผิดในหลักการของพหุวัฒนธรรมโดยภาษาที่ใช้ต้องคำนึงถึงระดับความสามารถทางการรับรู้ของผู้เรียน และองค์ความรู้ที่สำคัญต้องมีสื่อ-อุปกรณ์ที่ไม่แสดงถึงการกีดกันทางเพศ เชื้อชาติ และความรู้สึกไม่เท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมของผู้เรียน

2. การจัดการเรียนการสอนต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักการสำคัญในการเรียนรู้ ที่กระตุ้นความอยากรู้และความสามารถในการเรียนรู้เป็นรายบุคคล ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและแบ่งปันความรู้ จัดให้ทุกคนหรือกลุ่มคนมีส่วนร่วม เสริมสร้างให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามระดับที่เป็นจริงของแต่ละคน

3. การประเมินผล ที่ใช้วิธีการที่หลากหลายโดยครอบคลุมทั้งผลสัมฤทธิ์และเจตคติ มีความยืดหยุ่นด้านเนื้อหา เวลา และทักษะการเรียนรู้ด้านอื่นๆ อาจกล่าวได้ว่าพิจารณารายละเอียดปลีกย่อยทั้งหมดในการทดสอบ

ในส่วนของสลิเตอร์ และ แกรนท์ (Sleeter; & Grant. 1994: 25) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษาที่พัฒนาพื้นฐานพฤติกรรมมนุษย์ในการเข้าสังคม (Human Relation Approach) ไว้ 4 แนวทางดังนี้

แนวทางที่ 1 การช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารและมนุษย์สัมพันธ์กับผู้อื่นที่แตกต่างจากตนได้อย่างดี

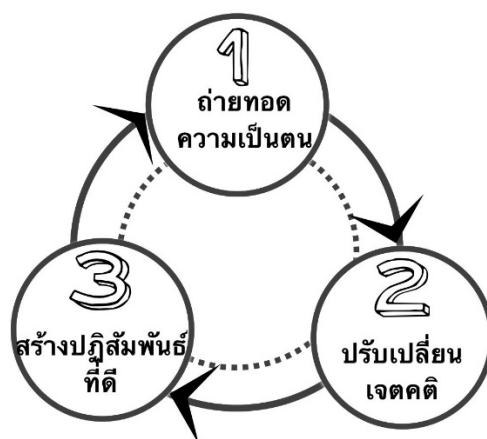
แนวทางที่ 2 การลดหรือจัดการกลุ่มคนที่มีทัศนคติแบบเหมารวมกลุ่ม (Stereotype) ที่ฝังความเชื่อด้านลบในสังคมของผู้เรียน

แนวทางที่ 3 การปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกทางบวกในการเป็นตัวตนที่มีอัตลักษณ์ที่แตกต่างแต่สามารถเป็นสมาชิกในกลุ่มของสังคมได้

แนวทางที่ 4 การปกป้องและขัดขวางการถูกรุกรานหรือดูถูกจากเพราะผู้เรียนมีความแตกต่างจากสังคมคาดหวังหรือกำหนด

กอลนิก และชิน (Gollnick; & Chinn, 2009: 65-67) กล่าวถึงการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมควรบูรณาการความแตกต่างทางวัฒนธรรมเข้าไปในหลักสูตรทุกเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในกลุ่มต่างๆ กล่าวคือทุกระดับชั้นและทุกรายวิชาของหลักสูตรควรบรรจุข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายวัฒนธรรมทั้งของชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ในสังคม

ซึ่งจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษา ที่สอดคล้องกับมิติการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมและเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา มาเป็นแนวทางการรวมและผสมผสาน (Mixing; & Blending approach) ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในห้องเรียน และสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษา ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 กระบวนการจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษา

ที่มา: Banks. (2002); Peggy (2006) Sleeter and Grant. (1994),
Gollnick; & Chinn. (2002)

จากภาพประกอบ 6 ที่ศึกษามิติการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา และเป้าหมาย การจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สามารถสรุปและอธิบายกระบวนการจัดการเรียนรู้ บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (Banks. 2002; Peggy 2006; Sleeter; & Grant. 1994; Gollnick; & Chinn. 2002)

ขั้นที่ 1 ถ่ายทอดความเป็นตน (To Show our Cultures) เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ ผู้เรียนพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมการแสดงออกของมนุษย์ วัฒนธรรมของตน และเงื่อนไข ทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ และสามารถนำเสนอความเป็นตัวตนหรือวัฒนธรรมของตนให้สังคมได้

ขั้นที่ 2 ปรับเปลี่ยนเจตคติ (To Shape our Cultures) เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ ผู้เรียนพัฒนาความเข้าใจความหลากหลายของวัฒนธรรมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อวิถีประชาชนในการ อยู่ร่วมกัน สร้างความเข้าใจและลดอคติ จัดกิจกรรมที่ทำร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาที่แฝงมาได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 3 สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี (To Share our Cultures) เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพอื่นๆ การแสดงออกถึงความรู้สึกซาบซึ้งถึงความหลากหลายวัฒนธรรมที่มีอยู่ ในสังคม มีความสัมพันธ์อันดีกับคนต่างวัฒนธรรม สามารถปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในสังคมพหุ วัฒนธรรมได้

4.6 การพัฒนาลำดับขั้นสู่ความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษา

หลักการพื้นฐานของการยอมรับและเคารพในความแตกต่างทางอัตลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคม โรงเรียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดพหุวัฒนธรรมศึกษา โดยเฉพาะวัยเด็กเป็นวัยที่มีอคติและความยึดมั่นถือมั่นน้อยกว่าผู้ใหญ่ จึงเป็นวัยที่ควรปลูกฝังให้เกิดแนวคิดการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมโดยการสอดแทรกเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน (Gibb. 2001: 249-251) และการจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นลำดับขั้น ซึ่งแบงค์ (Banks. 1989: 154-160) ได้อธิบายถึงระดับการพัฒนาผู้เรียนตามแนวทฤษฎีพหุวัฒนธรรมศึกษา (Stages of Cultural Identity Typology) แบ่งได้เป็น 6 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 กลุ่มหลงวัฒนธรรมตนเอง ปฏิเสธวัฒนธรรมอื่นๆ (Cultural Psychological Captivity) คือกลุ่มคนที่ไม่เปิดใจยอมรับ และเทิดทูนวัฒนธรรมของตนเท่านั้น

ระดับที่ 2 กลุ่มหลงวัฒนธรรมอื่น ปฏิเสธวัฒนธรรมตนเอง (Cultural Encapsulation) คือกลุ่มคนที่ค้นพบสิ่งใหม่ ๆ เห็นว่าวัฒนธรรมอื่นน่าสนใจและเรียนรู้วัฒนธรรมอื่น ๆ สมอ

ระดับที่ 3 ยอมรับและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมตนเอง (Cultural Identity Clarification) คือกลุ่มคนที่มีความภูมิใจในวัฒนธรรมของตน และสามารถอธิบายเชิงบวกในวัฒนธรรมของตนได้เป็นอย่างดี

ระดับที่ 4 ยอมรับและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น (Biculturalism) คือกลุ่มคนที่เปิดใจรับวัฒนธรรมอื่นและมีจิตวิทยา ประสบความสำเร็จในการอยู่ในชุมชน

ระดับที่ 5 สะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและแสดงออกถึงความเป็นของชาติของตน (Multiculturalism and Reflective Nationalism) คือกลุ่มคนที่แสดงทัศนคติทางบวกและสามารถสะท้อนให้เห็นความหลากหลายในสังคม

ระดับที่ 6 สะท้อนความเป็นชาติของตนและประชากรโลก (Globalism; & Global Competency) คือกลุ่มคนที่สามารถอธิบายทัศนคติทางบวกในการเป็นบุคคลในชาติและประชากรโลก

สำหรับ นิโต (Nieto. 2007: 213) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นของการเข้าถึงการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมศึกษาสามารถแบ่งเป็น 4 ประเภทใหญ่ ดังนี้

1. ความอดทน (Tolerance) หมายถึงความรู้สึกของคนกลุ่มน้อยที่อยู่ในโรงเรียนที่ไม่เห็นความสำคัญของความเป็นพหุวัฒนธรรม

2. การจำยอม (Acceptance) หมายถึงการยอมรับความเป็นส่วนใหญ่ด้วยความจำนนในโรงเรียนที่ไม่ยอมรับความเป็นพหุวัฒนธรรม

3. การเคารพความต่างของนักเรียน(Respect)หมายถึงความรู้สึกเท่าเทียมกันในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาเป็นพหุวัฒนธรรม

4. การยืนยัน (Affirming) หมายถึงการเน้นย้ำความเป็นพหุวัฒนธรรม

เบนเน็ตต์ (Bennett. 1993: 45) อธิบายถึงลำดับขั้นการพัฒนาพหุวัฒนธรรมศึกษาที่ไวต่อความรู้สึกว่า สามารถแบ่งได้

1. การปฏิเสธความต่าง(Denial of Difference)คือยึดวัฒนธรรมตนเองเป็นศูนย์กลาง

2. การปกป้องความต่าง(Defense of Difference)คืออธิบายความเป็นตนเองได้ในระดับหนึ่งแต่ไม่เปลี่ยนการรับรู้

3. การลดความอคติ(Minimization of Difference)คือสามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4. การยอมรับความต่าง(Acceptance of Difference)คือการเปลี่ยนการรับรู้และยอมรับวัฒนธรรมอื่นมากขึ้น

5. การปรับตัวเข้ากับความต่าง(Adaptation to Difference)คือการค่อยพัฒนาเกี่ยวข้องกับความเชื่อวัฒนธรรมอื่น

6. การบูรณาการเข้ากับความต่าง(Integration of Difference)คือการมองว่าความต่างไม่ได้เป็นการคุกคามแต่อย่างใด

จากการพัฒนาดำดับขั้นสู่ความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษาสรุปได้ว่าสามารถแบ่งลำดับขั้นใหญ่ๆได้ 3 ขั้น ได้แก่ 1) ขั้นที่ไม่ยอมรับความต่าง (Close Mind) คือการกลัวที่จะรับรู้วัฒนธรรมอื่นมาเทียบเท่ากับวัฒนธรรมของตน 2) ไปสู่ขั้นที่เรียกว่าละความอคติ (Unlock Mind) คือการยอมรับและยอมรับว่าสังคมมีความหลากหลายวัฒนธรรม และ3) นำไปสู่ขั้นสุดท้ายที่เรียกว่าชื่นชม และเปิดใจพร้อมรับความต่าง (Perspective Mind) คือการมองว่าความต่างมีแง่มุมในการค้นหาและอยากอยู่ร่วมกันเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมนั่นเองซึ่งลำดับขั้นการพัฒนาเหล่านี้สามารถนำไปใช้ประเมินพัฒนาการของนักเรียนที่ได้จากการจัดการเรียนการสอนตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาในทุกกิจกรรมที่วางแผนการสอนนั้นๆเพื่อแสดงให้เห็นว่าประสิทธิผลของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสามารถสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ความเป็นพหุวัฒนธรรมได้

5. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา

การเรียนรู้ของมนุษย์เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการจัดประสบการณ์ในห้องเรียน เพื่อเพิ่มหรือเปลี่ยน ปริมาณความรู้ รวมทั้งปลูกฝังความเชื่อและทัศนคติของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ของแต่ละบทเรียน ด้วยเหตุดังกล่าวจึงมีนักจิตวิทยาเป็นจำนวนมากที่ให้ความสนใจในการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับ กระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อสามารถอธิบายและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของ พฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์โดยมีเป้าหมายเพื่อที่จะทำนาย เสริมสร้าง พัฒนาและควบคุมพฤติกรรม ของมนุษย์ได้ ซึ่งแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีชื่อเสียงนั้น มีทฤษฎีหลักอยู่ 3 ทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีการ เรียนรู้แบบปัญญานิยม 2) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบพฤติกรรมนิยม 3) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสรคนิยม การนำหลักการและแนวคิดมาใช้เป็นฐานในการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ต้องนำเอา ทฤษฎีการเรียนรู้มาวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิภาพของการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติของ มนุษย์และวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการ จัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ใน การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา มีสาระสำคัญดังตาราง 1

ตาราง 1 การวิเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุ
วัฒนธรรมศึกษา

ชื่อทฤษฎี	การเรียนรู้แบบปัญญานิยม (Cognitivism)	การเรียนรู้แบบพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)	การเรียนรู้แบบสรคณนิยม (Social Constructivism)
มิติด้าน โครงสร้าง	กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางสติปัญญา เริ่มจากผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม เมื่อสิ่งเร้าใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมของตนได้ จะผ่านกระบวนการดูดซับเข้าโครงสร้างความคิดหรือผ่านกระบวนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างจากประสบการณ์เดิมเข้ากับประสบการณ์ใหม่ จนเข้าสู่สมดุลและเกิดการเรียนรู้	กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ เรียนรู้จากการกระทำมากที่สุดเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตในลักษณะถ่ายทอดประสบการณ์โดยอาศัยการใช้ประสาทสัมผัสเพื่อพัฒนาการทางปัญญา	พฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดำเนินถึงประสบการณ์ที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด ประสบการณ์ที่ได้จากประสบการณ์ของผู้อื่น สภาพแวดล้อมทางสังคม และปรับตัวให้ตอบสนองความต้องการของตนเองเพื่อสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง
มิติด้านการ จัดการเรียน การสอน	จัดประสบการณ์ และสิ่งเร้าที่ทำให้ผู้เรียนสามารถดูดซับเข้าโครงสร้างของความรู้เดิมได้ และปรับเปลี่ยนโครงสร้าง เพื่อดัดแปลงหรือปรับปรุงโครงสร้างทางความคิด ประสบการณ์เดิมให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่โดยประสบการณ์และสิ่งเร้าต้องน่าสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงจนสามารถพัฒนาระบบการดังกล่าว	จัดประสบการณ์การสอนที่ควรจำแนกพฤติกรรมเป็นทักษะย่อยๆ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะตั้งแต่ระดับพื้นฐาน และค่อยๆ พัฒนาสู่พฤติกรรมระดับสูง โดยเรียงลำดับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนจากน้อยไปสู่ที่ซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งผู้สอนควรวิเคราะห์กิจกรรมที่สอนว่าผู้เรียนจะต้องมีทักษะใดเป็นพื้นฐานมาบ้างจนกระทั่งนำไปสู่การแก้ปัญหาต่างๆ	จัดประสบการณ์ ที่ให้ความสำคัญกับการปฏิสัมพันธ์ในฐานะเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาการทางสมองเน้นพัฒนาการขีดความสามารถปัจจุบันของผู้เรียนแต่ผู้เรียนอยู่ในขอบเขตของศักยภาพที่จะพัฒนาได้ด้วยโดยได้รับความช่วยเหลือ ผลักดันและเติมเต็มสภาพแวดล้อม จากเพื่อนและผู้สอน
มิติด้านเวลา	ข้อจำกัดทางด้านเนื้อหาที่มีความซับซ้อนหรือการนำเสนอ ดังนั้นการจัดสรรเวลาต้องปรับให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนและการจัดโครงสร้างการเรียนรู้	ข้อจำกัดทางด้านพฤติกรรมที่ซับซ้อนที่เกิดขึ้นจากการลองผิดลองถูก โดยเฉพาะการเสริมแรงที่เหมาะสม ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงการควบคุมระยะเวลาให้เหมาะสม	ข้อจำกัด ที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคม บทบาทของผู้ช่วยเหลือ ซึ่งอาจมีการเพิ่มผู้คอยช่วยสนับสนุน ดังนั้นการจัดเวลาควรกำหนดและประเมินเป็นรอบงาน

ที่มา: Piaget. 1960; Bruner. 1960; Gagne. 1974; Vygotsky. 1978

ทฤษฎีการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาซึ่งจากการวิเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การเรียนรู้แบบปัญญานิยม 2) การเรียนรู้แบบพฤติกรรมนิยม และ 3) การเรียนรู้แบบสรรคนิยม โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็นมิติด้านโครงสร้าง มิติด้านการจัดการเรียนการสอน มิติด้านเวลา มาใช้เพื่อเชื่อมโยงกับแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาพบว่า ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบสรรคนิยมของไวคอสกี (Vygotsky, 1978: 26) มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา ด้วยที่กล่าวถึงการถึงการพัฒนาด้านปัญญาใน 3 เรื่อง คือ 1) กระบวนการภายนอกจิตใจ (externalization) 2) กระบวนการภายในจิตใจ (Internalization) และ 3) การซึมซับ (Obsorption) หรือการนำเอาความรู้ที่มีอยู่ในบริบทของสังคมนั้นๆ ด้วยตัวเอง และเชื่อว่า “ประสบการณ์” (Experience) มีขอบเขตการพัฒนาทางปัญญา (The Zone of proximal development: ZPD) เกิดการเรียนรู้ระหว่าง 2 สิ่ง คือ สิ่งหนึ่งเป็นขอบเขตการเรียนรู้ที่เด็กสามารถทำได้ด้วยตนเองโดยอิสระ กับอีกขอบเขตการเรียนรู้ที่เด็กสามารถทำได้เช่นกันแต่ต้องได้รับการแนะนำจากครูหรือผู้ชำนาญการ เป็นการเสริมเติมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) เป็นเทคนิคที่สำคัญที่จะไปกระตุ้นให้เกิดพัฒนาการการเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้โดยผ่านทางกรมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น เช่นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เพื่อให้ผู้เรียนมุ่งแสวงหาความรู้อย่างเป็นองค์รวมด้วยวิธีวัฒนธรรมแสวงปัญญาในขณะที่ผู้เรียนอยู่ในบริบทของสังคมพหุวัฒนธรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำทฤษฎีการเรียนรู้มาศึกษาหลักการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

6. แนวคิดการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา

6.1. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเด็กแต่ละคนในโรงเรียนมีวัฒนธรรมของตนเองที่แตกต่างกัน อันมีสาเหตุมาจากภูมิหลังของนักเรียน ซึ่งอาจเป็นความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ชนชั้นทางสังคม ฯลฯ เมื่อมาใช้ชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเดียวกัน นักเรียนต้องพบกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา นอกจากต้องเข้าใจแนวคิดและหลักการพหุวัฒนธรรมศึกษาแล้ว จะต้องเข้าใจองค์ประกอบสำคัญของการออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design) ซึ่งมีคำที่ใช้เรียกหลากหลาย เช่น การออกแบบระบบการเรียนการสอน (Instruction System Design) หรือการออกแบบและพัฒนาการสอน (Instruction Design and Development) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (Instruction Design Model)

ที่มาจากฐานทฤษฎีเดียวกัน คือเป็นการนำกระบวนการของวิธีระบบ (System Approach) ที่ใช้ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่ง แบรินสัน (Branson. 1975: 45) ใช้ในการจัดตั้งกองพลทหารและการฝึกอบรมโครงการพิเศษเฉพาะกิจของกองทัพบก สำหรับทางด้านการศึกษา เอ็ดเวิร์ดส์ (Edwards. 1982) เริ่มพัฒนาและนำมาใช้กับระดับอุดมศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรในสถาบันที่มีการจัดการเรียนการสอนเฉพาะกลุ่ม และได้แพร่หลายในระบบโรงเรียนมากขึ้นเพื่อสร้างรูปแบบการสอนที่มีความพิเศษเฉพาะในกลุ่มที่มีปัญหา (Slees; & Glasgow, 1998: 18, Smith; & Ragan, 2005:13) ซึ่งการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเป็นทั้งโครงสร้างหรือแผนหรือลักษณะของการจัดกระบวนการเรียนที่จัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบแบบแผนที่ได้จากหลักการเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการออกแบบการเรียนการสอนนั้นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนที่มีปัจจัยหรือองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นิยามของการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อิง (Instruction Design Model) มีความหมายที่มุ่งเน้นกระบวนการ ซึ่ง จอยซ์ และ เวลล์ (Joyce; & Well, 1996: 27) ได้ให้ความหมายว่าเป็นโครงสร้างหรือแผนหรือลักษณะของการจัดกระบวนการเรียนรู้อิงที่จัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบแบบแผนตามปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่างๆ โดยอาศัยวิธีสอนหรือเทคนิคการสอนต่างๆ เข้ามาช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ แต่ละรูปแบบจะให้แนวทางในการออกแบบการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กัน สอดคล้องกับเซเลอร์ (Saylor. 1981: 29) ที่อธิบายเพิ่มเติมถึงสภาพหรือลักษณะการจัดการเรียนรู้อิง วิธีการสอน และเทคนิคการสอนต่างๆ ในอันที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นกลยุทธ์ในการนำเสนอเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้อิง ตามขั้นตอนและวิธีการที่มีนักวิชาการคิดค้นสร้างขึ้น (Gustafson; & Branch, 2002: 24) ดังนั้นสรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อิงหมายถึงแบบแผนการจัดการเรียนการสอนที่เป็นกระบวนการโดยอาศัยความรู้เกี่ยวกับระบบมาใช้ในการสร้างการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ เทคนิควิธีการสอน และการประเมิน อย่างเป็นขั้นตอน เพื่อนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจออกแบบระบบแล้วจึงทำการทดลองและปรับปรุงแก้ไขจนให้ได้ผล นำไปสู่ความสำเร็จของการเรียนรู้อิงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้อิงสิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงประกอบด้วย (Joyce; & Well, 1996: 27; ทิศนา แคมมณี 2545: 12; วัฒนา มัคคสมัน, 2539: 5, สุมณ อมรวิวัฒน์, 2530: 20)

1. ศึกษาปรัชญา ทฤษฎี หลักการหรือแนวคิด ความเชื่อพื้นฐานตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้อิงที่ต้องการออกแบบ

2. กำหนดเป้าหมาย หรือจุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนสามารถเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ให้ตรงกับผลลัพธ์ที่ต้องการและเพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุผลสูงสุด
3. จัดทำแผนภาพที่บรรยายหรืออธิบายภาพ หรือลักษณะของการจัดการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอน
4. กำหนดแนวทางในการนำการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและเงื่อนไขต่างๆ เช่น ใช้กับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มย่อย ผู้สอนจะต้องเตรียมงาน หรือจัดสภาพการเรียนรู้อย่างไร เพื่อให้การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
5. จัดระบบองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบให้สามารถนำผู้เรียน ไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพิสูจน์ทดลองถึงประสิทธิภาพของระบบนั้น
6. มีการอธิบายกระบวนการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอน ในฐานะที่เป็นองค์ประกอบย่อยที่สำคัญของระบบนั้น
7. ระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะได้รับการเรียนตามรูปแบบ
8. ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีโดยคณะผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะประเมินความสอดคล้องภายในระหว่างองค์ประกอบต่างๆ และประเมินความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติการ

6.2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาโดยใช้รูปแบบของเอ็ดดี้

รูปแบบการเรียนรู้ที่ออกแบบโดยใช้วิธีระบบ ได้มีการประยุกต์ใช้งานอย่างกว้างขวาง โดยกำหนดขั้นตอนการสอน ซึ่งมีกรอบแนวคิดที่นำออกแบบการศึกษาต้องคำนึงถึง ซึ่ง ริชชี (Richey and Others. 2011: 43) ได้กล่าวไว้ 6 ขอบเขต ได้แก่ 1) ผู้เรียนและกระบวนการเรียนรู้ 2) การเรียนรู้และบริบทของกิจกรรมการเรียนรู้ 3) โครงสร้างเนื้อหาและลำดับขั้นความยากซับซ้อนของเนื้อหา 4) กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนทั้งที่อยู่ในแผนงานและนอกแผนงาน 5) สื่อการเรียนการสอนและเครื่องมือที่ถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเป็นระบบ 6) ผู้ออกแบบและกระบวนการออกแบบ เพื่อนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่ความสำเร็จของการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การออกแบบการเรียนรู้มีจำนวนมากมาย (Smith; & Ragan. 2005: 12) ได้แก่

1. รูปแบบของเอ็ดดี้ (ADDIE Model)
2. รูปแบบของดิค แอนด์ แคร์รี่ (Dick and Carey Model)
3. รูปแบบของเกอลาซ แอนด์ เอลี (Gerlach and Ely Model)

4. รูปแบบของเนิร์ค แอนด์ กุสตาฟสัน (Knirk and Gustafson Model)
5. รูปแบบของเจอโรลด์ เคมป์ (Jerrold Kemp Model)
6. รูปแบบของแฮนนาฟิน แอนด์ เพ็ค (Hannafin and Peck Model)
7. รูปแบบของบราวน์ และคณะ (Brown and Other Model)

ซึ่งรูปแบบที่นิยมใช้ในการออกแบบการเรียนรู้อย่างแพร่หลายและนำกลับมาพัฒนาปรับปรุงจากนักวิชาการหลายสมัย (Dick; & Carey.1985: 27) และนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการเรียนรู้มากที่สุด คือรูปแบบของเอดดี้ (ADDIE Model) เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ครอบคลุมกระบวนการทั้งหมด และเป็นระบบปิด (Closed System) ที่พิจารณาผลลัพธ์ในขั้นประเมินผลซึ่งเป็นขั้นสุดท้ายแล้วนำข้อมูลไปตรวจเพื่อปรับปรุงขั้นตอนที่ผ่านมาทั้งหมดได้อย่างเป็นระบบทั้งนี้ รูปแบบของเอดดี้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวิเคราะห์ (A: Analysis) เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบการเรียนรู้ขั้นตอนอื่นๆ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนของการระบุปัญหา ระบุแหล่งของปัญหา และวินิจฉัยคำตอบที่ทำได้ ประกอบด้วยเทคนิคการวินิจฉัยเฉพาะ เช่น การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์งาน การวิเคราะห์ภารกิจ ผลลัพธ์ของขั้นตอนนี้ประกอบด้วย เป้าหมาย และรายการภารกิจที่จะสอน ซึ่งผลลัพธ์เหล่านี้จะถูกนำไปใช้ยังขั้นตอนการออกแบบการเรียนรู้ต่อไป

2. การออกแบบ (D: Design) เป็นขั้นตอนการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผลลัพธ์จากขั้นตอนการวิเคราะห์ เพื่อวางแผนกลยุทธ์สำหรับการพัฒนาการสอนในขั้นตอนนี้ เป็นการกำหนดโครงร่างวิธีการให้บรรลุถึงเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้รับการวินิจฉัยในระหว่างขั้นตอนการวิเคราะห์ และขยายผลสารัตถะการสอน ซึ่งองค์ประกอบของขั้นตอนการออกแบบอาจประกอบด้วย การเขียนรายละเอียดกลุ่มประชากรเป้าหมาย การดำเนินการวิเคราะห์เรียน การเขียนวัตถุประสงค์และข้อทดสอบ เลือกระบบการนำส่ง และจัดระดับขั้นตอนการสอน ผลลัพธ์ของขั้นตอนการออกแบบจะเป็นข้อมูลนำเข้าสำหรับขั้นตอนการพัฒนาต่อไป

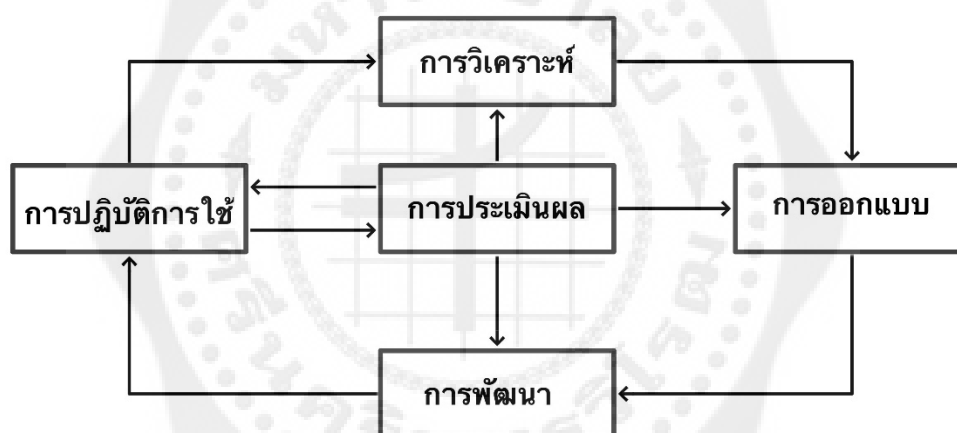
3. การพัฒนา (D: Development) เป็นขั้นตอนการสร้างบนขั้นตอนการวิเคราะห์และการออกแบบ จุดมุ่งหมายของขั้นตอนนี้คือการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อของบทเรียนซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อทั้งหมดที่ใช้ในการสอนและเอกสารสนับสนุนต่างๆ สิ่งเหล่านี้อาจจะประกอบด้วยแบบฝึกหัด การสมมุติสถานการณ์จำลอง หรือคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

4. การทดลองใช้ (I: Implementation) เป็นขั้นตอนการดำเนินการให้เป็นผล หมายถึงการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปสู่การดำเนินการไม่ว่าจะเป็นรูปแบบชั้นเรียน หรือห้องทดลอง หรือรูปแบบการใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐาน จุดมุ่งหมายของขั้นตอนนี้คือการนำส่งการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขั้นตอนนี้เป็นการส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียนใน

สาระการเรียนรู้ บัณฑิตต่าง ๆ ต้องสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ และเป็นหลักประกันในการถ่ายโอนความรู้ของผู้เรียนจากสภาพแวดล้อมการเรียนไปยังการทำงานได้ตามที่กำหนด

5. การประเมินผล(E: Evaluation) เป็นขั้นตอนวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลเกิดขึ้นตลอดกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด กล่าวคือ ภายในขั้นต่าง ๆ และระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ และภายหลังการดำเนินการให้เป็นเป็นผลแล้วการประเมินผลอาจจะเป็นการประเมินผลเพื่อพัฒนา (Formative evaluation) หรือการประเมินผลรวม (Summative evaluation)

จากรายละเอียดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเอ็ดดี้ข้างต้น สามารถแสดงภาพการออกแบบการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 รูปแบบการออกแบบการเรียนรู้ของเอ็ดดี้ (ADDIE Model)

ที่มา: (Dick; & Carey. 1985)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการออกแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบเอ็ดดี้ (ADDIE Model) มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ประกอบด้วย ขั้นที่ 1การวิเคราะห์ (Analysis) ขั้นที่ 2 การออกแบบ (Design) ขั้นที่ 3การพัฒนา (Development) ขั้นที่ 4การปฏิบัติการใช้ (Implement) และ ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluation) รายละเอียดตาราง 2ดังนี้

ตาราง 2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ตามแนวคิดการออกแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบเอ็ดดี้ (ADDIE Model)

ADDIE Model	การนำไปใช้
ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ (Analysis : A)	เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาโดยศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุวัฒนธรรมศึกษาร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับพหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อกำหนดองค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ในบริบทสังคมไทย
ขั้นที่ 2 การออกแบบ (D: Design)	เป็นการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาโดยนำข้อมูลจากขั้นที่ 1 มาจัดทำร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ซึ่งประกอบด้วยหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้วัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมกระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา และการวัดประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา
ขั้นที่ 3 การพัฒนา (D: Development)	เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาโดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) ร่วมกับครูหัวหน้ากลุ่มสาระฯ ครูผู้ปฏิบัติการสอน ชี้แจงทำความเข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ ที่พัฒนาขึ้น จัดทำตารางเชื่อมโยงความสัมพันธ์บูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมกับสาระการ

ADDIE Model	การนำไปใช้
	เรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (Integrated of Multicultural Content Learning Table) แผนการจัดการเรียนรู้ บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษา (Inteegrated Multicultural Education Lesson Plan) และ ตารางจัดการเรียนรู้ตามลำดับ
ขั้นที่ 4 การปฏิบัติการใช้(I:Implementation)	เป็นการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุ วัฒนธรรมศึกษาที่พัฒนาขึ้นโดยปฐมนิเทศผู้เรียน ทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา และประเมิน คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษา ก่อนเรียน (Pre- test)ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ ตามแผนจัดการ เรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษาทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลังจากการ จัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้ ปฏิบัติการสอนประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรมของนักเรียน
ขั้นที่ 5 การประเมินผล (E: Evaluation)	เป็นการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุ วัฒนธรรมศึกษา โดยครูผู้ปฏิบัติการสอนวิเคราะห์ ผลการประเมินระดับคะแนนคุณลักษณะความ เป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน และบันทึกผลการ สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนมาใช้เป็นข้อมูลใน การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุ วัฒนธรรมศึกษาให้มีประสิทธิผลมากขึ้น

7. แนวคิดการประเมินผลตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

แนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นการจำลองสถานการณ์ที่เป็นจริงของสังคมในโรงเรียนหรือสถานศึกษาและความเป็นจริงในสังคมจะต้องสัมพันธ์กับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จึงเป็นการประเมินที่มีความเหมาะสมในการประเมินความเป็นพหุวัฒนธรรมเพราะเป็นการประเมินหลายมิติ ซึ่งผู้เรียนสามารถนำผลการประเมินมาปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันดีงามที่เป็นบรรทัดฐานของสังคม ดังนั้นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงต้องเข้าใจความหมายของการประเมินตามสภาพจริง ลักษณะการประเมินตามสภาพจริง ขั้นตอนของการประเมินตามสภาพจริง วิธีที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง มีรายละเอียดดังนี้

7.1 ความหมายของการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 19) ได้ให้ความหมายของการประเมินตามสภาพจริงไว้ว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินจากพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนจากกระบวนการทำงานและจากผลงาน ตลอดจนแฟ้มสะสมของนักเรียนในบริบทของการเรียนการสอนตามสภาพจริง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548: 27) ได้ให้ความหมายของการประเมินตามสภาพจริงไว้ว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินจากการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้ปฏิบัติ จะเป็นงานหรือสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real life) หรือใกล้เคียงชีวิตจริง จึงเป็นงานที่มีสถานการณ์ซับซ้อน (Complexity) และเป็นองค์รวม (Holistic) มากกว่างานที่ปฏิบัติในกิจกรรมทั่วไป

สมาน อัสวภูมิ (2549: 53) ได้ให้ความหมายของการประเมินตามสภาพจริงไว้ว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินการกระทำ การแสดงออกหลายๆด้านของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีลักษณะเป็นการประเมินแบบไม่เป็นทางการ การทำงานของนักเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออก โดยเน้นนักเรียนเป็นผู้ค้นพบและเป็นผู้ผลิตความรู้ ได้ฝึกปฏิบัติจริงหรือคล้ายจริง ได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถ

สุวิมลว่องวานิช (2546: 7) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นกระบวนการตัดสินความรู้ความสามารถและทักษะต่างๆ ของนักเรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราวเหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนได้ตอบสนองโดยการแสดงออก ลงมือกระทำ หรือผลิตจากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวังและผลผลิตที่มีคุณภาพ จะเป็นการนำเสนอการสะท้อนภาพเพื่อสรุปถึงความรู้ ความสามารถและทักษะต่างๆ ของนักเรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่ อยู่ในระดับความสำเร็จใด

เบอร์ค (Burke. 1999: online) ได้กล่าวว่าการประเมินตามสภาพจริง เป็นวิธีการประเมินที่เน้นการใช้ทักษะ และการคิดระดับสูง ซึ่งเน้นที่การผลิตหรือปฏิบัติการงานที่มีความหมายท้าทายความสามารถของนักเรียน โดยใช้ความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ ในการสืบสวนสอบสวนเพื่อสร้างสรรค์ความรู้มากกว่าที่จะเป็นการผลิตซ้ำ

ฮาร์ท (Hart. 1994: 15) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริง เป็นกระบวนการเก็บรวบรวม และจัดเตรียมข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามความต้องการที่หลากหลายของการประเมินผล โดยเน้นทั้งการสะท้อนภาพ และการวัดการปฏิบัติงานของนักเรียนและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินผลตามความเป็นจริง เป็นการตรวจสอบอย่างตรงไปตรงมาในการปฏิบัติงาน ที่มาจากการพัฒนาทักษะ ความรู้ในสาขาวิชาการต่างๆ โดยใช้เทคนิคการประเมินที่หลากหลายและหลายวิธี เพื่อสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของนักเรียนในสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือคล้ายจริง ในหลายๆ ช่วงเวลาว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาดังกล่าว

7.2. ลักษณะของการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพราะทั้งครูและนักเรียนต้องร่วมมือปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ให้เกื้อกูลส่งเสริมซึ่งกันและกัน ครูต้องจัดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติและแสดงความคิดสร้างสรรค์ และมีความหมายต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโดยใช้ทักษะการคิดและการแก้ปัญหาในระดับที่สูงขึ้น

อนูวัติ คุณแก้ว (2548:12) กล่าวถึงลักษณะของการประเมินตามสภาพจริงดังนี้

1. เป็นการประเมินความก้าวหน้า และการแสดงออกของนักเรียนแต่ละคนบนรากฐานของทฤษฎีทางพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือการประเมินหลากหลาย
2. การประเมินตามสภาพจริง จะต้องมียากฐานบนพัฒนาการและการเรียนรู้ทางสติปัญญาที่หลากหลาย
3. หลักสูตรสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญต่อการประเมินตามสภาพจริง คือ หลักสูตรต้องพัฒนามาจากบริบทที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมที่นักเรียนอาศัยอยู่ และต้องเรียนรู้ให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงโลก
4. การเรียนการสอน การประเมินผล จะต้องหลอมรวมกัน และต้องประเมินต่อเนื่องตลอดเวลาที่ทำการสอน โดยนักเรียนมีส่วนร่วม
5. การเรียนการสอน การประเมิน เน้นสภาพที่สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับธรรมชาติความเป็นจริงของการดำเนินชีวิต และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดงานด้วยตนเอง

6. การเรียนการสอนต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาศักยภาพที่ใกล้เคียงหรือสภาพที่เป็นจริงในชีวิตประจำวันเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

โคล และคณะ (Cole and Others. 2000: 7) ได้เสนอลักษณะของการประเมินตามสภาพจริงไว้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการกำหนดภาระงานควรชัดเจน และครูผู้สอนควรรู้ว่าทำอย่างไรจึงจะได้ผลลัพธ์หรือผลที่ต้องการนั้น
2. ครูควรออกแบบกิจกรรมการประเมินผลที่สัมพันธ์กับเป้าหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วให้นักเรียนนำความรู้ที่เรียนมาใช้ในทางปฏิบัติ
3. ภาระงานที่นักเรียนปฏิบัติมีวิธีการปฏิบัติมากกว่าหนึ่งวิธี
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้เลือกชิ้นงานมาเพื่อประเมิน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของการประเมินตามสภาพจริงสรุปได้ว่าลักษณะของการประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินทักษะที่มีความซับซ้อน มีการวัดความก้าวหน้าของนักเรียนที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะของตนเอง ประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง ใช้รูปแบบการประเมินที่หลากหลายวิธี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

7.3. ขั้นตอนในการประเมินสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงมีการดำเนินงานตามขั้นตอนต่อไปนี้(ส.วาสนา ประवालพฤษ. 2537: 29)

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมินต้องสอดคล้องกับสาระมาตรฐาน จุดประสงค์การเรียนรู้และสะท้อนการพัฒนา
2. กำหนดขอบเขตในการประเมิน ต้องพิจารณาเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียน เช่น ความรู้ ทักษะ และกระบวนการ ความรู้สึก คุณลักษณะ เป็นต้น
3. กำหนดผู้ประเมิน โดยพิจารณาผู้ประเมินว่าจะมีใครบ้าง เช่น นักเรียนประเมินตนเองเพื่อนักเรียน ครู ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องประเมินเป็นต้น
4. เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมิน ควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจความคิดเห็น บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง แฟ้มสะสมผลงาน เป็นต้น
5. กำหนดเวลาและสถานที่ที่ประเมิน เช่น ประเมินระหว่างนักเรียนทำกิจกรรม ระหว่างทำงานกลุ่มโครงการ วันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ เวลาว่าง พักกลางวัน เป็นต้น

6. วิเคราะห์ผลและวิธีการจัดการข้อมูลการประเมิน เป็นการนำข้อมูลจากการประเมิน มาวิเคราะห์ โดยระบุสิ่งที่วิเคราะห์ เช่น กระบวนการทำงาน เอกสารจากแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น รวมทั้งระบุวิธีการบันทึกข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

7. กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน เป็นการกำหนดรายละเอียดในการให้คะแนนผลงาน ว่านักเรียนทำอะไรได้สำเร็จ หรือว่ามีระดับความสำเร็จในระดับใด คือมีผลงานเป็นอย่างไร การให้คะแนน อาจจะให้เป็นภาพรวมหรือแยกเป็นรายข้อให้สอดคล้องกับงานและจุดประสงค์การเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนในการประเมินตามสภาพจริง พอสรุปได้ว่า ขั้นตอนการประเมินตามสภาพจริงมีขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย กำหนดขอบเขตในการประเมิน 2) กำหนดผู้ประเมิน เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมิน กำหนดเวลาและสถานที่ที่ประเมิน 3) วิเคราะห์ผลและการจัดการข้อมูลการประเมินและ 4) กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน

7.4. วิธีที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง

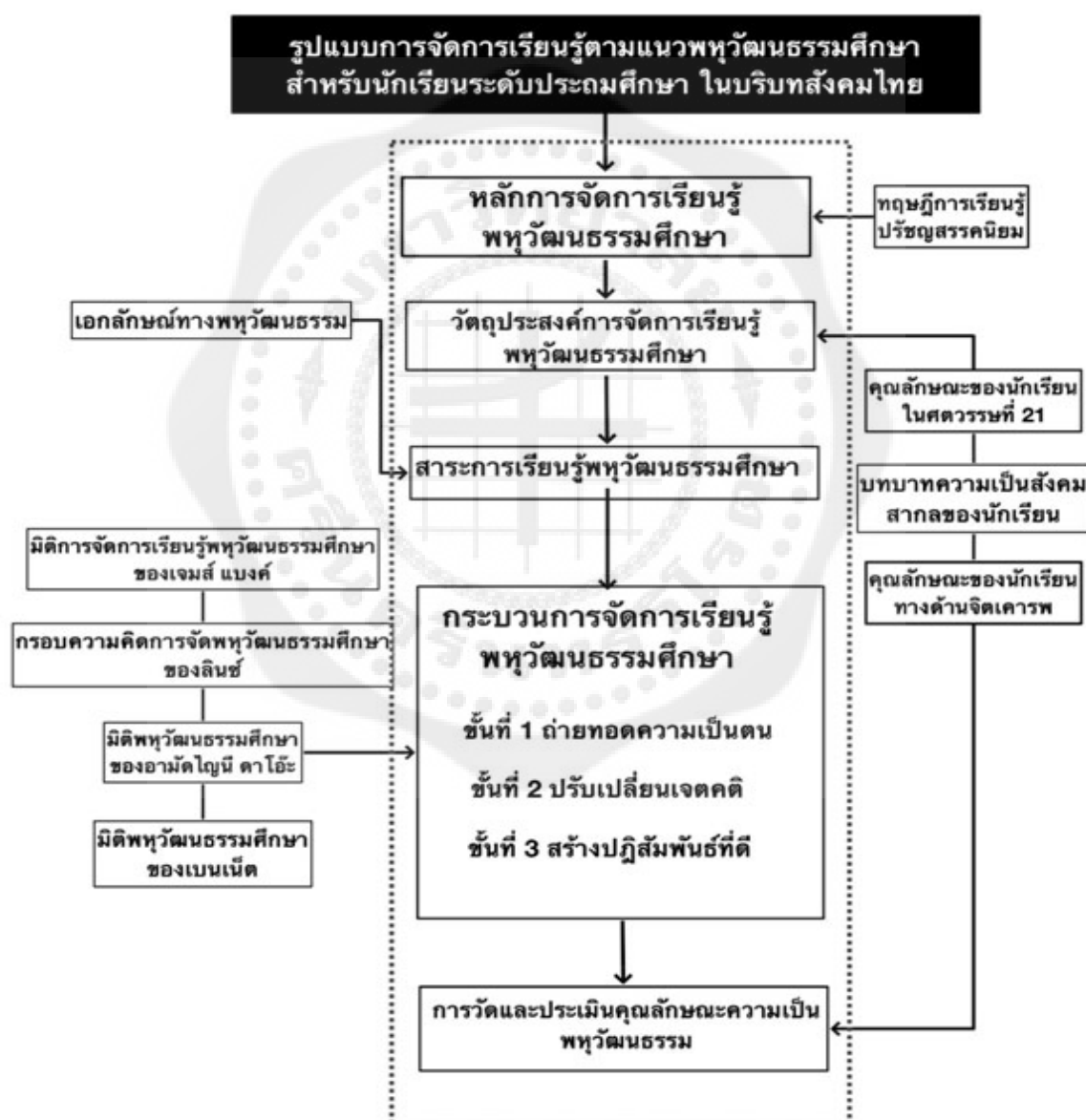
การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่เน้นให้นักเรียนปฏิบัติ ถ้าสามารถปฏิบัติได้ในสถานการณ์จริงหรือคล้ายจริง หรืออาจเป็นสถานการณ์จำลองที่พยายามให้เหมือนจริงมากที่สุด หรืออาจจะให้นักเรียนไปปฏิบัตินอกห้องเรียน หรือที่บ้าน แล้วเก็บผลงานไว้ โดยอาจจะเก็บไว้ในแฟ้มสะสมงาน แล้วครูเรียกมาประเมินภายหลัง สถานการณ์ที่ประเมินควรเป็นสถานการณ์ที่สามารถประเมินได้หลายมิติ เช่น ทักษะความรู้ ความสามารถการคิด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างๆ วิธีการประเมินตามสภาพจริงควรมีความหลากหลายประกอบกัน ดังนี้(ทิวณณ์ มณีโชติ. 2550: 34)

1. การสังเกต
2. การสัมภาษณ์
3. การตรวจงาน
4. การรายงานตนเองของนักเรียน
5. การบันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
6. การใช้ข้อสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง
7. การประเมินค่าโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

การให้คะแนนการประเมินตามสภาพจริงมี 2 แนวทาง คือ 1) การประเมินในลักษณะภาพรวม และ 2) การประเมินในลักษณะการวิเคราะห์ส่วนย่อย แต่อย่างไรก็ตามการประเมินตามสภาพจริงหัวใจสำคัญคือต้องสอนและให้นักเรียนได้รู้จากสภาพจริง

8. สรุปการพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

จากสาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎีคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม หลักการแนวความคิดการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา และทฤษฎีการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้หลักการและแนวคิดของแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยได้ดังนี้

ภาพประกอบ 8 ร่างการพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทสังคมไทยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา และพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทสังคมไทย

ระยะที่ 3 ประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ระยะที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาและพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ระยะนี้เป็นการศึกษา วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดตัวชี้วัด นิยามเชิงทฤษฎี และนิยามเชิงปฏิบัติของคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษารวมถึงการสร้างเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทสังคมไทย

ระยะนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย โดยใช้รูปแบบของเอดดี้ (ADDIE Model) ในการออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา(A: Analysis)

ขั้นที่ 2 ออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (D: Design)

ขั้นที่ 3 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (D: Development)

ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (I: Implementation)

ขั้นที่ 5 ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (E: Evaluation)

ระยะที่ 3 ประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ระยะนี้เป็นการประเมินประสิทธิผลรวมของทุกขั้นตอน (Summative Assessment) เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ มาวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย รวมถึงการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 ขั้นตอนดำเนินการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรม
ศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ระยะที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา และพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ระยะนี้เป็นศึกษาวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา และการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษาของนักเรียนประถมศึกษา

การดำเนินงานในระยะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมนิยามเชิงทฤษฎีและนิยามเชิงปฏิบัติของคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา
2. พัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

รายละเอียดของการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทั้งของไทยและต่างประเทศเพื่อนำมาสังเคราะห์ และพัฒนาร่างคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

1.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) สังเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมและทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เกี่ยวข้องกับทักษะด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมนำมาสังเคราะห์ ซึ่งได้คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ความเป็นผู้รักเหง้า ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง และความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค

2) กำหนดนิยามเชิงทฤษฎีคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็น 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ความเป็นผู้รักเหง้า ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง และความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาคูณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured In-depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญด้านพหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อได้มาซึ่งคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมทั้งนิยามเชิงทฤษฎีและนิยามเชิงปฏิบัติการที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับประถมศึกษา

2.1 กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เชี่ยวชาญด้านพหุวัฒนธรรมศึกษา มีหลักเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

2.1.1 เป็นผู้ที่มีผลงานวิจัยหรือบทความเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษา

2.1.2 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษา

จากการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านพหุวัฒนธรรมศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน ที่มีความหลากหลายทางภูมิภาคเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

2.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ และนำกรอบคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมที่ได้จากการสังเคราะห์ในขั้นที่ 1 มาใช้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อหาความหมายของคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม และพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละตัวชี้วัดของคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษาของนักเรียนประถมศึกษาโดยเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

2) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญระหว่างวันที่ 20 พฤษภาคม – 30 สิงหาคม 2557 โดยผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญล่วงหน้าเพื่อกำหนดวันและเวลาในการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองและขออนุญาตผู้เชี่ยวชาญในการบันทึกเสียงและจดบันทึกการตอบคำถามของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายบุคคล

3) นำข้อมูลที่ได้จากผลการสัมภาษณ์แบบให้ข้อมูลเชิงพฤติกรรม (BEI: Behavior Event Interview) มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดนิยามเชิงทฤษฎีและนิยามเชิงปฏิบัติของคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กำหนดประเด็นจาก 3 ตัวชี้วัดที่ได้จากการสังเคราะห์เชิงทฤษฎีในขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ ความเป็นผู้รู้รากเหง้า ความเป็นผู้เข้าใจความแตกต่าง และความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน โดยแต่ละประเด็นจะใช้คำถามปลายเปิด เพื่อสนับสนุนให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น และยกตัวอย่างพฤติกรรมการแสดงออกของความเป็นพหุวัฒนธรรมในบริบทสังคมไทยในปัจจุบัน

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตีความ จัดกลุ่ม และสร้างข้อสรุปการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Inductive) ตรวจสอบยืนยันผลจากการตีความข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหลายครั้งจนเชื่อมั่นได้ว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความ

นำเชื่อถือและสอดคล้องเหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อสรุปนิยามเชิงทฤษฎีและนิยามเชิงปฏิบัติของ
คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับ
ประถมศึกษา

3.1. ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลพหุ
วัฒนธรรม (Multicultural Measurment) และการวัดและประเมินผลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม
เกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ

2) จัดทำเครื่องมือการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของ
นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตามตัวชี้วัดคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนระดับ
ประถมศึกษาที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 2 ซึ่งแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของ
นักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยมีลักษณะแบบมาตรวัดรูปรีด (Scoring rubrics) โดย
แบ่งเกณฑ์การประเมินเป็น 4 ระดับ ดังนี้ ระดับ 0 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ใน
ระดับไม่ผ่านระดับ 1 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับผ่าน ระดับ 2 หมายถึง
คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดีและระดับ 3 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุ
วัฒนธรรมอยู่ในระดับดีเยี่ยม

3) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการนำแบบประเมินคุณลักษณะความ
เป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบความเหมาะสมของแบบ
ประเมินฯ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 2 ท่าน ด้านพหุ
วัฒนธรรมศึกษา จำนวน 2 ท่าน ด้านการประถมศึกษา 1 ท่าน มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมใน
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content
Validity) ของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ด้วย
การประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item-objective Congruency) มีค่าอยู่ระหว่าง
0.80-1.00 ทุกข้อผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด

4) นำแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน
ประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้น หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's
 α - Coefficient) ทดลองใช้ (Try out) กับเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน
โรงเรียนพิมานวิทย์ กรุงเทพมหานคร มีบริบทกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกันแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างพบว่ามีค่าอยู่
ระหว่าง .957-.962 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงว่าเครื่องมือการประเมินที่พัฒนาขึ้นมี
ความเชื่อมั่นในระดับดีมาก

3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แบบประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นแบบวัดหาค่าความเหมาะสมแบบมาตราวัด (Rating Scale) โดยแบ่งเกณฑ์การแปลผลเป็น 5 ระดับจำนวน 3 ข้อ

2) แบบประเมินความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นแบบวัดด้วยดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item-Objective Congruency) จำนวน 18 ข้อ

3) เครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นแบบมาตราวัดรูปรี (Scoring rubrics) โดยแบ่งเกณฑ์การประเมินเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด 9 พฤติกรรมบ่งชี้

3.3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนประถมศึกษาโดยการนำผลการประเมิน คือ มีความเหมาะสมน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด มาแปลงเป็นคะแนนที่มีค่าเป็น 1, 2, 3, 4, 5 ตามลำดับ จากนั้นคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของค่าคะแนนความเหมาะสมที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ประเมินเป็นรายข้อแล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มีเกณฑ์แปลผล ดังนี้

$4.50 < \bar{X} \leq 5.00$ หมายถึง ความเหมาะสมมากที่สุด

$3.50 < \bar{X} \leq 4.49$ หมายถึง ความเหมาะสมมาก

$2.50 < \bar{X} \leq 3.49$ หมายถึง ความเหมาะสมปานกลาง

$1.50 < \bar{X} \leq 2.49$ หมายถึง ความเหมาะสมน้อย

$1.00 < \bar{X} \leq 1.49$ หมายถึง ความเหมาะสมน้อยที่สุด

ซึ่งเกณฑ์การตัดสินความเหมาะสมของเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ตรวจสอบด้านความเหมาะสม คือ ถ้าค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของความคิดเห็นมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ถือว่าเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมฯ มีความเหมาะสมสามารถนำไปทดลองใช้ได้ แต่ถ้าผลการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางถึงเหมาะสมน้อยที่สุด นั่นคือคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ต่ำกว่า 3.50 ต้องทำการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2) การประเมินความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item-Objective Congruency) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินคุณภาพของเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ควรมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ใน

แต่ละข้อมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงจะถือว่า เครื่องมือประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนฯ ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพสามารถนำไปทดลองใช้ได้ แต่หากพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยจะนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนฯ ต่อไป

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมระหว่างคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาให้น้ำหนักเป็นคะแนนดังต่อไปนี้

มีความเห็นว่า แน่ใจว่าสอดคล้อง	ให้คะแนนเป็น + 1
มีความเห็นว่าไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง	ให้คะแนนเป็น 0
มีความเห็นว่า แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง	ให้คะแนนเป็น -1

3) การประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา เครื่องมือวัดและประเมินมีลักษณะแบบมาตรวัดรูปรีด โดยแบ่งเกณฑ์เป็น 4 ระดับ ตามรายการเกณฑ์พฤติกรรมบ่งชี้กำหนดเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้ไม่ผ่าน ผ่าน ดีและดีเยี่ยม มาแปลงเป็นคะแนนที่มีค่าเป็น 0, 1, 2, 3 ตามลำดับ จากนั้นคำนวณวิเคราะห์สถิติหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของนักเรียนแต่ละตัวชี้วัด แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ มีเกณฑ์แปลผล ดังนี้

$2.25 < \bar{X} \leq 3.00$	หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดีเยี่ยม
$1.50 < \bar{X} \leq 2.24$	หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี
$0.75 < \bar{X} \leq 1.49$	หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับผ่าน
$0.00 < \bar{X} \leq 0.74$	หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับไม่ผ่าน

4) นำผลการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนที่ได้จากการทดลองใช้ (Try out) มาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's α - Coefficient) โดยปกติเกณฑ์ยอมรับอยู่ที่ .70 ขึ้นไป ยิ่งจำนวนข้อ (Items) มีค่าครอนบาคสูงมากขึ้น ซึ่งแปลว่ามีคุณภาพความเชื่อมั่นมากขึ้น

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทสังคมไทย

ระยะนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ในบริบทสังคมไทย โดยใช้รูปแบบของเอ็ดดี้ (ADDIE Model) ในการออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design)

การดำเนินงานในระยะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

รายละเอียดของการดำเนินงาน

1.1 ขั้นตอนการพัฒนาประกอบด้วยดำเนินการ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (Analysis) นำคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจากระยะที่ 1 มากำหนดวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ร่วมกับวิเคราะห์โครงสร้างลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรม มิติการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านพหุวัฒนธรรมศึกษาในระยะที่ 1 เพื่อได้สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยต่อไป

ขั้นที่ 2 ออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (Design) นำคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านพหุวัฒนธรรมศึกษา รวมถึงหลักการแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ บนฐานความเชื่อในปรัชญาการเรียนรู้แบบสรคนิยม (Social Constructivism) สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ การมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participate Learning) และการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหา (Problem Base Learning) เพื่อสังเคราะห์หลักการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา และวิธีการวัดและประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

ตรวจสอบคุณภาพร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบความเหมาะสมร่างรูปแบบฯ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ด้านวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 2 ท่าน ด้านพหุ

วัฒนธรรมศึกษา จำนวน 2 ท่าน และด้านการประถมศึกษา จำนวน 1 ท่าน รวมผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ด้วยการประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item-Objective Congruency) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด

ขั้นที่ 3 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (Development) เป็นการบูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษากับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสร้างแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย โดยการมีส่วนร่วมของ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 20 คน

1) ประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้วิจัยมีส่วนร่วมในการจัดทำตารางความสัมพันธ์สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษากับสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งในแต่ละระดับชั้นมีมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้จำเป็นอย่างที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มาศึกษา ขอบข่ายและรายละเอียดเนื้อหาของสาระการเรียนรู้แกนกลางบูรณาการเข้ากับสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้/ความคิดรวบยอด สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา และการบูรณาการสาระการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา

2) จัดทำแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในแต่ละสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้/ชื่อแผน เวลาจัดการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้แกนกลาง สาระการเรียนรู้แกนกลาง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา สื่อและแหล่งเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล ใบกิจกรรม และแบบประเมิน คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน เพื่อได้แผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ฉบับร่าง

3) จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ประกอบด้วย ปัญหาและความจำเป็นที่ต้องพัฒนาหลักสูตร หลักการทฤษฎีและแนวคิดพหุวัฒนธรรม วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม

ศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา บทบาทครูผู้สอน บทบาทของผู้เรียน ตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนประถมศึกษา

ตรวจสอบคุณภาพคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือฯ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรจำนวน 2 ท่าน และด้านพหุวัฒนธรรมศึกษา 2 ท่าน ด้านการประถมศึกษา 1 ท่าน มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ซึ่งแสดงว่าคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยเหมาะสมในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน

ศึกษานำร่อง (Pilot Study) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยไปศึกษากับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน โรงเรียนพิมานวิทย์กรุงเทพมหานครมีบริบทกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกันแต่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรม ด้านเวลา ด้านภาษา ด้านสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (Implementation) เป็นขั้นการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาไปศึกษากับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิมานวิทย์นราธิวาส จำนวน 6 ห้องเรียน ห้องเรียนละประมาณ 37-45 คน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 254 คน โดยมีการดำเนินการดังนี้

1) จัดประชุมเตรียมความพร้อมผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอน โรงเรียนพิมานวิทย์นราธิวาส ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 คนเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ ที่พัฒนาขึ้น และแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม

2) จัดปฐมนิเทศและทำความเข้าใจกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทดลองรูปแบบฯจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 254 คน ผู้วิจัยจัดทำเอกสารให้นักเรียนเขีนยินยอมให้วิจัยก่อนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน (Pre-test)

3) ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ ที่พัฒนาขึ้น ใน 1 ภาคการศึกษา ปีการศึกษา 2558 ระหว่างวันที่ 18 พฤษภาคม 2558 ถึง วันที่ 20 กันยายน 2558 เวลา ดำเนินการทั้งหมด 18 สัปดาห์ โดยครูผู้ปฏิบัติการสอนดำเนินการตามแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุ วัฒนธรรมศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามลำดับตารางจัดการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นทั้ง 8 กลุ่มสาระ ดังนี้ ครั้งที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ครั้งที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี ครั้งที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ครั้งที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ครั้งที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครั้งที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ครั้งที่ 7 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะและนาฏศิลป์ และครั้งที่ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม โดยการจัดการ เรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ใช้ระยะเวลา 2-4 ชั่วโมงรวมทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง

4) ระหว่างทำการทดลองการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นรายบุคคลทำการ บันทึกพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ และบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตามแบบประเมิน คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมทุกครั้งเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม

ขั้นที่ 5 ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับ นักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (Evaluation) เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของ นักเรียนตามแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ ด้วยการประเมินค่าเฉลี่ยระดับคะแนน คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนเป็นรายตัวชี้วัด ได้แก่ ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง และความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน ซึ่งมีการประเมินคุณลักษณะ ความเป็นพหุวัฒนธรรมก่อนการเรียนรู้ ระหว่างการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุ วัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้ ครั้งที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ครั้งที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ครั้งที่ 3 กลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ครั้งที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ครั้งที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ครั้งที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ครั้งที่ 7 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและนาฏศิลป์ และเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ครั้งที่ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรมโดยมีการจัดลำดับ ความสัมพันธ์แบบอนุกรมเวลา

1.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แบบประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนว พหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยเป็นแบบวัดหาค่าความ เหมาะสมแบบมาตราวัด (Rating Scale) โดยแบ่งเกณฑ์การแปลผลเป็น 5 ระดับจำนวน 7 ข้อ

2) แบบประเมินความสอดคล้องของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย เป็นแบบวัดด้วยดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item-Objective Congruency) จำนวน 8 ข้อ

3) แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย เป็นแบบวัดหาค่าความเหมาะสมแบบมาตราวัด (Rating Scale) โดยแบ่งเกณฑ์การแปลผลเป็น 5 ระดับจำนวน 6 ข้อ

4) แบบบันทึกการศึกษานำร่องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยกำหนดประเด็นหัวข้อ ได้แก่ 1) ด้านกิจกรรม 2) ด้านเวลา 3) ภาษา และ 4) ด้านสื่อ อุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้

5) แบบบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แบบไม่มีโครงสร้าง

6) แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นแบบมาตราวัดสรุป (Scoring rubrics) โดยแบ่งเกณฑ์การประเมินเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด 9 พฤติกรรมบ่งชี้

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) การประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ โดยการนำผลการประเมิน คือ มีความเหมาะสมน้อยที่สุด น้อยปานกลาง มาก และมากที่สุด แปลงเป็นคะแนนที่มีค่าเป็น 1, 2, 3, 4, 5 ตามลำดับ จากนั้นคำนวณวิเคราะห์สถิติหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของค่าคะแนนความเหมาะสมที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ประเมินเป็นรายข้อแล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มีเกณฑ์แปลผล ดังนี้

4.50 $< \bar{X} \leq$ 5.00 หมายถึง ความเหมาะสมมากที่สุด

3.50 $< \bar{X} \leq$ 4.49 หมายถึง ความเหมาะสมมาก

2.50 $< \bar{X} \leq$ 3.49 หมายถึง ความเหมาะสมปานกลาง

1.50 $< \bar{X} \leq$ 2.49 หมายถึง ความเหมาะสมน้อย

1.00 $< \bar{X} \leq$ 1.49 หมายถึง ความเหมาะสมน้อยที่สุด

ซึ่งเกณฑ์การตัดสินความเหมาะสม คือ ถ้าค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของความคิดเห็นมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสมสามารถนำไปทดลองใช้ได้ แต่ถ้าผลการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางถึงเหมาะสมน้อยที่สุด นั่นคือคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ต่ำกว่า 3.50 ต้องทำการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2) วิเคราะห์ค่าความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้อง (IOC :Index of item-Objective Congruency) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินคุณภาพของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยควรมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ในแต่ละข้อมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพสามารถนำไปทดลองใช้ได้ แต่หากพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยจะนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง ต่อไป

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมระหว่างคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาให้ค่าน้ำหนักเป็นคะแนนดังต่อไปนี้

มีความเห็นว่า แน่ใจว่าสอดคล้อง	ให้คะแนนเป็น +1
มีความเห็นว่า ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง	ให้คะแนนเป็น 0
มีความเห็นว่า แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง	ให้คะแนนเป็น -1

3) การประเมินความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา โดยการนำผลการประเมิน คือ มีความเหมาะสมน้อยที่สุด น้อยปานกลาง มาก และมากที่สุด แปลงเป็นคะแนนที่มีค่าเป็น 1, 2,3,4,5 ตามลำดับ จากนั้นคำนวณวิเคราะห์สถิติหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของค่าคะแนนความเหมาะสมที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ประเมินเป็นรายข้อแล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มีเกณฑ์แปลผล ดังนี้

4.50 < $\bar{X}$ ≤ 5.00 หมายถึง ความเหมาะสมมากที่สุด

3.50 < $\bar{X}$ ≤ 4.49 หมายถึง ความเหมาะสมมาก

2.50 < $\bar{X}$ ≤ 3.49 หมายถึง ความเหมาะสมปานกลาง

$1.50 < \bar{X} \leq 2.49$ หมายถึง ความเหมาะสมน้อย

$1.00 < \bar{X} \leq 1.49$ หมายถึง ความเหมาะสมน้อยที่สุด

ซึ่งเกณฑ์การตัดสินความเหมาะสม คือ ถ้าค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของความคิดเห็นมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสมสามารถนำไปทดลองใช้ได้ แต่ถ้าผลการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางถึงเหมาะสมน้อยที่สุด นั่นคือคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ต่ำกว่า 3.50 ต้องทำการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4) การประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย โดยการนำผลการประเมิน คือ มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่น้อยที่สุด น้อยปานกลาง มาก และมากที่สุด แปลงเป็นคะแนนที่มีค่าเป็น 1, 2, 3, 4, 5 ตามลำดับ จากนั้นคำนวณวิเคราะห์สถิติหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามความคิดเห็นผู้วิจัยและหัวหน้ากลุ่มสาระต่อค่าคะแนนการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนตามจำนวน 16 คน ประเมินเป็นรายชื่อแล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มีเกณฑ์แปลผล ดังนี้

$4.50 < \bar{X} \leq 5.00$ หมายถึง มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้มากที่สุด

$3.50 < \bar{X} \leq 4.49$ หมายถึง มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้มาก

$2.50 < \bar{X} \leq 3.49$ หมายถึง มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ปานกลาง

$1.50 < \bar{X} \leq 2.49$ หมายถึง มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้น้อย

$1.00 < \bar{X} \leq 1.49$ หมายถึง มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่น้อยที่สุด

ซึ่งเกณฑ์การตัดสินมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้คือ ถ้าค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของความคิดเห็นมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ใช้ได้ แต่ถ้าผลการประเมินอยู่ในระดับมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ปานกลางถึงมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่น้อยที่สุด นั่นคือคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ต่ำกว่า 3.50 ครูผู้สอนต้องทำการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ ครั้งต่อไป

5) การประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา เครื่องมือวัดและประเมินมีลักษณะแบบมาตรวัดรูปรี โดยแบ่งเกณฑ์เป็น 4 ระดับ ตามรายการเกณฑ์พฤติกรรมบ่งชี้ กำหนดเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้ ไม่ผ่าน ผ่าน ดี และดีเยี่ยม มาแปลงเป็นคะแนนที่มีค่าเป็น 0, 1, 2, 3 ตามลำดับ จากนั้นคำนวณวิเคราะห์สถิติหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของนักเรียนแต่ละตัวชี้วัด แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ มีเกณฑ์แปลผล ดังนี้

$2.25 < \bar{X} \leq 3.00$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดีเยี่ยม

$1.50 < \bar{X} \leq 2.24$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี

$0.75 < \bar{X} \leq 1.49$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับผ่าน

$0.00 < \bar{X} \leq 0.74$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับไม่ผ่าน

6) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการจำแนกประเภทข้อมูล (Typological analysis) มาสรุปเป็นประเด็นหัวข้อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ระยะที่ 3 ประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ระยะนี้เป็นการประเมินประสิทธิผลรวมของทุกขั้นตอน เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ มาวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ ที่พัฒนาขึ้น เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน และการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

การดำเนินงานในระยะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ประเมินประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย
2. ปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

รายละเอียดของการดำเนินงาน

1.1 ขั้นตอนการประเมิน

1) นำข้อมูลเชิงปริมาณค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา มาวิเคราะห์แบบวัดซ้ำ (One way Repeated Measure ANOVA) ซึ่งมีการจัดลำดับความสัมพันธ์อนุกรมเวลา (Time Series) ในการประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนก่อนการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ และ

ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 9 ครั้ง

2) ผู้วิจัยและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ประเมินพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 นำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน

3) ประชุมหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน นำข้อมูลที่ได้ จากบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการประเมินพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และบันทึกการประชุมประจำเดือนที่ผ่านมา วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มาใช้เป็นข้อมูลปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

1.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา เป็นแบบมาตราวัดสรุป (Scoring rubrics) โดยแบ่งเกณฑ์การประเมินเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด 9 พฤติกรรมบ่งชี้

2) แบบประเมินพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย เป็นแบบวัดหาค่าความเหมาะสมแบบมาตราวัด (Rating Scale) โดยแบ่งเกณฑ์การแปลผลเป็น 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ใช้การคิดวิเคราะห์อนุกรมเวลา (Time Series Analysis) แบบวัดซ้ำ ANOVA และมีการใช้พล็อตกราฟดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประกอบ โดยใช้ผลการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน และทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติวิเคราะห์ One-Way Repeated Measure ANOVA

	ก่อนการเรียนรู้	ขณะการเรียนรู้
H	T_0	$X T_1, X T_2, \dots, X T_8$

H คือ กลุ่มนักเรียนทดลอง

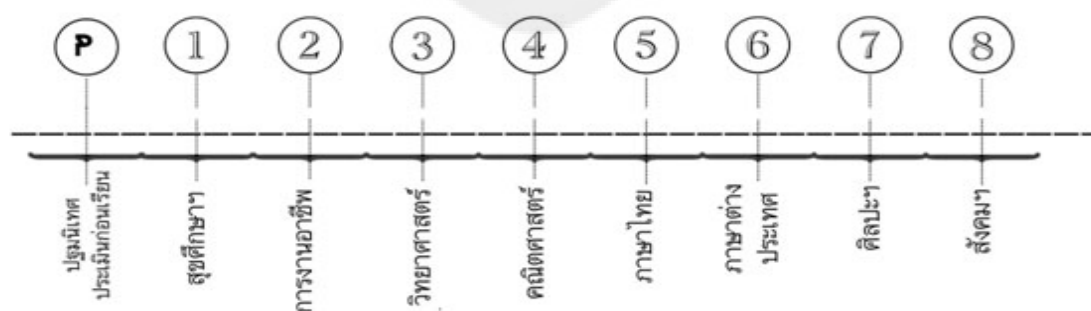
T_0 คือ การสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม
ของนักเรียน ก่อนการเรียนรู้ในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา

X คือ การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรม
ศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

T_i คือ การสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม
ของนักเรียน ตลอดช่วงเวลาทำการจัดการเรียนรู้หลายครั้ง $1, 2, \dots, i$

T_8 คือ การสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม
ของนักเรียน เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตาม
แนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย โดยใช้ระยะเวลา 18 สัปดาห์
จำนวน 30 ชั่วโมง โดยทำการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมก่อนการเรียนรู้ 1 ครั้ง
ระหว่างการเรียนรู้และเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรม
ศึกษาสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ตามลำดับอนุกรมเวลา รวมจำนวนทั้งสิ้น 9 ครั้ง

จากการวิเคราะห์สถิติค่าความแปรปรวนในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนว
 พหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย พบว่าค่าเฉลี่ยระดับค่า
 คะแนนพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนทุกตัวชี้วัดของนักเรียนสูงขึ้นอย่าง
 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการใช้พล็อตกราฟดูแนวโน้มว่าสูงขึ้น ผลจากการจัดการเรียนรู้
 ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาเพื่อพัฒนาระดับค่าคะแนนคุณลักษณะ
 ความเป็นพหุวัฒนธรรมทั้ง 9 ครั้งแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ($H_1 : T_0 \neq T_1 \neq T_2 \neq \dots T_9$)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ใช้วิธีการวิเคราะห์
 เนื้อหา (Content Analysis) 3 วิธี ได้แก่ การจำแนกประเภทข้อมูล (Typology analysis) การ
 เปรียบเทียบข้อมูล (Content comparison) และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Inductive)
 เพื่อให้ได้สาระสำคัญที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรม
 ศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ตาราง 3 ขั้นตอนการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียน
ระดับประถมศึกษาในบริบทสังคมไทย

ระยะที่/ขั้น	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะ ความเป็นพหุ วัฒนธรรมและ พัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ฯ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา เอกสารงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับ คุณลักษณะความ เป็นพหุวัฒนธรรม		- สังเคราะห์ คุณลักษณะความ เป็นพหุวัฒนธรรม จากเอกสาร งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง - สังเคราะห์นิยาม เชิงทฤษฎีของ คุณลักษณะความ เป็นพหุวัฒนธรรม - กำหนดนิยามเชิง ทฤษฎี คุณลักษณะความ เป็นพหุวัฒนธรรม	- เอกสารและ งานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับ ทักษะที่จำเป็น ศตวรรษที่ 21 ทางด้านสังคม และ ความสัมพันธ์ ข้ามวัฒนธรรม	- ร่าง คุณลักษณะที่ พึงประสงค์ ความเป็นพหุ วัฒนธรรม
ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา คุณลักษณะความ เป็นพหุวัฒนธรรม ของนักเรียนระดับ ประถมศึกษา	- เพื่อศึกษา คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ความเป็น พหุวัฒนธรรมของ นักเรียนระดับ ประถมศึกษา	- กำหนด วัตถุประสงค์ของ การสัมภาษณ์ - ดำเนินการ สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ - นำข้อมูลมา วิเคราะห์เพื่อ กำหนดนิยามเชิง ทฤษฎีและนิยาม เชิงปฏิบัติ คุณลักษณะความ เป็นพหุวัฒนธรรม	- ผู้เชี่ยวชาญด้าน พหุวัฒนธรรม จำนวน 10 ท่าน	- ตัวชี้วัดและ นิยามเชิง ทฤษฎี คุณลักษณะ ความเป็นพหุ วัฒนธรรม ของนักเรียน ในบริบท สังคมไทย

ตาราง 3 (ต่อ)

ระยะที่/ชั้น	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้รับ
ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาเครื่องมือ ประเมิน คุณลักษณะความ เป็นพหุวัฒนธรรม ของนักเรียนระดับ ประถมศึกษา	-เพื่อพัฒนา เครื่องมือ ประเมิน คุณลักษณะ ความเป็นพหุ วัฒนธรรมของ นักเรียนระดับ ประถมศึกษา	- ศึกษาเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการวัด และประเมินคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ - จัดทำเครื่องมือการ ประเมินคุณลักษณะ ความเป็นพหุวัฒนธรรมฯ - ตรวจสอบความ เหมาะสมและความ สอดคล้องเครื่องมือความ เหมาะสมโครงร่าง เครื่องมือการประเมิน คุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรมฯ - นำแบบประเมิน คุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรมฯ หาคความ เชื่อมั่นกับนักเรียนที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง	- ผู้เชี่ยวชาญ ด้านวิจัยเชิง คุณภาพ และ ด้านพหุ วัฒนธรรม จำนวน 5 คน - นักเรียนที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง ระดับชั้น ประถมศึกษาปี ที่ 4 จำนวน 30 คน	- เครื่องมือ ประเมิน คุณลักษณะ ความเป็นพหุ วัฒนธรรม ของนักเรียน ระดับ ประถมศึกษา

ตาราง 3 (ต่อ)

ระยะที่/ขั้น	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียน ประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (A: Analysis)	- เพื่อศึกษาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย	- นำคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนจากระยะที่ 1 มากำหนดวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ และวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรม และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับพหุวัฒนธรรมศึกษาในระยะที่ 1 มาร่างสารองค์ความรู้และกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ	- เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพหุวัฒนธรรมศึกษา และทฤษฎีการจัดการเรียนรู้	- หลักการเรียนรู้ - วัตถุประสงค์การเรียนรู้ - สารองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา - กระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา
ขั้นที่ 2 การออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (D: Design)		- นำคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมที่พัฒนศึกษาในระยะที่ 1 รวมหลักการแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ มาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา - นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรง	- ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 2 ท่าน ด้านการประถมศึกษา 1 ท่าน และด้านพหุวัฒนธรรม จำนวน 5 ท่าน	- รูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ตาราง 3 (ต่อ)

ระยะที่/ขั้น	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้รับ
ขั้นที่ 3การพัฒนา รูปแบบการจัดการ เรียนรู้ตามแนว พหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (D:Development)		- ประชุมเชิง ปฏิบัติการ (Work Shop) เพื่อร่วมกัน วิเคราะห์สาระองค์ ความรู้พหุวัฒนธรรม กับสาระแกนกลางฯ และจัดทำแผนการ เรียนรู้บูรณาการพหุ วัฒนธรรมทั้ง 8 กลุ่ม สาระสำหรับนักเรียน ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - จัดทำคู่มือการใช้ รูปแบบการจัดการ เรียนรู้ตามแนวพหุ วัฒนธรรมศึกษาฯ - ตรวจสอบความ เหมาะสมของคู่มือ การใช้รูปแบบฯ - นำรูปแบบการ จัดการเรียนรู้ตาม แนวพหุวัฒนธรรมฯ ไปศึกษานำร่อง กับ นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง	- หัวหน้ากลุ่ม สาระฯ และครูผู้ ปฏิบัติการสอน ทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 คน - นักเรียนที่ ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน	- ตารางเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ ระหว่างสาระ องค์ความรู้ พหุ วัฒนธรรมกับ สาระการ เรียนรู้ แกนกลางฯ - แผนจัดการ เรียนรู้บูรณา พหุ วัฒนธรรม สำหรับ นักเรียน ระดับชั้น ประถมศึกษา ปีที่ 4

ตาราง 3 (ต่อ)

ระยะที่	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้รับ
ขั้นที่ 4 การ ปฏิบัติการจัดการ เรียนรู้รูปแบบการ จัดการเรียนรู้ตาม แนวพหุวัฒนธรรม ศึกษาสำหรับ นักเรียนระดับ ประถมศึกษา ใน บริบทสังคมไทย (I: Implementation)		-ประชุมเตรียมความพร้อมของครูผู้ปฏิบัติการสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 -ปฐมนิเทศนักเรียนและประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ฯ ก่อนเรียน -ดำเนินการทดลองภาคเรียนที่ 1 ระหว่างวันที่ 18 พฤษภาคม – 20 กันยายน เป็นระยะเวลา 18 สัปดาห์ - ครูผู้ปฏิบัติการสอนบันทึกประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รายบุคคลทุกครั้งเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้	- หัวหน้ากลุ่มสาระฯ และ ครูผู้ปฏิบัติการสอน 8 กลุ่มสาระระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 คน - นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 254 คน	- ผลบันทึกการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4

ตาราง 3 (ต่อ)

ระยะที่	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้รับ
ขั้นที่ 5 การ ประเมินผลรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ตามแนวพหุ วัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (E: Evaluation)		- นำบันทึกผลการ ประเมินคุณลักษณะ ความเป็นพหุ วัฒนธรรมของ นักเรียนระดับ ประถมศึกษาปีที่ 4 หาค่าเฉลี่ย - ผู้วิจัยและหัวหน้า กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประเมินการสังเกต การสอนของครู ประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างจัดการ เรียนรู้แต่ละกลุ่ม สาระการเรียนรู้ - ประชุมหัวหน้า กลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 นำมาวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย และบันทึก พฤติกรรมหลังสอน มาปรับปรุงการ สอนครั้งต่อไป	- แบบบันทึก การประเมิน คุณลักษณะที่ พึงประสงค์ ความเป็นพหุ วัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ระดับ ประถมศึกษาปีที่ 4 ราย ห้องเรียน - แบบประเมิน การสังเกตการ สอนของ ครูผู้สอน ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่าง การใช้รูปแบบ การจัดการ เรียนรู้ตามแนว พหุวัฒนธรรม	- ผลการ เปรียบเทียบค่า คะแนน คุณลักษณะที่ พึงประสงค์ฯ ทั้ง 8 กลุ่มสาระ - ผลการประเมิน สังเกตการสอน ของครู

ตาราง 3 (ต่อ)

ระยะที่	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 3 ประเมิน ประสิทธิผลและ ปรับปรุงรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ตามแนวพหุ วัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียน ระดับ ประถมศึกษา ใน บริบทสังคมไทย	- เพื่อประเมิน ประสิทธิผลและ ปรับปรุงรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ตามแนวพหุ วัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย	-ศึกษาผลการ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ จากเครื่องมือ ประเมิน คุณลักษณะฯ จาก การเรียนรู้ทั้งหมด - วิเคราะห์ข้อมูล เชิงปริมาณได้จาก การวิเคราะห์แบบ วัดซ้ำ (One Way Repeaed Anova) ในการประเมินผล คุณลักษณะฯ ของ นักเรียนก่อนการใช้ รูปแบบฯ และ ภายหลังจากการใช้ รูปแบบการฯ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการ เรียนรู้ รวม ประเมินผล คุณลักษณะฯ ทั้งสิ้น 9 ครั้งตาม ตารางการจัดการ เรียนรู้	- ผลบันทึกการ ประเมิน คุณลักษณะที่ พึงประสงค์ ความเป็นพหุ วัฒนธรรมฯ -แบบบันทึก พฤติกรรมหลัง การสอน -แบบบันทึกการ ประชุม ประจำเดือน	-สรุปผลค่า ความแปรปรวน การพัฒนา คุณลักษณะที่ พึงประสงค์ ความเป็นพหุ วัฒนธรรมของ นักเรียนระดับ ประถมศึกษา ในบริบท สังคมไทย -รูปแบบการ จัดการเรียนรู้ ตามแนวพหุ วัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียน ระดับ ประถมศึกษา ในบริบท สังคมไทย

ตาราง 3 (ต่อ)

ระยะที่	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้รับ
		- วิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพด้วย วิธีการวิเคราะห์ เนื้อหา(Content Analysis) จากการ บันทึกนิเทศการ สอน บันทึกการ ประชุม การสังเกต การสัมภาษณ์ ฯลฯ นำข้อมูลที่ได้รับ จากการประเมินผล การปฏิบัติการมา ปรับปรุงรูปแบบ การจัดการเรียนรู้		

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทสังคมไทย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาคูณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา และการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ตอนที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิผลและการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาคูณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา และการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนประถมศึกษา

1. ผลการศึกษาคูณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เกี่ยวข้องกับการทักษะด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมของไทยและต่างประเทศระหว่างปี ค.ศ. 2006-2011 นำมาสังเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัดดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 ความเป็นผู้รู้รากเหง้าของตนเอง (Know Perspective Cultural Origin) หมายถึง การรู้คุณค่าที่มาจากวัฒนธรรมตนเองโดยสามารถอธิบายและให้เหตุผลวัฒนธรรมของตนเอง รู้สึกหวงแหนความเป็นวัฒนธรรมของตนเองหรืออัตลักษณ์วัฒนธรรมตนเองที่สามารถสืบทอดในสังคมได้

ตัวชี้วัดที่ 2 ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง (Understanding and Eliminate Prejudice) หมายถึง การตระหนักรู้ในวัฒนธรรมผู้อื่น เห็นคุณค่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมในสังคม และลดความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม (Cultural Sensitivity) โดยปราศจากอคติต่อวัฒนธรรมที่ต่างจากตนเอง

ตัวชี้วัดที่ 3 ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกัน (Respect and Value others' Culture as their own) หมายถึง ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์อันดี สามารถปฏิบัติตนได้อย่างมีมารยาท อยู่ด้วยกันได้ด้วยการให้เกียรติซึ่งกันและกันในสังคมที่หลากหลาย

2. ผลการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง(Semi-Structured In-depth Interview)ในผู้เชี่ยวชาญด้านพหุวัฒนธรรมศึกษา(MEd: Multicultural Education) จำนวน 10 คน เพื่อให้ข้อมูลเชิงพฤติกรรม (BEI : Behavior Event Interview) ของคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษารวมถึงให้นิยามเชิงทฤษฎีและนิยามเชิงปฏิบัติการของคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 20 พฤษภาคม – 30 สิงหาคม 2557 ผลการสัมภาษณ์ทำให้ได้คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย สรุปได้ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ (Know Cultural Plurality) ตัวชี้วัดนี้เดิมจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดเป็นตัวชี้วัด ความเป็นผู้รู้รากเหง้าของตนเอง (Know Perspective Cultural Origin) แต่จากการสัมภาษณ์เพื่อยืนยันกับผู้เชี่ยวชาญซึ่งให้ความคิดเห็นว่า ตัวชี้วัดนี้ผู้เรียนควรเรียนรู้วัฒนธรรมอื่นนอกเหนือจากเรียนรู้วัฒนธรรมของตนเอง เนื่องจากการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้โดยมองวัฒนธรรมที่ต่างจากตนเองแล้วมองย้อนกลับมาดูวัฒนธรรมของตนเอง ดังนั้นต้องรู้วัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่นควบคู่ไป แม้อาจจะมีความรู้สึกทั้งด้านบวกและด้านลบของวัฒนธรรมเหล่านั้นก่อนก็ตาม แต่สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือการรู้จักวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่นโดยใช้กระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์และพยายามหลีกเลี่ยงที่จะกล่าวว่าวัฒนธรรมไหนดีกว่าหรือวัฒนธรรมไหนเหนือกว่าดังที่ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “..รู้จักวัฒนธรรมของตนเอง รู้จักรากเหง้าของตนเอง ก็ควรรู้จักวัฒนธรรมของคนอื่นด้วย..”(Med1) “..เรียนรู้วัฒนธรรมแบบสัมผัสคือให้เรียนรู้และทำความเข้าใจทั้งวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมคนอื่นโดยไม่เปรียบเทียบอันไหนดีกว่า เลวกว่า..” (Med8)แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมบ่งชี้การตระหนักรู้วัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่น นอกจากนี้ในการสัมพันธ์กับเจ้าของวัฒนธรรมอื่น ต้องผ่านขั้นตอนที่เรียกว่าอดทนอดกลั้นไปพร้อมกัน เนื่องจากนักเรียนจะอยู่กับพ่อแม่ในสังคมที่เติบโตมา พอเข้าสู่ระบบโรงเรียน มีการรับวัฒนธรรมใหม่เข้ามา นักเรียนจะต้องเรียนรู้ว่าต้องทำอะไรที่อยู่ร่วมกันได้กับวัฒนธรรมอื่นๆ “..ผู้เรียนต้องถูกฝึกในเรื่องของความอดทนอดกลั้น เพราะว่าการฟังอะไรที่แตกต่างจากตัวเองเป็น ถ้าไม่ได้ถูกฝึกก็จะทะเลาะกลางปถ่อง ต้องยอมที่จะเรียนรู้รับฟังวัฒนธรรมอื่นๆ ด้วย..” (Med7) ทั้งนี้ อาจสังเกตพฤติกรรมความอดทนอดกลั้นได้จากการไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว “..เราอดกลั้นในความแตกต่างจากเราแล้วเราต้องไม่ใช้ความรุนแรงในการยุติปัญหาหรือข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นด้วยเช่นกัน..”(Med6) “..เราอดกลั้นในความต่างจากเรา ความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดาแต่ต้องไม่ใช้ความรุนแรง..”(Med5) และ “..ไม่อยากจะเห็นการใช้ความรุนแรง การโยนความผิด แพะรับบาป (Scapegoating) การมุ่งทำร้ายทำลายกันทั้งในเชิงจิตวิทยา ร่างกายและจิตใจ ..” (Med6) “..ถ้าที่จะ

เข้าไปเรียนรู้กับความเชื่อหรือวัฒนธรรมที่ต่างออกไป มีลักษณะอยากไปศึกษาเรียนรู้เพื่อเข้าใจ โดยที่ไม่รู้สึกว่าย่ำแย่ ..ซึ่งในเชิงความรู้เขาต้องรู้สึกว่ามีคามกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมคนอื่น..” (Med4) จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวข้างต้นความอดทนอดกลั้นในการอยู่ร่วมกับวัฒนธรรมผู้อื่นโดยไม่ทำร้ายร่างกาย วาจา และจิตใจจึงเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมแรกของตัวชี้วัด “ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ” และการตระหนักรู้ถึงวัฒนธรรมอื่น เริ่มจากวัฒนธรรมที่อยู่รอบข้างก่อนจนไปถึงการตระหนักรู้วัฒนธรรมหลากหลายที่อยู่ในสังคมและประเด็นสุดท้ายคือผู้เรียนควรภาคภูมิใจแต่ไม่หลงวัฒนธรรมของตนเอง “..การเรียนรู้วัฒนธรรมผู้อื่นแต่ก็ไม่ได้หมายความว่ารับวัฒนธรรมคนอื่นมาเป็นของตนเอง..”(Med9) “..ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมตนเอง ว่าเรามีแค่นี้ก็ Happy แต่ปัจจุบันมีพวก Culturocentrism มองว่าวัฒนธรรมฉันเป็นเลิศคนอื่นไม่เหมือนฉันก็ดูถูกตำหนิว่าไม่เห็นด้วย ..” (Med6) “..ไม่ใช่เอากรอบวัฒนธรรมตนเองไปตัดสินว่าเราทำแบบนี้ ทำไมไม่เป็นแบบเรา..” (Med8) “..ผมชอบคติของชาวซูลู Africa มี concept หนึ่งที่ว่า “อุบันตู” I am because we are, because we are I am คือแปลได้ว่า ที่ผมเป็นผมก็เพราะว่ามีเราอยู่และก็มีเราอยู่ก็เพราะเป็นผม..”(Med5) ทั้งนี้ตัวชี้วัด “ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ” สามารถสรุปเป็นนิยามเชิงทฤษฎี และนิยามเชิงปฏิบัติการจากข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญได้ดังนี้

ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นทำให้สามารถกำหนดนิยามเชิงทฤษฎีความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ (Know cultural plurality) หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตระหนักรู้ในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่น ภาคภูมิใจวัฒนธรรมตนเองแต่ไม่ได้หลงวัฒนธรรมตนเอง หรือการมีสติ และสามารถอธิบายข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในภาพกว้างและเจาะลึกในวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่น

สำหรับนิยามเชิงปฏิบัติการความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ (Know cultural plurality) หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนถึง

1. ความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural tolerance) เป็นการแสดงออกถึงการยอมรับร่วมกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายผู้อื่นทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และแสดงออกถึงความเป็นมิตรกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม

2. การตระหนักรู้ในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่น (Cultural awareness) เป็นการแสดงออกถึงการแสวงหาความรู้ทั้งลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น และสามารถยกตัวอย่างได้

3. ความภาคภูมิใจวัฒนธรรมตนเองแต่ไม่หลงวัฒนธรรมของตนเอง (Cultural imposition) เป็นการแสดงออกถึงการนำเสนอลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเองด้วยความภูมิใจ แต่ไม่บังคับผู้อื่นให้เป็นแบบวัฒนธรรมของตนเอง

ตัวชี้วัดที่ 2 ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง (Understand Cultural Diversity) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเห็นด้วยกับตัวชี้วัดนี้โดยที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าการมองความหลากหลายของวัฒนธรรมในสังคมเป็นสิ่งสวยงามเป็นการปรับเปลี่ยนทัศนคติเพื่อยอมรับให้เห็นว่าทุกวัฒนธรรมอยู่ได้อย่างสมดุลโดยปราศจากอคติในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเองหรือตัดสินเพียงเพราะได้รับข้อมูลอย่างผิวเผิน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้สนับสนุนประเด็นนี้ว่า “..การพูดถึงความแตกต่างเป็นความงาม เช่นเปรียบเทียบวัฒนธรรมคือดอกไม้ การจัดดอกไม้ในแจกันที่มีหลากหลายสีหลายสายพันธุ์คือความงามบนความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรม..” (Med2) “..การส่งเสริมเจตคติที่ดี ยอมรับเรื่องความหลากหลายวัฒนธรรม..” (Med3) “..เมื่อพูดถึงชาติพันธุ์ อาจนิยามความสำคัญของจิตสำนึกชาติพันธุ์หรือความเป็นอัตลักษณ์ของตน แต่อย่าให้มียอคติในเรื่องประวัติศาสตร์ของชาติพันธุ์มาเกี่ยวข้อง..” (Med5) ดังนั้นการรับฟังวัฒนธรรมผู้อื่นโดยปราศจากอคติจึงเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมในตัวชี้วัดนี้ ก่อนที่จะมองเห็นคุณค่าความหลากหลายวัฒนธรรมบนสังคมโลก “..ซึ่งโดยพื้นฐานเด็กแต่ละคน เขาก็จะมีภูมิหลังทางวัฒนธรรมมาหลายๆ กลุ่ม ก็ขึ้นอยู่กับว่ามีมากมีน้อย แล้วเรียนรู้มิติที่ดีๆ ของวัฒนธรรมนั้นๆ..” (Med7) “..ถ้าเราเปลี่ยนความคิดได้ เราจะทำให้เด็กรู้สึกว่าการอยู่บนโลกนี้ไม่ใช่แค่ผสมกลมหรือพุด แต่ดูเพื่อนด้วยว่าเขาเป็นแบบนี้แล้วเราเข้าใจเขา..” (Med3) สะท้อนถึงการตระหนักรู้กับการเข้าใจหรือเห็นคุณค่าของความแตกต่างทางวัฒนธรรม เป็นอีกลำดับขั้นของการเรียนรู้ในการเปลี่ยนทัศนคติความแตกต่างทางวัฒนธรรม ดังนั้นการเห็นคุณค่าความหลากหลายวัฒนธรรมคือการเชื่อมโยงความหลากหลายวัฒนธรรมไว้ด้วยกัน “..กิจกรรมการเปิดเวทีโดยการเอาคนหลากหลายแตกต่างทางวัฒนธรรมศาสนา มาพบปะ เขาไม่ได้มาเปรียบเทียบว่าศาสนาใดดีกว่ากัน แต่เขาดูตัวที่เป็น Commonality ลักษณะเหมือนกันคือการให้เป็นคนดีมีนส่ท่อนออกมาอย่างไรบ้าง..” (Med7) “..การแสวงหาความรู้ของโลกมันกว้าง (Knowledge of the world) การให้เด็กมีความรู้ภายนอกต้องสอนให้เข้าใจโลก ประเทศมาเลเซียพิสูจน์แล้วในสมัยท่านมหาเธร์ การปรับความเป็น Modernize แต่เขาก็ไม่สูญเสียความเป็นเอกลักษณ์ในวัฒนธรรมของเขา..” (Med3) ทั้งนี้ตัวชี้วัด “ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง” (Understand cultural diversity) สามารถสรุปเป็นนิยามเชิงทฤษฎี และนิยามเชิงปฏิบัติการจากข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญได้ดังนี้

นิยามเชิงทฤษฎีความเป็นผู้เข้าใจความต่าง (Understand cultural diversity) หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง การเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเอง

นิยามเชิงปฏิบัติการการความเป็นผู้เข้าใจความต่าง(Understand cultural diversity)หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนถึง

1. การปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมตนเอง(Cultural unprejudice) เป็นการแสดงออกถึงการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นหรือข้อมูลของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและนำข้อมูลมาใช้ในการคัดเลือกหรือวิเคราะห์เพื่อใช้ในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
2. การเห็นคุณค่าในความต่างทางวัฒนธรรม(Cultural valuable) เป็นการแสดงออกถึงความสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และมองเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่รอบตัวและนำเสนอข้อมูลที่ประทับใจในวัฒนธรรมของผู้อื่นได้
3. เข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเอง (Cultural preservation) เป็นการแสดงออกถึงการนำเสนอการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนกิจกรรมกับวัฒนธรรมของผู้อื่นและนำเสนอวิธีการสืบสานวัฒนธรรมของตนเอง

ตัวชี้วัดที่ 3 ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกัน(Respect culture equality) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่าผู้ให้ข้อมูลเห็นด้วยกับตัวชี้วัดนี้ ทั้งนี้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ การคำนึงถึงความแตกต่างอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยรากฐานต้องมองว่าทุก ๆ วัฒนธรรม ต้องมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน ไม่มีวัฒนธรรมไหนที่จะมีอำนาจปิดกั้นวัฒนธรรมอื่น..บรรยากาศของพหุวัฒนธรรม มันต้องเกิดสิ่งเหล่านี้ขึ้น เด็กมาล้อกันมันต้องไม่มี มันต้องลดสิ่งเหล่านี้..ไม่มีใครเหนือกว่าใคร เพราะทุกคนเท่าเทียม..” (Med3) “..สิ่งที่ไม่อยากเห็นในสังคมคือการเลือกปฏิบัติ การแบ่งพรรคแบ่งพวก Discrimination..” (Med6) “..สามารถที่จะเป็นคนลูกขึ้นมามองเห็นความไม่เท่าเทียมกัน หรือถูกคิดได้ถึงถึงความไม่เท่าเทียมในสังคมได้..” (Med8) **รับรู้ถึงความเหลื่อมล้ำในสังคม เรียนรู้ที่จะอยู่กับผู้อื่น และวางตัวถูกต้องตามกาลเทศะและสถานการณ์** “..รู้หลักการอย่างเดียวยอมรับว่าเรากับเขามีความแตกต่าง แต่ไม่มีทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น อาจจะไม่ครอบคลุมสมบูรณ์ในทางปฏิบัติ..แต่ต้องสามารถทำงานใช้ชีวิตร่วมกับผู้คนต่างวัฒนธรรมได้..” (Med6) “..เขาไปอยู่วัฒนธรรมไหนเขาก็อยู่ได้ ไม่เกิดความรู้สึกสับสนต่อวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นเคย Culture Shock สามารถปรับตัวได้ แสดงพฤติกรรมให้ถูกกับสภาพแวดล้อมนั้นๆ..” (Med9) นอกจากนั้น ทักษะในการรู้จักประนีประนอมจะเหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น“..ไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอม คือแนวทางแก้ปัญหาว่าเมื่อเขาเจอสถานการณ์แล้วเขาต้องทำอะไร..” (Med9) ทั้งนี้ตัวชี้วัด “ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกัน”(Respect culture equality) สามารถสรุปเป็นนิยามเชิงทฤษฎี และนิยามเชิงปฏิบัติการจากข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญได้ดังนี้

นิยามเชิงทฤษฎีความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกัน(Respect culture equality) หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่สามารถพัฒนาตนเองให้มีทักษะในการสร้างสัมพันธ์อันดี คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมนำไปสู่การสร้างสังคมที่รู้จักการประนีประนอมแก้ไขปัญหาได้อย่างสันติ

นิยามเชิงปฏิบัติการความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกัน(Respect cultura equality) หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนถึง

1. การคำนึงถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกัน (Cultural empathy) เป็นการแสดงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจถึงความไม่เสมอภาคหรือความไม่เท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ

2. การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม(Cultural participant) เป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการวางตัวถูกต้องตามกาลเทศะอย่างสุภาพเป็นมิตรทั้งภาษาพูดและภาษากายต่อผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากตนเอง

3. การรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาย่างสันติ (Cultural compromise) เป็นการแสดงออกถึงความสามารถอธิบาย สาเหตุและยกตัวอย่างความขัดแย้งทางวัฒนธรรม สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยไม่เกิดผลกระทบในทางลบแก่ตนเองและผู้อื่น

3. ผลการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยได้นำมาสร้างแบบวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ 2) ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง 3) ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกัน ซึ่งมีลักษณะการประเมินแบบมาตรวัดรูปรีด (Scoring rubrics) 4 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้ ระดับ 0 หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับไม่ผ่านระดับ 1 หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับผ่าน ระดับ 2 หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดีและระดับ 3 หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดีเยี่ยม

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ที่พัฒนาขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 2 ท่าน ด้านพหุวัฒนธรรมศึกษา จำนวน 2 ท่านด้านการประถมศึกษา 1ท่าน ทำการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

3.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ตาราง 4 ผลการประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1	ตัวชี้วัดที่ 1 ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ (Know Cultural Plurality) คำนิยามคุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตระหนักรู้ในวัฒนธรรมของตนเอง และวัฒนธรรมผู้อื่น ภาคภูมิใจวัฒนธรรมตนเอง แต่ไม่ได้หลงวัฒนธรรมตนเอง หรือการมีสติ และสามารถอธิบายข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในภาพกว้างและเจาะลึกในวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่น	4.00	.74	เหมาะสมมาก
	พฤติกรรมบ่งชี้ 1.1ความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรม(Cultural Tolerance) คำนิยามการแสดงออกถึงการยอมรับร่วมกลุ่มกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายผู้อื่นทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และแสดงออกถึงความเป็นมิตรกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม	4.00	.70	เหมาะสมมาก
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีการเลือกเพื่อนในการเข้ากลุ่ม และมีการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นทั้งทางด้านร่างกาย	4.00	.70	เหมาะสมมาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
	และจิตใจ			
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนยอมรับกลุ่มกับเพื่อนที่มีความ แตกต่างทางวัฒนธรรม แต่ยังมีการใช้ความ รุนแรงต่อผู้อื่นทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ	4.00	.70	เหมาะสมมาก
	ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนยอมรับกลุ่มกับเพื่อนที่มีความ แตกต่างทางวัฒนธรรมแต่ไม่มีการใช้ความ รุนแรงต่อผู้อื่นทางด้านร่างกาย และจิตใจ แต่ยัง แสดงความเฉยเมยกับเพื่อนที่มีความแตกต่าง ทางวัฒนธรรม	4.00	.70	เหมาะสมมาก
	ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนยอมรับกลุ่มกับเพื่อนที่มีความ แตกต่างทางวัฒนธรรมและไม่ใช้ความรุนแรงทำ ร้ายผู้อื่นทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และ แสดงออกถึงความเป็นมิตรกับเพื่อนที่มีความ แตกต่างทางวัฒนธรรม	4.00	.70	เหมาะสมมาก
	1.2 ความตระหนักรู้วัฒนธรรมของตนเอง และวัฒนธรรมผู้อื่น (Cultural Awareness) คำนิยามการแสดงออกถึงการแสวงหาความรู้ ทั้งลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเองและ วัฒนธรรมของผู้อื่น และสามารถยกตัวอย่างได้	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนไม่แสดงความรู้ลักษณะเฉพาะ วัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงความรู้ลักษณะเฉพาะวัฒนธรรม ของตนเองแต่ไม่สนใจลักษณะเฉพาะวัฒนธรรม ของผู้อื่น	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงความรู้ทั้งลักษณะเฉพาะ วัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงออกถึงการแสวงหาความรู้ทั้ง ลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเองและ วัฒนธรรมของผู้อื่น และสามารถยกตัวอย่างได้	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	1.3 ความภาคภูมิใจวัฒนธรรมตนเองแต่ไม่ หลงวัฒนธรรมของตนเอง (Cultural Imposition) คำนิยามการแสดงออกถึงการนำเสนอ ลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเองด้วยความ ภูมิใจแต่ไม่บังคับผู้อื่นให้เป็นแบบวัฒนธรรม ของตนเอง	4.60	.54	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนจินตนาการที่จะแสดงลักษณะเฉพาะ วัฒนธรรมของตนเอง	4.60	.54	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของ ผู้อื่นและพยายามทำตามวัฒนธรรมผู้อื่น	4.60	.54	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	.54	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
	นักเรียนไม่แสดงลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเองและไม่บังคับให้ผู้อื่นเป็นตามวัฒนธรรมของตนเอง ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนนำเสนอลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเองด้วยความภูมิใจแต่ไม่บังคับผู้อื่นให้เป็นแบบวัฒนธรรมของตนเองแสดงความเป็นอัตลักษณ์วัฒนธรรมของตนเองแต่ไม่บังคับให้ผู้อื่นเป็นแบบตนเอง	4.60	.54	เหมาะสมมากที่สุด
2	ตัวชี้วัดที่ 2 ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง (Understand Cultural Diversity) คำนิยามคุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง การเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเอง พฤติกรรมบ่งชี้	4.00	.00	เหมาะสมมาก
2.1	การปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง (Cultural Unprejudice) คำนิยามการแสดงออกถึงการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นหรือข้อมูลของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและนำข้อมูลมาใช้ในการคัดเลือกหรือวิเคราะห์เพื่อใช้ในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล	4.20	.44	เหมาะสมมาก
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้	4.20	.44	เหมาะสมมาก

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
	นักเรียนแสดงออกถึงการไม่เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมของตนเอง ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงออกถึงการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมแต่เลือกข้อมูลเข้าข้างพวกเดียวกับวัฒนธรรมของตนเอง ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงออกถึงการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจบ้าง ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนเปิดใจรับฟังความคิดเห็นหรือข้อมูลของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและนำข้อมูลมาใช้ในการคัดเลือกหรือวิเคราะห์เพื่อใช้ในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล 2.2. การเห็นคุณค่าในความต่างทางวัฒนธรรม (Cultural Valuable) คำนิยามการแสดงออกถึงความสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์และมองเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่รอบตัวและนำเสนอข้อมูลที่ประทับใจในวัฒนธรรมของผู้อื่นได้ ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนไม่สนใจหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทั้งวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น	4.20 4.20 4.20 3.80 3.80	.44 .44 .44 1.09 1.09	เหมาะสมมาก เหมาะสมมาก เหมาะสมมาก เหมาะสมมาก เหมาะสมมาก

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนกระตือรือร้นที่จะหาความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ มีอยู่รอบตัวแต่ยังคงเห็นคุณค่าวัฒนธรรมของ ตนเองเพียงด้านเดียว	3.80	1.09	เหมาะสมมาก
	ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และมองเห็นคุณค่าของความหลากหลายทาง วัฒนธรรมอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว	3.80	1.09	เหมาะสมมาก
	ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์และ มองเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม ที่มีอยู่รอบตัวและสามารถนำเสนอข้อมูล ที่ประทับใจในวัฒนธรรมของผู้อื่นได้	3.80	1.09	เหมาะสมมาก
	2.3 การเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ของตนเอง (Cultural Preservation) คำนิยามการแสดงออกถึงการนำเสนอการเข้า ร่วมแลกเปลี่ยนกิจกรรมกับวัฒนธรรมของผู้อื่น และนำเสนอวิธีการสืบสานวัฒนธรรมของ ตนเอง	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนปฏิเสธที่จะร่วมแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองและ แสดงการต่อต้านวัฒนธรรมผู้อื่นทุกกิจกรรม	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนปฏิเสธที่จะร่วมแลกเปลี่ยน	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
	ประสบการณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองแต่สามารถชี้แจงเหตุผลที่จะเลี้ยงหรือเลือกทำบางกิจกรรม ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนไม่ปฏิเสธที่จะร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่แตกต่างวัฒนธรรมของตนเองและลองไปกับวัฒนธรรมของผู้อื่น ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนนำเสนอการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนกิจกรรมกับวัฒนธรรมของผู้อื่นและนำเสนอวิธีการสืบสานวัฒนธรรมของตนเอง	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
3	ตัวชี้วัดที่ 3 ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกัน (Respect Cultural Equality) คำนิยามคุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกในการคำนึงถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมทางวัฒนธรรม และการรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาทางวัฒนธรรมได้อย่างสันติ พฤติกรรมบ่งชี้ 3.1 การคำนึงถึงความเสมอภาค (Cultural Empathy) คำนิยามการแสดงออกถึงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจถึงความไม่เสมอภาคหรือความไม่เท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	3.1 การคำนึงถึงความเสมอภาค (Cultural Empathy) คำนิยามการแสดงออกถึงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจถึงความไม่เสมอภาคหรือความไม่เท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ	4.60	.54	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงพฤติกรรมเอาเปรียบผู้อื่นที่มี วัฒนธรรมแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง	4.60	.54	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมเอาเปรียบผู้อื่นที่มี วัฒนธรรมแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง	4.60	.54	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจถึงความ ไม่เสมอภาคหรือความไม่เท่าเทียมกันทาง วัฒนธรรมในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น	4.60	.54	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้ที่มีความ ต่างทางวัฒนธรรมถึงความไม่เสมอภาคหรือ ความไม่เท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมใน สถานการณ์ที่เกิดขึ้น และยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ	4.60	.54	เหมาะสมมากที่สุด
	3.2 การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม (Cultural Participant) คำนิยามการแสดงออกถึงความสามารถในการ วางตัวถูกต้องตามกาลเทศะอย่างสุภาพเป็น มิตรทั้งภาษาพูดและภาษากายต่อผู้อื่นที่มี วัฒนธรรมแตกต่างจากตนเอง	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงปฏิกิริยาต่อต้านขัดขืนหรือนินทา ลับหลังหรือใส่ร้ายป้ายสีผู้อื่นที่มีวัฒนธรรม แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงออกถึงความไม่พอใจอย่าง รุนแรงต่อผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจาก ตนเองแต่ไม่ทำร้ายผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่าง จากตนเองทั้งภาษาพูดและภาษากาย	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนควบคุมอารมณ์โดยไม่แสดงออกถึง ความไม่พอใจด้วยภาษาพูดและภาษากาย	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถในการวางตัวถูกต้องตาม กาลเทศะอย่างสุภาพเป็นมิตรทั้งภาษาพูดและ ภาษากายต่อผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจาก ตนเอง	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	3.3 การรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาอย่าง สันติ (Cultural Compromise) คำนิยามการแสดงออกถึงความสามารถ อธิบาย สาเหตุและยกตัวอย่างความขัดแย้งทาง วัฒนธรรม สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการ แก้ปัญหาโดยไม่เกิดผลกระทบในทางลบแก่ ตนเองและผู้อื่น	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนไม่สนใจที่จะหาวิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จากความขัดแย้งทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนกระตือรือร้นหาวิธีแก้ปัญหาเกิดขึ้นจาก ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมแต่เลือกวิธีที่จะ	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
	ปกป้องพวกพ้องตนเอง			
	ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถอธิบายสาเหตุความขัดแย้งทาง วัฒนธรรมแต่ไม่สามารถเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งมาใช้ แก้ปัญหาได้	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถอธิบาย สาเหตุและ ยกตัวอย่างความขัดแย้งทางวัฒนธรรม สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยไม่ เกิดผลกระทบในทางลบแก่ตนเองและผู้อื่น	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	รวม	4.45	.57	เหมาะสมมาก

จากตาราง 4 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็น
พลุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่ารายการประเมิน
ในแต่ละตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในแต่ละข้อ อยู่ระหว่าง 3.80-4.80 และค่าเฉลี่ยความ
เหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญพบว่าให้มีการปรับปรุงประเด็นเรื่องการ
ใช้ภาษาให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยในหัวข้อ 2.2. “การเห็นคุณค่าในความต่างทางวัฒนธรรม” ให้
เปลี่ยนเป็น “การเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม” ซึ่งผู้วิจัยนำไปปรับปรุง ก่อนนำไป
ทดลองใช้ต่อไป

3.2 ผลการประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือประเมินคุณลักษณะ ความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ตาราง 5 ผลการประเมินความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม
ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะพหุวัฒนธรรม	ดัชนีค่า ความสอดคล้อง	แปลผล
1. ตัวชี้วัดความเป็นผู้รู้พหุลักษณะกับพฤติกรรมบ่งชี้ความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรม	1.00	สอดคล้อง
2. ตัวชี้วัดความเป็นผู้รู้พหุลักษณะกับพฤติกรรมบ่งชี้การตระหนักรู้วัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น	1.00	สอดคล้อง
3. ตัวชี้วัดความเป็นผู้รู้พหุลักษณะกับพฤติกรรมบ่งชี้ความภาคภูมิใจวัฒนธรรมตนเองแต่ไม่หลงวัฒนธรรมของตนเอง	0.80	สอดคล้อง
4. ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรม	1.00	สอดคล้อง
5. ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้การตระหนักรู้วัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น	1.00	สอดคล้อง
6. ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ความภาคภูมิใจวัฒนธรรมของตนเองแต่ไม่หลงวัฒนธรรมของตนเอง	1.00	สอดคล้อง
7. ตัวชี้วัดความเป็นผู้เข้าใจความต่างกับพฤติกรรมบ่งชี้การปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง	1.00	สอดคล้อง
8. ตัวชี้วัดความเป็นผู้เข้าใจความต่างกับพฤติกรรมบ่งชี้การเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม	0.80	สอดคล้อง
9. ตัวชี้วัดความเป็นผู้เข้าใจความต่างกับพฤติกรรมบ่งชี้การเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเอง	0.80	สอดคล้อง

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะพหุวัฒนธรรม	ดัชนีค่า ความสอดคล้อง	แปลผล
10. ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้การปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง	1.00	สอดคล้อง
11. ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้การเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม	0.80	สอดคล้อง
12. ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้การเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเอง	0.80	สอดคล้อง
13. ตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกับพฤติกรรมบ่งชี้การคำนึงถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกัน	1.00	สอดคล้อง
14. ตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกับพฤติกรรมบ่งชี้การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม	0.80	สอดคล้อง
15. ตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกับพฤติกรรมบ่งชี้การรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาอย่างสันติ	1.00	สอดคล้อง
16. ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้การคำนึงถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกัน	1.00	สอดคล้อง
17. ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม	0.80	สอดคล้อง
18. ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้การรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาอย่างสันติ	1.00	สอดคล้อง

จากตาราง 5 ผลการประเมินความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาพบว่าผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คนมีความคิดเห็นต่อเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาสอดคล้องกันในทุกข้อทุกประเด็น โดยค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับนิยามในแต่ละตัวบ่งชี้ในทุกข้อทุกประเด็น

3.3 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ผลการทดลองใช้แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนพิมานวิทย์ กรุงเทพมหานคร พบว่า ความเชื่อมั่นของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน มีค่าอยู่ระหว่าง .957 - .962 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเครื่องมือการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนสามารถนำไปใช้ในการวัดคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนได้ รายละเอียดดังแสดงตาราง 6

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

	ตัวชี้วัดที่ 1			ตัวชี้วัดที่ 2			ตัวชี้วัดที่ 3		
	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 3	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 3	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 1	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 2	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 3
ค่าเฉลี่ย	2.46	2.20	1.93	2.23	2.03	1.86	1.93	1.56	1.30
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	.93	.88	.94	.89	.88	.97	.82	.89	.95
ความแปรปรวน	.901	.860	.791	.815	.844	.874	.899	.845	.808
ความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา	.957	.959	.962	.961	.960	.958	.957	.959	.961

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา(Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ทำให้ได้แนวคิดเกี่ยวกับสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรม และกระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ที่จะช่วยส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

1) สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมด้านรูปลักษณ์ เดิมจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดแยกย่อยเป็น เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ สัญชาติ และผู้ที่มีความจำเป็นพิเศษ แต่เมื่อนำไปสัมภาษณ์เพื่อยืนยันกับผู้เชี่ยวชาญพบว่า การตัดสินคนจากรูปลักษณ์ทางกายภาพภายนอกทำให้เกิดความรู้สึกแตกต่างจากกลุ่มคน “..คนส่วนใหญ่มีลักษณะเหมารวม (Stereotype) ถูกเหยียดหยามของคนกลุ่มหนึ่งที่ได้จากสื่อเช่น ความขาว ตาดี จมูกแบน..” (Med5) “..การใช้คำว่า Country Origin ถิ่นกำเนิดที่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อเราเข้ากลุ่มประชาคมอาเซียนเราต้องมองว่าเราเป็นพวกเดียวกัน อย่ามองว่าเป็นเรื่องของคนต่างด้าว และต้องสอนให้เกียรติและเคารพกัน..” (Med2) “..เขาอาจไม่รู้ตัวว่าต้องปฏิบัติตัวอย่างไรกับคนพิการ แต่จริงๆแล้วเขาไม่ได้รู้สึกต่อต้าน..” (Med8) ดังนั้นสาระการเรียนรู้ขององค์ประกอบนี้จึงควรเกี่ยวข้องกับ รูปลักษณ์ที่ถ่ายทอดจากพันธุกรรม และความเปราะบางด้านพัฒนาการจากเกณฑ์ปกติ และถิ่นกำเนิด

2) สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมด้านความเชื่อ เดิมจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้ใช้คำว่า ศาสนา แต่เมื่อนำไปสัมภาษณ์เพื่อยืนยันกับผู้เชี่ยวชาญพบว่า บางกลุ่มคนหรือบางเผ่าพันธุ์ไม่มีศาสนา แต่เชื่อในภูติผี หรือปัจจุบันกลุ่มคนแสดงตนว่าไม่มีศาสนา (non-Religion) “..ขนบธรรมเนียมประเพณี Tradition มันคือเรื่องของวิถีชีวิตคนตั้งแต่เกิดจนตาย ที่มีความเชื่อที่ต่างกัน..”(Med2) “..ภาคเหนือเรามีประเด็นศาสนาที่เป็นคริสต์ อิสลาม พุทธ และนับถือผีอย่างชาวเขาเผ่าต่างๆ..” (Med4) “..ศาสนาคือชีวิตไม่ใช่วัฒนธรรม แต่เราอาจมีความเชื่อหรือความศรัทธาที่แตกต่างกัน ทำให้เราเกิดความขัดแย้งแม้แต่ศาสนาอิสลามเราก็มีนิกายหรือหลักศรัทธาที่ต่างกัน เช่น ซุนนี ชีอะห์ หรือพุทธก็มีหลายนิกาย..” (Med5) “..ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดหรือทำให้เกิดความรู้สึกแปลกแยก อาจเป็นประเด็นเรื่องการแต่งกาย อัญมณี หรือเรื่องอาหาร..” (Med8) ดังนั้นสาระการเรียนรู้ขององค์ประกอบนี้จึงควรเกี่ยวข้องกับ ขนบธรรมเนียมประเพณี การแต่งกาย และอาหาร

3) สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมด้านภาษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า ความขัดแย้งในการสื่อสารภาษาหรือภาษาที่ต่างกันอาจส่งผลให้เกิดความไม่เข้าใจกัน “..ไม่ว่าจะเป็นทางภาคใต้ ภาคเหนือ ทำไหมเด็กพวกนี้คะแนนผลการเรียนไม่ค่อยดี อันแรกก็คือกำแพงภาษา เพราะฉะนั้นการโต้ตอบกับครูเขาก็ไม่ยอมพูด..” (Med6) “..มีการตีความว่าเด็กที่ไม่รู้ภาษาไทยเป็นเด็กที่มีการเรียนรู้ช้า ซึ่งถามว่าเอาอะไรมาวัด แต่ถ้าคุณเอาแบบวัดที่เป็นภาษาของเขา เขาอาจได้ที่

1.." (Med2) ซึ่งการไม่พูดในภาษาที่คนกลุ่มใหญ่ในสังคมใช้ติดต่อสื่อสารทำให้ถูกตัดสินว่าเป็นคนไม่เข้าพวกแปลกแยก “..มิติทางภาษา สำเนียงภาษาไทยในภาคอื่น ซึ่งคำคำเดียวกันตีความหมายได้หลายอย่าง และตีความหมายต่างกัน ความเป็นพหุวัฒนธรรมต้องไม่หัวเราะ..”(Med7) ดังนั้นสาระการเรียนรู้ขององค์ประกอบนี้จึงควรเกี่ยวข้องกับ ภาษา สำเนียงภาษาถิ่น และการแปลความหมาย

4) สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมด้านเศรษฐฐานะทางสังคม เดิมจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้ใช้คำว่า ชนชั้นทางสังคม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า ปัจจุบันสังคมไทยแบ่งคนชั้นสูง คือการบริโภคสิ่งของดี ๆ ใช้ของแพง ๆ ว่าเป็นค่านิยมที่ดี ทำให้เด็กต้องทันสมัยตลอดเวลา เพื่อให้รู้สึกว่าเป็นชนชั้นเดียวกัน ดังนั้น ฐานะการเงินของผู้ปกครอง อาจทำให้เกิดพฤติกรรมต่อการปฏิบัติที่ต่างกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้ “..การให้ความสนใจในบทบาทหน้าที่ของแต่ละอาชีพ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน และมีความสำคัญเท่าเทียมกันในสังคม..”(Med6) ดังนั้นสาระการเรียนรู้ขององค์ประกอบนี้จึงควรเกี่ยวข้องกับชนชั้นทางสังคม อาชีพ และการบริโภคนิยม

5) สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมด้านเพศ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ เมื่อนำไปสัมภาษณ์เพื่อยืนยันกับผู้เชี่ยวชาญ พบว่าการจำกัดศักยภาพของความแตกต่างทางเพศ ซึ่งอาจเกิดจากในบางสังคมมีค่านิยมที่แตกต่าง และการถูกปลูกฝังมาจากการเลี้ยงดูในครอบครัว “..มองว่าเป็นรูปแบบครอบครัวในอุดมคติ พ่อทำงาน แม่ดูแลบ้าน การสร้าง pattern รูปแบบมันเป็นแบบนั้นแต่เดี๋ยวนี้สังคมมันเปลี่ยนไปแล้ว..”(Med7) “..เพราะเราถูกสอนมาตั้งแต่เด็ก Stereotype บางอย่างผู้หญิงไม่มีความสามารถ พอขับรถไปเห็นขับบ้าง บอกรู้ต้องโทษว่าผู้หญิงขับ โฆษณาก็นำเอาเพศหญิงมาเป็น Sex Object..”(Med8) “..เรื่องเพศ Gender ต้องเข้าใจว่าศาสนาอิสลามให้สิทธิผู้ชายอยู่แล้ว ซึ่งไม่เหมือนทางแถบตะวันตกที่เขามี Ego Treatment คือทุกคนเท่าเทียม..”(Med5) สำหรับประเด็นเรื่องวิถีทางเพศกับสังคมไทยยังคงค่อนข้างปิดกัน รวมถึงประเด็นการมีวิถีทางเพศที่ต่างจากเพศสภาพ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงในประเด็นนี้ว่า “..ปัจจุบันมีเทคโนโลยีเจริญพันธุ์ เด็กที่มีพ่อแม่เหมือนเป็นเพศเดียวกัน เราก็ให้เรียนรู้ผ่านความดีงามที่มีบทบาทเป็นพ่อและแม่ได้..”(Med2) “..เขามีอาการปฏิกิริยา พฤติกรรมแบบของเขา ซึ่งคนนอกอาจไม่เข้าใจ แต่เราก็ควรปฏิบัติตนอย่างปกติทั่วไป ซึ่งคนเหล่านี้เขาก็มีพรสวรรค์หรือความชำนาญการพิเศษด้านใดด้านหนึ่ง..”(Med4) ดังนั้นสาระการเรียนรู้ขององค์ประกอบนี้จึงควรเกี่ยวข้องกับ เพศสภาพ บทบาททางเพศ และวิถีทางเพศ

6) สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมด้านอายุ ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้แต่เมื่อนำไปสัมภาษณ์เพื่อยืนยันกับผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่าความต่างประสบการณ์ ความแตกต่างช่วงวัยเป็นเรื่องของระบบความคิด ความขัดแย้ง

ระหว่างวัยมักจะเกิดจากมุมมองและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน“..ใช้คำว่า Generation ความแตกต่างช่วงวัยของคนน่าจะเป็นเรื่องระบบความคิด มีวิถีคิด Lifestyle ในการใช้ชีวิตแตกต่างกันได้ชัด..”(Med5) “..ความขัดแย้งระหว่างวัยที่มาจากมุมมองและประสบการณ์ รุ่นแม่คิดอีกแบบรุ่นลูกคิดอีกแบบ..”(Med1) ซึ่งจากประเด็นดังกล่าวเมื่อนำมาเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้และบริบทในการจัดการเรียนรู้ในระดับโรงเรียน ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่ในระดับห้องเรียนมีวัยใกล้เคียงกัน จึงควรเป็นการปรับระบบการคิดและเรียนรู้เท่าทันเทคโนโลยีในการแก้ไขความแตกต่างที่เกิดขึ้นมากกว่า

จากผลการศึกษาผู้วิจัยสามารถสรุปแนวคิดเกี่ยวกับสาระองค์ความรู้พัฒนาคุณธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ที่จะนำมาใช้ในการวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ 5 สาระ ได้แก่

1) สาระองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปลักษณ์ (Appearance) เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมความหลากหลายทางรูปลักษณ์ที่ถ่ายทอดจากชาติพันธุ์ ถ่ายทอดจากพันธุกรรม และความเปี่ยงด้านพัฒนาการจากเกณฑ์ปกติ แบ่งสาระย่อย ได้แก่ เชื้อชาติ พันธุกรรม และความต้องการจำเป็นพิเศษ

2) สาระองค์ความรู้เกี่ยวกับเพศ (Gender) เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมทางเพศที่หลากหลาย ค่านิยมที่จำกัดศักยภาพของความแตกต่างทางเพศ และการปฏิบัติตนต่อเพศที่แตกต่างจากเพศสภาพของตนเอง แบ่งสาระย่อย ได้แก่ วิถีทางเพศ บทบาททางเพศ และการใช้ความรุนแรงทางเพศ

3) สาระองค์ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อ (Beliefs) เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายทางความเชื่อจากหลักศรัทธา วิถีปฏิบัติ และพิธีกรรมที่แตกต่างกัน แบ่งสาระย่อย ได้แก่ อาหาร การแต่งกาย และขนบธรรมเนียมประเพณี

4) สาระองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจฐานะทางสังคม (Socioeconomic Status) เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมจากการแบ่งชนชั้นในหน้าที่การงาน ค่านิยมที่วัดจากสถานะการใช้จ่ายเงิน และชนชั้นที่ถูกสืบทอดจากวงศ์ตระกูล แบ่งสาระย่อย ได้แก่ การประกอบอาชีพ การบริโภค นิยม และชนชั้นทางสังคม

5) สาระองค์ความรู้เกี่ยวกับภาษา (Language) เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมความหลากหลายของภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ความแตกต่างของเสียงในภาษาท้องถิ่น และความคลาดเคลื่อนของการตีความหมายของภาษาที่แตกต่างกัน แบ่งสาระย่อย ได้แก่ รูปแบบภาษา สำเนียงภาษา และการแปลความ

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา
สำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียน
ระดับประถมศึกษา

1) ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา
ควรมีลักษณะฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม “..การสอนแบบจับกลุ่มและให้เขาได้แยกกลุ่มกับกลุ่มเดิม
ที่เขาอยู่ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนไม่ตัดสินคนอื่นเวลาเพื่อนพูดแสดงความคิดเห็น..” (Med8) “..จริงๆแล้ว
การเรียนการสอนนี้ต้องให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับวัฒนธรรม โดยการจับกลุ่มให้มีการพูดคุยกัน ให้เห็นว่า
บุคลิกลักษณะก่อให้เกิดความเข้าใจ ไม่ใช่เป็นการบรรยายแต่เกิดการซึมซับในการทำกิจกรรม แล้วไป
ปะทะกับวัฒนธรรมที่ต่างจากตนเอง..” (Med4)

2) กิจกรรมการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติและแก้ปัญหา ได้แก่ การสอนแบบ
ร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) การสอนแบบ
ลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) และทักษะการแก้ปัญหา (Problem Base Learning) กระบวนการ
จัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาควรเน้นการแสวงหาแนวทางที่จะมาแก้ปัญหาความขัดแย้ง
ในแนวทางสันติ “..การมีส่วนร่วมมันเกิดอัตโนมัติโดยกระบวนการ และการเปิดพื้นที่หรือเวทีเป็นสิ่งที่
สำคัญ ให้เด็กๆเข้ามาแลกเปลี่ยนให้เกิดความเข้าใจที่ดี เช่น ภาษา วัฒนธรรมต่างๆไปพื้นฐานแล้ว
ค่อยตั้งปัญหาที่ทำทลายมากขึ้น..” (Med7) “..การใช้มิติพหุวัฒนธรรม (Multicultural Dimension)
เป็นการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมด้วยการนำการเรียนการสอนแบบโครงงานมาใช้ให้ช่วยกันทำ..”
(Med6) “..การจัดการเรียนการสอนต้องจัดให้เขาเจอในชีวิตประจำวัน เพราะฉะนั้นการใกล้เคียงหรือ
ประนีประนอม ที่ทำให้เกิดการปรับตัวให้เขาได้เลือกที่จะแสดงให้ถูกวัฒนธรรมนั้น มากกว่า บทเรียน
ในตำรา..” (Med9)

3) การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) เนื่องจากผู้เรียนมีความ
แตกต่างหลากหลายทั้งความเป็นปัจเจกบุคคลและวัฒนธรรมที่อาจแตกต่างกัน “..การสอนแบบเน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) เป็นการเข้าถึงแต่ละกลุ่มวัฒนธรรมของเด็กมากที่สุด..” (Med1)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ผู้วิจัยนำแนวคิดที่ได้จากการ
สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญประเด็นการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา
ร่วมกับผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยแนวคิดทฤษฎีนิติการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม และ
แนวทางการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา ที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตาม
แนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์การ
จัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้นดังนี้ 1) การให้ผู้เรียนสำรวจสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ การสอนแบบลงมือทำ
(Learning by Doing) ซึ่งการเรียนรู้ในประสบการณ์เดิมของผู้เรียน สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้พัฒนาทักษะการค้นหาคำรู้วัฒนธรรมของตนเอง แต่การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory

leaning) ทำให้ผู้เรียนเกิดการสนทนากันในกลุ่มผู้เรียนต่างวัฒนธรรม 2) การกำหนดกรอบการศึกษาหรือปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งการเรียนรู้แบบทักษะการแก้ปัญหา (Problem based learning) โดยการนำสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมมาประยุกต์และบูรณาการกับสาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปรับเปลี่ยนทัศนคติจากการเรียนรู้ด้วยทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และทักษะเชื่อมโยง การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายและสามารถปฏิบัติตนต่อผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมต่างจากตนเองได้อย่างเหมาะสม แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติ อาจสร้างสถานการณ์จำลองหรือแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น 3) การประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อยืนยันผู้เรียนว่าได้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือเกิดความรู้ใหม่ขึ้น

ดังนั้นจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับการส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

2. ผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (Design)

2.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา 2) วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา 3) สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา และ 5) การวัดและประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยสามารถพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ดังรายละเอียด

2.1.1. หลักการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา

1) การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

2) การบูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาในห้องเรียน

3) การจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความเป็นอัตลักษณ์วัฒนธรรมของตนเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมผู้อื่น

4) การส่งเสริมทักษะการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมในห้องเรียน

5) การท้าทายการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างสันติวิธี

2.1.2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้พัฒนาธรรมศึกษา

- 1) เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นผู้รู้หลัก
- 2) เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นผู้เข้าใจความหลายวัฒนธรรม
- 3) เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นผู้เคารพความแตกต่างอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน

เทียมและเสมอภาคกัน

2.1.3. สารองค์ความรู้พัฒนาธรรมศึกษา

- 1) สารองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปลักษณ์ (Appearance) เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมความหลากหลายทางรูปลักษณ์ที่ถ่ายทอดจากชาติพันธุ์ ถ่ายทอดจากพันธุกรรม และความเปลี่ยนแปลงจากการจากเกณฑ์ปกติ แบ่งสาระย่อย ได้แก่ เชื้อชาติ พันธุกรรม และความต้องการจำเป็นพิเศษ
- 2) สารองค์ความรู้เกี่ยวกับเพศ (Gender) เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมทางเพศที่หลากหลาย ค่านิยมที่จำกัดศักยภาพของความแตกต่างทางเพศ และการปฏิบัติตนต่อเพศที่แตกต่างจากเพศสภาพของตนเอง แบ่งสาระย่อย ได้แก่ วิธีทางเพศ บทบาททางเพศ และการใช้ความรุนแรงทางเพศ
- 3) สารองค์ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อ (Beliefs) เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายทางความเชื่อจากหลักศรัทธา วิถีปฏิบัติ และพิธีกรรมที่แตกต่างกัน แบ่งสาระย่อย ได้แก่ อาหาร การแต่งกาย และขนบธรรมเนียมประเพณี
- 4) สารองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจฐานะทางสังคม (Socioeconomic Status) เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมจากการแบ่งชนชั้นในหน้าที่การงาน ค่านิยมที่วัดจากสถานะการใช้จ่ายเงิน และชนชั้นที่ถูกสืบทอดจากวงศ์ตระกูล แบ่งสาระย่อย ได้แก่ การประกอบอาชีพ การบริโภค นิยม และวรรณะทางสังคม
- 5) สารองค์ความรู้เกี่ยวกับภาษา (Language) เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมความหลากหลายของภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ความแตกต่างของเสียงในภาษาท้องถิ่น และความคลาดเคลื่อนของการตีความหมายของภาษาที่แตกต่างกัน แบ่งสาระย่อย ได้แก่ รูปแบบภาษา สำเนียงภาษา และการแปลความ

ภาพประกอบ 10 สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา

2.1.4. กระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ขั้นที่ 1 สำรวจวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น (To Explore their Own and Other Cultures) เป็นขั้นเตรียมความพร้อม และการตั้งประสบการณ์ความรู้เดิมของนักเรียน โดยครูผู้ปฏิบัติการสอนกระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์ของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่นที่แตกต่างโดยครูผู้ปฏิบัติการสอนกระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์ของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่นที่แตกต่าง ด้วยการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย เช่น การค้นคว้าจากเอกสาร สอบถาม สังเกต และสามารถนำมาจัดบันทึก ชี้แจงอัตลักษณ์วัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่นที่ได้จากการกระบวนการค้นหาข้อมูลของผู้เรียนรายบุคคล เพื่อผู้เรียนสามารถนำเสนอข้อมูลที่แสดงถึงความหลากหลายและแตกต่างทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมได้

ขั้นที่ 2 ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ (To Explicit Attitudes from Cultural Knowledge) เป็นขั้นที่นักเรียนใช้กระบวนการคิด หาความเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ของความหลากหลายด้านวัฒนธรรม และความแตกต่างทางวัฒนธรรมในสังคมโดยครูผู้ปฏิบัติการสอนจะชี้แจงเนื้อหาการเรียนรู้ที่ได้จากการบูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา การคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ในกลุ่ม นำเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากข้อคำถามที่กำหนดที่ได้จากการตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติทางลบที่มีต่ออัตลักษณ์วัฒนธรรมตนเอง และความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคม

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (To Exchange Cultural Experience)) เป็นขั้นสร้างเสริมประสบการณ์ในการฝึกทักษะการปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นของนักเรียน ที่คำนึงถึงความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันในสังคม โดยครูผู้ปฏิบัติการสอนหรือผู้เรียนหาประเด็นความ

ขัดแย้งทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคม ระดมสมองในการแก้ปัญหา การสร้างบทบาทสมมติ การจำลองสถานการณ์ในการปฏิบัติตัว เพื่อให้ผู้เรียนนำเสนอวิธีการแก้ไขอย่างประนีประนอม เข้าใจถึงปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมและพยายามหาวิธีการแก้ปัญหาอย่างสันติ

ขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด (To Examine Cultural of Conflicts) เป็นขั้นตอนบทเรียนของนักเรียน ซึ่งข้อมูลย้อนกลับอาจได้จากข้อคำถามของผู้ปกครองหรือผู้คนในชุมชน ที่มีต่อวัฒนธรรมของตนเองโดยครูผู้ปฏิบัติการสอนสอบถามถึงความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในข้างต้น นำไปประยุกต์ใช้อย่างไรในห้องเรียน ชุมชนหรือสังคม ทบทวนถึงประเด็นปัญหาทางวัฒนธรรมที่ยังไม่ได้คำตอบที่พึงพอใจ ขึ้นอยู่กับทักษะจิตวิทยาของครูผู้ปฏิบัติการสอนแต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจที่ดีต่อการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม

ภาพประกอบ 11 กระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม

2.1.5. การวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

การวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ใช้แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีลักษณะแบบมาตรวัดรูปรี (Scoring rubrics) โดยแบ่งเกณฑ์เป็น 4 ระดับ กำหนดคะแนนดังนี้ ระดับ 0 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับไม่ผ่าน ระดับ 1 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับผ่าน ระดับ 2 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี และระดับ 3 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยกำหนด

เกณฑ์ผ่านการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม อยู่ในระดับ 1 ขึ้นไป ทั้งนี้ องค์ประกอบของการวัดคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย

1) ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ (Know cultural plurality) หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่แสดงออกถึงความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตระหนักรู้ในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่น และภาคภูมิใจวัฒนธรรมตนเองแต่ไม่ได้หลงวัฒนธรรมตนเอง หรือการมีสติโดยมีพฤติกรรมการแสดงออก ดังนี้

1.1) ความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural tolerance) เป็นการแสดงออกถึงการยอมรับกลุ่มกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายผู้อื่นทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และแสดงความเป็นมิตร

1.2) ความตระหนักรู้ในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่น (Cultural awareness) เป็นการแสดงออกถึงการแสวงหาความรู้ทั้งความเป็นอัตลักษณ์วัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น และสามารถยกตัวอย่างได้

1.3) ความภาคภูมิใจวัฒนธรรมตนเองแต่ไม่ได้หลงวัฒนธรรมตนเอง (Cultural imposition) เป็นการแสดงออกถึงการนำเสนอความเป็นอัตลักษณ์วัฒนธรรมของตนเองด้วยความภูมิใจ แต่ไม่บังคับผู้อื่นเป็นแบบวัฒนธรรมของตนเอง

2) ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง (Understand cultural diversity) หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่แสดงออกถึงการปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง การเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์วัฒนธรรมของตนเอง โดยมีพฤติกรรมการแสดงออก ดังนี้

2.1) การปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมตนเอง (Cultural unprejudice) เป็นการแสดงออกถึงการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นหรือข้อมูลของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและนำข้อมูลมาใช้ในการคัดเลือกหรือวิเคราะห์เพื่อใช้ในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

2.2) การเห็นคุณค่าความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural valueable) เป็นการแสดงออกถึงความสามารถเชื่อมโยงและมองเห็นความหลากหลายวัฒนธรรมที่มีอยู่รอบตัวและนำเสนอข้อมูลที่ประทับใจในวัฒนธรรมผู้อื่นได้

2.3) การเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์วัฒนธรรมของตนเอง (Cultural preservation) เป็นการแสดงออกถึงการนำเสนอการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนกิจกรรมกับวัฒนธรรมของผู้อื่นและนำเสนอวิธีการสืบสานวัฒนธรรมของตนเอง

3)ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกัน (Respect culture equality) หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่แสดงออกถึงการคำนึงถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางวัฒนธรรม การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมทางวัฒนธรรม และการรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาทางวัฒนธรรมได้อย่างสันติ โดยมีพฤติกรรมการแสดงออก ดังนี้

3.1) การคำนึงถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกัน (Cultural empathy) เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจหรือความไม่เสมอภาคหรือความไม่เท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และยอมที่จะยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ

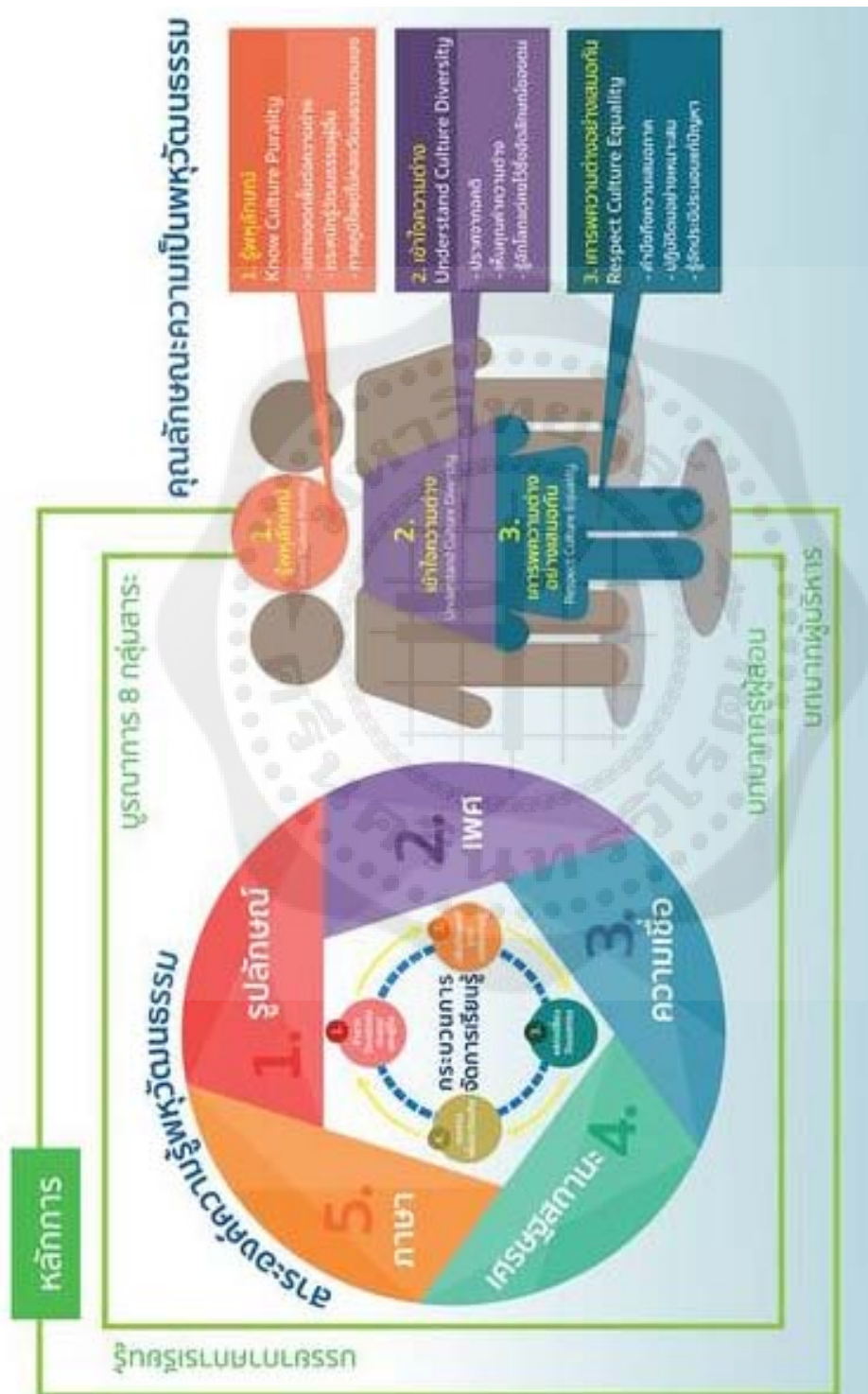
3.2) การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม (Cultural participant) เป็นการแสดงออกถึงความสามารถวางตัวถูกต้องตามกาลเทศะอย่างสุภาพเป็นมิตรทั้งภาษาพูดและภาษา กายต่อผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากตนเอง ในสถานการณ์ทางวัฒนธรรม

3.3) การรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาได้อย่างสันติ (Cultural compromise) เป็นการแสดงออกถึงความสามารถยกในการตัวอย่างความขัดแย้งทางวัฒนธรรม และตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยไม่เกิดผลกระทบในทางลบแก่ตนเองและผู้อื่น

ภาพประกอบ 12 คุณลักษณะความเป็นพลุวัฒนธรรม

ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพลุวัฒนธรรม ศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ได้ ดังภาพประกอบ 13

ภาพประกอบ 13 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
ในบริบทสังคมไทย

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 2 ท่าน ด้านพหุวัฒนธรรมศึกษา จำนวน 2 ท่าน ด้านการประถมศึกษา 1 ท่าน พบว่า

2.2.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ตาราง 7 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1	ปรัชญาและแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้เหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา	5.00	.00	เหมาะสมมากที่สุด
2	หลักการและแนวคิดมีความชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้จริง	5.00	.00	เหมาะสมมากที่สุด
3	วัตถุประสงค์เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา	5.00	.00	เหมาะสมมากที่สุด
4	ความเหมาะสมของการกำหนดกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย			
	ขั้นที่ 1 สสำรวจวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น	4.20	1.09	เหมาะสมมาก

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
	เป็นการจัดกิจกรรมแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย ทำให้เกิดความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์ของตนเองและผู้อื่น โดยสามารถบันทึก ชี้แจง นำเสนอองค์ความรู้ที่ได้ด้วยการสำรวจประสบการณ์รอบตัว เพื่อสามารถนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้เป็นข้อมูลเบื้องต้น แล้วศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องของผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์กันหรือไม่สัมพันธ์กันแต่อยู่ในบริบทเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ถึงความหลากหลายที่มีอยู่ในสังคม ขั้นที่ 2 ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้เป็นการจัดกิจกรรมที่ได้จากองค์ความรู้ที่ได้จากขั้นที่ 1 ซึ่งครูผู้ปฏิบัติการสอนชี้แจงเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางฯ บูรณาการกับสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา มาเชื่อมโยงหามิติสัมพันธ์กับความหลากหลายวัฒนธรรม โดยสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ กระตุ้นการคิด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติในทางลบที่มีต่อความแตกต่างที่มีอยู่ในสังคม ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นการจัดกิจกรรมที่สร้างเสริมประสบการณ์ในการฝึกทักษะการปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นโดยคำนึงถึงความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันในสังคม จากองค์ความรู้ที่ได้จากขั้นที่ 2 ซึ่งครูผู้ปฏิบัติการสอนให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม	3.80 4.00	1.09 .00	เหมาะสมมาก เหมาะสมมาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
	ระหว่างกัน โดยสามารถนำเสนอประเด็นความขัดแย้ง สร้างบทบาทสมมติ หรือการจำลองสถานการณ์ในการปฏิบัติตัว เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมและหาวิธีการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี			
	ขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิดเป็นการจัดกิจกรรมถอดบทเรียน ที่ให้ผู้เรียนทบทวนถึงปัญหาและอุปสรรคของการเรียนรู้แต่ละขั้นตอน การทบทวนองค์ความรู้ การประเมินตนเอง การตรวจสอบชิ้นงาน ความไม่ชัดเจนของคำตอบหรือองค์ความรู้ที่ได้จากขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 3 ซึ่งบางครั้งอาจได้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้ปกครองและชุมชนนั้นๆ เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจที่ดีในการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม	3.60	.54	เหมาะสมมาก
5	ความเหมาะสมของสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรม			
	1) สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมเกี่ยวกับรูปลักษณ์ (Appearance) ซึ่งมีสาระย่อยได้แก่รูปลักษณ์ที่ถ่ายทอดจากพันธุกรรม ความเบี่ยงเบนด้านพัฒนาการจากเกณฑ์ปกติ และชาติพันธุ์	3.60	.54	เหมาะสมมาก
	2) สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมเกี่ยวกับความเชื่อ (Beliefs) ซึ่งมีสาระย่อยได้แก่ขนบธรรมเนียมประเพณี การแต่งกาย และอาหาร	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
	3) สารองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมเกี่ยวกับภาษา (Languages) ซึ่งมีสาระย่อยได้แก่ รูปแบบภาษา สำเนียงภาษา และการแปลความหมาย	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	4) สารองค์ความรู้เกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมเศรษฐกิจฐานะทางสังคม (Socioeconomic Status) ซึ่งมีสาระย่อยได้แก่ สถานะทางสังคม อาชีพ และการบริโภคนิยม	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	5) สารองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมเกี่ยวกับเพศ (Gender) ซึ่งมีสาระย่อยได้แก่ เพศสภาพ บทบาททางเพศ และวิถีทางเพศ	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
6	การวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา	4.60	.34	เหมาะสมมาก
7	การวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมมีความชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.00	.00	เหมาะสมมาก
	รวม	4.40	.39	เหมาะสมมาก

จากตาราง 7 ผลการประเมินความเหมาะสมรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพหุวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ในภาพรวมพบว่ามีเหมาะสมระดับมาก ซึ่งแสดงว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษานี้สามารถนำไปใช้จัดทำแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการสารองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญเสนอให้มีการปรับเปลี่ยนข้อความให้ชัดเจน ในประเด็นกระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม “ขั้นที่ 2 ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้” เป็น “ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ทางวัฒนธรรม” และขั้นที่ 3 “แลกเปลี่ยนประสบการณ์” เป็น “แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านวัฒนธรรม”

2.2.2 ผลการประเมินความสอดคล้องของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ผู้วิจัยได้นำไปตรวจค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ที่ได้พัฒนาขึ้นมีรายละเอียดดังแสดงในตาราง

ตาราง 8 ผลการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

รายการประเมิน	ดัชนีค่า ความสอดคล้อง	แปลผล
1. สภาพปัญหากับหลักการและแนวคิดของรูปแบบ	1.00	สอดคล้อง
2. หลักการและแนวคิดกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ	1.00	สอดคล้อง
3. วัตถุประสงค์กับสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรม	1.00	สอดคล้อง
4. วัตถุประสงค์กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 1	1.00	สอดคล้อง
5. วัตถุประสงค์กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 2	1.00	สอดคล้อง
6. วัตถุประสงค์กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 3	1.00	สอดคล้อง
7. วัตถุประสงค์กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 4	0.80	สอดคล้อง
8. วัตถุประสงค์กับวิธีการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม	0.80	สอดคล้อง

จากตาราง 8 พบว่าผลการประเมินความสอดคล้องรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย มีความสอดคล้องกันในทุกประเด็น โดยค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา อยู่ในเกณฑ์ที่มีความสอดคล้องกันในทุกองค์ประกอบ สามารถนำไปใช้ในการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในนักเรียนระดับประถมศึกษาได้

3. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (Development)

การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาที่ได้จากขั้นตอนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้นำมาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรม

ศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ประกอบด้วย การบูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษากับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย และการศึกษานำร่องรูปแบบ

3.1 ผลการบูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษากับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผู้วิจัยได้จัดประชุมปฏิบัติการ (Work Shop) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูจำนวน 20 คน เพื่อทำความเข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาที่พัฒนาขึ้น และบูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษากับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาจัดทำตารางเชื่อมโยงความสัมพันธ์บูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษากับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (The Integrated of Multicultural Content Learning Table) ซึ่งในแต่ละระดับชั้นมีมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้จำเป็นอย่างที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มาศึกษาหาข้อบ่งชี้และรายละเอียดเนื้อหา (Key Content Learning Unit) ของสาระการเรียนรู้แกนกลาง เพื่อนำมาใช้ในการบูรณาการเข้ากับสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมที่พัฒนาขึ้น ซึ่งการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาได้พัฒนาเนื้อหาให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาพหุวัฒนธรรมที่ผู้เรียนจะต้องประสบในชีวิตประจำวัน ช่วยให้เกิดการถ่ายโอนความรู้ที่ค้ำึงถึงการขจัดความเข้าใจของเนื้อหาต่างๆ ในหลักสูตรของครู และไม่เพิ่มภาระงานให้ครูผู้สอนในขั้นตอนการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ตัวอย่างความสัมพันธ์สาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษากับสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังตาราง 9

ตาราง 9 ความสัมพันธ์สาระองค์ความรู้พุทธพัฒนธรรมศึกษากับสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ ความคิดรวบยอด	สาระองค์ความรู้ พุทธพัฒนธรรม ศึกษา	บูรณาการ สาระการเรียนรู้ พุทธพัฒนธรรม ศึกษา
วิทยาศาสตร์	มฐ. ว 1.2 เข้าใจ หน่วยพื้นฐานของ สิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ของ โครงสร้างและ หน้าที่ของระบบ ต่างๆของสิ่งมีชีวิต ที่ทำงานสัมพันธ์กัน มีกระบวนการสืบ เสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ ในการดำรงชีวิตของ ตนเองและดูแล สิ่งมีชีวิต ตัวชีวิต ผู้เรียนสามารถ อธิบายการถ่ายทอด ลักษณะทาง พันธุกรรมของ สิ่งมีชีวิตในแต่ละรุ่น รวมถึงลักษณะที่มี การแปรผันจาก บรรพบุรุษ	สิ่งมีชีวิตเมื่อ เจริญเติบโตเต็มที่ จะสามารถ สืบพันธุ์ให้กำเนิด ลูกหลาน และ ถ่ายทอดลักษณะ ทางพันธุกรรม จากบรรพบุรุษสู่ ลูกหลานทำให้ สิ่งมีชีวิตชนิด เดียวกันมีลักษณะ ที่คล้ายคลึงกัน และมีลักษณะ เฉพาะที่แตกต่าง ไปจากสิ่งมีชีวิต อื่นๆ	สาระองค์ความรู้ พุทธพัฒนธรรม เกี่ยวกับรูปลักษณ์ ซึ่งมีสาระย่อย ได้แก่รูปลักษณ์ที่ ถ่ายทอดจากพันธุ์ กรรม ความ เบี่ยงเบนด้าน พัฒนาการจาก เกณฑ์ปกติ และ ชาติพันธุ์	1 การเรียนรู้ ความแตกต่าง ของรูปลักษณ์ ของมนุษย์ที่มี ในสังคม ปัจจุบัน 2 การเรียนรู้ การเห็นคุณค่า ความเป็น มนุษย์ที่อยู่ ร่วมกันใน สังคม 3 การเรียนรู้ การปฏิบัติตน อย่างเท่าเทียม กันโดยไม่เลือก รูปลักษณ์ เชื้อ ชาติ และชาติ พันธุ์

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ ความคิดรวบยอด	สาระองค์ความรู้ พหุวัฒนธรรม ศึกษา	บูรณาการ สาระการเรียนรู้ พหุวัฒนธรรม ศึกษา
คณิตศาสตร์	มฐ. ค 6.1 มี ความสามารถใน การแก้ปัญหา การ ให้เหตุผล การ สื่อสาร การสื่อ ความหมายทาง คณิตศาสตร์และ การนำเสนอ การ เชื่อมโยงความรู้ ต่าง ๆ ทาง คณิตศาสตร์ และ เชื่อมโยง คณิตศาสตร์กับ ศาสตร์อื่น ๆ และมี ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ตัวชี้วัด 1. ผู้เรียนสามารถใช้ วิธีการหลากหลาย แก้ปัญหา 2. ผู้เรียนสามารถใช้ ความรู้ทักษะและ กระบวนการทาง คณิตศาสตร์และ เทคโนโลยีในการ แก้ปัญหา สถานการณ์ต่าง ๆ ได้	ข้อมูล แผนภูมิ เป็นการแสดง จำนวน ตัวเลข แสดงคุณลักษณะ หรือคุณสมบัติ ของสิ่งต่าง ๆ ที่มี ความสัมพันธ์ได้ ในรูปตาราง ซึ่ง พบเห็นทั่วไปใน ชีวิตจริง จึงต้อง สามารถอ่าน เปรียบเทียบและ เชื่อมโยงความรู้ ต่าง ๆ ทาง คณิตศาสตร์มาใช้ แก้ปัญหาได้อย่าง เหมาะสม	สาระองค์ความรู้ เกี่ยวกับพหุ วัฒนธรรม เศรษฐ ฐานะทางสังคม ซึ่งมีสาระย่อย ได้แก่ สถานะทาง สังคม อาชีพ และ การบริโภคนิยม	1.การเรียนรู้ ความแตกต่าง ทางเศรษฐกิจ กับการใช้จ่าย 2.การเรียนรู้ การใช้จ่ายเงิน ตามเศรษฐกิจ ฐานที่ตนไม่ หลงตาม ค่านิยม 3.การเรียนรู้ การปฏิบัติตน อย่างเท่าเทียม กันโดยไม่มอง ที่ความรวย ความจน

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ ความคิดรวบยอด	สาระองค์ความรู้/ พหุวัฒนธรรม ศึกษา	บูรณาการ สาระการเรียนรู้ พหุวัฒนธรรม ศึกษา
	อย่างเหมาะสม 3. ผู้เรียนสามารถใช้ เหตุผลประกอบการ ตัดสินใจและ สรุปผลได้อย่าง เหมาะสม 4. ผู้เรียนสามารถใช้ ภาษาและ สัญลักษณ์ทาง คณิตศาสตร์ในการ สื่อสารความหมาย และการนำเสนอได้ อย่างถูกต้องและ เหมาะสม 5. ผู้เรียนสามารถ เชื่อมโยงความรู้ ต่าง ๆ ใน คณิตศาสตร์และ คณิตศาสตร์กับ ศาสตร์อื่นๆ 6. ผู้เรียนมีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์			
ภาษาไทย	มฐ. ท 1.1 ใช้ กระบวนการอ่าน สร้างความรู้และ ความคิดเพื่อ นำไปใช้ตัดสินใจ	การอ่านบทละคร เรื่อง เงาะป่า ทำ ให้เกิดจินตนาการ และได้ข้อคิดที่ดี ในการดำเนินชีวิต	สาระองค์ความรู้ เกี่ยวกับพหุ วัฒนธรรมเศษ ฐานะทางสังคม ซึ่งมีสาระย่อย	1. การเรียนรู้ การไม่ดูถูก ผู้อื่นจากความ แตกต่างทาง เศษฐานะทาง

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ ความคิดรวบยอด	สาระองค์ความรู้ พหุวัฒนธรรม ศึกษา	บูรณาการ สาระการเรียนรู้ พหุวัฒนธรรม ศึกษา
	แก้ปัญหาในการ ดำเนินชีวิตและมี นิสัยรักการอ่าน ตัวชี้วัด 1. ผู้เรียนสามารถ อ่านเรื่องสั้นๆตาม เวลาที่กำหนดและ ตอบคำถามจาก เรื่องที่อ่าน 2. ผู้เรียนสามารถใช้ เหตุผลประกอบการ ตัดสินใจและ สรุปผลได้อย่าง เหมาะสม 3. ผู้เรียนสามารถ อ่านหนังสือที่มี คุณค่าตามความ สนใจอย่าง สม่ำเสมอและแสดง ความคิดเห็น		ได้แก่ สถานะทาง สังคม อาชีพ และ การบริโภคนิยม	สังคม 2. การเรียนรู้ การเห็น ความสำคัญ บทบาทหน้าที่ ของ แต่ละ อาชีพที่มีใน สังคม 3. การเรียนรู้ การแก้ปัญหา ความขัดแย้งที่ เกิดขึ้นจาก ความแตกต่าง กันจากชนชั้น ทางสังคม
สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม	มฐ. ท 1.1 รู้และ เข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรม หรือศาสนาที่ตนนับ ถือและศาสนาอื่น มี ศรัทธาที่ถูกต้อง ยึด	การศึกษา หลักธรรมตาม ศาสนาที่ตนนับ ถือ และศาสนา อื่นเพื่อสามารถ ปฏิบัติตนอยู่ ร่วมกันได้อย่าง	สาระองค์ความรู้ พหุวัฒนธรรม เกี่ยวกับความเชื่อ ซึ่งมีสาระย่อย ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี การแต่ง	1. การเรียนรู้ ความ หลากหลาย ความเชื่อของ ผู้คนในสังคม 2. การเรียนรู้ การปฏิบัติตน

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ ความคิดรวบยอด	สาระองค์ความรู้ พหุวัฒนธรรม ศึกษา	บูรณาการ สาระการเรียนรู้ พหุวัฒนธรรม ศึกษา
	มัน และปฏิบัติตาม หลักกรรมเพื่ออยู่ ร่วมกันอย่างสันติสุข ตัวชี้วัด 1. ผู้เรียนสามารถ ปฏิบัติตนตาม หลักกรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการอยู่ร่วมกัน เป็นชาติได้อย่าง สมานฉันท์ 2. ผู้เรียนมีมารยาท ของความเป็นศา สนิกชนที่ดีตามที่ กำหนด	สมานฉันท์	กาย และอาหาร	ต่อผู้มีความ เชื่อที่แตกต่าง กัน 3 การเรียนรู้ การแก้ปัญหา ความขัดแย้งที่ เกิดขึ้นจาก ความแตกต่าง ในประเพณี ปฏิบัติทาง ความเชื่อใน สังคม
สุขศึกษา ตาราง 9 (ต่อ)	มฐ. ท 1.1 เข้าใจ และเห็นคุณค่า ตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมี ทักษะในการดำเนิน ชีวิต ตัวชี้วัด 1. ผู้เรียนสามารถ แสดงพฤติกรรมที่ เหมาะสมกับเพศ ของตนตาม วัฒนธรรมไทย	การแสดง พฤติกรรมที่ เหมาะสมกับเพศ ตามวัฒนธรรม ไทยจะช่วยให้ ปลอดภัยจาก สถานการณ์เสี่ยง ทางเพศและอยู่ ร่วมกับบุคคลใน สังคมได้อย่างมี ความสุข	สาระองค์ความรู้ พหุวัฒนธรรม เกี่ยวกับเพศ ซึ่งมี สาระย่อยได้แก่ เพศสภาพ บทบาททางเพศ และวิถีทางเพศ	1. การเรียนรู้ การทำความเข้าใจ เพศ สภาพและเพศ สถานะใน สังคมปัจจุบัน 2. การเรียนรู้ การเห็น ความสำคัญ บทบาททาง เพศสภาพและ การไม่ตีตรา

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ ความคิดรวบยอด	สาระองค์ความรู้ พหุวัฒนธรรม ศึกษา	บูรณาการ สาระการเรียนรู้ พหุวัฒนธรรม ศึกษา
	2. ผู้เรียนสามารถ ยกตัวอย่างวิธีการ ปฏิเสธการกระทำที่ เป็นอันตรายและไม่ เหมาะสมในเรื่อง เพศ			หรือกตัญญูทาง เพศ 3. การเรียนรู้ การแก้ปัญหา ความขัดแย้งที่ เกิดขึ้นจาก ความแตกต่าง ทางเพศ
ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	มฐ. ต 2.2. เข้า ใจความเหมือนและ ความแตกต่าง ระหว่างภาษาและ วัฒนธรรมของ เจ้าของภาษาและ วัฒนธรรมไทย และ นำมาใช้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม ตัวชี้วัด ผู้เรียนสามารถบอก ความเหมือนและ ความแตกต่าง ระหว่างเทศกาล และงานฉลองตาม วัฒนธรรมของ เจ้าของภาษา	ความเหมือน ความแตกต่าง ระหว่างเทศกาล และงานฉลอง ตามวัฒนธรรม ของเจ้าของภาษา กับของไทย คำศัพท์และการ ตอบคำถาม เกี่ยวกับกิจกรรม ในงานฉลองตาม วัฒนธรรมต่าง ๆ ได้	สาระองค์ความรู้ พหุวัฒนธรรม เกี่ยวกับภาษาซึ่ง มีสาระย่อยได้แก่ รูปแบบภาษา สำเนียงภาษา และการแปล ความหมาย	1. การเรียนรู้ การเห็น ความสำคัญ ของความ หลากหลาย ภาษาที่มีอยู่ใน สังคม 2. การเรียนรู้ การไม่ดูถูก ผู้อื่นจากการ ไม่รู้ภาษาที่ตนรู้ 3. การเรียนรู้ การแก้ปัญหา ความขัดแย้งที่ เกิดขึ้นจากการ ใช้ภาษา
การงานอาชีพฯ	มฐ. ท 4.1. เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มี	การประกอบ อาชีพเป็นการ	สาระองค์ความรู้ เกี่ยวกับพหุ	1. การเรียนรู้ การทำความ

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ ความคิดรวบยอด	สาระองค์ความรู้ พหุวัฒนธรรม ศึกษา	บูรณาการ สาระการเรียนรู้ พหุวัฒนธรรม ศึกษา
	ประสบการณ์ เห็น แนวทางในงาน อาชีพ ใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาอาชีพ มี คุณธรรม และมีเจต คติที่ดีต่ออาชีพ ตัวชี้วัด ผู้เรียนสามารถ อธิบายความหมาย และความสำคัญ ของอาชีพ	ทำงานเพื่อหา รายได้มาเลี้ยง ตนเองและ ครอบครัว ทำให้ ครอบครัวมี ความสุขในการ ดำรงชีวิต ประจำวัน เห็น คุณค่าของอาชีพ สุจริต	วัฒนธรรมเศรษฐกิจ สถานะทางสังคม ซึ่งมีสาระย่อย ได้แก่ สถานะทาง สังคม อาชีพ และ การบริโภคนิยม	เข้าใจบทบาท ของอาชีพที่ หลากหลายใน สังคมปัจจุบัน 2. การเรียนรู้ การเห็น สำคัญความ บทบาทหน้าที่ ของแต่ละอาชีพ 3. รู้การเรียนรู้ การปฏิบัติตน ให้เหมาะสม กับบุคคลทุก ๆ อาชีพ
ตาราง 9 (ต่อ)	มฐ. ท 1.2 เข้าใจ ความสัมพันธ์ ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรม เห็น คุณค่างาน ทัศนศิลป์ที่เป็น มรดกทาง วัฒนธรรม ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและ สากล ตัวชี้วัด	การศึกษา หลักธรรมตาม ศาสนาที่ตนนับ ถือ และศาสนา อื่นเพื่อสามารถ ปฏิบัติตนอยู่ ร่วมกันได้อย่าง สมานฉันท์	สาระองค์ความรู้ พหุวัฒนธรรม เกี่ยวกับความเชื่อ ซึ่งมีสาระย่อย ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี การแต่ง กาย และอาหาร	1.การเรียนรู้ ความ หลากหลาย ทางความเชื่อ ของผู้คนใน สังคม 2.การเรียนรู้ การปฏิบัติตน ต่อผู้มีความ เชื่อที่แตกต่าง กัน 3.การเรียนรู้ การแก้ปัญหา

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ ความคิดรวบยอด	สาระองค์ความรู้ พหุวัฒนธรรม ศึกษา	บูรณาการ สาระการเรียนรู้ พหุวัฒนธรรม ศึกษา
	ผู้เรียนสามารถ บรรยายเกี่ยวกับ งานทัศนศิลป์ที่มา จากวัฒนธรรมต่างๆ			ความขัดแย้งที่ เกิดขึ้นจาก ความแตกต่าง ในประเพณี ปฏิบัติทาง ความเชื่อใน สังคม

3.2. ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรจำนวน 2 ท่าน ด้านพหุวัฒนธรรมศึกษา 2 ท่าน และด้านการประถมศึกษา 1 ท่าน ในภาพรวมพบว่ามีเหมาะสมระดับมาก ซึ่งแสดงว่าคู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยเหมาะสมในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนต่อไป มีรายละเอียดดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรม
ศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1	ปัญหาและความจำเป็นที่ต้องพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง	5.00	.00	เหมาะสมมากที่สุด
2	ความเหมาะสมของหลักการทฤษฎีและแนวคิด ที่นำมาใช้กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตาม แนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย	5.00	.00	เหมาะสมมาก
3	ความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กับ การบูรณาการสาระการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม			
	3.1. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	3.2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	3.60	.54	เหมาะสมมาก
	3.3. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	3.4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	3.5. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา	4.00	.70	เหมาะสมมาก
	3.6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	3.60	.54	เหมาะสมมาก
	3.7. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ	4.60	.54	เหมาะสมมาก
	3.8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	4.20	.44	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
4	ความเหมาะสมขององค์ประกอบการเรียนรู้ของ แผนจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรม สำหรับ นักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย			
	4.1. หน่วยการเรียนรู้/ข้อแผน	3.80	1.09	เหมาะสมมาก
	4.2. มาตรฐานการเรียนรู้	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	4.3. .สาระสำคัญ	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	4.4. คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม	4.20	.44	เหมาะสมมาก
	4.5. สาระการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	4.6 จุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	4.7 กิจกรรมการเรียนรู้	3.60	.54	เหมาะสมมาก
	4.8 สื่อและแหล่งเรียนรู้	3.80	.44	เหมาะสมมาก
	4.9. วิธีการวัดและประเมินผล	4.00	.00	เหมาะสมมาก
	4.10. ใบกิจกรรมต่างๆ	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	4.11 แบบบันทึกคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรม	4.60	.54	เหมาะสมมากที่สุด
5	ความเหมาะสมของการกำหนดวิธีการประเมิน คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม			
	5.1. แบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรม: ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
6	5.2. แบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรม: ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	5.3. แบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรม: ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่าง เสมอกัน	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	ความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละ กระบวนการกับวิธีการดำเนินการประเมิน คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม			
	6.1 แบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรม: ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	6.2 แบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรม: ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	6.3. แบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรม: ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่าง เสมอกัน	4.80	.44	เหมาะสมมากที่สุด
	รวม	4.40	.47	เหมาะสมมาก

3.3 ผลการศึกษานำร่องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรม ศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

การศึกษานำร่อง (Pilot Study) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา
สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ดำเนินการในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนพิมานวิทย์กรุงเทพ จำนวน 30 คน ที่มีบริบททางสังคมคล้ายกันด้านความหลากหลายทาง
วัฒนธรรม ซึ่งผู้วิจัยเลือกแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา 1 หน่วย คือ
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ใช้ระยะเวลา 2 ชั่วโมง ผลการศึกษพบว่า

1) ด้านกิจกรรมมีความเหมาะสมกับนักเรียน โดยส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการ
จับกลุ่มเพื่อนที่มีความสนิทกันมากกว่าการหากกลุ่มใหม่ แต่การค้นคว้าหาคำตอบมีทั้งจากการศึกษา
เอกสารและถามเพื่อน ทำให้ได้คำตอบที่มีความหลากหลายวัฒนธรรม นักเรียนร่วมมือในการปฏิบัติ
กิจกรรมทุกขั้นตอน และมีความกล้าแสดงออกที่จะแสดงบทบาทสมมติได้อย่างมั่นใจ

2) ด้านเวลา พบว่า เวลาที่ใช้ยังไม่สอดคล้องกับกิจกรรม โดยเวลาที่กำหนดไว้ในแผน
จัดการเรียนรู้อยังไม่เพียงพอทำให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนไม่ทัน ซึ่งผู้วิจัยนำข้อบกพร่อง
มาปรับปรุงในกิจกรรมส่วนอื่นๆ ให้กระชับขึ้น

3) ด้านภาษา พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในภาษาที่ใช้ในการอธิบาย และมีการตอบ
คำถามทั้งภาษาเขียนและภาษาพูดสามารถนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ในกิจกรรมแต่ละขั้นตอนได้อย่าง
ฉะฉาน

4) ด้านสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ พบว่า มีความเหมาะสมโดยสื่อที่จัดในแผน
จัดการเรียนรูส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และน่าสนใจ

4. ผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย(Implementation)

4.1. ผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับ นักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับ
นักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยที่พัฒนาขึ้น ดำเนินการที่โรงเรียนพิมานวิทย์นราธิวาส
จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558
ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม ถึงวันที่ 20 กันยายน 2558 ระยะเวลา 18 สัปดาห์ โดยก่อนการเรียนรู้ผู้วิจัย
ได้ทำการปฐมนิเทศนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 254 คน จำนวน 6 ห้องเรียน ซึ่งเป็น
กลุ่มตัวอย่างในการทดลองรูปแบบ และประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน

การจัดการเรียนตามรูปแบบฯ ครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษาทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ร่วมกันพัฒนาขึ้นตามลำดับตารางจัดการเรียนรู้ที่กำหนด ดังนี้ ครั้งที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ครั้งที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ครั้งที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ครั้งที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ครั้งที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครั้งที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ครั้งที่ 7 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและนาฏศิลป์ ครั้งที่ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม การจัดการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ใช้ระยะเวลา 2- 4 ชั่วโมง ตามเนื้อหาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย สรุปได้ดังรายละเอียดในตาราง 9

ตาราง 11 ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา	บทบาทครูผู้สอน	ผลการจัดการเรียนรู้
ขั้นที่ 1 สำรวจ วัฒนธรรม ตนเองและ ผู้อื่น	ครูจัด บรรยายภาค การเรียนรู้ แบบตั้ง คำถามเกริ่น นำประเด็น สาระองค์ ความรู้พหุ วัฒนธรรมที่ ตามแผนการ	ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในขั้นนี้ พบว่า ในการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 1 และ 2 นักเรียนส่วนใหญ่ยังเลือกเพื่อนเข้ากลุ่มคนที่รู้จักคุ้นเคยกับวัฒนธรรมของตนเอง และยอมรับเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรมของตนเองแต่อาจเป็นเพียงเพราะหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งอาจมีการพูดกระแนะกระแหนด้วยคำพูด เช่น “อาแบ (ใช้สำหรับเรียกเด็กผู้ชาย) ไม่มีกลุ่มหละซี มานั่งเป็นตัวแถมให้กลุ่มเราก็ได้..” หรือ แกล้งหยอกล้อเพื่อนโดยชอบกระตุกผ้าคลุมหัวเพื่อนผู้หญิงในกลุ่ม แต่เมื่อมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่ครั้งที่ 5 ขึ้นไป นักเรียนส่วนใหญ่เริ่มยอมรับเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรมจากตนเองเข้ามาอยู่ในกลุ่มมากขึ้น และไม่มีการพูดจาทำร้ายจิตใจหรือใช้ความรุนแรง ตลอดจนเริ่มที่จะ

ตาราง 11 (ต่อ)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามแนว พหุ วัฒนธรรม ศึกษา	บทบาท ครูผู้สอน	ผลการจัดการเรียนรู้
	เรียนรู้ ด้วย ก า ร ใ ห้ นั ก เรี ย น สำรวจข้อมูล วัฒนธรรม ของตนเอง แล้ว จึง ตั้ง ค า ถ า ม วัฒนธรรมที่ แตกต่างจาก ตนเองที่อยู่ ในระแวกชุม ชนหรือสังคม ใกล้เคียง แ ล ะ พิจารณาถึง วัฒนธรรม อื่ น ๆ ที่ แตกต่างจาก ต น เอง ที่ นอกเหนือจา กสังคมที่คุ้น ชิน ส่งเสริม ให้นักเรียน	ยินดีให้เพื่อนที่ต่างวัฒนธรรมของตนเองเข้าร่วมในกลุ่ม ในการจัดการ เรียนรู้ครั้งที่ 7 และ 8

กระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามแนว พหุ วัฒนธรรม ศึกษา	บทบาท ครูผู้สอน	ผลการจัดการเรียนรู้
	ค้นคว้ามา นำเสนอ เพิ่มเติมมาก ขึ้น และการ ทำงานเป็น กลุ่ม	การสังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียนตามใบงาน พบว่า ในการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 1 และ 2 นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบสำรวจค้นคว้าหรือหาคำตอบเพียงเรื่องใกล้ตัวเกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนเองมากกว่าที่จะไปค้นคว้าหาวัฒนธรรมที่ต่างจากตนเองเพราะไม่ต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือยังไม่มี การค้นคว้าหาความรู้ที่หลากหลาย แต่ในการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 5 ขึ้นไปนักเรียนส่วนใหญ่เริ่มสอบถามเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรมจากตนเอง “..บ้านเธอเป็นคนจีนทั้งบ้านเลยหรือ แล้วเธอหน้าเหมือนใครหรือ พ่อหรือแม่ล่ะ..” และเริ่มที่จะสามารถยกตัวอย่างความต่างวัฒนธรรมที่หลากหลายจากวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนใกล้เคียง ด้วยการศึกษาค้นคว้าในอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น การสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียนโดยทั่วไป พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะอายุที่จะแสดงวัฒนธรรมของตนเองและเป็นพวกชอบบ่งการเพื่อนให้เป็นแบบตนเองมากกว่า “..แกพูดภาษามลายูเป็นไหม ทำไมไม่พูดภาษามลายูกับเราล่ะ เธอไม่ใช่อิสลามแน่เลย..” ซึ่งครูผู้ปฏิบัติการสอนสังเกตพฤติกรรมและพยายามทำความเข้าใจโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ขั้นต่อไป
ขั้นที่ 2 ปรับ ทัศนคติจาก	ครูสนทนา หรืออธิบาย	การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า ในการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 1 และ 2 นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เปิดใจรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นที่

กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา	บทบาทครูผู้สอน	ผลการจัดการเรียนรู้
องค์ความรู้ทางวัฒนธรรม	เนื้อหาสาระองค์ความรู้ที่สอดคล้องหลักสิทธิมนุษยชนมาเชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากสิ่งที่นักเรียนค้นคว้าหาคำตอบในขั้นตอนที่ 1 โดยกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ใหม่ที่มีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมที่หลากหลายในสังคมใน	ต่างวัฒนธรรมจากตนเอง ด้วยการนั่งทำงานคนเดียว ต่างคนต่างทำหรือการพูดคุยกับเพื่อน “..ฉันไม่เชื่อเธอหรอก เธอจะไปรู้อะไร บ้านเธอไม่มีคอมพิวเตอร์ บ้านฉันมีทั้งไอแพดและคอมพิวเตอร์เลย..” แต่ในการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 3 ขึ้นไป นักเรียนส่วนใหญ่เริ่มเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้คนที่ต่างวัฒนธรรมจากตนเองและตั้งใจนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจบ้าง “..การใช้ครีมที่มีสารสเตียรอยด์ แม้ว่าจะทำให้หน้าขาวแต่ฉันคงไม่ซื้อมาทาหรอก..” และเปลี่ยนทัศนคตินักเรียนให้เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้คนที่ต่างวัฒนธรรมจากตนเองและนำมาใช้ในการคัดเลือกข้อมูลเพื่อตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ในการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 7 และ 8

กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพุทธวัฒนธรรมศึกษา	บทบาทครูผู้สอน	ผลการจัดการเรียนรู้
	ชั้นนี้มีการมอบหมายภาระงานหรือชิ้นงานให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	การสังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียนตามใบงาน พบว่าในการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 1 และ 2 นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบที่จะเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ที่หลากหลายวัฒนธรรม ยังคงนำเสนอแต่เรื่องราววัฒนธรรมของตนเอง แต่ในการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 5 ขึ้นไป นักเรียนส่วนใหญ่เริ่มนำเสนอหรือวาดภาพที่แสดงถึงวัฒนธรรมที่หลากหลายมากขึ้น และสามารถพูดแต่สิ่งดี ๆ ของวัฒนธรรมผู้อื่นได้ “..วันฮารีรายอ (วันตรุษอิสลาม) ก็เหมือนกับวันตรุษจีนเพราะคนที่รำรวยจะบริจาคให้คนที่ยากจน..” การสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียนโดยทั่วไป พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ปฏิเสธที่จะร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ต่างวัฒนธรรมจากตนเอง “..พวกเราไม่เข้าร่วมในกิจกรรมวันปีใหม่นะ เพราะพวกเรากลัวบาป..” ซึ่งครูผู้ปฏิบัติการสอนสังเกตพฤติกรรมและพยายามส่งเสริมให้นักเรียนปรับเปลี่ยนทัศนคตินักเรียนในทางบวกมากขึ้น
ชั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนหา	การทำกิจกรรมชั้นนี้ พบว่าในการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 1 ถึง 3 นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงการเอาเปรียบผู้อื่นหรือถูกผู้อื่นเอาเปรียบ เพราะเกิดจากความเคยชินและเห็นผู้อื่นปฏิบัติกันจึงไม่ได้มองว่าเป็น

กระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามแนว พหุ วัฒนธรรม ศึกษา	บทบาท ครูผู้สอน	ผลการจัดการเรียนรู้
ณัฏฐ์ ด้ ำ น วัฒนธรรม	ป ระ เ ตี น ความขัดแย้ง ท ำ ง วัฒนธรรมที่ เกิ ด ขี น ใน ห้ อ ง เ รี ย น ห รื อ ใน ข่ า ว ส า ร ที่ เกิ ด ขี น โดย จั ด กิ จ ก ร ร ม ที่ ส่ ง เ ส ริ ม ให้ นั ก เ รี ย น ใ ช้ ทั ก ษ ะ กระบวนกา ปฏิบัติตนอยู่ ร่วมกับผู้อื่น แลกเปลี่ย ความคิดเห็น ด้วยการหา วิ ธี ก ำ ไ ข ปัญหาด้าน วัฒนธรรม อ ย่ ำ ง ประนีประนอ	การเอาเปรียบผู้อื่นหรือตนเองถูกเอาเปรียบ ทั้งประเด็นความอ่อนแอ ของผู้หญิงเป็นฝ่ายที่ถูกกลั่นแกล้งถูกกระทำ และการปิดกั้นไม่ให้ ผู้หญิงเป็นผู้นำได้ การยอมให้ผู้คนที่มีความรู้สูงกว่าเอาเปรียบ แต่ ในการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 4 ขึ้นไป นักเรียนส่วนใหญ่เริ่มรู้ถึงความไม่ เสมอภาคหรือความไม่เท่าเทียมกัน เกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่ ต่างวัฒนธรรมจากตนเองและยื่นมือไปช่วย ด้วยการปกป้องเพื่อนที่ถูก หัวเราะเยาะเพราะพูดทองแดง (สำเนียงภาษาใต้)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามแนว พหุ วัฒนธรรม ศึกษา	บทบาท ครูผู้สอน	ผลการจัดการเรียนรู้
	ม มี ก า ร จ ำ ล อ ง สถานการณ์ และแสดง บ ท บ า ท สมมติ ให้ เกิ ด ก า ร เรียนรู้ที่จะ อยู่ร่วมกัน	การสังเกตจากการมอบหมายงานเพื่อหาวิธีแก้ปัญหาหรือแสดง บทบาทสมมติในประเด็นปัญหาวัฒนธรรมต่างๆ พบว่าในการจัดการ เรียนรู้ครั้งที่ 1 ถึง 3 นักเรียนส่วนใหญ่แสดงปฏิกิริยาต่อต้านชัดเจนหรือ นินทาหลังหรือใส่ร้ายป้ายสีผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรมจากตนเอง ทำให้ การทำงานที่รับผิดชอบไม่สำเร็จเพราะมีความแตกแยกในการทำงาน ร่วมกัน แต่ในการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 5 ขึ้นไปนักเรียนส่วนใหญ่ สามารถควบคุมอารมณ์โดยไม่แสดงออกถึงความไม่พอใจ และ พยายามทำงานที่รับผิดชอบได้อย่างสำเร็จ และเริ่มพยายามที่จะมี การวางแผนและแบ่งหน้าที่ตามความหลากหลายที่มีอยู่ในกลุ่มให้ สามารถทำงานที่รับผิดชอบได้สำเร็จและดีขึ้นในการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ถึง 8 การสังเกตนักเรียนโดยทั่วไป พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่สนใจที่จะหา วิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งทางวัฒนธรรม ซึ่งมุ่งเน้นการ เอาชนะกันข้างใดข้างหนึ่งมากกว่าการยอมความหรือประนีประนอม ซึ่งครูผู้ปฏิบัติการสอนต้องพยายามอธิบายนักเรียนโดยภาพรวมถึงการ

กระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามแนว พหุ วัฒนธรรม ศึกษา	บทบาท ครูผู้สอน	ผลการจัดการเรียนรู้
ชั้น ที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด	ครูตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนพูดถึงความรู้สึกที่คับข้องใจจากการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนหรือประเด็นวัฒนธรรมที่ยังไม่ชัดเจนโดยอาจนำมาจากความไม่เข้าใจจากที่บ้านหรือจากบุคคลอื่นเพื่อได้เป็นข้อมูล	อยู่ร่วมกันในสังคมไม่จำเป็นว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะเป็นผู้ชนะหรือได้เปรียบเสมอไป การถ้อยทีถ้อยอาศัยการยอมถอยคนละก้าวหรือการช่วยกันหาทางออกร่วมกันจะเป็นสิ่งที่ควรเกิดขึ้นสังคมมากกว่า ในการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 1 และ 2 นักเรียนบางคนมีข้อสงสัยในการจับกลุ่มเพื่อนในการทำงาน และความรู้สึกยากลำบากในการที่จะร่วมกันทำกิจกรรมตามใบงานที่มอบหมายไว้ให้เสร็จ แต่ในครั้งที่ 3 ขึ้นไปนักเรียนเริ่มเรียนรู้ที่จะร่วมกับเพื่อนที่ไม่ใช่กลุ่มเดิม เริ่มมีข้อมูลย้อนกลับมากขึ้น “..ครูครับ อุตส่าห์ (ครูโรงเรียนสอนศาสนา) บอกว่าผู้ชายกับผู้หญิงไม่ควรนั่งเรียนใกล้กันครับ..” ซึ่งครูผู้ปฏิบัติการสอนได้พยายามอธิบายถึงการที่ครูสอนศาสนาต้องการมุ่งเน้นคือการไม่อย่าให้เกิดการล่วงละเมิดทางเพศที่อาจเกิดขึ้น แต่เมื่อเราเรียนรู้ในการให้เกียรติซึ่งกัน การปรับทัศนคติของเพื่อนต่างเพศเป็นเพื่อนที่มีมิตรภาพและคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากกว่าการเอาวัดเอาเปรียบกัน และการค้นคว้าหาคำตอบที่หลากหลายมากขึ้นของนักเรียน ซึ่งครูผู้ปฏิบัติการสอนได้ใช้จิตวิทยาในการพูดตอบคำถาม โดยไม่ใช้การพูดที่ดูว่าบุคคลที่นักเรียนอ้างถึงเป็นฝ่ายผิด ซึ่งอาจเป็นผู้ปกครอง ครูสอนศาสนา หรือความรู้สึกของนักเรียนเอง แต่ตอบคำถามที่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่ายังมีอีกหลายมุมมองที่แฝงอยู่และสามารถเลือกที่จะเชื่อหรือปฏิบัติได้
	ก า ร จั ด	

กระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามแนว พหุ วัฒนธรรม ศึกษา	บทบาท ครูผู้สอน	ผลการจัดการเรียนรู้
	กิจกรรมการ เรียนรู้ให้ ดีขึ้นใน ครัง ต่อ ใ ไป เนื่องจาก ประเด็น ปัญหาทาง วัฒนธรรม เป็นเรื่องที่ ค่อนข้าง ละเอียดอ่อน จึงต้องทำให้ เกิดการ พูดคุยให้ เข้าใจมาก ขึ้น	

จากตาราง 11 ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียน ประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ที่ได้จากการวิเคราะห์บันทึกพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า

1. กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาที่พัฒนาขึ้นทั้ง 4 ขั้น บนพื้นฐานของคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนได้ทั้ง 3 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ 2) ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง และ 3) ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกันซึ่ง

สามารถจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

2. บทบาทครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้ 1) เป็นผู้จัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา 2) เป็นผู้แนะแนวทางการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดการค้นคว้าหาข้อมูลทั้งวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น 3) เป็นผู้บูรณาการการจัดการเรียนรู้ในประเด็นวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นอยู่ในสังคมรอบตัว 4) เป็นผู้สร้างแรงกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดเชื่อมโยงประเด็นทางวัฒนธรรมกับสิทธิมนุษยชน 5) เป็นผู้เสริมแรงให้นักเรียนมั่นใจและกล้าที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นได้ 6) เป็นผู้ประเมินที่ดี และพร้อมรับข้อมูลย้อนกลับเพื่อชี้แจงประเด็นความอ่อนไหวทางวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้น

3. ผลการจัดการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนแสดงให้เห็นว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ และระหว่างการทดลองการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาที่พัฒนาขึ้น ในการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 1 และ 2 นักเรียนส่วนใหญ่ยังแสดงพฤติกรรมบ่งบอกว่าไม่เปิดใจรับความแตกต่างจากวัฒนธรรมตนเอง แต่เมื่อจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 3 ขึ้นไป นักเรียนส่วนใหญ่เริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่แสดงถึงการยอมรับความแตกต่างของเพื่อนร่วมชั้นเรียนซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะหลีกเลี่ยงไม่ได้ และในการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 6 ถึง 8 นักเรียนส่วนใหญ่มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติทางบวกต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเองพร้อมเปิดใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่าง และพัฒนาไปสู่พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากวัฒนธรรมตนเองได้อย่างสันติ

5. ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (Evaluation)

การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาด้วยการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนเป็นรายตัวชี้วัดได้แก่ ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง และความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค ซึ่งมีการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมก่อนการจัดการเรียนรู้ระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ได้แก่ ครั้งที่ 1 กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา ครั้งที่ 2 กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ครั้งที่ 3 กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ ครั้งที่ 4 กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ครั้งที่ 5 กลุ่มสาระภาษาไทย ครั้งที่ 6 กลุ่มสาระภาษาอังกฤษ ครั้งที่ 7 กลุ่มสาระศิลปะ และเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ครั้งที่ 8

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรมโดยมีการจัดลำดับความสัมพันธ์แบบอนุกรมเวลา (Integrated of Multicultural Time Series) ผลการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องเรียนที่ 1 จำแนกตามตัวชี้วัด การจัดลำดับความสัมพันธ์แบบอนุกรมเวลา

ห้องเรียนที่ 1 n=37	ความเป็น ผู้รู้ผู้หลัก		ความเป็น ผู้เข้าใจความต่าง		ความเป็น ผู้เคารพความต่าง อย่างเสมอภาค		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ก่อนเรียน	0.67	.52	0.59	.41	0.45	.44	0.57	.32
ครั้งที่1	0.92	.33	0.90	.38	0.68	.49	0.83	.32
ครั้งที่2	1.18	.66	1.17	.54	0.95	.53	1.10	.51
ครั้งที่3	1.76	.51	1.67	.62	1.40	.59	1.61	.52
ครั้งที่4	2.13	.46	2.02	.60	1.91	.48	2.02	.48
ครั้งที่5	2.26	.38	2.21	.39	2.27	.50	2.24	.40
ครั้งที่6	2.40	.49	2.31	.42	2.37	.53	2.36	.47
ครั้งที่7	2.66	.50	2.48	.52	2.51	.53	2.55	.49
ครั้งที่8 (เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้)	2.72	.35	2.54	.43	2.45	.33	2.57	.33

จากตาราง 12 การประเมินระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องที่ 1 จำนวนนักเรียน 37 คน พบว่า ก่อนเรียนโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับไม่ผ่าน ($\bar{X}$ = 0.57) ภายหลังจากการเรียนรู้ครั้งที่ 1 ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมเพิ่มขึ้นแต่อยู่ในระดับต้องไม่ผ่าน ($\bar{X}$ = 0.67) และเพิ่มขึ้นตามลำดับเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ซึ่งในครั้งที่ 8 เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X}$ = 2.57) เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวชี้วัดความเป็นผู้รู้พหุลักษณะมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ($\bar{X}$ = 2.72) รองลงมา คือ ตัวชี้วัดความเป็นผู้เข้าใจความต่าง ($\bar{X}$ = 2.54) และตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน ($\bar{X}$ = 2.45) ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องเรียนที่ 2 จำแนกตามตัวชี้วัด การจัดลำดับความสัมพันธ์แบบอนุกรมเวลา

ห้องเรียนที่ 2 $n=42$	ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ		ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง		ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ก่อนเรียน	0.46	.57	0.33	.42	0.26	.38	0.35	.41
ครั้งที่ 1	0.61	.67	0.51	.54	0.35	.51	0.49	.53
ครั้งที่ 2	0.87	.56	0.75	.60	0.69	.66	0.77	.58
ครั้งที่ 3	1.05	.61	1.01	.67	0.95	.61	1.00	.62
ครั้งที่ 4	1.49	.62	1.50	.50	1.54	.55	1.51	.49
ครั้งที่ 5	2.00	.68	1.76	.66	1.79	.75	1.85	.64
ครั้งที่ 6	2.45	.56	2.30	.60	2.49	.58	2.31	.55
ครั้งที่ 7	2.69	.49	2.50	.47	2.38	.62	2.51	.50
ครั้งที่ 8 (เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้)	2.76	.35	2.57	.37	2.48	.41	2.60	.35

จากตาราง 13 การประเมินระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องที่ 2 จำนวนนักเรียน 42 คน พบว่า ก่อนเรียนโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับไม่ผ่าน ($\bar{X}$ = 0.35) ภายหลังจากการเรียนรู้ครั้งที่ 1 ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมเพิ่มขึ้นแต่ยังอยู่ในระดับไม่ผ่าน ($\bar{X}$ = 0.49) และเพิ่มขึ้นตามลำดับเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ซึ่งในครั้งที่ 8 เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X}$ = 2.60) เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดความเป็นผู้รู้พหุลักษณะมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ($\bar{X}$ = 2.76) รองลงมา คือ ตัวชี้วัดความเป็นผู้เข้าใจความต่าง ($\bar{X}$ = 2.57) และตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน ($\bar{X}$ = 2.48) ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องเรียนที่ 3 จำแนกตามตัวชี้วัด การจัดลำดับความสัมพันธ์แบบอนุกรมเวลา

ห้องเรียนที่ 3 $n=45$	ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ		ความเข้าใจความต่าง		ความเคารพความต่างอย่างเสมอกัน		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ก่อนเรียน	0.47	.52	0.37	.44	0.27	.37	0.37	.38
ครั้งที่ 1	0.59	.51	0.56	.50	0.38	.37	0.51	.43
ครั้งที่ 2	0.79	.53	0.71	.50	0.51	.40	0.67	.41
ครั้งที่ 3	1.02	.74	0.98	.62	0.75	.48	0.92	.59
ครั้งที่ 4	1.48	.80	1.20	.69	1.04	.42	1.24	.65
ครั้งที่ 5	2.01	.67	1.96	.75	1.80	.79	1.92	.71
ครั้งที่ 6	2.47	.61	2.09	.62	2.08	.68	2.31	.55
ครั้งที่ 7	2.60	.44	2.59	.49	2.27	.26	2.49	.35
ครั้งที่ 8 (เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้)	2.62	.40	2.60	.39	2.28	.29	2.50	.32

จากตาราง 14 การประเมินระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องที่ 3 จำนวนนักเรียน 45 คน พบว่า ก่อนเรียนโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับไม่ผ่าน ($\bar{X}$ = 0.37) ภายหลังจากการเรียนรู้ครั้งที่ 1 ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมเพิ่มขึ้นแต่ยังอยู่ในระดับไม่ผ่าน ($\bar{X}$ = 0.51) และเพิ่มขึ้นตามลำดับเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ซึ่งในครั้งที่ 8 เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 2.50) เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดความเป็นผู้รู้พหุลักษณะมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ($\bar{X}$ = 2.62) รองลงมา คือ ตัวชี้วัดความเป็นผู้เข้าใจความต่าง ($\bar{X}$ = 2.60) และตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน ($\bar{X}$ = 2.28) ตามลำดับ

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องเรียนที่ 4 จำแนกตามตัวชี้วัด การจัดลำดับความสัมพันธ์แบบอนุกรมเวลา

ห้องเรียนที่ 4 n=45	ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ		ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง		ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ก่อนเรียน	0.41	.45	0.32	.42	0.29	.39	0.34	.39
ครั้งที่ 1	0.70	.40	0.63	.40	0.38	.37	0.58	.37
ครั้งที่ 2	0.93	.60	0.89	.64	0.64	.49	0.82	.55
ครั้งที่ 3	1.16	.70	1.11	.63	0.82	.50	1.03	.59
ครั้งที่ 4	1.62	.82	1.47	.69	1.05	.59	1.30	.65
ครั้งที่ 5	1.99	.65	1.88	.76	1.60	.82	1.82	.72
ครั้งที่ 6	2.23	.78	2.17	.77	1.99	.78	2.13	.74
ครั้งที่ 7	2.38	.77	2.34	.78	2.07	.65	2.26	.71

ครั้งที่ 8 (เมื่อสิ้นสุดการเรียน)	2.50	.60	2.40	.71	2.15	.55	2.35	.59
--------------------------------------	------	-----	------	-----	------	-----	------	-----

จากตาราง 15 การประเมินระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องที่ 4 จำนวนนักเรียน 45 คน พบว่า ก่อนเรียนโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับไม่ผ่าน ($\bar{X}$ = 0.34) ภายหลังจากการเรียนรู้ครั้งที่ 1 ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมเพิ่มขึ้นแต่ยังอยู่ในระดับไม่ผ่าน ($\bar{X}$ = 0.58) และเพิ่มขึ้นตามลำดับเมื่อสิ้นสุดการเรียนในแต่ละครั้ง ซึ่งในครั้งที่ 8 เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 2.35) เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดความเป็นผู้รู้พหุวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ($\bar{X}$ = 2.50) รองลงมา คือ ตัวชี้วัดความเป็นผู้เข้าใจความต่าง ($\bar{X}$ = 2.40) และตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน ($\bar{X}$ = 2.15) ตามลำดับ

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องเรียนที่ 5 จำแนกตามตัวชี้วัด การจัดลำดับความสัมพันธ์แบบอนุกรมเวลา

ห้องเรียนที่ 5 n=40	ความเป็น ผู้รู้พหุวัฒนธรรม		ความเป็น ผู้เข้าใจความต่าง		ความเป็น ผู้เคารพความต่าง อย่างเสมอกัน		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ก่อนเรียน	0.58	.56	0.50	.51	0.40	.40	0.49	.40
ครั้งที่ 1	0.77	.45	0.79	.52	0.57	.38	0.71	.40
ครั้งที่ 2	1.04	.49	1.06	.52	0.73	.39	0.94	.41
ครั้งที่ 3	1.51	.41	1.52	.45	1.27	.39	1.43	.33
ครั้งที่ 4	1.83	.49	1.67	.69	1.60	.49	1.70	.49

ครั้งที่ 5	2.09	.31	2.09	.37	1.90	.31	2.03	.27
ครั้งที่ 6	2.44	.48	2.26	.43	2.19	.48	2.30	.41
ครั้งที่ 7	2.59	.45	2.39	.45	2.45	.36	2.48	.36
ครั้งที่ 8	2.63	.39	2.43	.41	2.51	.28	2.52	.30
(เมื่อสิ้นสุดการเรียน)								

จากตาราง 16 การประเมินระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องที่ 5 จำนวนนักเรียน 40 คน พบว่า ก่อนเรียนโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับไม่ผ่าน ($\bar{X}$ = 0.49) ภายหลังจากการเรียนรู้ครั้งที่ 1 ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมเพิ่มขึ้นแต่ยังอยู่ในระดับไม่ผ่าน ($\bar{X}$ = 0.71) และเพิ่มขึ้นตามลำดับเมื่อสิ้นสุดการเรียนในแต่ละครั้ง ซึ่งในครั้งที่ 8 เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X}$ = 2.52) เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดความเป็นผู้รู้พหุวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ($\bar{X}$ = 2.63) รองลงมา คือ ตัวชี้วัดความเป็นผู้เข้าใจความต่าง ($\bar{X}$ = 2.43) และตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน ($\bar{X}$ = 2.51) ตามลำดับ

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องเรียนที่ 6 จำแนกตามตัวชี้วัด การจัดลำดับความสัมพันธ์แบบอนุกรมเวลา

ห้องเรียนที่ 6 n=45	ความเป็นผู้รู้พหุวัฒนธรรม		ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง		เป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.

ห้องเรียนที่ 6 n=45	ความเป็น ผู้รู้พฤติกรรม		ความเป็น ผู้เข้าใจความต่าง		ความเป็น ผู้เคารพความต่าง อย่างเสมอภาค		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ก่อนเรียน	0.76	.44	0.68	.36	0.47	.39	0.64	.29
ครั้งที่ 1	0.95	.35	0.86	.44	0.59	.43	0.80	.33
ครั้งที่ 2	1.10	.66	1.04	.50	0.88	.45	1.01	.48
ครั้งที่ 3	1.59	.59	1.58	.63	1.19	.46	1.45	.50
ครั้งที่ 4	1.98	.66	1.85	.68	1.70	.59	1.84	.61
ครั้งที่ 5	2.19	.47	2.09	.45	2.11	.51	2.13	.45
ครั้งที่ 6	2.32	.55	2.28	.47	2.25	.61	2.29	.52
ครั้งที่ 7	2.52	.57	2.45	.55	2.42	.59	2.46	.53
ครั้งที่ 8 (เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้)	2.77	.28	2.60	.38	2.50	.45	2.62	.30

จากตาราง 17 การประเมินระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้องที่ 6 จำนวนนักเรียน 45 คน พบว่า ก่อนเรียนโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับไม่ผ่าน ($\bar{X}$ = 0.64) ภายหลังจากการเรียนรู้ครั้งที่ 1 ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับผ่าน ($\bar{X}$ = 0.80) และเพิ่มขึ้นตามลำดับเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ซึ่งในครั้งที่ 8 เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X}$ = 2.62) เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดความเป็นผู้รู้พฤติกรรมมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ($\bar{X}$ = 2.77) รองลงมา คือ ตัวชี้วัดความเป็นผู้เข้าใจความต่าง ($\bar{X}$ = 2.60) และตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค ($\bar{X}$ = 2.50) ตามลำดับ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามตัวชี้วัด ที่มีการจัดลำดับความสัมพันธ์แบบอนุกรมเวลา

คุณลักษณะ n=254	ก่อนเรียน	ครั้งที่1	ครั้งที่2	ครั้งที่3	ครั้งที่4	ครั้งที่5	ครั้งที่6	ครั้งที่7	ครั้งที่8
	$\bar{X}$ S.D.	$\bar{X}$ S.D.	$\bar{X}$ S.D.	$\bar{X}$ S.D.	$\bar{X}$ S.D.	$\bar{X}$ S.D.	$\bar{X}$ S.D.	$\bar{X}$ S.D.	$\bar{X}$ S.D.
ความเป็น ผู้พหุ ลักษณะ	0.55 .51	0.55 .52	0.75 .48	0.97 .58	1.33 .66	1.74 .70	2.08 .56	2.38 .57	2.57 .56
ความเป็น ผู้เข้าใจความ ต่าง	0.46 .42	0.47 .45	0.70 .49	0.92 .57	1.30 .67	1.60 .70	1.99 .61	2.28 .57	2.47 .55
ความเป็น ผู้เคารพ ความต่าง	0.35 .39	0.35 .40	0.49 .44	0.73 .51	1.05 .55	1.45 .64	1.90 .68	2.17 .63	2.35 .54
ค่าเฉลี่ยรวม	0.45 .44	0.46 .38	0.64 .42	0.87 .51	1.23 .59	1.60 .62	1.99 .58	2.28 .55	2.46 .51

จากตาราง 18 ผลการประเมินค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนทั้งหมด 254 คนพบว่า ก่อนเรียนในภาพรวม ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับไม่ผ่าน ($\bar{X}=0.45$) ภายหลังจากการเรียนรู้ครั้งที่ 1 ระดับค่าเฉลี่ยคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมเพิ่มขึ้นแต่ยังอยู่ในระดับไม่ผ่าน ($\bar{X}=0.46$) และเพิ่มขึ้นตามลำดับเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นผู้พหุลักษณะอยู่ในเกณฑ์ผ่าน ในครั้งที่ 2 ($\bar{X}=0.75$) และในครั้งที่ 4 พบว่าคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมทั้ง 3 ตัวชี้วัด ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X}=1.33$) ($\bar{X}=1.30$) และ ($\bar{X}=1.05$) ตามลำดับ ซึ่งในครั้งที่ 8 เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในแต่ละตัวชี้วัดอยู่ในระดับดีเยี่ยมโดยพบว่า ตัวชี้วัดความเป็นผู้พหุลักษณะมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ($\bar{X}=2.57$) รองลงมา คือ ตัวชี้วัดความเป็นผู้เข้าใจความต่าง ($\bar{X}=2.47$) และตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน ($\bar{X}=2.35$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิผลและการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

1 ผลการประเมินประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

1.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระหว่างระยะเวลาของการทดลอง

การทดสอบประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย โดยวัดจากผลการประเมินระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน ก่อนจัดการเรียนรู้ ระหว่างและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 ครั้ง ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way repeated measure ANOVA) กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนได้ผลดังนี้

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระหว่างระยะเวลาของการทดลอง ด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ

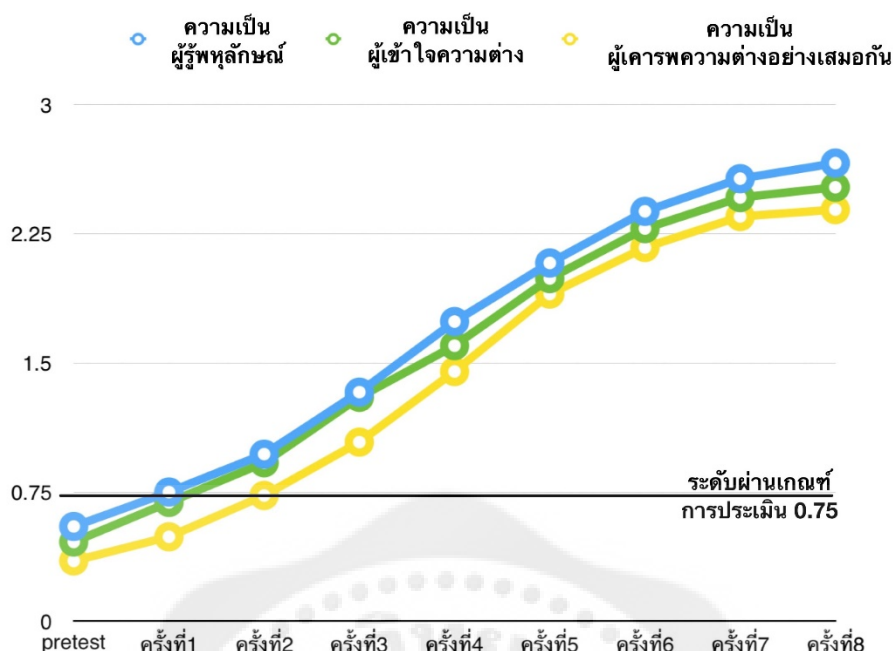
	Effect	Value	F	df	p-value*
ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ	Pillai's Trace	.954	642.291	8.000	.000
	Wilks' Lambda	.046	642.291	8.000	.000
	Hotelling's Trac	20.888	642.291	8.000	.000
	Roy's Largest Root	20.888	642.291	8.000	.000

ความเป็นผู้รู้พหู	Greenhouse-Geisser	1311.451	4.926	266.249	1166.452	.000
	Error Greenhouse-Geisser	284.450	1246.193	.141		
ความเป็นผู้เข้า	Greenhouse-Geisser	1237.868	4.883	253.506	1009.507	.000
	Error Greenhouse-Geisser	310.231	1235.399	.251		
ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค	Greenhouse-Geisser	1331.458	4.572	291.238	1132.090	.000
	Error Greenhouse-Geisser	297.555	1156.643	.257		

* Sig ที่ $p\text{-value} \leq 0.5$; $n = 254$

จากตาราง 20 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนทั้ง 3 ตัวชี้วัด พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความเป็นผู้รู้พหุวัฒนธรรมมีค่าสถิติ F เท่ากับ 1166.452 ความเป็นผู้เข้าใจความต่างมีค่าสถิติ F เท่ากับ 1009.507 และ ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคมีค่าสถิติ F เท่ากับ 1132.090 แสดงว่าในการวัดทั้ง 9 ครั้ง มีอย่างน้อย 1 ครั้งที่แตกต่างกันจากครั้งอื่น

เมื่อเปรียบเทียบการมีปฏิสัมพันธ์ของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนกับระยะเวลาของการทดลอง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.75 อยู่ในระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมผ่านเกณฑ์การประเมิน จากกราฟแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนทั้ง 3 ตัวชี้วัดเพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนรู้ ในครั้งที่ 3 ขึ้นไป ยกเว้นคุณลักษณะความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคที่มีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินในครั้งที่ 4 ขึ้นไปและค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนทั้ง 3 ตัวชี้วัด สูงสุดเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ ดังภาพประกอบ 14

ภาพประกอบ 14 เปรียบเทียบการมีปฏิสัมพันธ์ของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็น
พหุวัฒนธรรมของนักเรียนกับระยะเวลาของการทดลอง

1.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็น พหุวัฒนธรรมของนักเรียนระหว่างระยะเวลาของการทดลองจำแนกตามรายห้อง

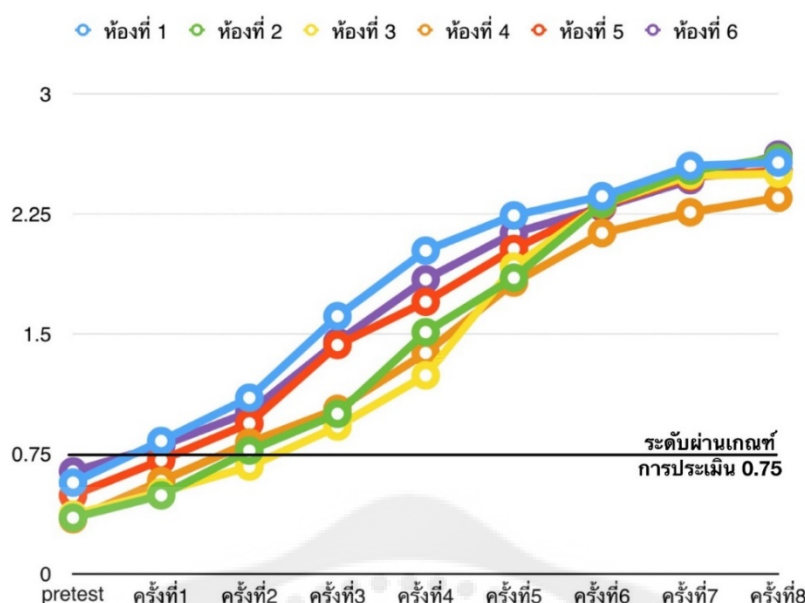
การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย โดยวัดจากผลการประเมินค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน ก่อนจัดการเรียนรู้ ระหว่างและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย จำแนกเป็นรายห้องเรียน จำนวน 6 ห้อง ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way repeated measure ANOVA) ทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นว่าด้วยเมทริกซ์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนโดย Mauchly's Test of Sphericity ผลของการทดสอบพบว่าเมทริกซ์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระหว่างระยะเวลาที่ใช้ในการประเมินทั้ง 9 ครั้ง เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นในการทดสอบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมจึงต้องทำการประมาณค่าแบบ Greenhouse-Geisser ได้ผลดังนี้

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุ
วัฒนธรรมของนักเรียนระหว่างระยะเวลาของการทดลอง จำแนกตามรายห้องด้วยสถิติการ
วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ

	Type III Sum Of Squares	df	Mean Square	F	p-value*
ห้องเรียนที่ 1	172.911	3.560	48.564	261.430	.000
ห้องเรียนที่ 2	258.886	3.231	51.125	308.281	.000
ห้องเรียนที่ 3	275.151	2.727	65.911	482.258	.000
ห้องเรียนที่ 4	208.319	2.301	43.546	229.709	.000
ห้องเรียนที่ 5	174.283	3.144	55.425	237.469	.000
ห้องเรียนที่ 6	200.579	3.605	55.634	282.758	.000

* sig ที่ $p\text{-value} \leq 0.5$

จากตาราง 21 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน จำแนกตามรายห้อง พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 6 ห้องเรียน โดยห้องเรียนที่ 1 มีค่าสถิติ F เท่ากับ 261.430 ห้องเรียนที่ 2 มีค่าสถิติ F เท่ากับ 308.281 ห้องเรียนที่ 3 มีค่าสถิติ F เท่ากับ 482.258 ห้องเรียนที่ 4 มีค่าสถิติ F เท่ากับ 229.709 ห้องเรียนที่ 5 มีค่าสถิติ F เท่ากับ 237.469 และ ห้องเรียนที่ 6 มีค่าสถิติ F เท่ากับ 282.758 แสดงว่าในการวัดทั้ง 9 ครั้ง มีอย่างน้อย 1 ครั้งที่แตกต่างกันจากครั้งอื่น

ภาพประกอบ 15 เปรียบเทียบการมีปฏิสัมพันธ์ของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนกับระยะเวลาของการทดลอง จำแนกตามรายห้องเรียน

จากภาพที่ 15 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการมีปฏิสัมพันธ์ของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนกับระยะเวลาของการทดลอง จำแนกตามรายห้องเรียนซึ่งผู้วิจัยกำหนดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.75 อยู่ในระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมผ่านเกณฑ์ จากกราฟแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนทั้ง 6 ห้องเรียน เพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนรู้ และมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนสูงสุดเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้

2. ผลการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

2.1 การประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ระหว่างการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันเฝ้าสังเกตการสอน เพื่อประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนวิเคราะห์บันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และบันทึกการประชุมประจำเดือนนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อพัฒนาระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในแต่ละครั้งต่อไป

ตาราง 22 ผลการประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตาม
แนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1	ความเข้าใจในแผนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม	4.00	.25	ระดับมาก
2	การใช้ทักษะการอธิบายและใช้คำที่เข้าใจง่าย	4.06	.44	ระดับมาก
3	การใช้สื่อ เทคโนโลยีการสอน และแหล่งเรียนรู้ได้ อย่างเหมาะสม	4.12	.34	ระดับมาก
4	การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามขั้นตอน	4.18	.40	ระดับมาก
5	การประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ของนักเรียนเป็นระยะ ทบทวนเข้าร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้	4.31	.47	ระดับมาก
6	การจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนในแต่ละกิจกรรมได้ อย่างเหมาะสม	3.81	.54	ระดับมาก
7	การแบ่งช่วงเวลาในการจัดการเรียนรู้ได้อย่าง เหมาะสม	3.75	.57	ระดับมาก
8	การสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม ครบถ้วน	4.06	.25	ระดับมาก
9	การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนที่ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	4.68	.47	ระดับมากที่สุด

ตาราง 22 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
10	การควบคุมชั้นเรียน และสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้	4.81	.40	ระดับมากที่สุด
11	กริยา ท่าทาง การใช้ภาษาและการสื่อสาร	4.87	.34	ระดับมากที่สุด
12	การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน	4.75	.40	ระดับมากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้	4.36	.38	ระดับมาก

จากตาราง 22 การประเมินระดับพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้จากการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ปฏิบัติการสอนตามแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ครูผู้ปฏิบัติการสอนมีพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยที่การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ การควบคุมชั้นเรียนและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ กริยาท่าทางการใช้ภาษาในการสื่อสาร และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่การประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนเป็นระยะ ขณะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้นักเรียนในแต่ละกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม การแบ่งช่วงเวลาในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมครบถ้วนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 23 แสดงปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข
1.	ผู้เรียนบางส่วนไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และไม่ตั้งใจฟังการชี้แจงการจัดการเรียนรู้	ครูผู้สอนควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกผู้เรียนด้วยการชี้แนะ เข้าไปกำกับ ให้ผู้เรียนเข้าใจบทบาท และคำชี้แจงการจัดการเรียนรู้
2	ผู้เรียนบางส่วนขาดเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไม่ต่อเนื่อง	ครูผู้สอนทำการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคลและสอบถามถึงปัญหา ให้คำปรึกษาและสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่เป็นมิตร
3.	ผู้เรียนบางคนหรือบางกลุ่มไม่มีการบริหารจัดการเวลาในการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย	ครูผู้สอนสร้างแรงจูงใจภายใต้การกระตุ้นแก่ผู้เรียน และฝึกฝนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมให้เสร็จตามที่ได้รับมอบหมาย ครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความยืดหยุ่นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามขั้นตอนและบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้
4.	ผู้เรียนบางส่วนไม่พยายามเรียนรู้สิ่งใหม่และขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง	ครูผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ถามให้คิดและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าอย่างหลากหลาย เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น
5.	ผู้เรียนบางส่วนแสดงพฤติกรรมต่อต้าน และไม่ต้องการสะท้อนความคิดของตนเองให้ผู้สอนและเพื่อนรับฟัง	ครูผู้สอนให้ความสำคัญกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกทั้งในแง่ลบและแง่บวก ศึกษาภูมิหลังพร้อมปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน ครูผู้สอนควรใช้หลักจิตวิทยาในการแก้ปัญหา และพยายามหาเทคนิคใหม่มาปรับใช้กับผู้เรียนอยู่เสมอ ครูผู้ปฏิบัติการสอนทำการวัดและประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่แสดงออกได้อย่างเหมาะสม

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข
6	ผู้เรียนบางส่วนมีความยากลำบากในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มจนทำให้กิจกรรมที่ได้รับหมายไม่สำเร็จ	ครูผู้สอนให้กำลังใจแม้บางครั้งกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จ และช่วยประสานให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีเกิดขึ้นในกลุ่ม
7.	ผู้เรียนบางส่วนรู้สึกท้อแท้ในการเผชิญและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้	ครูผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างแรงบันดาลใจให้หาวิธีแก้ปัญหาได้อย่างสันติ

จากตาราง 23 แสดงปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทสังคมไทย พบว่า ยังมีนักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ จึงส่งผลให้นักเรียนเหล่านี้เมื่อประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง และอยู่ในระดับไม่ผ่านเกณฑ์ ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยร่วมกับครูผู้สอนจึงร่วมกันคิดหาแนวทางในการแก้ไขเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของนักเรียนสามารถส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมได้ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

2.2 การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ภายหลังจากการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้ มาใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย รายละเอียดดังตาราง 24

ตาราง 24 แสดงรายการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียน
ระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ข้อ	ข้อค้นพบ	การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้
1.	กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าข้อมูลวัฒนธรรมที่อยู่ไม่น่าสนใจ	เพิ่มกิจกรรมในขั้นที่ 1 สำรวจวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น ด้วยการจัดกิจกรรมให้นักเรียนไปทัศนศึกษา นอกห้องเรียน เพื่อค้นคว้าข้อมูลวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่นจากแหล่งการเรียนรู้ปฐมภูมิ และการจัดหาสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการค้นคว้าหาข้อมูลวัฒนธรรมที่มีบริบทนอกเขตชุมชนสังคมที่มีอยู่
2	กิจกรรมที่สอดแทรกเนื้อหาหลักสิทธิมนุษยชนมาเชื่อมโยงความรู้ทางวัฒนธรรมไม่หลากหลาย และระยะเวลาไม่เพียงพอต่อการทำกิจกรรม	เพิ่มกิจกรรมในขั้นที่ 2 ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ทางวัฒนธรรม ควรขยายระยะเวลาในการทำ ความเข้าใจหลักสิทธิมนุษยชนของแต่ละสาระการเรียนรู้ พหุวัฒนธรรมศึกษา เพราะการเปลี่ยนทัศนคติเดิมที่นักเรียนแต่ละคนมีอยู่ต้องใช้ระยะเวลา และจัดหาสื่อ ทัศน หรือการหาตัวอย่างชิ้นงานหรือผลงานที่ทันสมัยมาใช้ในการสร้างแรงบันดาลใจในชิ้นงาน ของนักเรียน และการมองภาพวัฒนธรรมทั้งของ ตนเองและผู้อื่นที่เปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางบวก มากขึ้น
3	กิจกรรมที่ให้นักเรียนหาประเด็นความขัดแย้งทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจาก ข่าวสารทั่วไป มานำเสนอหรือแสดง บทบาทสมมติขึ้น นักเรียนส่วนใหญ่ เลือกประเด็นซ้ำ ๆ กันในการนำเสนอแต่ละกลุ่ม และใช้ระยะเวลาในการนำเสนอ	เพิ่มกิจกรรมในขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้าน วัฒนธรรม ควรให้นักเรียนร่างหัวข้อที่ต้องการ นำเสนอมาก่อน เพื่อพิจารณาว่าประเด็นความ ขัดแย้งทางวัฒนธรรมตรงกับเนื้อหาสาระองค์ความรู้ พหุวัฒนธรรมที่ครอบคลุม หมายถึง และมีความ หลากหลาย และครูผู้สอนต้องกำหนดเงื่อนไข ระยะเวลาในการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม พร้อมเปิด โอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นสามารถแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ วิพากษ์ ต่อการนำเสนอที่จัดขึ้นในห้องเรียน นั้น ๆ ด้วยเพื่อดูพฤติกรรม และข้อมูลสะท้อนกลับ ของนักเรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อ	ข้อค้นพบ	การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้
4	พฤติกรรมของนักเรียนบางคนไม่ให้ความร่วมมือต่อต้านและไม่สามารถพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลุวัฒนธรรมได้ บทบาทนักเรียนเดิม 1). นักเรียนค้นคว้า และปฏิบัติด้วยตนเองในทุกเรื่องที่ครูมอบหมายภาระงานที่ครูกำหนดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ 2) นักเรียนที่เจตคติที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความเต็มใจ 3) นักเรียนจัดระบบระเบียบความรู้ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อช่วยในการเรียนรู้คงทน และนำความรู้ไปใช้ได้สะดวกขึ้น 4) นักเรียนเรียนนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้	ปรับปรุงบทบาทนักเรียน บทบาทครู ในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย บทบาทนักเรียนหลังจากปรับปรุง 1). นักเรียนควรฟังการชี้แจงบทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย 2) นักเรียนควรเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาทุกครั้งอย่างต่อเนื่อง 3) นักเรียนควรปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และบริหารจัดการเวลาในการทำแบบฝึกหัดกิจกรรมทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม 4) นักเรียนควรวางแผนการเรียนรู้และพยายามเรียนรู้สิ่งใหม่อย่างกระตือรือร้นเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 5) นักเรียนควรใช้ประสบการณ์เดิมที่หลากหลายเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้จากการค้นพบตนเอง 6) นักเรียนควรมีส่วนร่วมในกลุ่ม รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในแต่ละขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 7) นักเรียนควรให้กำลังใจตนเอง และเกิดปัญหาข้อข้องใจ ให้แจ้งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นในการช่วยเหลือ

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อ	ข้อค้นพบ	การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้
	บทบาทครูเดิม 1) ครูศึกษาคู่มือประกอบแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย 2) ครูศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา และแผนจัดการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ 3) ครูจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ที่กำหนด 4) ครูเป็นผู้ชี้แนะ กำกับ ฝึกฝนและอำนวยความสะดวกให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้จนบรรลุวัตถุประสงค์ทุกขั้นตอน 5) ครูให้ความสำคัญกับพฤติกรรมของนักเรียนแสดงออกทั้งในแง่ลบและแง่บวก บันทึกพฤติกรรม และประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมได้อย่างเที่ยงตรง	บทบาทครูหลังปรับปรุง 1) ครูผู้สอนควรศึกษาคู่มือประกอบแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย 2) ครูผู้สอนควรศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา และแผนจัดการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ 3) ครูผู้สอนควรจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ที่กำหนด 4) ครูผู้สอนควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกผู้เรียนด้วยการชี้แนะ เข้าไปกำกับ ให้ผู้เรียนเข้าใจบทบาท และคำชี้แจงการจัดการเรียนรู้ 5) ครูผู้สอนควรทำการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคลและสอบถามถึงปัญหา ให้คำปรึกษาและสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่เป็นมิตร 6) ครูผู้สอนควรสร้างแรงจูงใจภายใต้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน และฝึกฝนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมให้เสร็จตามที่ได้รับมอบหมาย 7) ครูผู้สอนควรมีความยืดหยุ่นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามขั้นตอนและบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 8) ครูผู้สอนควรมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ถามให้คิด และส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าอย่างหลากหลาย เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น 9) ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกทั้งในแง่ลบและแง่บวก ศึกษาภูมิหลังพร้อมปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน 10) ครูผู้สอนควรใช้หลักจิตวิทยาในการแก้ปัญหา และพยายามหาเทคนิคใหม่มาปรับใช้กับผู้เรียนอยู่เสมอ

ข้อ	ข้อค้นพบ	การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้
		11) ครูผู้สอนควรให้กำลังใจแม้บางครั้งกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จ และช่วยประสานให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีเกิดขึ้นกลุ่ม 12) ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างแรงบันดาลใจให้หาวิธีแก้ปัญหาได้อย่างสันติ 13) ครูผู้สอนควรทำการวัดและประเมินผล คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับ พฤติกรรมที่แสดงออกได้อย่างเหมาะสม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ครี้งนี้มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา และพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาแบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน

ระดับประถมศึกษา

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทสังคมไทย

ผู้วิจัยใช้หลักการออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design Approach) รูปแบบของเอดดี้ (ADDIE Model) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา (A: Analysis)

ขั้นที่ 2 ออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (D: Design)

ขั้นที่ 3 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (D: Development)

ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (I: Implementation)

ขั้นที่ 5 ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย (E: Evaluation)

ระยะที่ 3 ประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ระยะนี้เป็นการประเมินประสิทธิผลรวมของทุกขั้นตอน เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ มาวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย เพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา รวมถึงการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา และพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

1.1 คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยรวมถึงการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องด้านพหุวัฒนธรรมศึกษาด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured In-depth Interview) จำนวน 10 ท่าน ได้ให้คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา 3 ตัวชี้วัดดังนี้

1) ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ (Know cultural plurality) หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตระหนักรู้ในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่น ภาควิชาภูมิวัฒนธรรมตนเองแต่ไม่ได้หลงวัฒนธรรมตนเอง โดยมีพฤติกรรมแสดงออกของบุคคล ดังนี้

1.1) ความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural tolerance) เป็นการแสดงออกถึงการยอมรับกลุ่มกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและไม่ใช้ความรุนแรง

ทำร้ายผู้อื่นทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และแสดงออกถึงความเป็นมิตรกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม

1.2) การตระหนักรู้ในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่น (Cultural awareness) เป็นการแสดงออกถึงการแสวงหาความรู้ทั้งลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น และสามารถยกตัวอย่างได้

1.3) ความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมตนเองแต่ไม่หลงวัฒนธรรมของตนเอง (Cultural imposition) เป็นการแสดงออกถึงการนำเสนอลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเองด้วยความภูมิใจ แต่ไม่บังคับผู้อื่นให้เป็นแบบวัฒนธรรมของตนเอง

2) ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง (Understand cultural diversity) หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง การเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเองโดยมีพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล ดังนี้

2.1) การปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมตนเอง (Cultural unprejudice) เป็นการแสดงออกถึงการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นหรือข้อมูลของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและนำข้อมูลมาใช้ในการคัดเลือกหรือวิเคราะห์เพื่อใช้ในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

2.2) การเห็นคุณค่าในความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural valuable) เป็นการแสดงออกถึงความสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และมองเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่รอบตัวและนำเสนอข้อมูลที่ประทับใจในวัฒนธรรมของผู้อื่นได้

2.3) การเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเอง (Cultural preservation) เป็นการแสดงออกถึงการนำเสนอการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนกิจกรรมกับวัฒนธรรมของผู้อื่นและนำเสนอวิธีการสืบสานวัฒนธรรมของตนเอง

3) ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกัน (Respect culture equality) หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่สามารถพัฒนาตนเองให้มีทักษะในการสร้างสัมพันธ์อันดี คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมนำไปสู่การสร้างสังคมที่รู้จักการประนีประนอมแก้ไขปัญหาได้อย่างสันติโดยมีพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล ดังนี้

3.1) การคำนึงถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกัน (Cultural empathy) เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจถึงความไม่เสมอภาคหรือความไม่เท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ

3.2) การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม(Cultural participant) เป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการวางตัวถูกต้องตามกาลเทศะอย่างสุภาพเป็นมิตรทั้งภาษาพูดและภาษากายต่อผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากตนเอง

3.3) การรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาอย่างสันติ (Cultural compromise) เป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการอธิบายสาเหตุและยกตัวอย่างความขัดแย้งทางวัฒนธรรมสามารถตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยไม่เกิดผลกระทบในทางลบแก่ตนเองและผู้อื่น

1.2 การพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีลักษณะการประเมินแบบมาตรวัดรูปรี (Scoring rubrics) โดยแบ่งเกณฑ์เป็น 4 ระดับ ดังนี้ ระดับ 0 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับไม่ผ่าน ระดับ 1 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับผ่าน ระดับ 2 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี และระดับ 3 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยกำหนดเกณฑ์ผ่านการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม อยู่ที่ระดับ 1 ขึ้นไปผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item-objective Congruency) พบว่า แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องการวัดในทุกประเด็น โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's α -Coefficient) ด้วยการทดลองใช้กับเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนพินิจวิทยากร กรุงเทพมหานคร พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีค่าอยู่ระหว่าง .957 - .962 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเครื่องมือการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถนำไปใช้ในการวัดคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนได้

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยที่ได้พัฒนาขึ้นมีรายละเอียดดังนี้

2.1 โครงสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยประกอบด้วย 1)หลักการทำงานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2)วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) สารองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา ประกอบด้วย สารองค์ความรู้ด้านรูปลักษณ์ (Appearances) สารองค์ความรู้ด้านเพศ (Genders) สารองค์ความรู้ด้านความเชื่อ (Beliefs) สารองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจสถานะ

(Socioeconomic Status) และสาระองค์ความรู้ด้านภาษา (Languages) 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 สำรวจวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น (To Explore their Own and Other Cultures) ขั้นที่ 2 ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม (To Explicit Attitudes from Cultural Knowledge) ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรม (To Exchange Cultural Experience) และ ขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด (To Examine Cultural of Conflicts) 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ผลการพิจารณารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมสำหรับศึกษานักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยคู่มือประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: the index of item objective congruence) อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

2.2 ผลการทดสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทสังคมไทยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยที่พัฒนาขึ้นนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่โรงเรียนพิมานวิทยันราธิวาส จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 254 คน จำนวน 6 ห้องเรียน ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม ถึงวันที่ 20 กันยายน 2558 ระยะเวลา 18 สัปดาห์การประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนดำเนินการก่อนและภายหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ตามลำดับตารางการจัดการเรียนที่กำหนด ดังนี้ ครั้งที่ 1 สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ครั้งที่ 2 สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ครั้งที่ 3 สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ครั้งที่ 4 สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ครั้งที่ 5 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครั้งที่ 6 สาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ครั้งที่ 7 สาระการเรียนรู้ศิลปะและนาฏศิลป์ ครั้งที่ 8 สาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม ในแต่ละสัปดาห์ให้ระยะเวลา 2-4 คาบตามแต่ละกลุ่มสาระ เรียนรวมทั้งสิ้น 32 คาบ

ผลการประเมินระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนทั้งหมด 254 คนพบว่า ก่อนเรียนในภาพรวม ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับไม่ผ่าน มีค่าเท่ากับ 0.45 ภายหลังจากการเรียนรู้ครั้งที่ 1 ระดับค่าเฉลี่ยคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในภาพรวมเพิ่มขึ้นแต่ยังอยู่ในระดับไม่ผ่านมีค่าเท่ากับ 0.46 แต่เพิ่มขึ้นตามลำดับเมื่อสิ้นสุดการเรียนในแต่ละครั้ง โดยค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในเกณฑ์ผ่าน มีค่าเท่ากับ 0.75 ในครั้งที่ 2 และในครั้งที่ 4 พบว่าคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมทั้ง 3 ตัวชี้วัด ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุ

วัฒนธรรมผ่านเกณฑ์ที่กำหนด มีค่าเท่ากับ 1.33, 1.30 และ 1.05 ตามลำดับ และในครั้งที่ 8 เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมในแต่ละตัวชี้วัดอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยพบว่า ตัวชี้วัดความเป็นผู้รู้พหุลักษณะมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 รองลงมา คือ ตัวชี้วัดความเป็นผู้เข้าใจความต่างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 และตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกันมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 ตามลำดับ

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ผลของการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยพบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่

3.1. ด้านคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ผลการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way repeated measure ANOVA) ใช้การประมาณค่าแบบ Greenhouse-Geisser โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนในแต่ละช่วงของการทดลอง ก่อน ระหว่าง และภายหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา จำนวน 9 ครั้งพบว่า ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนมีแนวโน้มสูงขึ้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในระยะก่อนการทดลอง ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนทั้ง 3 ตัวชี้วัด อยู่ในระดับไม่ผ่านเกณฑ์ หลังจากการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้งพบว่าคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนทั้ง 3 ตัวชี้วัด ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนที่เพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลาของการเรียนรู้ และสูงสุดเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนกับระยะเวลาของการทดลอง จำแนกตามรายห้องเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 6 ห้องเรียน และในการวัดทั้ง 9 ครั้ง มีอย่างน้อย 1 ครั้งที่แตกต่างกันจากครั้งอื่น

3.2. ด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยประเมินจากพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน

ผลการประเมินระดับพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้จากการนิเทศการสอนพบว่า ครูมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยที่การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ การควบคุมชั้นเรียนและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ กิจาทำทางการใช้ภาษาในการสื่อสาร และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ในระดับ

มากที่สุด ในขณะที่การประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ขณะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนในแต่ละกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม การแบ่งช่วงเวลาในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมครบถ้วน มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมมีประเด็นในการอภิปรายดังนี้

1. คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาอยู่บนฐานคิดขององค์การยูเนสโก (UNESCO Education, 2006:19-20) ที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ของนักเรียนในประชาคมโลกไว้ ดังนี้ 1) เรียนเพื่อรู้ (Learning to Know) 2) เรียนเพื่อปฏิบัติได้จริง (Learning to Do) 3) เรียนเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น (Learning to Live with the other) และ 4) เรียนเพื่อชีวิต (Learning to be) ซึ่งคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่พัฒนาในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย ความเป็นผู้รู้พลักษณ์ ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง และ ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกัน กล่าวคือการส่งเสริมให้นักเรียนมีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นมากกว่าการเรียนรู้ทางวิชาการเพียงอย่างเดียว เพื่อสร้างประชาคมโลกที่สมบูรณ์ อาจกล่าวได้ว่าความคาดหวังของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Knowledge and Skills Rainbow 2009 อ้างใน Bernie and Charles. 2009:78) ที่กล่าวถึงกรอบทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นนั้นคือการเห็นคุณค่าความแตกต่าง ด้วยยกระดับความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมไปสู่การสร้างแนวคิดใหม่หรือวิธีการทำงานแบบใหม่อย่างมีคุณภาพ

นอกจากนี้ คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้นยังได้นำแนวคิดของการ์ดเนอร์ (Gardner 2007: 19) ที่ได้อธิบายถึงพลังสมองผู้เรียนในอนาคต (Five Mind for the future) ที่ควรคำนึงถึง 5 ลักษณะจิต ประกอบด้วย จิตชำนาญการ (Disciplined Mind) จิตสังเคราะห์ (Synthesizing Mind) จิตสร้างสรรค์ (Creating Mind) จิตเคารพ (Respectful Mind) และ จิตจริยธรรม (Ethical Mind) ซึ่งจิตทั้ง 5 ประการนี้จะนำไปสู่การเป็นบุคคลที่เต็มเปี่ยมไปด้วยศักยภาพ โดยเฉพาะจิตเคารพ (Respectful Mind) เป็นการตอบสนองต่อคน และกลุ่มคนที่มีความแตกต่างหลากหลายอย่างเห็นอกเห็นใจ และพยายามที่จะเข้าใจและทำงานร่วมกับคนที่แตกต่างกัน เป็นการขยายขอบเขตของความอดกลั้น และความถูกต้องเหมาะสมของสังคมด้วยการ 1) การเปิดใจต้อนรับบุคคลและกลุ่มคนที่หลากหลาย 2) เชื่อในคุณงามความดีของผู้อื่น และ 3) มอบความไว้วางใจ

เชื่อใจในเบื้องต้น พยายามเชื่อมความสัมพันธ์และไม่ด่วนตัดสินใคร โดยเชื่อว่า “ความหลากหลายเป็นสิ่งที่ดี โลกจะน่าอยู่ขึ้นเมื่อเรารู้จักเคารพซึ่งกันและกัน” ซึ่งคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาในงานวิจัยนี้นอกจากจะมุ่งเน้นผลงานจากการทำงานร่วมกันของนักเรียนที่ความแตกต่างทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นการแสดงพฤติกรรมที่ส่งเสริมความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคแล้ว ยังส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ของการทำงานร่วมกันของนักเรียนที่คำนึงถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกัน การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม และการรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาอย่างสันติซึ่งเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมคือการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าการใช้เกณฑ์ประเมินผลงานของนักเรียนเพียงอย่างเดียว

คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีการเพิ่มเติมจากทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นั่นคือพฤติกรรมที่แสดงถึงการเข้าใจสังคมโลกแต่คงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ สำหรับประเด็นนี้ เกิดจากการที่ผู้เชี่ยวชาญผู้ให้ข้อมูลมองพหุวัฒนธรรมในเรื่องการไม่ได้รับสิทธิเท่าเทียมกันกับกลุ่มวัฒนธรรมส่วนใหญ่ ทำให้เกิดความรู้สึกไม่ภูมิใจในอัตลักษณ์หรือวัฒนธรรมของตนเอง และอยากเป็นเหมือนวัฒนธรรมผู้อื่น ทำให้เกิดการสูญหายไปของอัตลักษณ์วัฒนธรรมเดิมที่มีอยู่ ซึ่งงานวิจัยนี้ตระหนักถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการธำรงรักษาหรือสืบสานอัตลักษณ์วัฒนธรรมของตนเองได้สอดคล้องกับบัญญัติ ยงยวน และคณะ (2553: 8) ที่ให้คำนิยามความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน หมายถึง ความรู้สึกหรือการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อเชื้อชาติและวัฒนธรรมของตนว่ามีคุณค่า มีความสำคัญสมควรที่จะอนุรักษ์สืบทอดต่อไป ดังนั้นตัวชี้วัดการเข้าใจสังคมโลกแต่คงไว้ซึ่งอัตลักษณ์จึงถูกกำหนดเป็นหนึ่งในคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมที่พัฒนาขึ้น

ทั้งนี้ การพัฒนาดำดับขั้นสู่ความเป็นพหุวัฒนธรรมของแต่ละตัวชี้วัด (Banks, 1989; Nieto, 2007; Bennett, 1993) ได้มีการแบ่งลำดับขั้นของการพัฒนาการออกเป็น 3 ขั้น ได้แก่ 1) ขั้นไม่ยอมรับความต่าง (Close Mind) คือการกลัวที่จะรับรู้วัฒนธรรมอื่นมาเทียบเท่ากับวัฒนธรรมของตน 2) ขั้นละความอคติ (Unlock Mind) คือการยอมรับและยอมรับว่าสังคมมีความหลากหลายวัฒนธรรม และ 3) ขั้นชื่นชม และเปิดใจพร้อมรับความต่าง (Perspective Mind) คือการมองว่าความต่างมีแง่มุมในการค้นหาและอยากอยู่ร่วมกันเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งลำดับขั้นการพัฒนาเหล่านี้ได้ถูกกำหนดขึ้นในแต่ละตัวชี้วัดของคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้ ระดับ 0 ขั้นที่ไม่ยอมรับความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมไม่ผ่านเกณฑ์ ระดับ 1 ขั้นเริ่มพัฒนาจากการไม่ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของตนเองไปสู่ขั้นละอคติ ที่จำยอมให้วัฒนธรรมอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมผ่านเกณฑ์ ระดับ 2 เป็นขั้นลดความอคติหรือยอมรับความแตกต่างจาก

วัฒนธรรมของตนเองเข้ามามีส่วนร่วม หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี และสุดท้าย ระดับ3 เป็นขั้นที่เปิดใจพร้อมรับความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง และชื่นชมความแตกต่างที่มีอยู่ในสังคม หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยนำเกณฑ์การวัดและประเมินเหล่านี้นำมาใช้ในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

จากสภาพปัญหาการเหยียดวัฒนธรรมที่ต่างกันของผู้คนในสังคม การถูกกลั่นแกล้งและการใช้ความรุนแรงทั้งกาย วาจาและใจ ซึ่งเป็นความอ่อนไหวทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ส่งผลต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้นที่มีอยู่ในสังคมเป็นลำดับ การให้ความสำคัญในการปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม เป็นที่มาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ที่พัฒนาขึ้นสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาบนพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ของเพียร์เจ (Piaget, 1960) ที่กล่าวถึงเด็กระดับอายุ 7-11 ปี เป็นวัยที่มีพัฒนาการทางความคิดที่สามารถอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรม คิดวิเคราะห์ ตีความหมายข้อมูลได้ โดยที่วัยนี้จะสามารถเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม สามารถวิเคราะห์สิ่งใหม่ๆ ให้เข้ากับประสบการณ์เดิมของตน ผ่านการซึมซับให้เข้ากับโครงสร้างความคิด สามารถปรับทัศนคติที่ดีทางวัฒนธรรมเดิมของตนให้เข้ากับสังคมพหุวัฒนธรรมได้ จึงเป็นระดับช่วงชั้นที่เหมาะสมในการเริ่มจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม นอกจากนั้น วัยเด็กเป็นวัยที่มีอคติและความยึดมั่นถือมั่นน้อยกว่าผู้ใหญ่ จึงเป็นวัยที่ควรปลูกฝังให้เกิดแนวคิดการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมโดยการสอดแทรกเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน (Gibb. 2001:245-251)

สำหรับการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากค่านิยมประชาธิปไตย ความเชื่อ การส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาคไม่ว่าผู้เรียนมีความต่างทางเพศ ชนชั้นทางสังคม ชาติพันธุ์หรือเชื้อชาติ ความเชื่อทางศาสนา และความต้องจำเป็นพิเศษอย่างใดอย่างหนึ่ง (Bennett. 1995; Banks. 2007) โดยที่พหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนและเตรียมผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมุ่งมั่น และมุ่งให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจโลกที่ตนดำรงอยู่ พหุวัฒนธรรมศึกษาจึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดเชิงวิพากษ์ รวมถึงทักษะการตัดสินใจเชิงประชาธิปไตยและการปฏิบัติทางสังคม (Grant and Others. 2004: 245-248) นอกจากนั้น พหุวัฒนธรรมศึกษาไม่ได้เป็นแค่กระบวนการแต่ยังมีความเป็นพลวัต (Dynamic) พลังในการสร้างสรรค์ที่ทำให้สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบทางสังคมอีกด้วย

(Billing, 2004:14-17) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ได้นำแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่สร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ห้องเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีความเสมอภาคทางการศึกษา สามารถจัดการกับอคติที่มีต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม เห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดจากความเข้าใจ ยอมรับและเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกันในสังคม บนพื้นฐานความแตกต่างที่มีอยู่ในสังคม อันได้แก่ รูปลักษณ์ ความเชื่อ เศรษฐฐานะ ภาษา และเพศ ดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียนมีการจำลองสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นสังคมโลก ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสรคณิคมของไวคอสกี (Vygotsky, 1978: 26) ที่กล่าวถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในสังคมมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ อันเป็นที่มาของหลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยที่ประกอบด้วย

- 1) การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม
- 2) การบูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาในห้องเรียน
- 3) การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมผู้อื่น
- 4) การส่งเสริมทักษะการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมในห้องเรียน และ
- 5) การท้าทายการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างสันติวิธี

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยมีการบูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษากับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาจัดทำตารางเชื่อมความสัมพันธ์บูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษากับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (The Integrated of Multicultural Content Learning Table) โดยการมีส่วนร่วมของหัวหน้ากลุ่ม และครูผู้ปฏิบัติการสอน นอกจากนั้น ในการจัดการเรียนการสอนเน้นให้ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนบทบาทการสอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการสร้างนักเรียนให้ประสบความสำเร็จในด้านวิชาการ ตามความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม เพศ และชนชั้นทางสังคม

สำหรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 สำรวจวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่นขั้น

ที่ 2 ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรมและขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิดมีความสอดคล้องกับภาพรวมการจัดกิจกรรมตามแนวทางจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาของแบงค์ (Banks. 2002: 57) ที่อธิบายถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้ 4 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 แนวทางสนับสนุน (The Contribution Approach) ระดับที่ 2 แนวทางเพิ่มเติม (The Additive Approach) ระดับที่ 3 แนวทางการเปลี่ยนแปลง (The Transformation Approach) และระดับที่ 4 แนวทางปฏิบัติการเชิงสังคม (The Social Action Approach) แต่อย่างไรก็ตาม รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมเรื่องการถอดบทเรียน ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ขั้นสุดท้าย หรือขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด เนื่องจากประเด็นความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม เป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ครูผู้ปฏิบัติการสอนต้องระมัดระวังในเรื่องข้อมูลย้อนกลับทั้งของผู้เรียนเอง หรือจากผู้ปกครอง ดังนั้นเพื่อสร้างเสริมความเข้าใจทางวัฒนธรรมของผู้เรียนให้มากขึ้น ผลสะท้อนกลับที่ได้จากการเรียนรู้เหล่านี้ต้องใช้จิตวิทยาของครูผู้สอนในการตอบคำถามครูมีบทบาทสำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ดังนั้นครูจึงต้องมีคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมนอกเหนือจากคุณลักษณะพื้นฐานการเป็นครูที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่สอนสามารถวิเคราะห์ธรรมชาติ และพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน นอกจากนี้ครูต้องมีทักษะในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาในสังคมปัจจุบัน (ทศนาแซมมณี, 2545:12) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาที่กำหนดด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษาตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาจึงเป็นการเชื่อมแนวคิดด้านพหุวัฒนธรรมและศาสตร์ความรู้หรือรายวิชาในโรงเรียน โดยคำนึงถึง ความเป็นจริง (Reality) ทางสังคม และความเกี่ยวข้อง (Relevance) กับประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งการจัดพหุวัฒนธรรมศึกษาในโรงเรียน ครูผู้สอนต้องมีสมรรถนะทางด้านพหุวัฒนธรรม ต้องมั่นใจว่าแนวทางการสอนได้บูรณาการวัฒนธรรมของผู้เรียนเข้ากับการเรียนการสอน และต้องมีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย สามารถถ่ายทอดและนำเสนอหลายมุมมองไปสู่ผู้เรียน

ประเด็นความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม (Cultural Sensitivity) สำหรับงานวิจัยนี้ได้ถูกกำหนดให้เป็นหนึ่งในสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมที่นำมาใช้ในการบูรณาการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีความแตกต่างจากงานวิจัยของแบงค์Banks. (2002); เบ็นเนต Bennett (1995); กอลนิคและชิน Gollnick and Chinn (2009); อนุกรรมการศาสนาและวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2538) ที่กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรม (Cultural Identity) 8 ประการ ได้แก่ 1) ชาติพันธุ์และเชื้อชาติ 2) ชนชั้นและฐานะทางสังคม 3) เพศ 4) กลุ่มพิเศษ 5) ภาษา 6) ศาสนา 7) ภูมิประเทศที่อยู่อาศัย และ 8) อายุ แต่เมื่อผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา และพิจารณาถึงความสอดคล้องกับสภาพปัญหา

ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน กล่าวคือประเด็นความแตกต่างด้านรูปลักษณ์ ได้แก่ หน้าตา สีผิว ความผิดปกติจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรม เป็นต้น ซึ่งปัญหาเกิดจากการล้อเลียน การถูกทำร้ายร่างกาย และจิตใจเพราะการมองผู้คนจากรูปลักษณ์ภายนอกและสำหรับ “ศาสนา” ผู้วิจัยได้เปลี่ยนเป็นมุมมองในด้านของ “ความเชื่อ” อันเนื่องจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านพหุวัฒนธรรมศึกษาที่มีการอภิปรายถึงมุมมองของกลุ่มบุคคลที่ไม่นับถือศาสนา เช่น ชาวกูย ผีตองเหลือง ฯลฯ หรือแม้ว่าเป็นศาสนาเดียวกันแต่มีแนวปฏิบัติไม่เหมือนกันในบางกรณี อีกประการหนึ่งการนำ “ศาสนา” มาเป็นประเด็นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างอ่อนไหวในความรู้สึกของผู้คนโดยเฉพาะใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้นสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมนี้จึงเน้นไปที่การเรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนที่มีความเชื่อที่แตกต่างกัน ขนบธรรมเนียมประเพณีหรือพิธีกรรมที่ปฏิบัติแตกต่างกัน การแต่งกาย และอาหาร มากกว่าการมุ่งเน้นหลักการทางศาสนาหรือการเปรียบเทียบศาสนา

ในส่วนของการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ ที่ พบว่า มีการเพิ่มขึ้นของระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมโดยที่ตัวชี้วัดความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ มีการเพิ่มขึ้นของค่าเฉลี่ยระดับคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมมากที่สุด แต่เมื่อเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความแตกต่างอย่างเสมอภาคกันแม้มีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนเพิ่มแต่อยู่ในระดับที่น้อยกว่าตัวชี้วัดความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ และตัวชี้วัดความเป็นผู้เข้าใจความต่าง ซึ่งปรากฏการณ์นี้อธิบายได้ว่าการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความแตกต่างอย่างเสมอภาคกันเป็นการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ทางวัฒนธรรมเดิมหรือความคุ้นชินของนักเรียนที่มีอยู่จากการเรียนรู้ที่สั่งสมมาจากครอบครัวทำให้การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นไปอย่างช้า ๆ อย่างไรก็ตามในการทดลองนี้ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาเพียง 18 สัปดาห์ แต่ก็สามารถเห็นการเปลี่ยนแปลงของคุณลักษณะตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความแตกต่างอย่างเสมอภาคกันได้ในระดับที่พึงพอใจสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของไวทสกี้ (Vygotsky, 1978: 26) ที่อธิบายถึง พัฒนาการเรียนรู้ของมนุษย์ว่าเกิดจากประสบการณ์ 3 แบบ ได้แก่ แบบแรกเป็นประสบการณ์จากบรรพบุรุษ ซึ่งรวมถึงประสบการณ์ที่สั่งสมของคนรุ่นก่อน แบบที่สองเป็นประสบการณ์ทางสังคมซึ่งได้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และแบบที่สามเป็นประสบการณ์ที่มนุษย์ปรับให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมซึ่งสรุปได้ว่าพฤติกรรมของมนุษย์เป็นแบบปรับตัวเชิงรุก (Active Adaption) คือเปลี่ยนแปลงธรรมชาติให้ตอบสนองความต้องการของตนเอง ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงความคิดของมนุษย์ต้องมาจากประสบการณ์ที่ท้าทายนั่นเอง

3. ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

3.1. การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ทั้ง 3 ตัวชี้วัด มีแนวโน้มค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ และเพิ่มขึ้นทุกครั้งหลังจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ ในแต่ละสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มรวมทั้งสิ้น 9 ครั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างช้าๆ ซึ่งสอดคล้องกับแบงค์ (Banks. 2002: 154-160) ที่กล่าวถึงระดับของความลุ่มหลงในวัฒนธรรมตนเอง (Stage of Cultural Identity Typology) แบ่งได้ 6 ระดับ จากระดับความลุ่มหลงวัฒนธรรมของตนเอง ไปสู่ ระดับสะท้อนความเป็นประชากรโลกต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่น่าสนใจสำหรับงานวิจัยนี้ พบว่าการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย 1) ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ 2) ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง และ 3) ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค ซึ่งมีค่าความแปรปรวนพัฒนาการของนักเรียนสูงขึ้นทั้ง 6 ห้องเรียน และมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันมากนัก จากสรุปผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักเรียนแต่ละห้องแม้มีการจัดกลุ่มนักเรียนแตกต่างกันด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทางวิชาการแต่ไม่ส่งผลต่อพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน อาจกล่าวได้ว่าเด็กทุกคนไม่ว่ามีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำแต่สามารถพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนได้

3.2. การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมระหว่างการทดลองตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ขึ้น โดยพบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมทั้ง 4 ขั้น ควรมีการเพิ่มกิจกรรมดังนี้

ขั้นที่ 1 สสำรวจวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น โดยจัดกิจกรรมเพิ่มเติมให้นักเรียนไปทัศนศึกษานอกห้องเรียน เพื่อค้นคว้าหาข้อมูลวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่นจากแหล่งการเรียนรู้แบบปฐมนิเทศ และการจัดหาสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการค้นคว้าหาข้อมูลวัฒนธรรมที่มีบริบทนอกเขตชุมชนสังคมที่มีอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทีศนา เขมมณี (2558: 343) ที่อธิบายไว้ว่า การจัด

กิจกรรมทัศนศึกษาเป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนและเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ ณ สถานที่อันเป็นแหล่งความรู้เรื่องนั้นๆ ซึ่งควรพิจารณาความเหมาะสม ได้แก่ ช่วงวัยและสถานที่ในการจัดทัศนศึกษา การพิจารณาถึงการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน รวมทั้งต้องตอบสนองความสนใจของผู้เรียนในการสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ ย่อมจะนำมาซึ่งความทรงจำและซึมซับเกิดเป็นการเรียนรู้ที่คงทนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรเชื่อมโยงกิจกรรมทัศนศึกษากับการจัดการเรียนรู้ตามแนวพุทธพัฒนธรรมศึกษา

ขั้นที่ 2 ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ทางวัฒนธรรม ควรมีการปรับระยะเวลาเพิ่มขึ้นในการทำความเข้าใจหลักสิทธิมนุษยชนของแต่ละสาระการเรียนรู้พุทธพัฒนธรรม เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางวัฒนธรรมเดิมที่นักเรียนแต่ละคนมีอยู่ต้องใช้ระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดหาสื่อวีดิทัศน์หรือการหาตัวอย่างชิ้นงานหรือผลงานที่ทันสมัยมาใช้ในการสร้างแรงบันดาลใจในการทำชิ้นงานและปรับทัศนคติของนักเรียน ซึ่งในงานวิจัยของสมิท และเรแกน (Smith; & Ragan, 1999: 20) ได้อธิบายการเรียนรู้แบบการจดจำข้อมูลหรือกระบวนการทำงานของสมองในการแปลงสารสนเทศที่ได้รับผ่านการดำเนินการต่างๆ ด้วยการป้อนข้อมูล ซึ่งอาจเป็นตัวเลข ภาพ รูปของภาษา หลักการเพื่อเก็บสะสมหรือจดจำไว้ในความจำระยะยาวอันจะช่วยให้ผู้เรียนจัดการกับข้อมูลที่ได้อย่างเป็นระเบียบ เช่น การเชื่อมความสัมพันธ์เชิงเหตุผล การสรุปความคิดรวบยอด หรือการสร้างแผนภาพความคิด ส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนประสบความสำเร็จ โดยที่นักเรียนไม่เสียเวลาไปกับการทำความเข้าใจข้อกำหนดในการทำกิจกรรม และสามารถเรียนรู้ให้อยู่ในกรอบเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่กำหนดได้

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านวัฒนธรรม ควรเพิ่มกิจกรรมด้วยการให้นักเรียนร่างหัวข้อที่ต้องการนำเสนอมาก่อนการนำเสนอหน้าห้องเรียน เพื่อพิจารณาว่าประเด็นความขัดแย้งทางวัฒนธรรมตรงกับเนื้อหาสาระองค์ความรู้พุทธพัฒนธรรมที่ครอบคลุมหมาย เพื่อให้เกิดความหลากหลาย และครูผู้สอนต้องกำหนดเงื่อนไขระยะเวลาในการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม พร้อมเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นสามารถแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ วิพากษ์ ต่อการนำเสนอที่จัดขึ้นในห้องเรียนนั้น ๆ ด้วยเพื่อดูพฤติกรรมและข้อมูลสะท้อนกลับของนักเรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของส.วาสนา ประवालพุกษ์. (2544) และอนุวัติ คุณแก้ว (2548) ที่อธิบายถึงลักษณะการประเมินตามสภาพจริงว่าการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องหลอมรวมทุกขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้เข้าด้วยกัน และต้องประเมินต่อเนื่องตลอดเวลาที่ทำการจัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของนักเรียน และการยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ซึ่งผู้วิจัยได้นำปรับปรุงกิจกรรมในขั้นนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ซึ่งจากการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ผู้วิจัยพบว่ามีปัจจัยที่เกื้อหนุนให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1) การบริหารจัดการภายในสถานศึกษา โดยที่ผู้บริหาร และบุคลากรในสถานศึกษา ต้องสร้างความตระหนักในการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา รวมทั้งเสริมสร้างความเข้าใจในหลักการและกระบวนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ด้วยการกำหนดนโยบายการบริหารที่สนับสนุนการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปรองดองสมานฉันท์ ต่อต้านการใช้ความรุนแรงในโรงเรียน ใช้หลักการตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาในการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนและเป็นตัวอย่างในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษาให้เกิดขึ้นกับนักเรียนมากที่สุด

2) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ โดยที่สถานศึกษามีนักเรียนหลากหลายวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมที่สนับสนุนต่ออัตลักษณ์วัฒนธรรมของทุกกลุ่ม และการเปิดโอกาสให้ทุกวัฒนธรรมมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ตระหนักถึงสิทธิมนุษยชน และใช้หลักการและแนวคิดตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาในการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและเป็นตัวอย่างในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษาให้เกิดขึ้นกับนักเรียนมากที่สุด ซึ่งถ้าบรรยากาศในโรงเรียนยังมีการแบ่งพรรคแบ่งพวก และมีการใช้ความรุนแรงทั้งกายวาจาให้เห็นเป็นความเคยชิน ก็จะไม่สามารถเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษาให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้สำเร็จ

3) การพัฒนาบุคลากรและครู โดยที่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนานักเรียน ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ที่ต้องมีการบูรณาการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงกิจกรรมที่สัมพันธ์ต่อแนวคิดพหุวัฒนธรรม จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมครูเพื่อทำความเข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาก่อนการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ด้วยการจัดประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้มาร่วมกันหาแนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยที่พัฒนาขึ้นน่าจะเกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน และประเด็นปัญหาทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจริง การส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น เกิดจากความร่วมมือกันทั้งสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ตลอดจนถึงผู้ปกครองในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับนิยามของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปของ จอยซ์และ เวลล์ (Joyce and Well, 1996:27) ได้ให้ความหมายของหลักการจัดการเรียนรู้ต้องจัดขึ้นอย่างมีระบบ

ระเบียบแบบแผนตามปรัชญา ทฤษฎี แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยอาศัยผู้บริหาร ครู สภาพแวดล้อม และทรัพยากรในสถานศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยที่พัฒนาขึ้น สามารถเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองโลก (Global citizenship) ที่สมบูรณ์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ ผู้บริหารสถานศึกษา และนักวิชาการทางการศึกษา ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ด้วยการกำหนดเป็นนโยบายของสถานศึกษา และบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาเข้ากับหลักสูตรของสถานศึกษาที่มีอยู่

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 ผู้สอนที่นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยไปใช้ ควรศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย และนำไปปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสนใจและความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายตามศักยภาพที่มี

2.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยจะเกิดประสิทธิผลสูงสุดเมื่อครูทำหน้าที่เป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการจัดการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งสถานศึกษา ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และร่วมสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการจัดการเรียนตามแนวพหุวัฒนธรรม โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือนักเรียน เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนได้อย่างสมบูรณ์

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ด้วยคุณลักษณะความเป็นผู้เคารพความแตกต่างอย่างเสมอกันมีพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างช้าเมื่อเปรียบเทียบกับคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมตัวชี้วัดอื่น ๆ อันเนื่องมาจากประสบการณ์ทางวัฒนธรรมเดิมของผู้เรียนหรือความคุ้นชินของนักเรียนที่มีอยู่จากการเรียนรู้ที่สั่งสมมาจากครอบครัว ด้วยเหตุนี้ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงกระบวนการหรือ

วิธีการในรูปแบบอื่น ๆ ที่จะช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความต่างอย่าง
เสมอกัน

3.2 ควรมีการวิจัยถึงความคงทนของคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมภายหลังการ
เรียนรู้ 1 ภาคการศึกษา และกระบวนการหรือวิธีการที่จะคงไว้ซึ่งคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม
เพื่อให้เกิดการคงไว้ซึ่งคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

3.3 ควรมีการศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาใน
ระดับชั้นอื่น เช่น ระดับอนุบาล ระดับมัธยมศึกษา และระดับมหาวิทยาลัย เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จารุณี มณีกุล. (2551). การศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมในการศึกษาพิเศษ. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2553). การศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมด้านความเป็นพลเมืองดีในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูพินิจ เกษมณี. (2547). ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมพหุลักษณะ. รายงานวิจัยวัฒนธรรมของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ส่วนวิจัยและพัฒนาสถาบันวัฒนธรรมศึกษา.
- ฐิริยาดี อัสศอลิฮัน. (2554). ผลของการใช้บทเรียนโมดูลเรื่อง ศาสนา ตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการออกแบบระบบการเรียนการสอน. ปัตตานี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เขตปัตถ์ วิทยาเขตปัตตานี
- ฐิติมดี อาพัทธนานนท์. (2556). นักเรียนต่างด้าวในโรงเรียนรัฐไทย. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. ปีที่ 33 ฉบับวันที่ 1 มกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2556.
- ทิวต์ธ มณีโชติ. (2549). การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ทิสนา แคมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤพนธ์ ดัวงวิเศษ. (2554). พหุวัฒนธรรม: ศัพท์มนุษย์วิทยา. จดหมายข่าวศูนย์มนุษย์วิทยาสรีนธ (องค์การมหาชน). ปีที่ 13 ฉบับที่ 73 เมษายน-พฤษภาคม พ.ศ. 2554.
- บัญญัติ ยงย่วน. (2551). การส่งเสริมพัฒนาเด็กในบริบทของความหลากหลายวัฒนธรรม: 10 ปี ทศวรรษเพื่อเด็กและภูมิปัญญาของครอบครัว. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บัญญัติ ยงย่วน ปันดดา ธนเศรษฐกร และวสุนันท์ ชุ่มเชื้อ. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา: สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2547). การพัฒนาการวิจัยโดยใช้รูปแบบ. วารสารการวิจัยทางการศึกษา, ฉบับที่ 20 เมษายน- มิถุนายน 2547.

- บรรจง พำรุงแสง และคณะ. (2549). ประมวลองค์ความรู้ในพหุวัฒนธรรมศึกษาจังหวัดชายแดนใต้, รายงานวิจัย. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ประเวศ วะสี. (2543). จุดประกายการปฏิรูปการเรียนรู้สู่สหัสวรรษใหม่. กรุงเทพฯ: ศูนย์สภา ลาดพร้าว
- ปราณี วงษ์เทศ. (2554). เพศและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ศิลปวัฒนธรรม.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และพลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2554). วัฒนธรรมทางการเมืองไทย. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์.
- มิ่งขวัญ สินธุวงศ์. (2542). การฝึกอบรมทางวัฒนธรรมของบริษัทนานาชาติในประเทศไทย.
- ปริญญา นิพนธ์ ศศ.ม. (วาทวิทยา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2545). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- รสสุคนธ์ เนาวบุตร. (2557). แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรู้พหุวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนบ้านป่าละอู อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลักขณา บัณวิชัย. (2542). อุดมการณ์รัฐของประเทศไทยในแบบเรียนชั้นประถมศึกษา พ.ศ. 2464-2533: ไม่มีชาติของประชาชนไทย ในแบบเรียน. รัฐศาสตร์สาร ปีที่ 21 ฉบับที่ 3
- วัฒนา มัคคสมัน. (3539). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริจิต สุนันตะ. (2556). สถานะการโต้แย้งเรื่องพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย. วารสารภาษาและวัฒนธรรม. ปีที่ 32 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน พ.ศ. 2556.
- ส.วาสนา ประवालพฤษ. (2537). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สุธรา โยธาทันท์. (2541). การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาพหุวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2551). การจัดการศึกษาแบบทวิภาษา(มลายูถิ่น-ภาษาไทย) สำหรับเยาวชนมุสลิมในโรงเรียนเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้. วารสารเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่, ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 กันยายน-ตุลาคม 2551.
- สุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์. (2547). การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ดุษฎีบัณฑิต (บริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุริชัย หวันแก้ว. (2550). คนชายขอบ: จากความคิดสู่ความจริง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล ว่องวานิช. (2546). การประเมินการปฏิบัติงาน ในการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาวค์ จันทวานิช. (2540). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมาน อัสวภูมิ. (2549) การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาจังหวัด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
ดุสิตบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนน อมรวินันต์ (2530) การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

เสาวภา พรศิริพงษ์. (2549). บทบาทของรัฐและชุมชนในการดำรงอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลาย
วัฒนธรรม: เอกสารหมายเลข 6 เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการวิถีธรรมคนใหม่ใน
การดำเนินงานวัฒนธรรมร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กระทรวง
วัฒนธรรมและสถาบันภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรัทธาและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาศรัทธา
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาศรัทธาและสังคมแห่งชาติ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2548). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.
กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

อามตไญญี ดาโอะ. (2551). การสอนพุทธวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้: จำเป็นจริง
หรือไม่? [ออนไลน์] 31 มกราคม 2557 จาก <http://www.saengtham.com/collum5.pdf>.

เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2552). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในสังคมพุทธวัฒนธรรม: การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี
และการปฏิบัติ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีที่ 20
ฉบับที่ 1 มกราคม 2552.

อุทุมพร จามรมาน. (2541). โมเดล. วารสารวิชาการ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 มีนาคม 2541.

อนุกรรมการ ศาสนาและวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2538). สังคม วัฒนธรรมและ
ประเพณี. กรุงเทพฯ: สำนัก

อนุวัติ คุณแก้ว. (2549). หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

- Auster, L. (1990). *The Path to National Suicide. Charles Town, West Virginia: Old Line Press.*
- Banks, J. A. and Banks, C. A. M. (1989). *Multicultural Education Issues and Perspectives. (6th ed.). Boston Massachusetts: Allyn and Bacon.*
- Banks, J. A. and Banks, C. A. M. (2002). *Handbook of Research on Multicultural Education. (2th ed.). San Francisco: Jossey-Bass.*
- Bardo, J. W. and Hartman, J. J. (1982). *Urban Sociology: A Systematic Introduction. U.S.A. : F.E. Peacock.*
- Bennett, Christine. (1995). *Comprehensive Multicultural Education, Theory and Practice. (3rd ed.). Boston Massachusetts: Allyn and Bacon.*
- Bennett, M. J. (1993). *A developmental approach to training intercultural sensitivity: Special Issue on Intercultural Training. Internaional Journal of intercultural Relation. Vol 10, No 2.*
- Bernie Trilling and Charles Fadel. (2009). *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times. U.S.A.: Jossey-bass A Wiley Imprint.*
- Branson, R.K. (1975). *Interservice procedures for instructional system development Executive summary and model. Florida: State University.*
- Brown, W. and D. Moberg. (1980). *Organization Theory and Management: A Macroapproach. New York: John Wiley & Sons, Inc.*
- Bruner, J.S. (1960). *Studies in Cognitive Growth. New York: John Wiley & Sons, Inc.*
- Burke. (1999). *The Mindful School: How to Assess Authentic Learning Introduction. Retrived on January 31, 2015 from http://www.business1.com/iri_sky/Assess.html*
- Cole, D.J. et al. (2002). *Portfolios Across the Curriculum and Beyond. California: Corwin Press, Inc.*
- Cushner, K. McClelland, and Safford, P. (2006). *Human Diversity in Education: An Integrative Approach. (5th ed.). New York: McGraw-Hill.*
- Dewey, J. (1976). *Moral Principle in Education. Boston: Houghton Mifflin Co.*
- Dick, W and Carley, L. (1985). *The Systematic Design of Instructional. (2nd Ed). New York: Scott Foreman.*
- Edward B. Tylor. (1871). *Primitive Culture: Researches into the Development of Mythology, Philosophy, Religion, Art and Custom. London: John Murrey.*

- Eisner, E. (1976). *Education Connoisseurship and Criticism : There form and Functions in Education Evaluation*. Canada: Delmax Learning.
- Encyclopedia of the Nation. (2008). Thailand – Ethnic Group. Retrived on January 31, 2015 from http://www.nationsencyclopedia.com/Asia-and-Oceania/Thailand-ETHNIC_GROUPS.html.
- Gay, G. (1992). *The State of Multicultural Education in the United States*. In K.A. Moodley(Ed.), *Beyond the Multicultural Education: International perspectives*. Calgary, Alberta: Detseting Enterprises.
- Gollnick, D and Chinn, P. (2009). *Multicultural Education in a Pluralistic Society*. (3rd ed.) Columbus, Ohio: Merrill.
- Good, C.V. (1973) *Dictionary of Education*. (3rd ed.) New York: McGraw-Hill.
- Grant, C.A, Elsbree, A. R., and Fondrie, S. (2004). *A decade of research on the changing terrain of multicultural education research*. Sanfrancisco, CA: John Wiley & Sons, Inc.
- Gagne, R. M. (1974). *Essentials of Learning instruction*. Hinsdale, IL: The Dryden Press.
- Hart, D. (1994). *Authentic Assessment : A Handbook for Educators*. New York: Aaaison-Wesley.
- Howard Gardner. (2007). *Five Minds for the future*. Boston: Harvard Business School Press.
- Joyce, B and Weil, M. (1985). *Models of Teaching*. Boston: Allyn & Bacon.
- Keeves, P John. (1988) *Education Research and Methodology and Measurement*. Oxford: An International Handbook.
- Kent L. Gustafson and Robert Maribe Branch. (2002). *Survey of Instructional Development Models*. New York: Syracuse University.
- Lynch, James (1986). *An Initial Typology of Perspectives on Staff Development for Multicultural Teacher Education*. In SohanModgil et al. (eds). London: Routledge & Kegan Paul.
- Ladson-Billings, G. (2004). *New Directions in Multicultural Aducation: Complexities, Boundaries, and Critical Race Theory*. In J.A. Banks & C.A.M. Banks, (Eds.), *Handbook of Research on Multicultural Education*. (2nd ed.). San Francisco, California: John Wiley & Sons, Inc.

- Manning, M.L. &Baruth, L.G. (2004). *Multicultural Education of Children and Adolescents. (4th ed.) Boston : Education.*
- Nichol, David. (2007). *A Matter of Justice: Eisenhower and the Beginning on the Civil Rights Revolution. New York: Simon& Schuster.*
- Partnership for 21st Century skills. (2008). *21st Century Skills, Education& Competitiveness: A Resource and Policy Guide. Retrieved January 31, 2015, from <http://www.21stcenturyskills.org>.*
- Peggy Placier. (2006). *Multicultural Education Practices: Models from Three Authors. The conference document of The Multicultural Eucation . Prince of Songkla University.*
- Piaget, J.(1965). *The Moral Judgemebt of the Child. New York: The Free Press.*
- Rita C. Richey, James D. Klein and Monca W. Tracey. (2011). *The Instructional Design Knowledge Based. New York: Roultedge.*
- Rita C, Richey, James D, Klen, and Monica W, Tracey. (2011). *The Instructional Design Knowledge Base. New York: Roultedge.*
- Seel,B. and Glasgow,Z. (1990). *Exercise in Instructional Design. Ohio: Merrill Publishing.*
- Sletter, C. E. and Grant, C. (1999). *Making choiced for multicultural education: Five approaches to race, class, and gender (3^d Ed.).Upper Saddle River, New Jersey: Merrill Publishing.*
- Smith, P.L, Ragan.T.J. (2005). *A framework for instructional strategy design. (3rd Ed.). New York: Wiley & Son.*
- SoniaNieto. (2007). *School Reform and Student Learning : Multicultural Perspective in James A Banks, Cherry A McGee Banks, (Eds), Multicultural Education. (6thed). Bostons Massachusetts: Allyn & Bacon.*
- Steiner, Elizabeth. (1988). *Educology. Sydney, Blooming, Indiana : Indiana University Press.*
- Trilling, Bernie and Fadel, Charles. (2009). *21st Century Skills: Learning in Our Times. San Francisco: Jossey – Bass.*
- UNESCO. (2006). *Section of Education for Peace and Human Rights, Division for the Promotion of Quality Education. France: Printed at UNESCO.*
- Vygostsky, L. (1978). *Interation between learning anf development. From: Mind and Society. Cambridge, MA: Harvard University Press.*

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

- แบบสัมภาษณ์พหุวัฒนธรรมศึกษา ในบริบทสังคมไทย
- แบบประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมฯ
- แบบประเมินความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมฯ
- เครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมฯ
- แบบประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ
- แบบประเมินความสอดคล้องของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ
- แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาฯ
- แบบประเมินนิเทศการสอนของครู

แบบสัมภาษณ์

พหุวัฒนธรรมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

วันที่ให้ข้อมูล.....	เวลาที่ให้ข้อมูล.....
ชื่อผู้ให้ข้อมูล.....	ตำแหน่ง.....
สังกัด/สถาบัน.....	
สถานที่สัมภาษณ์.....	

ประเด็นคำถาม

1. การให้คำนิยาม “พหุวัฒนธรรมศึกษา” คืออะไร

นิยามเชิงทฤษฎี :

.....

.....

นิยามเชิงปฏิบัติ :

.....

.....

2. องค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่จำแนกความต่างของบุคคลที่มีอิทธิพลด้านความรู้สึกที่ไม่เท่า

เทียมกัน และส่งผลต่อพฤติกรรมกรเรียนรู้ของเด็กมีอะไรบ้าง

☐ เพศและวิถีทางเพศ

☐ เชื้อชาติและชาติพันธุ์

☐ สัญชาติและถิ่นกำเนิด

☐ ศาสนา

☐ ชนชั้นทางสังคม

☐ ความต้องการจำเป็น

พิเศษ

☐ ภาษา

☐ อายุ

อื่นๆ.....

.....

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ความเป็นพหุวัฒนธรรมควรมีลักษณะอย่างไร

.....

4. เด็กไทยหรือคนในสังคมไทยมีคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมมากน้อยเพียงใด
 (ยกตัวอย่าง)

.....

5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่แสดงออกว่าความเป็นผู้รักเหง้าซึ่งสามารถเข้าใจความเป็นตน
 การมีความรู้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมความแตกต่างทั้งในภาพกว้างและแบบเจาะลึกใน
 วัฒนธรรมของตนมีความสำคัญต่อความเป็นพหุวัฒนธรรมหรือไม่อย่างไร

.....

6. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่แสดงออกว่าความเป็นผู้เข้าใจความต่างซึ่งมีทัศนคติทางบวกต่อ
 คนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ยอมรับและเห็นคุณค่าความต่างทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคม
 และเป็นผู้ไม่ถือคติต่อผู้อื่นเพราะความแตกต่าง มีความสำคัญต่อความเป็นพหุวัฒนธรรมหรือไม่
 อย่างไร

.....

7. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่แสดงออกว่าความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกันซึ่งมี
 ทักษะในการสร้างสัมพันธ์อันดี สามารถปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมนำไปสู่การสร้างสังคมด้วย

การอยู่ด้วยกันในความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้อย่างสันติ มีความสำคัญต่อความเป็นพหุวัฒนธรรมหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

8. ข้อเสนอแนะคุณลักษณะที่ประสงค์อื่น ๆ และตัวชี้วัดหรือพฤติกรรมบ่งชี้ได้ที่มีความสำคัญต่อความเป็นพหุวัฒนธรรม

.....

.....

.....

9. แนวทางหรือทฤษฎีการเรียนรู้ใดเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

.....

.....

.....

10. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพหุวัฒนธรรมศึกษา

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม
ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

คำชี้แจง: ให้ท่านพิจารณาว่า เครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน
ระดับประถมศึกษา มีความเหมาะสมในด้านเกณฑ์การให้คะแนน หรือไม่อย่างไร โดยให้ท่านเขียน
เครื่องหมาย/ลงในช่องว่างแสดงระดับน้ำหนักความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมพอใช้
2	หมายถึง	เหมาะสมค่อนข้างน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อย

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1	ตัวชี้วัดที่ 1 ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ (Know Cultural Plurality) คำนิยาม คุณลักษณะของนักเรียนที่ แสดงออกถึงความอดทนอดกลั้นใน ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตระหนักรู้ ในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรม ผู้อื่น ภาควิชาภูมิไววัฒนธรรมตนเองแต่ ไม่ได้หลงวัฒนธรรมตนเอง หรือการมีสติ และสามารถอธิบายข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรมในภาพกว้างและเจาะลึกใน วัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่น						
	พฤติกรรมบ่งชี้						

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1.1	ความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural Tolerance) คำนียามการแสดงออกถึงการยอมรับร่วมกลุ่มกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายผู้อื่นทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และแสดงออกถึงความเป็นมิตรกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม						
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีการเลือกเพื่อนในการเข้ากลุ่ม และมีการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ						
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนยอมรับร่วมกลุ่มกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม แต่ยังมีการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ						
	ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนยอมรับร่วมกลุ่มกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม แต่ไม่มีการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นทางด้านร่างกาย และจิตใจ แต่ยังแสดงความเฉยเมยกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม						
	ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนยอมรับร่วมกลุ่มกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายผู้อื่นทั้งด้านร่างกาย						

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	และจิตใจ และแสดงออกถึงความเป็นมิตรกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม						
1.2	ความตระหนักรู้วัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่น (Cultural Awareness) คำนิยาม การแสดงออกถึงการแสวงหาความรู้ทั้งลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น และสามารถยกตัวอย่างได้						
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนไม่แสดงความรู้ลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น						
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงความรู้ลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเองแต่ไม่สนใจลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของผู้อื่น						
	ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงความรู้ทั้งลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น						
	ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงออกถึงการแสวงหาความรู้ทั้งลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น และสามารถยกตัวอย่างได้						

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1.3	ความภาคภูมิใจวัฒนธรรมตนเองแต่ไม่หลงวัฒนธรรมของตนเอง (Cultural Imposition) คำนิยาม การแสดงออกถึงการนำเสนอ ลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเอง ด้วยความภูมิใจแต่ไม่บังคับผู้อื่นให้เป็น แบบวัฒนธรรมของตนเอง						
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้นักเรียนเงินอายุที่จะแสดงลักษณ เฉพาะวัฒนธรรมของตนเอง						
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้นักเรียนแสดงลักษณะเฉพาะ วัฒนธรรมของผู้อื่นและพยายามทำตาม วัฒนธรรมผู้อื่น						
	ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้นักเรียนไม่แสดงลักษณะเฉพาะ วัฒนธรรมของตนเองและไม่บังคับให้ ผู้อื่นเป็นตามวัฒนธรรมของตนเอง						
	ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้เรียนนำเสนอลักษณะเฉพาะ วัฒนธรรมของตนเองด้วยความภูมิใจแต่ ไม่บังคับผู้อื่นให้เป็นแบบวัฒนธรรมของ ตนเองแสดงความเป็นอัตลักษณ์ วัฒนธรรมของตนเองแต่ไม่บังคับให้ผู้อื่น เป็นแบบตนเอง						
2	ตัวชี้วัดที่ 2 ความเป็นผู้เข้าใจความ ต่าง(Understand Cultural Diversity) คำนิยาม คุณลักษณะของนักเรียนที่ แสดงออกถึงการปราศจากอคติต่อความ						

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง การเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเอง						
	พฤติกรรมบ่งชี้						
2.1	การปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง (Cultural Unprejudice) ค่านิยม การแสดงออกถึงการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นหรือข้อมูลของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและนำข้อมูลมาใช้ในการคัดเลือกหรือวิเคราะห์เพื่อใช้ในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล						
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงออกถึงการไม่เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมของตนเอง						
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงออกถึงการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมแต่เลือกข้อมูลเข้าข้างพวกเดียวกับวัฒนธรรมของตนเอง						
	ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงออกถึงการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจบ้าง						
	ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้						

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	นักเรียนเปิดใจรับฟังความคิดเห็นหรือข้อมูลของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและนำข้อมูลมาใช้ในการคัดเลือกหรือวิเคราะห์เพื่อใช้ในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล						
2.2	การเห็นคุณค่าในความต่างทางวัฒนธรรม (Cultural Valuable) คำนิยาม การแสดงออกถึงความสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์และมองเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่รอบตัวและนำเสนอข้อมูลที่ประทับใจในวัฒนธรรมของผู้อื่นได้						
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนไม่สนใจหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทั้งวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น						
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนกระตือรือร้นที่จะหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่รอบตัวแต่ยังคงเห็นคุณค่าวัฒนธรรมของตนเองเพียงด้านเดียว						
	ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และมองเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรมอื่นๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว						

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนสามารถเชื่อมโยง ความสัมพันธ์และมองเห็นคุณค่าความ หลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่รอบตัว และสามารถนำเสนอข้อมูลที่ประทับใจ ในวัฒนธรรมของผู้อื่นได้						
2.3	การเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่ง วัฒนธรรมของตนเอง (Cultural Preservation) คำนิยาม การแสดงออกถึงการนำเสนอ การเข้าร่วมแลกเปลี่ยนกิจกรรมกับ วัฒนธรรมของผู้อื่นและนำเสนอวิธีการ สืบสานวัฒนธรรมของตนเอง						
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนปฏิเสธที่จะร่วม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรม ของตนเองและแสดงการต่อต้าน วัฒนธรรมผู้อื่นทุกกิจกรรม						
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนปฏิเสธที่จะร่วม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรม ของตนเอง แต่สามารถชี้แจงเหตุผลที่จะ เลี่ยงหรือเลือกทำบางกิจกรรม						
	ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนไม่ปฏิเสธที่จะร่วม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่แตกต่าง วัฒนธรรมของตนเอง และหลงไปกับ วัฒนธรรมของผู้อื่น						

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนนำเสนอการเข้าร่วม แลกเปลี่ยนกิจกรรมกับวัฒนธรรมของ ผู้อื่นและนำเสนอวิธีการสืบสาน วัฒนธรรมของตนเอง						
3	ตัวชี้วัดที่ 3 ความเป็นผู้เคารพความ ต่างอย่างเสมอภาค (Respect Cultural Equality) คำนิยาม คุณลักษณะของนักเรียนที่ แสดงออกในการคำนึงถึงความเสมอ ภาคเท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมการ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมทางวัฒนธรรม และการรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหา ทางวัฒนธรรมได้อย่างสันติ						
	พฤติกรรมบ่งชี้						
3.1	การคำนึงถึงความเสมอภาค (Cultural Empathy) คำนิยาม การแสดงออกถึงความรู้สึก เห็นอกเห็นใจถึงความไม่เสมอภาคหรือ ความไม่เท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมใน สถานการณ์ที่เกิดขึ้น และยื่นมือเข้าไป ช่วยเหลือ						
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนแสดงพฤติกรรมเอา เปรียบผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจาก วัฒนธรรมของตนเอง						
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมเอา เปรียบผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจาก						

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	วัฒนธรรมของตนเอง						
	ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนแสดงความรู้สึกเห็นอก เห็นใจถึงความไม่เสมอภาคหรือความไม่ เท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมใน สถานการณ์ที่เกิดขึ้น						
	ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนแสดงความรู้สึกเห็นอก เห็นใจผู้ที่มีความต่างทางวัฒนธรรมถึง ความไม่เสมอภาคหรือความไม่เท่าเทียม กันทางวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่ เกิดขึ้น และยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ						
3.2.	การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม (Cultural Participant) คำนิยามการแสดงออกถึง ความสามารถในการวางตัวถูกต้องตาม กาลเทศะอย่างสุภาพเป็นมิตรทั้งภาษา พูดและภาษากายต่อผู้อื่นที่มีวัฒนธรรม แตกต่างจากตนเอง						
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนแสดงปฏิกิริยาต่อต้านขัด ขืนหรือนินทาลับหลังหรือใส่ร้ายป้ายสี ผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจาก วัฒนธรรมของตนเอง						
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนแสดงออกถึงความไม่ พอใจอย่างรุนแรงต่อผู้อื่นที่มี วัฒนธรรมแตกต่างจากตนเองแต่ไม่ทำ						

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	รายผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากตนเองทั้งภาษาพูดและภาษากาย						
	ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนควบคุมอารมณ์โดยไม่แสดงออกถึงความไม่พอใจด้วยภาษาพูดและภาษากาย						
	ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถในการวางตัวถูกต้องตามกาลเทศะอย่างสุภาพเป็นมิตรทั้งภาษาพูดและภาษากายต่อผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากตนเอง						
3.3	การรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาอย่างสันติ (Cultural Compromise) คำนิยาม การแสดงออกถึงความสามารถอธิบาย สาเหตุและยกตัวอย่างความขัดแย้งทางวัฒนธรรมสามารถตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยไม่เกิดผลกระทบในทางลบแก่ตนเองและผู้อื่น						
	ระดับ 0 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนไม่สนใจที่จะหาวิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น						
	ระดับ 1 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนกระตือรือร้นหาวิธีแก้ปัญหาเกิดขึ้นจากความขัดแย้งทางวัฒนธรรมแต่เลือกวิธีที่จะปกป้องพวกพ้องตนเอง						

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	ระดับ 2 ในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถอธิบายสาเหตุความ ขัดแย้งทางวัฒนธรรมแต่ไม่สามารถ เลือกวิธีใดวิธีหนึ่งมาใช้แก้ปัญหาได้						
	ระดับ 3 ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนความสามารถอธิบาย สาเหตุและยกตัวอย่างความขัดแย้งทาง วัฒนธรรม สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการ แก้ปัญหาโดยไม่เกิดผลกระทบในทาง ลบแก่ตนเองและผู้อื่น						

ข้อเสนอแนะอื่น

.....

.....

แบบประเมินความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

คำชี้แจง: ให้ท่านพิจารณาความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับ หรือไม่ว่าไร โดยให้ท่านเขียนเครื่องหมาย/ลงในช่องว่างแสดงเกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

+1	หมายถึง	สอดคล้อง
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
-1	หมายถึง	ไม่สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1	ตัวชี้วัดความเป็นผู้รู้หลักกับพฤติกรรมบ่งชี้ความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรม				
2	ตัวชี้วัดความเป็นผู้รู้หลักกับพฤติกรรมบ่งชี้การตระหนักรู้วัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น				
3	ตัวชี้วัดความเป็นผู้รู้หลักกับพฤติกรรมบ่งชี้ความภาคภูมิใจวัฒนธรรมตนเองแต่ไม่หลงวัฒนธรรมของตนเอง				
4	ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรม				
5	ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้การตระหนักรู้วัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น				
6	ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ความภาคภูมิใจวัฒนธรรมของตนเองแต่ไม่หลงวัฒนธรรมของตนเอง				

ข้อที่	รายการประเมิน	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
7	ตัวชี้วัดความเป็นผู้เข้าใจความต่างกับพฤติกรรม บ่งชี้การปราศจากอคติต่อความแตกต่างจาก วัฒนธรรมของตนเอง				
8	ตัวชี้วัดความเป็นผู้เข้าใจความต่างกับพฤติกรรม บ่งชี้การเห็นคุณค่าความหลากหลายทาง วัฒนธรรม				
9	ตัวชี้วัดความเป็นผู้เข้าใจความต่างกับพฤติกรรม บ่งชี้การเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของ ตนเอง				
10	ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้การปราศจากอคติ ต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง				
11	ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้การเห็นคุณค่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรม				
12	ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้การเข้าใจสังคม โลกคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเอง				
13	ตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค กับพฤติกรรมบ่งชี้การคำนึงถึงความเสมอภาคเท่า เทียมกัน				
14	ตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค กับพฤติกรรมบ่งชี้การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม				
15	ตัวชี้วัดความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค กับพฤติกรรมบ่งชี้การรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหา อย่างสันติ				
16	ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้การคำนึงถึงความ เสมอภาคเท่าเทียมกัน				
17	ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้การปฏิบัติตนอย่าง เหมาะสม				
18	ระดับค่าประเมินพฤติกรรมบ่งชี้การรู้จัก				

ข้อที่	รายการประเมิน	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	ประนีประนอมแก้ปัญหาอย่างสันติ				

ข้อเสนอแนะอื่น

.....

เครื่องมือประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียน ระดับประถมศึกษา

คำอธิบาย วิธีการวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ สำหรับการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบท สังคมไทย	
คำชี้แจง: เกณฑ์การวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม: ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ ฉบับนี้ เป็นแบบ สังเกตพฤติกรรมบ่งชี้ของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย 1. ความอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมอดกลั้น 2. ความตระหนักรู้วัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น 3. ความภาคภูมิใจแต่ไม่หลงวัฒนธรรมของตนเอง	
คำอธิบายพฤติกรรมบ่งชี้ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ	
ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
ความอดทนอดกลั้นในความแตกต่าง ทางวัฒนธรรม	การแสดงออกถึงการยอมรับร่วมกลุ่มกับเพื่อนที่มีความ แตกต่างทางวัฒนธรรมและไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายผู้อื่น ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และแสดงออกถึงความเป็นมิตร กับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม
ความตระหนักรู้วัฒนธรรมตนเองและ ผู้อื่น	การแสดงออกถึงการแสวงหาความรู้ทั้งลักษณะเฉพาะ วัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น และสามารถ ยกตัวอย่างได้
ความภาคภูมิใจตนเองแต่ไม่หลง วัฒนธรรมของตนเอง	การแสดงออกถึงการนำเสนอลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของ ตนเองด้วยความภูมิใจแต่ไม่บังคับผู้อื่นให้เป็นแบบ วัฒนธรรมของตนเอง

เกณฑ์การวัดและประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม : ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ

พฤติกรรมการ ประเมิน	ระดับคะแนน				น้ำหนัก
	0	1	2	3	
อดทนอดกลั้น ในความ แตกต่างทาง วัฒนธรรม	ในระหว่างทำ กิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนมี การเลือกเพื่อน ในการเข้ากลุ่ม และมีการใช้ ความรุนแรงต่อ ผู้อื่นทั้งทางด้าน ร่างกายและ จิตใจ	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนยอมรับ กลุ่มกับเพื่อนที่มี ความแตกต่างทาง วัฒนธรรม แต่ยังมี การใช้ความรุนแรง ต่อผู้อื่นทั้งทางด้าน ร่างกายและจิตใจ	ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนยอมรับ กลุ่มกับเพื่อนที่มีความ แตกต่างทางวัฒนธรรม แต่ไม่มีการใช้ความรุนแรง ต่อผู้อื่นทางด้านร่างกาย และจะตั้งใจ แต่ยังแสดง ความเฉยเมยกับเพื่อนที่มี ความแตกต่างทาง วัฒนธรรม	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนยอมรับ กลุ่มกับเพื่อนที่มี ความแตกต่างทาง วัฒนธรรมและไม่ใช้ ความรุนแรงทำร้าย ผู้อื่นทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ และ แสดงออกถึงความ เป็นมิตรกับเพื่อนที่ มีความแตกต่าง ทางวัฒนธรรม	3
ตระหนักรู้ วัฒนธรรม ตนเองและผู้อื่น	ในระหว่างทำ กิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนไม่ แสดงความรู้ ลักษณะเฉพาะ วัฒนธรรมของ ตนเองและ วัฒนธรรมของ ผู้อื่น	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดง ความรู้ ลักษณะเฉพาะ วัฒนธรรมของ ตนเองแต่ไม่สนใจ ลักษณะเฉพาะ วัฒนธรรมของผู้อื่น	ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนแสดง ความรู้ทั้งลักษณะเฉพาะ วัฒนธรรมของตนเองและ วัฒนธรรมของผู้อื่น	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงออก ถึงการแสวงหา ความรู้ทั้ง ลักษณะเฉพาะ วัฒนธรรมของ ตนเอง และ วัฒนธรรมของผู้อื่น และสามารถ ยกตัวอย่างได้	3
ภาคภูมิใจ วัฒนธรรม ตนเองแต่ไม่	ในระหว่างทำ กิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียน	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดง ลักษณะเฉพาะ	ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนไม่แสดง ลักษณะเฉพาะวัฒนธรรม	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนนำเสนอ	3

หลงวัฒนธรรม ของตนเอง	เขินอายที่จะ แสดงลักษณ เฉพาะ วัฒนธรรมของ ตนเอง	วัฒนธรรมของผู้อื่น และพยายามทำตาม วัฒนธรรมผู้อื่น	ของตนเองและไม่บังคับ ให้ผู้อื่นเป็นตาม วัฒนธรรมของตนเอง	ลักษณะเฉพาะ วัฒนธรรมของ ตนเองด้วยความ ภูมิใจแต่ไม่บังคับ ผู้อื่นให้เป็นแบบ วัฒนธรรมของ ตนเองแสดงความ เป็นอัตลักษณ์ วัฒนธรรมของ ตนเองแต่ไม่บังคับ ให้ผู้อื่นเป็นแบบ ตนเอง	
-------------------------	--	---	---	---	--

ระดับคุณลักษณะ

การประเมินพฤติกรรมประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม: ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ

$2.25 < \bar{X} \leq 3.00$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดีเยี่ยม

$1.50 < \bar{X} \leq 2.24$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี

$0.75 < \bar{X} \leq 1.49$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับผ่าน

$0.00 < \bar{X} \leq 0.74$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับไม่ผ่าน

วิธีการสังเกต บันทึกลง และประเมินพฤติกรรมบ่งชี้

1. ให้ผู้สังเกต สังเกตพฤติกรรมขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบพัฒนา
วัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย
2. การสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ระดับคุณลักษณะ ถ้า
สังเกตเห็นว่าผู้เรียนแสดงพฤติกรรมบ่งชี้ได้ก็ตามที่กำหนดไว้ในแบบสังเกต ให้บันทึกระดับ
คะแนนลงในตารางการสังเกตพฤติกรรมให้ตรงกับความเป็นจริง
3. เมื่อสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้เสร็จสิ้นแต่ละครั้งให้ผู้สังเกตรวมคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุ
วัฒนธรรม ตามความเป็นจริง
4. ให้ผู้สังเกตเขียนความคิดเห็นของผู้สังเกตทุกครั้งในการสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะ
ความเป็นพหุวัฒนธรรม ในช่องความคิดเห็นของผู้สังเกต

คำอธิบาย วิธีการวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง สำหรับการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบท สังคมไทย	
คำชี้แจง: เกณฑ์การวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม: ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง ฉบับนี้เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้ของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย 1. การปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง 2. การเห็นคุณค่าในความต่างทางวัฒนธรรม 3. การเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเอง คำอธิบายพฤติกรรมบ่งชี้ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ	
ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
การปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง	การแสดงออกถึงการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นหรือข้อมูลของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม และนำข้อมูลมาใช้ในการคัดเลือกหรือวิเคราะห์เพื่อใช้ในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
การเห็นคุณค่าในความต่างทางวัฒนธรรม	การแสดงออกถึงความสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และมองเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่รอบตัว และนำเสนอข้อมูลที่ประทับใจในวัฒนธรรมของผู้อื่นได้
การเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเอง	การแสดงออกถึงการนำเสนอการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนกิจกรรมกับวัฒนธรรมของผู้อื่นและนำเสนอวิธีการสืบสานวัฒนธรรมของตนเอง

เกณฑ์การวัดและประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม : ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง

พฤติกรรมการ ประเมิน	ระดับคะแนน				น้ำหนัก
	0	1	2	3	
ปราศจากอคติ ต่อความ แตกต่างจาก วัฒนธรรมของ ตนเอง	ในระหว่างทำ กิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียน แสดงออกถึงการ ไม่เปิดใจรับฟัง ความคิดเห็นของ ผู้อื่นที่มีความ แตกต่างทาง วัฒนธรรมของ ตนเอง	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงออก ถึงการรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่นที่มี ความแตกต่างทาง วัฒนธรรมแต่เลือก ข้อมูลเข้าข้างพวก เดียวกับวัฒนธรรม ของตนเอง	ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้นักเรียนแสดงออก ถึงการรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่นที่มีความ แตกต่างทางวัฒนธรรม และนำข้อมูลมาใช้ในการ ตัดสินใจบ้าง	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนเปิดใจรับ ฟังความคิดเห็น หรือข้อมูลของผู้อื่น ที่มีความแตกต่าง ทางวัฒนธรรม และ นำข้อมูลมาใช้ในการ การคัดเลือกหรือ วิเคราะห์เพื่อใช้ใน การตัดสินใจอย่างมี เหตุผล	3
เห็นคุณค่าใน ความต่างทาง วัฒนธรรม	ในระหว่างทำ กิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนไม่ สนใจหาความ เชื่อมโยง ความสัมพันธ์ทั้ง วัฒนธรรมของ ตนเองและ วัฒนธรรมของ ผู้อื่น	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียน กระตือรือร้นที่จะหา ความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ความ หลากหลายทาง วัฒนธรรมที่มีอยู่ รอบตัว แต่ยังคง เห็นคุณค่า วัฒนธรรมของ ตนเองเพียงด้าน เดียว	ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้นักเรียนสามารถหา ความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ และ มองเห็นคุณค่าของความ หลากหลายทาง วัฒนธรรมอื่นๆที่เกิดขึ้นร อบตัว	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถ เชื่อมโยง ความสัมพันธ์ และ มองเห็นคุณค่า ความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมที่มี อยู่รอบตัว และ สามารถนำเสนอ ข้อมูลที่ประทับใจ ในวัฒนธรรมของ ผู้อื่นได้	3

เข้าใจสังคมโลก คงไว้ซึ่ง วัฒนธรรมของ ตนเอง	ในระหว่างทำ กิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียน ปฏิบัติที่จะร่วม แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ ทางวัฒนธรรม ของตนเองและ แสดงการ ต่อต้าน วัฒนธรรมผู้อื่น ทุกกิจกรรม	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนปฏิบัติที่จะ ร่วมแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ทาง วัฒนธรรมของ ตนเอง แต่สามารถ ชี้แจงเหตุผลที่จะ เลี้ยงหรือเลือกทำ บางกิจกรรม	ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนไม่ปฏิบัติที่ จะร่วมแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ที่แตกต่าง วัฒนธรรมของตนเอง และ หลงไปกับวัฒนธรรมของ ผู้อื่น	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนนำเสนอ การเข้าร่วม แลกเปลี่ยนกิจกรรม กับวัฒนธรรมของ ผู้อื่นและนำเสนอ วิธีการสืบสาน วัฒนธรรมของ ตนเอง	3	
---	--	--	--	--	---	--

ระดับคุณลักษณะ

การประเมินพฤติกรรมการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม: ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง

$2.25 < \bar{X} \leq 3.00$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดีเยี่ยม

$1.50 < \bar{X} \leq 2.24$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี

$0.75 < \bar{X} \leq 1.49$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับผ่าน

$0.00 < \bar{X} \leq 0.74$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับไม่ผ่าน

วิธีการสังเกต บันทึกลง และประเมินพฤติกรรมบ่งชี้

1. ให้ผู้สังเกต สังเกตพฤติกรรมขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบพัฒนา
วัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย
2. การสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ระดับคุณลักษณะ ถ้า
สังเกตเห็นว่าผู้เรียนแสดงพฤติกรรมบ่งชี้ได้ก็ตามที่กำหนดไว้ในแบบสังเกต ให้บันทึกระดับ
คะแนนลงในตารางการสังเกตพฤติกรรมให้ตรงกับความเป็นจริง
3. เมื่อสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้เสร็จสิ้นแต่ละครั้งให้ผู้สังเกตรวมคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุ
วัฒนธรรม ตามความเป็นจริง
4. ให้ผู้สังเกตเขียนความคิดเห็นของผู้สังเกตทุกครั้งในการสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะ
ความเป็นพหุวัฒนธรรม ในช่องความคิดเห็นของผู้สังเกต

คำอธิบาย วิธีการวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค สำหรับการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย	
คำชี้แจง: เกณฑ์การวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค ฉบับนี้ เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้ของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย 1. การคำนึงถึงความเสมอภาค 2. การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม 3. การรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาอย่างสันติ คำอธิบายพฤติกรรมบ่งชี้ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ	
ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
การคำนึงถึงความเสมอภาค	การแสดงออกถึงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจถึงความไม่เสมอภาคหรือความไม่เท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ
การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม	การแสดงออกถึงความสามารถในการวางตัวถูกต้องตามกาลเทศะ อย่างสุภาพเป็นมิตรทั้งภาษาพูดและภาษากาย ต่อผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากตนเอง
การรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาอย่างสันติ	การแสดงออกถึงความสามารถอธิบาย สาเหตุและ ยกตัวอย่างความขัดแย้งทางวัฒนธรรม สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยไม่เกิดผลกระทบในทางลบแก่ตนเองและผู้อื่น

เกณฑ์การวัดและประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม : ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน

พฤติกรรมการ ประเมิน	ระดับคะแนน				น้ำหนัก
	0	1	2	3	
คำนึงถึงความ เสมอภาค	ในระหว่างทำ กิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียน แสดงพฤติกรรม เอาเปรียบผู้อื่นที่ มีวัฒนธรรม แตกต่างจาก วัฒนธรรมของ ตนเอง	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนไม่แสดง พฤติกรรมเอา เปรียบผู้อื่นที่มี วัฒนธรรมแตกต่าง จากวัฒนธรรมของ ตนเอง	ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนแสดง ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจถึง ความไม่เสมอภาคหรือ ความไม่เท่าเทียมกันทาง วัฒนธรรมในสถานการณ์ ที่เกิดขึ้น	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดง ความรู้สึกเห็นอก เห็นใจผู้ที่มีความ ต่างทางวัฒนธรรม ถึงความไม่เสมอ ภาคหรือความไม่ เท่าเทียมกันทาง วัฒนธรรมใน สถานการณ์ที่ เกิดขึ้น และยื่นมือ เข้าไปช่วยเหลือ	3
ปฏิบัติตัวอย่าง เหมาะสม	ในระหว่างทำ กิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียน แสดงปฏิกิริยา ต่อต้านขัดขืน หรือินทาลับ หลังหรือใส่ร้าย ป้ายสีผู้อื่นที่มี วัฒนธรรม แตกต่างจาก วัฒนธรรมของ ตนเอง	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงออก ถึงความไม่พอใจ อย่างรุนแรงต่อ ผู้อื่นที่มีวัฒนธรรม แตกต่างจากตนเอง แต่ไม่ทำร้ายผู้อื่นที่ มีวัฒนธรรม แตกต่างจากตนเอง ทั้งภาษาพูดและ ภาษากาย	ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนควบคุม อารมณ์โดยไม่แสดงออก ถึงความไม่พอใจด้วย ภาษาพูดและภาษากาย	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถใน การวางตัวถูกต้อง ตามกาลเทศะ อย่างสุภาพเป็น มิตรทั้งภาษาพูด และภาษากายต่อ ผู้อื่นที่มีวัฒนธรรม แตกต่างจากตนเอง	3

รู้จัก ประนีประนอม แก้ปัญหาอย่าง สันติ	ในระหว่างทำ กิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนไม่ สนใจที่จะหาวิธี แก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นจากความ ขัดแย้งทาง วัฒนธรรมที่ เกิดขึ้น	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียน กระตือรือร้นหาวิธี แก้ปัญหาเกิดขึ้น จากความขัดแย้ง ทางวัฒนธรรมแต่ เลือกวิธีที่จะปกป้อง พวกพ้องตนเอง	ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนนักเรียนสามารถ อธิบายสาเหตุความ ขัดแย้งทางวัฒนธรรมแต่ ไม่สามารถเลือกวิธีใดวิธี หนึ่งมาใช้แก้ปัญหาได้	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียน ความสามารถ อธิบาย สาเหตุและ ยกตัวอย่างความ ขัดแย้งทาง วัฒนธรรม สามารถ ตัดสินใจเลือก วิธีการแก้ปัญหา โดยไม่เกิด ผลกระทบในทาง ลบแก่ตนเองและ ผู้อื่น	3
---	--	---	--	--	---

ระดับคุณลักษณะ

การประเมินพฤติกรรมการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม: ความเป็นผู้เคารพความแตกต่างอย่าง
เสมอภาค

$2.25 < \bar{X} \leq 3.00$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดีเยี่ยม

$1.50 < \bar{X} \leq 2.24$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี

$0.75 < \bar{X} \leq 1.49$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับผ่าน

$0.00 < \bar{X} \leq 0.74$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับไม่ผ่าน

วิธีการสังเกต บันทึกลง และประเมินพฤติกรรมบ่งชี้

1. ให้ผู้สังเกต สังเกตพฤติกรรมขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบพัฒนา
วัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย
2. การสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ระดับคุณลักษณะ ถ้า
สังเกตเห็นว่าผู้เรียนแสดงพฤติกรรมบ่งชี้ได้ก็ตามที่กำหนดไว้ในแบบสังเกต ให้บันทึกระดับ
คะแนนลงในตารางการสังเกตพฤติกรรมให้ตรงกับความเป็นจริง
3. เมื่อสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้เสร็จสิ้นแต่ละครั้งให้ผู้สังเกตรวมคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุ
วัฒนธรรม ตามความเป็นจริง
4. ให้ผู้สังเกตเขียนความคิดเห็นของผู้สังเกตทุกครั้งในการสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะ
ความเป็นพหุวัฒนธรรม ในช่องความคิดเห็นของผู้สังเกต

แบบประเมินความเหมาะสมของร่าง

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบท
สังคมไทย

คำชี้แจง: ให้ท่านพิจารณาว่า ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับ
นักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย มีความเหมาะสมและมีความเที่ยงตรงของเนื้อหา
หรือไม่อย่างไร โดยให้ท่านเขียนเครื่องหมาย/ลงในช่องว่างแสดงระดับน้ำหนักความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมพอใช้
2	หมายถึง	เหมาะสมค่อนข้างน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อย

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1	ปรัชญาและแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ เหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับ นักเรียนประถมศึกษา						
2	หลักการและแนวคิดมีความชัดเจน สามารถนำไปใช้ได้จริง						
3	วัตถุประสงค์เหมาะสมและสอดคล้องกับ แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุ วัฒนธรรมศึกษา						
4	ความเหมาะสมของการกำหนด กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุ วัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย						
	ขั้นที่ 1 สรุปรววัฒนธรรมตนเองและ						

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	ผู้อื่นเป็นการจัดกิจกรรมแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย ทำให้เกิดความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์ของตนเองและผู้อื่น โดยสามารถบันทึก ชี้แจงนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้ ด้วยการสำรวจประสบการณ์รอบตัว เพื่อสามารถนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้เป็นข้อมูลเบื้องต้น แล้วศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องของผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์กันหรือไม่สัมพันธ์กันแต่อยู่ในบริบทเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ถึงความหลากหลายที่มีอยู่ในสังคม						
	ขั้นที่ 2 ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้เป็นการจัดกิจกรรมที่ได้จากองค์ความรู้ที่ได้จากขั้นที่ 1 ซึ่งครูผู้ปฏิบัติการสอนชี้แจงเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางฯบูรณาการกับสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา มาเชื่อมโยงหามิติสัมพันธ์กับความหลากหลายวัฒนธรรม โดยสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ กระตุ้นการคิด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติในทางลบที่มีต่อความแตกต่างที่มีอยู่ในสังคม						
	ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมประสบการณ์ในการฝึกทักษะการปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นโดยคำนึงถึงความ						

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	เสมอภาค และความเท่าเทียมกันในสังคม จากองค์ความรู้ที่ได้จากชั้นที่ 2 ซึ่งครูผู้ปฏิบัติการสอนให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างกัน โดยสามารถนำเสนอประเด็นความขัดแย้งสร้างบทบาทสมมติ หรือการจำลองสถานการณ์ในการปฏิบัติตัว เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมและหาวิธีการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี						
	ชั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิดเป็น การจัดกิจกรรมถอดบทเรียน ที่ให้ผู้เรียนทบทวนถึงปัญหาและอุปสรรคของการเรียนรู้แต่ละขั้นตอน การทบทวนองค์ความรู้ การประเมินตนเอง การตรวจสอบชิ้นงาน ความไม่ชัดเจนของคำตอบหรือองค์ความรู้ที่ได้จากชั้นที่ 1 ถึงชั้นที่ 3 ซึ่งบางครั้งอาจได้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้ปกครองและชุมชนนั้นๆ เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจที่ดีในการเรียนรู้พัฒนาวัฒนธรรม						
5	ความเหมาะสมของสาระองค์ความรู้พัฒนาวัฒนธรรม						
	1) สาระองค์ความรู้พัฒนาวัฒนธรรมเกี่ยวกับบุคลิกภาพ (Appearance) ซึ่งมีสาระย่อยได้แก่ บุคลิกภาพที่ถ่ายทอดจากพันธุกรรม ความเปี่ยมเบนด้านพัฒนาการจากเกณฑ์ปกติ และชาติพันธุ์						

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผลเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	2) สารองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมเกี่ยวกับความเชื่อ (Beliefs) ซึ่งมีสาระย่อยได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี การแต่งกาย และอาหาร						
	3) สารองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมเกี่ยวกับภาษา (Languages) ซึ่งมีสาระย่อยได้แก่ รูปแบบภาษา สำเนียงภาษา และการแปลความหมาย						
	4) สารองค์ความรู้เกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมเศรษฐกิจฐานะทางสังคม (Socioeconomic Status) ซึ่งมีสาระย่อยได้แก่ สถานะทางสังคม อาชีพ และการบริโภคนิยม						
	5) สารองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมเกี่ยวกับเพศ (Gender) ซึ่งมีสาระย่อยได้แก่ เพศสภาพ บทบาททางเพศ และวิถีทางเพศ						
6	การวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา						
7	การวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมมีความชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้จริง						

ข้อเสนอแนะอื่น

.....

แบบประเมินความสอดคล้องของร่าง

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

คำชี้แจง: ให้ท่านพิจารณาความสอดคล้องของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย หรือไม่อย่างไร โดยให้ท่านเขียนเครื่องหมาย/ลงในช่องว่างแสดงเกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

+1	หมายถึง	สอดคล้อง
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
-1	หมายถึง	ไม่สอดคล้อง

ข้อที่	รายการประเมิน	ความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1	สภาพปัญหาเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดของรูปแบบ				
2	หลักการและแนวคิดกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ				
3	วัตถุประสงค์กับสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรม				
4	วัตถุประสงค์กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 1				
5	วัตถุประสงค์กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 2				
6	วัตถุประสงค์กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 3				
7	วัตถุประสงค์กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 4				
8	วัตถุประสงค์กับวิธีการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม				

ข้อเสนอแนะอื่น

.....

แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบท
สังคมไทย

คำชี้แจง: ให้ท่านพิจารณาว่า คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียน
ระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย มีความเหมาะสมในด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาหรือไม่อย่างไร โดยให้
ท่านเขียนเครื่องหมาย/ลงในช่องว่างแสดงระดับน้ำหนักความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมพอใช้
2	หมายถึง	เหมาะสมค่อนข้างน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อย

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1	ปัญหาและความจำเป็นที่ต้องพัฒนา หลักสูตรสอดคล้องกับสภาพความเป็น จริง						
2	ความเหมาะสมของหลักการทฤษฎีและ แนวคิดที่นำมาใช้กำหนดรูปแบบการ จัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรม ศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย						
3	ความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของสาระ การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2551 กับการบูรณาการสาระ การเรียนรู้พหุวัฒนธรรม						
	3.1. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์						
	3.2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์						
	3.3. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย						

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผลเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	3.4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา						
	3.5. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา						
	3.6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ						
	3.7. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ						
	3.8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ						
4	ความเหมาะสมขององค์ประกอบการเรียนรู้ ของแผนจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุ วัฒนธรรม สำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย						
	4.1. หน่วยการเรียนรู้/ชื่อแผน						
	4.2. มาตรฐานการเรียนรู้						
	4.3. .สาระสำคัญ						
	4.4. คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม						
	4.5. สาระการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม						
	4.6 จุดประสงค์การเรียนรู้						
	4.7 กิจกรรมการเรียนรู้						
	4.8 สื่อและแหล่งเรียนรู้						
	4.9. วิธีการวัดและประเมินผล						
	4.10. ใบกิจกรรมต่าง ๆ						
	4.11 แบบบันทึกคุณลักษณะความเป็น พหุวัฒนธรรม						
5	ความเหมาะสมของการกำหนดวิธีการ ประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรม						
	5.1. แบบสังเกตคุณลักษณะความเป็น พหุวัฒนธรรม: ความเป็นผู้รักพหุลักษณะ						
	5.2. แบบสังเกตคุณลักษณะความเป็น						

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	พหุวัฒนธรรม: ความเป็นผู้เข้าใจความ ต่าง						
	5.3. แบบสังเกตคุณลักษณะความเป็น พหุวัฒนธรรม: ความเป็นผู้เคารพความ ต่างอย่างเสมอกัน						
6	ความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนรู้ แต่ละกระบวนการกับวิธีการดำเนินการ ประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรม						
	6.1 แบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรม: ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ						
	6.2 แบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นพหุ วัฒนธรรม: ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง						
	6.3. แบบสังเกตคุณลักษณะความเป็น พหุวัฒนธรรม: ความเป็นผู้เคารพความ ต่างอย่างเสมอกัน						

ข้อเสนอแนะอื่น

.....

.....

แบบประเมินนิเทศการสอน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบท
สังคมไทย

คำชี้แจง: ให้ท่านพิจารณาว่า ครูผู้สอนมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย มีพฤติกรรมมากน้อยอย่างไร โดยให้ท่านเขียนเครื่องหมาย/ลงในช่องว่างแสดงระดับน้ำหนักความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น

5	หมายถึง	มีพฤติกรรมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีพฤติกรรมมาก
3	หมายถึง	มีพฤติกรรมพอใช้
2	หมายถึง	มีพฤติกรรมค่อนข้างน้อย
1	หมายถึง	มีพฤติกรรมน้อย

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผลเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1	ครูมีความเข้าใจในแผนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม						
2	ครูมีการใช้ทักษะการอธิบายและใช้คำที่เข้าใจง่าย						
3	ครูมีการใช้สื่อ เทคโนโลยีการสอน และแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม						
4	ครูมีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามขั้นตอน						
5	ครูสามารถประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนเป็นระยะ ขณะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้						
6	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนในแต่ละกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม						
7	ครูมีการแบ่งช่วงเวลาในการจัดการ						

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์ระดับน้ำหนักความคิดเห็น					เหตุผล เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
	เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม						
8	ครูมีการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ พหุวัฒนธรรมครบถ้วน						
9	ครูมีการสร้างบรรยากาศและ สิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้						
10	ครูสามารถควบคุมชั้นเรียน และสร้าง แรงจูงใจในการเรียนรู้						
11	ครูมีกริยา ท่าทาง การใช้ภาษาและการ สื่อสาร						
12	ครูมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน						

ข้อเสนอแนะอื่น

.....

ภาคผนวก ข

- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านพหุวัฒนธรรมศึกษา

1. ดร. จิตราภรณ์ วนัสพงศ์ นักวิชาการองค์กร UNICEF
2. ผศ. ดร. เอกรินทร์ สังข์ทอง อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. รศ. ดร. นงเยาว์ เนาวรัตน์ ผู้อำนวยการศูนย์พหุวัฒนธรรมและ
นโยบายมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. รศ.ดร. วิชัย นภาพงษ์ อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี
5. ผศ. ดร. ปัญญ์ติ ยงย่วน อาจารย์ภาควิชาพัฒนการมนุษย์
มหาวิทยาลัยมหิดล
6. รศ.ดร. ชรินทร์ มั่งคั่ง อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรการสอนและการ
เรียนรู้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7. ดร. ชูพินิจ เกษมณี อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
8. ผศ. ดร. จิตติมา อพัทธนันท์ อาจารย์สาขาวิชาพหุวัฒนธรรม
(นานาชาติ)
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย
9. ผศ. ดร. สุชาติ เศรษฐมาลินี ผู้อำนวยการสถาบันศาสนา วัฒนธรรมและ
สันติภาพมหาวิทยาลัยพายัพ
10. ผศ. ดร. วัฒนะ พรหมเพชร อาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ภาคผนวก ค
คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรม
ศึกษา
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

คำนำ

คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทยจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับครูผู้สอนและผู้สนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง และความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค

สาระสำคัญของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการพหุวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 เอกสารวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

ผู้วิจัยหวังว่า คู่มือการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ฉบับนี้ จะเป็นแนวทางส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ซึ่งถือว่าการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะที่สำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลดีต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบันและในอนาคตต่อไป

ปริญดา พิมานแมน

สารบัญ

เรื่อง

1. แนวคิดทฤษฎี
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้
3. บรรยากาศในการเรียนรู้
4. บทบาทของผู้สอน
5. บทบาทของผู้เรียน
6. แผนการจัดการเรียนรู้
7. แบบวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

1. แนวคิดทฤษฎี

พหุวัฒนธรรมศึกษาหมายถึงแนวการจัดการศึกษาที่สร้างสภาพแวดล้อม กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน สามารถจัดการ กับอคติที่มีต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมของตนเองกับวัฒนธรรมผู้อื่น เห็นคุณค่าความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม และการให้เกียรติซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างเสริมทักษะพหุวัฒนธรรมทั้งในห้องเรียน โรงเรียน ชุมชนและสังคมได้ ดังนั้นการจัดพหุวัฒนธรรมศึกษาในโรงเรียนจึงเป็นการจัดการศึกษา สากที่ไม่ใช่เพียงมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางเนื้อหาสาระด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการเรียนรู้ ความหมายของความเป็นมนุษย์และบรรลุผลสัมฤทธิ์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้โดยเฉพาะใน สังคมยุคโลกาภิวัตน์

สำหรับแนวคิดองค์ประกอบพหุวัฒนธรรมศึกษาที่ต้องคำนึงถึงมีด้วยกัน 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านเนื้อหาองค์ความรู้และการสืบเสาะหาความรู้ มิติด้านการจัดการกับอคติและการ เสริมสร้างความเท่าเทียมกัน และมิติด้านการจัดประสบการณ์แลกเปลี่ยนและสร้างพลังนวัตกรรม ซึ่งสัมพันธ์กับแนวทางการจัดหลักสูตรที่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดตระหนักรู้ (Awareness) มีความรู้ความเข้าใจ (Knowledge) และมีทักษะ (Skill) ที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนด เช่นเดียวกับแนวทางการจัดหลักสูตรพหุวัฒนธรรมศึกษาที่มุ่งจัดการเรียนรู้ดังต่อไปนี้ 1) สร้าง จิตสำนึก (To Aware) เข้าใจอัตลักษณ์ที่แตกต่าง 2) พัฒนาความสามารถในการค้นหาข้อมูล (To Acquire) ตัวแปรที่ทำให้หลากหลายวัฒนธรรม 3) เพิ่มพูนทักษะ (To Increase) ความอดทน ลอดอคติและยอมรับความแตกต่าง 4) ปลุกฝัง (To Build) ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน พร้อมรับ ความเปลี่ยนแปลง 5) จัดเสริมประสบการณ์ (To Provide) แลกเปลี่ยนอัตลักษณ์ และ 6) พัฒนา ทักษะ (To Develop) การปฏิบัติตนทางสังคมและสามารถอยู่ร่วมกันได้ ซึ่งจากแนวคิดข้างต้น สามารถสรุปดังภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 มิติและเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา

จากกรอบแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาข้างต้นสามารถพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา ที่พบว่าในช่วงอายุ 7-11 ปีมีสติปัญญาอยู่ในขั้นปฏิบัติการเชิงรูปธรรม มีความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมได้ การคิดแบบยึดตนเองเป็นศูนย์กลางลดลง (Loss of Egocentrism) ทำให้เริ่มมีความเข้าใจในหลากหลายมุมมอง สามารถเข้าใจมุมมองของผู้อื่นมากขึ้น หรือที่เรียกว่ามีความสามารถในการเข้าใจทัศนะผู้อื่น (Perspective Taking) ซึ่งจากการวิเคราะห์สามารถธรรมชาติการเรียนรู้ว่า 1) บทเรียนต้องเป็นเรื่องใกล้ตัวและมีแรงจูงใจในการค้นหาคำตอบ 2) สอนตามลำดับขั้นความง่ายไปยากและจากความคุ้นเคยไปสู่ความแปลกใหม่ 3) เน้นกิจกรรมที่ลงมือปฏิบัติ และสร้างสรรค์ชิ้นงาน เช่นการวาดรูป ประติมากรรม 4) ฝึกพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งด้านร่างกายและคำพูด เช่นการแสดงบทบาทสมมติ 5) ใช้สื่อการเรียนการสอน เช่นรูปภาพ บัตรคำ ภาพนิ่งเพื่อช่วยเสริมสร้างจินตนาการ และ 6) ใช้การชมเชยหรือให้รางวัลเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในบริบทสังคม ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา และสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนได้อย่างครอบคลุมเนื้อหาสาระที่จำเป็นและเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนเพื่อเตรียมพร้อมเป็นพลเมืองโลกได้

2.1. หลักการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีพหุวัฒนธรรมศึกษานำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย โดยเชื่อว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น บนฐานความเชื่อในปรัชญาการเรียนรู้แบบสรคณิยม (Social Constructivism) สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ การมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participate Learning) เน้นการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหา (Problem Base Learning) เพื่อช่วยส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถสังเคราะห์เป็นหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้ 5 ข้อ

- 1) การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม
- 2) การบูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาในห้องเรียน
- 3) การจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความเป็นอัตลักษณ์วัฒนธรรมของตนเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมผู้อื่น
- 4) การส่งเสริมทักษะการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมในห้องเรียน
- 5) การท้าทายการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างสันติวิธี

ตนเองและวัฒนธรรมของผู้คนที่แตกต่าง ด้วยการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย เช่น การค้นคว้าจากเอกสาร สอบถาม สังเกต และสามารถนำมาจัดบันทึก ซึ่งแจ้งอัตลักษณ์วัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่น ที่ได้จากการกระบวนการค้นหาข้อมูลของผู้เรียนรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำเสนอข้อมูลที่แสดงถึงความหลากหลายและแตกต่างทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมได้

ขั้นที่ 2 ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ (To Explicit Attitudes from Cultural Knowledge) เป็นขั้นที่นักเรียนใช้กระบวนการคิด หาคความเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ของความหลากหลายด้านวัฒนธรรม และความแตกต่างทางวัฒนธรรมในสังคม โดยครูผู้ปฏิบัติการสอนจะชี้แจงเนื้อหาการเรียนรู้ที่ได้จากการบูรณาการสาระองค์ความรู้พหุวัฒนธรรมศึกษา การคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ในกลุ่ม นำเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากข้อคำถามที่กำหนด ที่ได้จากการตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติทางลบที่มีต่ออัตลักษณ์วัฒนธรรมตนเอง และความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคม

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (To Exchange Cultural Experience) เป็นขั้นสร้างเสริมประสบการณ์ในการฝึกทักษะการปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นของนักเรียน ที่คำนึงถึงความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันในสังคม โดยครูผู้ปฏิบัติการสอนหรือผู้เรียนหาประเด็นความขัดแย้งทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคม ระดมสมองในการแก้ปัญหา การสร้างบทบาทสมมติ การจำลองสถานการณ์ในการปฏิบัติตัว เพื่อให้ผู้เรียนนำเสนอวิธีการแก้ไขอย่างประนีประนอม เข้าใจถึงปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม และพยายามหาวิธีการแก้ปัญหายั่งยืน

ขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด (To Examine Cultural of Conflicts) เป็นขั้นถอดบทเรียนของนักเรียน ซึ่งข้อมูลย้อนกลับ อาจได้จากข้อคำถามของผู้ปกครองหรือผู้คนในชุมชน ที่มีต่อวัฒนธรรมของตนเอง โดยครูผู้ปฏิบัติการสอนสอบถามถึงความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในข้างต้น นำไปประยุกต์ใช้อย่างไรในห้องเรียน ชุมชนหรือสังคม ทบทวนถึงประเด็นปัญหาทางวัฒนธรรมที่ยังไม่ได้คำตอบที่พึงพอใจ ขึ้นอยู่กับทักษะจิตวิทยาของครูผู้ปฏิบัติการสอนแต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจที่ดีต่อการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม

2.4. สารการเรียนรู้พัฒนาธรรมชาติศึกษา

1) สารองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปลักษณ์ (Appearance) เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมความหลากหลายทางรูปลักษณ์ที่ถ่ายทอดจากชาติพันธุ์ ถ่ายทอดจากพันธุกรรม และความเปราะบางด้านพัฒนาการจากเกณฑ์ปกติ แบ่งสาระย่อย ได้แก่ เชื้อชาติ พันธุกรรม และความต้อการจำเป็นพิเศษ

2) สารองค์ความรู้เกี่ยวกับเพศ (Gender) เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมทางเพศที่หลากหลาย ค่านิยมที่จำกัดศักยภาพของความแตกต่างทางเพศ และการปฏิบัติตนต่อเพศที่แตกต่างจากเพศสภาพของตนเอง แบ่งสาระย่อย ได้แก่ วิถีทางเพศ บทบาททางเพศ และการใช้ความรุนแรงทางเพศ

3) สารองค์ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อ (Beliefs) เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายทางความเชื่อจากหลักศรัทธา วิถีปฏิบัติ และพิธีกรรมที่แตกต่างกัน แบ่งสาระย่อย ได้แก่ อาหาร การแต่งกาย และขนบธรรมเนียมประเพณี

4) สารองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจฐานะทางสังคม (Socioeconomic Status) เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมจากการแบ่งชนชั้นในหน้าที่การงาน ค่านิยมที่วัดจากสถานะการใช้จ่ายเงิน และชนชั้นที่ถูกสืบทอดจากวงศ์ตระกูล แบ่งสาระย่อย ได้แก่ การประกอบอาชีพ การบริโภคนิยม และวรรณะทางสังคม

5) สารองค์ความรู้เกี่ยวกับภาษา (Language) เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมความหลากหลายของภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ความแตกต่างของเสียงในภาษาท้องถิ่น และความคลาดเคลื่อนของการตีความหมายของภาษาที่แตกต่างกัน แบ่งสาระย่อย ได้แก่ รูปแบบภาษา สำเนียงภาษา และการแปลความ

3. บรรยายภาคการเรียนรู้

พหุวัฒนธรรมศึกษา เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ความเป็นพหุวัฒนธรรมที่ไม่ใช่เกิดขึ้นเฉพาะห้องเรียน แต่เป็นการสร้างบรรยากาศความตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นพหุวัฒนธรรมของพลเมืองโลก การวางแผนกลยุทธ์หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ความเป็นพหุวัฒนธรรม สามารถอยู่ในสังคมที่มีความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม

ได้นั้น ผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียนและผู้ปกครองในโรงเรียนต้องเข้าใจถึงนโยบายของโรงเรียนที่ต้องการสร้างเสริมให้เกิดขึ้นเพราะการเรียนรู้ไม่เกิดในเฉพาะห้องเรียนแต่ต้องเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้นอกห้องเรียนด้วย

4. บทบาทครูผู้สอน

บทบาทผู้สอนสำหรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) ครูผู้สอนควรศึกษาคู่มือประกอบแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย
- 2) ครูผู้สอนควรศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา และแผนจัดการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- 3) ครูผู้สอนควรจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ที่กำหนด
- 4) ครูผู้สอนควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกผู้เรียนด้วยการชี้แนะ เข้าไปกำกับ ให้ผู้เรียนเข้าใจบทบาท และคำชี้แจงการจัดการเรียนรู้
- 5) ครูผู้สอนควรทำการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคลและสอบถามถึงปัญหาให้คำปรึกษาและสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่เป็นมิตร
- 6) ครูผู้สอนควรสร้างแรงจูงใจภายใต้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน และฝึกฝนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมให้เสร็จตามที่ได้รับมอบหมาย
- 7) ครูผู้สอนควรมีความยืดหยุ่นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามขั้นตอนและบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้
- 8) ครูผู้สอนควรมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ถามให้คิดและส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าอย่างหลากหลาย เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

9) ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกทั้งในแง่ลบและแง่บวก ศึกษาภูมิหลังพร้อมปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน

10) ครูผู้สอนควรใช้หลักจิตวิทยาในการแก้ปัญหา และพยายามหาเทคนิคใหม่มาปรับใช้กับผู้เรียนอยู่เสมอ

11) ครูผู้สอนควรให้กำลังใจแม้บางครั้งกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จ และช่วยประสานให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีเกิดขึ้นในกลุ่ม

12) ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างแรงบันดาลใจให้หาวิธีแก้ปัญหาได้อย่างสันติ

13) ครูผู้สอนควรทำการวัดและประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่แสดงออกได้อย่างเหมาะสม

5. บทบาทผู้เรียน

บทบาทของผู้เรียนสำหรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

1). นักเรียนควรพึงการชี้แจงบทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย

2) นักเรียนควรเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาทุกครั้งอย่างต่อเนื่อง

3) นักเรียนควรปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และจัดบริหารจัดการเวลาในการทำแบบฝึกหัดกิจกรรมทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม

4) นักเรียนควรวางแผนการเรียนรู้และพยายามเรียนรู้สิ่งใหม่อย่างกระตือรือร้นเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

5) นักเรียนควรใช้ประสบการณ์เดิมที่หลากหลายเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้จากการค้นพบตนเอง

6) นักเรียนควรมีส่วนร่วมในกลุ่ม รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในแต่ละขั้นตอน
การจัดการเรียนรู้

7) นักเรียนควรให้กำลังใจตนเอง และเกิดปัญหาข้อข้องใจ ให้แจ้งครูที่ปรึกษาหรือครู
ประจำชั้นในการช่วยเหลือ

6. ตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการ

แผนจัดการเรียนรู้: รายวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ รู้จักเขา รู้จักเรา

เวลา : 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. ท 1.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต
ตัวชี้วัด

ป 4/2 แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตนตามวัฒนธรรมไทย

ป 4/3 ยกตัวอย่างวิธีการปฏิเสธการกระทำที่เป็นอันตรายและไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศตามวัฒนธรรมไทยจะช่วยให้ปลอดภัยจากสถานการณ์
เสี่ยงทางเพศหรือการล่วงละเมิดทางเพศ และการปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับเพื่อนต่างเพศในสังคม
ได้อย่างมีความสุข

3. คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

1 ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ- (รู้สถานะทางเพศที่หลากหลาย)

2 ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง- (เห็นศักยภาพทางเพศสภาพที่ต่างกัน)

3 ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค- (ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศ)

4. สาระการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม

1 การเรียนรู้การทำความเข้าใจความหลากหลายของเพศสภาพในสังคมปัจจุบัน

2 การเรียนรู้การเห็นความสำคัญบทบาทและศักยภาพของแต่ละเพศสภาพ

3 การเรียนรู้การปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศและการไม่กดขี่ทางเพศ

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1 ผู้เรียนรู้ความหมายของการล่วงละเมิดทางเพศ และพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการล่วงละเมิดทางเพศ
- 2 ผู้เรียนสามารถอธิบายและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการล่วงละเมิดทางเพศ
- 3 ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับเพศตรงข้ามและระมัดระวังตนเองจากการล่วงละเมิดทางเพศได้

6. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 การสำรวจวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น (20 นาที)

- ครูสนทนาถึงเพศสภาพ แล้วถามถึงสถานะภาพทางเพศในชั้นเรียน
- ให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมที่นักเรียนควรปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างเพศ(เพศของตนเอง)และบุคคลรอบข้างควรปฏิบัติ ในใบงาน หมายเหตุ: อ้างอิงถึงแหล่งที่มาซึ่งคำตอบ

ขั้นที่ 2 ปรึบทศนคติจากองค์ความรู้ (30 นาที)

- ครูสนทนาพูดคุยถึงภัยที่เกิดขึ้นทางเพศ การล่วงละเมิดทางเพศ ความหมายของการล่วงละเมิดทางเพศ สถานะภาพทางเพศที่ถูกกระทำบ่อยๆ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

การล่วงละเมิดทางเพศ หมายถึง การที่คนใดคนหนึ่งกระทำทางกาย วาจา เพื่อเอาเปรียบทางเพศผู้อื่น ทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศกันจนทำให้คนที่ถูกเอาเปรียบนั้นเกิดความหวาดผวาบาดเจ็บ และได้รับความเสียหาย

พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการล่วงละเมิดทางเพศ

- การเชิญคนแปลกหน้าเข้าบ้าน
- การอยู่ในบ้านที่ลับตาคนกับเพศตรงข้าม
- การกลับบ้านมืดค่ำ
- การแต่งกายล่อแหลม
- การเสพสารเสพติด

สิทธิทางเพศเป็นสิทธิรากฐานของสิทธิมนุษยชน สิทธิทางเพศได้แก่สิทธิ ดังนี้

- สิทธิที่จะมีเสรีภาพทางเพศ ต้องขจัดการบังคับข่มขู่ทางเพศ การแสวงหาผลประโยชน์ และการล่วงเกินทางเพศทุกรูปแบบ
- สิทธิที่จะเป็นอิสระ ความเป็นตนเองและความปลอดภัยในร่างกาย รวมถึงการควบคุมและการหาความสุขจากร่างกายของตนเอง โดยปราศจากการทารุณกรรมและความรุนแรงในทุกรูปแบบ

- ครูให้นักเรียนจับกลุ่ม 5-8 คน ให้นักเรียนอภิปรายและร่วมกันระดมสมองในการทำแผนภาพความคิด ใบงานที่ 2 ที่แสดงถึงพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด
- นักเรียนแต่ละกลุ่มคัดเลือกตัวแทนมานำเสนอสิ่งที่ได้จากการอภิปรายในกลุ่มให้ครูและเพื่อนฟัง

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (40 นาที)

- ครูตั้งประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่บ่งบอกถึงความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศและให้นักเรียนหาวิธีหลีกเลี่ยงการถูกรังแก โดยมีตัวอย่างสถานการณ์อันตรายทางเพศ

ตัวอย่าง สถานการณ์เสี่ยงทางเพศ
สถานการณ์ที่ 1 อ้อมขวัญบ่อยครั้งที่ต้องอยู่บ้านคนเดียว และชอบคุยกับคนแปลกหน้าในอินเทอร์เน็ต วันหนึ่งคนที่คุยด้วยต้องการนัดเจอกัน อ้อมขวัญควรทำอย่างไร
สถานการณ์ที่ 2 ขวัญใจนั่งอยู่บนรถไฟฟ้า สักครู่มีผู้ชายมานั่งข้างๆ แล้วค่อยขยับตัวเบียดขวัญใจ แล้วเอามือมาวางที่ตักของขวัญใจ ขวัญใจควรทำอย่างไร
สถานการณ์ที่ 3 สมหญิงยืนรอคุณแม่มารับอยู่หน้าโรงเรียน ขณะที่รอมีชายหนุ่มคนหนึ่งเข้ามาชวนคุยและชวนไปหาอะไรทานใกล้ สมหญิงควรทำอย่างไร

- ครูให้นักเรียนจับกลุ่ม 3-5 คน เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ พร้อมรวมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา
- ครูกระตุ้นนักเรียนเรียนที่รับชมบทบาทสมมติ แสดงความคิดเห็นของการแก้ปัญหาแต่ละกลุ่ม พร้อมสรุปคำตอบร่วมกัน

ขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด (10 นาที)

- ครูให้นักเรียนบอกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากหัวข้อนี้
- ครูให้นักเรียนบอกถึงสิ่งที่นำไปประยุกต์ใช้จากหัวข้อนี้
- ครูให้นักเรียนบอกถึงปัญหาที่ยังคงมีอยู่ในหัวข้อนี้

7. สื่อการเรียนการสอน

1 หนังสือเรียนสุขศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2 ใบงาน

3.รูปภาพ สิ่งพิมพ์ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

8. การวัดและประเมินผล

สาระการเรียนรู้	กระบวนการ	เครื่องมือ	คุณลักษณะ
1.การเรียนรู้การทำความเข้าใจความหลากหลายของเพศสภาพในสังคมปัจจุบัน	สำรวจวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ -ใบงาน	ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ
2 การเรียนรู้การเห็นความสำคัญบทบาทและศักยภาพของแต่ละเพศสภาพ	ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ -ใบงาน	ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง
3 การเรียนรู้การปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศและการไม่กีดกันทางเพศ	แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรม	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ - การแสดงบทบาทสมมติ	ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกัน
	การทบทวนเพื่อสะท้อนคิด	สนทนาถอดบทเรียน	

แผนจัดการเรียนรู้: รายวิชา การงานอาชีพและ เทคโนโลยี

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ อาชีพในฝัน

เวลา : 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. ท 4.1. เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ
ตัวชี้วัด

ป. 4/1 อธิบายความหมายและความสำคัญของอาชีพ

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การประกอบอาชีพเป็นการทำงานเพื่อหารายได้มาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ทำให้ครอบครัว
มีความสุขในการดำรงชีวิตประจำวัน เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริต

3. คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

1 ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ (รับบาทอาชีพที่หลากหลาย)

2 ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง (เห็นความสำคัญของทุกอาชีพ)

3 ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกัน (การปฏิบัติตนให้เท่าเทียมกันทุกอาชีพ)

4. สาระการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม

1 การเรียนรู้การทำความเข้าใจบทบาทของอาชีพที่หลากหลายในสังคมปัจจุบัน

2 การเรียนรู้การเห็นความสำคัญบทบาทหน้าที่ของแต่ละอาชีพ

3 การเรียนรู้การปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบุคคลทุก อาชีพ

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1 ผู้เรียนสามารถอธิบายบทบาทหน้าที่ของอาชีพที่หลากหลายในสังคม
- 2 ผู้เรียนสามารถเห็นความสำคัญของบทบาทแต่ละอาชีพและเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันได้
- 3 ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต

6. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 การสำรวจวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น (20 นาที)

- ครูสนทนาแล้วถามถึงอาชีพในฝันของนักเรียน ว่าใครอยากเป็นอะไรบ้าง
- ครูให้นักเรียนสำรวจอาชีพของผู้ปกครองตนเองและอาชีพที่ตนเองอยากเป็นพร้อมบอกเหตุผลที่อยากเป็น และสำรวจอาชีพของผู้ปกครองเพื่อนและอาชีพที่เพื่อนอยากเป็น พร้อมเหตุผลที่อยากเป็นหมายเหตุ :อ้างแหล่งที่มาซึ่งคำตอบ

ขั้นที่ 2 ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ (30 นาที)

- ครูให้นักเรียนจัดกลุ่ม 5-7 คน ค้นคว้าหาบทบาทหน้าที่ของอาชีพต่างๆ มากกว่า 1 อาชีพ นำเสนอถึงความสำคัญของทุก ๆ อาชีพมีความสัมพันธ์และการเอื้อประโยชน์ต่อกัน
- ครูสนทนาถึงความสำคัญของทุกอาชีพ ในการอยู่ร่วมกันในสังคม การไม่จัดลำดับชั้นผู้คนโดยใช้รายได้ของการประกอบอาชีพมาเป็นตัวกำหนดการสร้างค่าความเหลื่อมล้ำในสังคม การดูถูก ล้อเลียน เหยียดหยามว่าต่ำต้อยกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติในสังคม

อาชีพ หมายถึง การทำกิจกรรมการทำงานการประกอบอาชีพที่ไม่เป็นโทษแก่สังคม และมีรายได้ตอบแทนโดยอาศัยแรงงาน ความรู้ ทักษะ อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการที่แตกต่างกันไป

ลักษณะอาชีพที่ถูกกฎหมายและศีลธรรม เรียกว่า สัมมาชีพ เช่น แม่ค้า คนสวน พนักงานทำความสะอาด เป็นต้น สำหรับอาชีพที่จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านเรียกว่า วิชาชีพ เช่น วิศวกร แพทย์ พยาบาล เป็นต้น ไม่มีสังคมใดที่มีการประกอบอาชีพเดียว

รายได้ในการทำงาน เป็นผลตอบแทนจากการประกอบอาชีพ อันได้แก่ ค่าจ้าง เงินเดือน หรือกำไรจากการประกอบธุรกิจ

การประกอบอาชีพเพื่อชุมชน หมายถึงการประกอบอาชีพที่พิจารณาจากความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคลโดยมุ่งหวังในการทำประโยชน์เพื่อสังคม ไม่ได้คำนึงถึงที่มาของรายได้ เพื่อนำไปใช้จ่ายสินค้าฟุ่มเฟือย อาทิเช่น เครื่องประดับ น้ำหอม โทรศัพท์มือถือราคาแพง เป็นต้น แต่ทำหน้าที่ตามบทบาทอาชีพอย่างสุจริตถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้อัตราการว่างงานลดน้อยลง มีการใช้ทรัพยากรในชุมชน รายได้เกิดการหมุนเวียน ชุมชนเข้มแข็งและชำระภาษีให้กับรัฐ เพื่อนำไปใช้พัฒนาประเทศในด้านต่างๆ เช่น การสร้างถนน สะพาน โรงพยาบาล เป็นต้น

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (40 นาที)

- ครูให้นักเรียนจัดกลุ่มเป็น 2 กลุ่มเขียนเรื่องสั้นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพทั้งสุจริตและไม่สุจริตโดย จับฉลาก กลุ่มที่ 1 ใช้ชื่อ “เงินคือพระเจ้า” และกลุ่มที่ 2 ชื่อ “พระเจ้าไม่ใช่เงิน” และนำเสนอในห้องเรียน
- ครูให้นักเรียนสรุปข้อคิดที่ได้หลังจากการนำเสนอทั้งสองเรื่องว่าอยากเห็นอะไรเกิดขึ้นในสังคม

ขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด (10 นาที)

- ครูให้นักเรียนบอกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากหัวข้อนี้
- ครูให้นักเรียนบอกถึงสิ่งที่นำไปประยุกต์ใช้จากหัวข้อนี้
- ครูให้นักเรียนบอกถึงปัญหาที่ยังคงมีอยู่ในหัวข้อนี้

7. สื่อการเรียนการสอน

- 1 หนังสือเรียนการงานอาชีพและเทคโนโลยีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- 2 ใบงาน
3. รูปภาพ สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ

8. การวัดและประเมินผล

สาระการเรียนรู้	กระบวนการ	เครื่องมือ	คุณลักษณะ
1.การเรียนรู้การทำ ความเข้าใจบทบาท ของอาชีพที่ หลากหลายในสังคม ปัจจุบัน	สำรวจวัฒนธรรมของ ตนเองและผู้อื่น	- แบบประเมิน คุณลักษณะฯ - ใบงาน	ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ
2 การเรียนรู้การเห็น ความสำคัญบทบาท หน้าที่ของแต่ละ อาชีพ	ปรับทัศนคติจากองค์ ความรู้ด้านวัฒนธรรม	- แบบประเมิน คุณลักษณะฯ - ใบงาน	ความเป็นผู้เข้าใจความ ต่าง
3 การเรียนรู้การ ปฏิบัติตนให้ เหมาะสมกับบุคคล ทุก ๆ อาชีพ	แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทางวัฒนธรรม	- แบบประเมิน คุณลักษณะฯ - นำเสนองาน	ความเป็นผู้เคารพ ความต่างอย่างเสมอ กัน
	การทบทวนเพื่อสะท้อน คิด	สนทนาถอดบทเรียน	

แผนจัดการเรียนรู้ : รายวิชา วิทยาศาสตร์

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ พันธุกรรม

เวลา : 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. ว 1.2 เข้าใจหน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ของโครงสร้างและหน้าที่ของระบบต่างๆ ของสิ่งมีชีวิตที่ทำงานสัมพันธ์กัน มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและดูแลสิ่งมีชีวิต

ตัวชี้วัด

ป.4/2 อธิบายการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตในแต่ละรุ่น

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สิ่งมีชีวิตเมื่อเจริญเติบโตเต็มที่จะสามารถสืบพันธุ์ ให้กำเนิดลูกหลาน และถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลานทำให้สิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากสิ่งมีชีวิตอื่นๆ

3. คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

1 ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ (รู้รูปลักษณะที่หลากหลาย)

2 ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง (เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์)

3 ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค (ปฏิบัติตนอย่างเท่าเทียมกัน)

4. สารการเรียนรู้พัฒนาธรรม

- 1 การเรียนรู้ความแตกต่างของรูปลักษณะของมนุษย์ที่มีในสังคมปัจจุบัน
- 2 การเรียนรู้การเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม
- 3 การเรียนรู้การปฏิบัติตนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกรูปลักษณะ เชื้อชาติ และชาติพันธุ์

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1 ผู้เรียนสามารถอธิบายถึงความหลากหลายของรูปลักษณะของมนุษย์ในสังคมได้
- 2 ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตได้เห็นคุณค่าของการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับพันธุกรรมจากบรรพบุรุษ
- 3 ผู้เรียนเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์และพื้นฐานความต้องการของมนุษย์

6. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 การสำรวจวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น (50 นาที)

- ครูสนทนาเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่า ดูภาพผู้คน ที่มีความหลากหลายเชื้อชาติและชาติพันธุ์แล้วถึงความแตกต่างของรูปลักษณะและเดาถึงถิ่นกำเนิด
- ครูตั้งคำถามรูปลักษณะ 1) นักเรียนมีรูปลักษณะอย่างไร และส่วนคล้ายพ่อแม่หรือไม่อย่างไร 2) นักเรียนสังเกตเพื่อนว่ามีส่วนคล้ายหรือต่างจากตัวเองอย่างไร โดยการสำรวจตนเองและเพื่อนที่อยู่รอบข้าง หมายเหตุ : จัดบันทึกแหล่งที่มาซึ่งคำตอบ
- ครูตรวจใบงานร่วมกันในห้องเพื่อสรุปการวิเคราะห์และสามารถบ่งบอกถึงความต่างกันของรูปลักษณะบุคคลจากข้อมูลที่นักเรียนค้นหาได้

ขั้นที่ 2 ปรับเปลี่ยนทัศนคติจากองค์ความรู้ (50 นาที)

- ครูสนทนาว่าคนเรามีลักษณะโดยรวมที่คล้ายคลึงกัน เช่น มีแขน ขา หู ตา จมูก ปาก เหมือนกัน แต่เมื่อพิจารณาดูส่วนต่างๆ จะพบว่ามีรายละเอียดที่แตกต่างกัน เช่น บางคนผิวขาว บางคนผิวดำแดง บางคนผมตรง บางคนผมหยิก ซึ่งเป็นผลมาจากพันธุกรรมของแต่ละคนนั่นเอง
- ครูอธิบายการถ่ายทอดพันธุกรรมจากเมนเดล โดย

พันธุกรรม หมายถึง การถ่ายทอดลักษณะของสิ่งมีชีวิตจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยลักษณะต่าง ๆ นี้จะถ่ายทอดผ่านกระบวนการสืบพันธุ์ของพ่อและแม่ผู้ให้กำเนิด การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมบางลักษณะของลูก อาจเหมือนหรือต่างจากพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งลักษณะที่ต่างออกไปคือลักษณะที่แปรผัน แต่สามารถถ่ายทอดสู่รุ่นหลานเหลนต่อไปได้ ซึ่งสิ่งมีชีวิตแต่ละชนิดจะมีลักษณะทางพันธุกรรมที่แตกต่างกัน หน่วยพันธุกรรมหรือยีน หมายถึง หน่วยควบคุมรูปลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิต เช่น สีผม สีตา สีผิว ความสูง ลักยิ้ม นิ้วมือนิ้วเท้า หน้ตา ลักษณะเส้นผม เป็นต้น

พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ลักษณะบางอย่างของสิ่งมีชีวิตอาจผันแปรจากสิ่งแวดล้อม มีองค์ประกอบหลายอย่างเช่น

1 การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และครบ 5 หมู่ ทำให้ร่างกายเจริญเติบโต ความสูงและผิวพรรณ

2 ธาตุไอโอดีน มีความสำคัญต่อการพัฒนาสมอง ถ้าขาดไอโอดีนจะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาช้า

3. สารเคมี การใช้ยาที่มีสารเคมีเพื่อทำให้เกิดปฏิกิริยา เช่นการเสริมจมูก ฟอกผิวขาว

ลักษณะบางอย่างของมนุษย์ถูกควบคุมโดยพันธุกรรมเพียงอย่างเดียว สิ่งแวดล้อมไม่มีอิทธิพล เช่น หมู่เลือด ลักษณะของหน้าตา การห่อหุ้มม้วนลิ้น

ความเท่าเทียมกันในสังคม ไม่ว่าจะเชื้อชาติ ชาติพันธุ์และรูปแบบใดก็ตาม

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (40 นาที)

- ครูตั้งประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับเด็กไทยนิยมซื้อสบู่ฟอกตัวขาว การซื้อบิกซาย และสารเคมีต่าง ๆ ที่เชื่อว่าสามารถทำให้เราสวยขึ้น ให้นักเรียนจัดกลุ่มจำนวน 5-8 คนอภิปรายถึงข้อดีข้อเสียของสารเคมีที่นำมาใช้ในการอุปโภคและบริโภคเพื่อเสริมความงาม

ขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด (10 นาที)

- ครูให้นักเรียนบอกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากหัวข้อนี้
- ครูให้นักเรียนบอกถึงสิ่งที่นำไปประยุกต์ใช้จากหัวข้อนี้
- ครูให้นักเรียนบอกถึงปัญหาที่ยังคงมีอยู่ในหัวข้อนี้

7. สื่อการเรียนการสอน

1 หนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2 ใบงาน

3. รูปภาพ สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับชาตพันธุ์

8. การวัดและประเมินผล

สาระการเรียนรู้	กระบวนการ	เครื่องมือ	คุณลักษณะ
1. การเรียนรู้การความแตกต่างของรูปลักษณะของมนุษย์ที่มีในสังคมปัจจุบัน	สำรวจวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ - ใบงาน	ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ
2 การเรียนรู้การเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม	ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ - ใบงาน	ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง

สาระการเรียนรู้	กระบวนการ	เครื่องมือ	คุณลักษณะ
3 การเรียนรู้การปฏิบัติตนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ เชื้อชาติ และชาติพันธุ์	แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรม	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ - นำเสนองาน	ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน
	การทบทวนเพื่อสะท้อนคิด	สนทนาถอดบทเรียน	

แผนจัดการเรียนรู้ : รายวิชา คณิตศาสตร์

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ การใช้จ่ายเงิน

เวลา : 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. ค 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่างๆทางคณิตศาสตร์ และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด

ป. 4/1 ใช้วิธีการหลากหลายแก้ปัญหา

ป 4/2 ใช้ความรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหา สถานการณ์ต่างๆได้อย่างเหมาะสม

ป 4/3 ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม

ป 4/4 ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสารความหมายและการนำเสนอได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ป 4/5 เชื่อมโยงความรู้ต่างๆในคณิตศาสตร์และคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ

ป 4/6 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ข้อมูล แผนภูมิเป็นการแสดงจำนวน ตัวเลขแสดงคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งต่างๆที่มีความสัมพันธ์ได้ในรูปตาราง ซึ่งพบเห็นทั่วไปในชีวิตจริง จึงต้องสามารถอ่าน เปรียบเทียบ และเชื่อมโยงความรู้ต่างๆทางคณิตศาสตร์มาใช้แก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

3. คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม
 - 1 ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ (รู้ความหลากหลายของเศรษฐกิจฐานะทางสังคม)
 - 2 ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง (เห็นคุณค่าของการใช้จ่าย)
 - 3 ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน (ปฏิบัติตนอย่างเท่าเทียมกัน)
4. สาระการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม
 - 1 การเรียนรู้ความแตกต่างทางเศรษฐกิจฐานะกับการใช้จ่าย
 - 2 การเรียนรู้การใช้จ่ายเงินตามเศรษฐกิจฐานะที่ตนไม่หลงตามค่านิยม
 - 3 การเรียนรู้การปฏิบัติตนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มองที่ความรวยความจน
5. จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 1 ผู้เรียนสามารถอ่านข้อมูลแล้วอภิปรายหรือตอบคำถามจากแผนภูมิได้
 - 2 ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และเชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับข้อมูลสถิติกับวิชาอื่นๆไปใช้แก้ปัญหาได้
 - 3 ผู้เรียนมีวิจรณ์ญาณในการแก้โจทย์ปัญหา และพอใจในการเรียนคณิตศาสตร์
6. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สำนวจวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น (30 นาที)

 - ครูสนทนาถึงเศรษฐกิจฐานะของคนทั่วไปในสังคมที่มีทั้งคนที่มีรายได้มากกว่า 50,000 บาทต่อเดือน และรายได้ ต่ำกว่า 9,000 บาทต่อเดือน ซึ่งการประกอบอาชีพส่วนใหญ่มาจากความสามารถในการทำงานแต่ละบทบาทหน้าที่ และความเสีย การเห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และสังคมมากกว่าการมองที่ค่าของเงิน
 - ครูให้นักเรียนสำรวจรายได้ของผู้ปกครองว่าประกอบอาชีพอะไร และมีรายได้เท่าไร และสัมภาษณ์เพื่อน และครูรู้จักถึงรายได้ในการประกอบอาชีพ
 - ครูตรวจใบงานการเก็บข้อมูล สังเกตพฤติกรรมในการสัมภาษณ์ และการกระจายของข้อมูลที่หลากหลายในการสัมภาษณ์

ขั้นที่ 2 ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ (50 นาที)

- ครูอธิบายถึงความหมายของข้อมูล ข้อมูลแบบตาราง การสร้างแผนภูมิแท่ง การสร้างแผนภูมิรูปภาพ เพื่อให้นักเรียนสามารถถอดแบบข้อมูลข้างต้นมาใช้ในการนำเสนอได้
- ครูให้นักเรียนจัดกลุ่ม 5-8 คนโดยครูกำหนดคุณค่าของอาชีพจากการทำประโยชน์ ได้แก่
 - 1) เพื่อตนเอง 2) เพื่อครอบครัว 3) เพื่อชุมชนและ 4) เพื่อประเทศชาติ

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้

- ครูตั้งประเด็นว่า สมมติว่าต้องเข้าค่ายนอกโรงเรียน ให้นักเรียนจับกลุ่ม 5-8 คน เขียนรายการสิ่งของที่จะนำไปใช้ในการเข้าค่าย บอกราคาของสิ่งของนั้นๆ
- ครูอภิปรายสอบถามนักเรียน กลุ่มไหนที่สิ่งของที่เขียนในใบรายการใช้ประโยชน์มากที่สุด เพราะอะไร และกลุ่มไหนใช้ประโยชน์น้อยที่สุด เพราะอะไร และกลุ่มใดมีค่าใช้จ่ายมากและน้อยที่สุด พวกเรามีวิสัยทัศน์พอที่จะจับจ่ายสิ่งของเหล่านี้ได้ไหมถ้าไม่มีครอบครัวสามารถอำนวยความสะดวกให้

ขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด

- ครูให้นักเรียนแต่ละคนพิจารณาว่าจากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีจุดใดบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือยังมีข้อสงสัย ถ้ามีครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ
- นักเรียนร่วมกันประเมินตนเองและประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการจัดทำตาราง แผนภูมิแท่ง แผนภูมิรูปภาพ ในการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนกับสิ่งต่างๆ ช่วยให้เราอ่านและเปรียบเทียบข้อมูลได้ง่ายขึ้น และสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้

7. สื่อการเรียนการสอน

- 1 ตัวอย่างตาราง แผนภูมิแท่ง แผนภูมิรูปภาพจากสื่อต่างๆ
- 2 ใบงานกิจกรรม

8. การวัดและประเมินผล

สาระการเรียนรู้	กระบวนการ	เครื่องมือ	คุณลักษณะ
1 การเรียนรู้ความแตกต่างทางเศรษฐกิจสถานะกับการใช้จ่าย	การสำรวจความเป็นตนและผู้อื่น	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ - ใบงาน	ความเป็นผู้รู้หลักคุณ
2 การเรียนรู้การใช้จ่ายเงินตามเศรษฐกิจสถานะที่ตนไม่หลงตามค่านิยม	ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ - ใบงาน	ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง
3 การเรียนรู้การปฏิบัติตนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มองที่ความรวยความจน	แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรม	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ - นำเสนองาน	ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน
	การทบทวนเพื่อสะท้อนคิด	สนทนาถอดบทเรียน	

แผนจัดการเรียนรู้ : รายวิชา ภาษาไทย

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เงาะป่า

เวลา : 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ป. 4/3 อ่านเรื่องสั้นๆตามเวลาที่กำหนดและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

ป 4/6 ใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม

ป 4/7 อ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านบทละครเรื่อง เงาะป่า ทำให้เกิดจินตนาการและได้ข้อคิดที่ดีในการดำเนินชีวิต

3. คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

1 ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ

2 ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง

3 ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค

4. สารการเรียนรู้พัฒนาธรรม

- 1 การเรียนรู้การไม่ดูถูกผู้อื่นจากความแตกต่างทางเศรษฐกิจฐานะทางสังคม
- 2 การเรียนรู้การเห็นความสำคัญบทบาทหน้าที่ของแต่ละอาชีพที่มีในสังคม
- 3 การเรียนรู้การแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากความแตกต่างกันจากชนชั้นทางสังคม

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1 สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องเงาะป่า
- 2 เขียนแผนภาพโครงเรื่องของบทละครเงาะป่า
- 3 เห็นคุณค่าของบทละครเรื่องเงาะป่า

6. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สำรวจวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น

- ครูให้นักเรียนหาข้อมูลสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องเงาะป่าว่า 1) ทำไมความรักของเงาะป่าเป็นโศกนาฏกรรม 2) การคลุมถุงชน หมายถึงอะไร 3)สาเหตุของการคลุมถุงชนเพราะอะไร
- เศรษฐฐานะทางสังคมของตนเองและเพื่อนมีผลต่อการสร้างมิตรภาพหรือไม่

หมายเหตุ สามารถบูรณาการสารการเรียนรู้พัฒนาธรรมเกี่ยวกับชาติพันธุ์และถิ่นกำเนิด

ขั้นที่ 2 เปลี่ยนทัศนคติจากองค์ความรู้

- ครูให้นักเรียนเขียนแผนภาพโครงเรื่องของบทละครเงาะป่า
- ครูให้นักเรียนพูดถึงข้อคิดที่ได้จากบทละครเรื่องเงาะป่า

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- ครูให้นักเรียนจัดกลุ่มหาเรื่องเล่าหรือแต่งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโศกนาฏกรรมที่เกิดจากความขัดแย้งจากความแตกต่างกันทางเศรษฐกิจฐานะ มานำเสนอ
- ครูให้นักเรียนเล่าเรื่องให้เพื่อนในห้องฟัง และร่วมกันแต่งเรื่องให้ตอนจบมีการลงเอยอย่างมีความสุขสมหวัง

ขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด

- ครูให้นักเรียนแต่ละคนพิจารณาว่าจากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีจุดใดบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือยังมีข้อสงสัย ถ้ามีครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ
- นักเรียนร่วมกันประเมินตนเองและประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากบทละครเรื่องเงาะป่า

7. สื่อการเรียนการสอน

1 หนังสือบทละครเรื่องเงาะป่า

2 ใบงานกิจกรรม

8. การวัดและประเมินผล

สาระการเรียนรู้	กระบวนการ	เครื่องมือ	คุณลักษณะ
1 การเรียนรู้การไม่ดูถูกผู้อื่นจากความแตกต่างทางเศรษฐกิจสถานะทางสังคม	การสำรวจความเป็นตนและผู้อื่น	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ - ใบงาน	ความเป็นผู้รู้หลักษณ์
2 การเรียนรู้การเห็นความสำคัญบทบาทหน้าที่ของแต่ละอาชีพที่มีในสังคม	ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ - ใบงาน	ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง
3 การเรียนรู้การแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากความแตกต่างกันจากชนชั้นทางสังคม	แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรม	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ - การนำเสนอ	ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค
	การทบทวนสะท้อนคิด	การทบทวนสะท้อนคิด	

แผนจัดการเรียนรู้ : รายวิชา ภาษาอังกฤษ

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ Festival เอลิมอลอง

เวลา : 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. ต 2.2. เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม
ตัวชี้วัด

ป. 4/2 บอกความเหมือนและความแตกต่างระหว่างเทศกาลและงานฉลองตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ความเหมือน ความแตกต่างระหว่างเทศกาลและงานฉลองตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา กับของไทย รู้คำศัพท์และการตอบคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมในงานฉลองตามวัฒนธรรมต่างๆ ได้

3. คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

1 ความเป็นผู้รู้หลัก

2 ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง

3 ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค

4. บุรณาการสาระการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม

1 การเรียนรู้การเห็นความสำคัญของความหลากหลายภาษาที่มีอยู่ในสังคม

2 การเรียนรู้การไม่ดูถูกผู้อื่นจากการไม่รู้ภาษาที่ตนรู้

3 การเรียนรู้การแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษา

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1 รู้ที่มาและเหตุผลของประเพณี เทศกาลและงานฉลองตามวัฒนธรรมต่างๆ ได้
- 2 สามารถใช้ภาษาและทำทางในการติดต่อสื่อสาร เล่าเรื่องราวเหมาะสมระดับบุคคลและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้
- 3 มีค่านิยมที่ดีต่อการจัดเทศกาลและงานฉลองตามวัฒนธรรมต่างๆ ได้

6. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สำรวจวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น

- ครูให้นักเรียนวาดภาพเทศกาลหรืองานฉลองตามวัฒนธรรมของตนเองที่ประทับใจ พร้อมเขียนชื่อทั้งภาษาของเจ้าของวัฒนธรรม ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ครูให้นักเรียนจัดกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเทศกาลหรืองานฉลองตามวัฒนธรรมที่ตนเองเขียน ให้นักเรียนเขียนชื่อเทศกาลหรืองานฉลองตามวัฒนธรรมของเพื่อน และหาตัวแทนกลุ่มบอกเล่าถึงความหลากหลายของเทศกาลหรืองานฉลองตามวัฒนธรรมของคนในกลุ่ม

หมายเหตุ สามารถบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศาสนาและความเชื่อ

ขั้นที่ 2 เปลี่ยนทัศนคติจากองค์ความรู้

- ครูให้นักเรียนหาที่มาหรือการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมเทศกาลหรืองานฉลองตามวัฒนธรรม โดยบอกคำนาม คำกริยา และคำศัพท์เฉพาะที่แสดงลักษณะการทำกิจกรรมของแต่ละวัฒนธรรมเป็นตารางเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกัน อันเนื่องมาจากช่วงเวลา เหตุผลที่ทำ รูปแบบกิจกรรมเป็นต้น
- ครูสนทนาถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีภาษาเป็นตัวอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจซึ่งกันและกัน ให้นักเรียนตอบคำถามครูว่านักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ยินคำศัพท์ที่ไม่คุ้นหูหรือคำที่ไม่เคยได้ยินมาก่อน ปฏิบัติใดที่นักเรียนแสดงออก เช่น 1) หัวเราะหรือตลกขบขัน 2) ทำเป็นไม่สนใจ และ 3) พยายามเรียนรู้ที่จะออกเสียงให้เหมือนต้นแบบ

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- ครูให้นักเรียนเลือกเทศกาลหรืองานฉลองตามวัฒนธรรมที่นักเรียนนำเสนอมา 1 กิจกรรมมาจำลองจัดในห้องเรียนโดยแบ่งหน้าที่นักเรียนในการจัดงาน โดยมีเงื่อนไขให้นักเรียนพูดภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารเท่านั้น
- ครูให้นักเรียนเขียนบรรยายเพื่อแสดงความคิดเห็นถึงสิ่งที่ลำบากใจในการเข้าร่วมกิจกรรม และอุปสรรคในการไม่สามารถติดต่อสื่อสารในภาษาพูดของตน และวิธีการที่นักเรียนใช้แก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 ทบทวนเพื่อสะท้อนคิด

- ครูให้นักเรียนแต่ละคนพิจารณาว่าจากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีจุดใดบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือยังมีข้อสงสัย ถ้ามีครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ
- นักเรียนร่วมกันประเมินตนเองและประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการเรียนรู้สาระการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม

7. สื่อการเรียนการสอน

1 หนังสือภาษาอังกฤษ หัวข้อเกี่ยวกับเทศกาลและวันสำคัญ

2 ใบงานกิจกรรม

8. การวัดและประเมินผล

สาระการเรียนรู้	กระบวนการ	เครื่องมือ	คุณลักษณะ
1 การเรียนรู้การเห็น ความสำคัญของความ หลากหลายภาษาที่มี อยู่ในสังคม	การสำรวจความเป็นตนและ ผู้อื่น	- แบบประเมิน คุณลักษณะฯ -ใบงาน	ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ
2 การเรียนรู้การไม่ดู ถูกผู้อื่นจากการไม่รู้ ภาษาที่ตนรู้	ปรับทัศนคติจากองค์ ความรู้ด้านวัฒนธรรม	- แบบประเมิน คุณลักษณะฯ -ใบงาน	ความเป็นผู้เข้าใจความ ต่าง
3 การเรียนรู้การ แก้ปัญหาความ ขัดแย้งที่เกิดขึ้นจาก การใช้ภาษา	แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทางวัฒนธรรม	- แบบประเมิน คุณลักษณะฯ - การแสดงบทบาท สมมติ	ความเป็นผู้เคารพความ ต่างอย่างเสมอกัน
	การทบทวนเพื่อสะท้อนคิด	การทบทวนเพื่อสะท้อนคิด	

แผนจัดการเรียนรู้ : รายวิชา ศิลปะ

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ สีสันวัฒนธรรม

เวลา : 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. ท 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่า งานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล
ตัวชี้วัด

ป 4/2 บรรยายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ที่มาจากวัฒนธรรมต่างๆ

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การศึกษาหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่นเพื่อสามารถปฏิบัติตนอยู่ร่วมกัน
ได้อย่างสมานฉันท์

3. คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

1 ความเป็นผู้รู้หลัก

2 ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง

3 ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค

4. สาระการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม

1 การเรียนรู้ความหลากหลายความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในสังคม

2 การเรียนรู้การปฏิบัติตนต่อความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่าง

3 การเรียนรู้การแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่
แตกต่าง

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1 มีความรู้ความเข้าใจหลักกรรมของศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น
- 2 นำข้อคิดจากการศึกษามาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง
- 3 เห็นคุณค่าความสำคัญของการศึกษาศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น

6. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 การสำรวจความเป็นตนและผู้อื่น

- ครูให้นักเรียนสำรวจประเพณีหรือวัฒนธรรมของนักเรียนที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน เช่น การโกนผมไฟ งานแต่งงาน งานถือศีล หรืองานศพ เป็นต้น
- ให้นักเรียนจัดกลุ่ม 3-4 คน ในการพูดคุยแลกเปลี่ยนถึงวัฒนธรรมของตนเองและของผู้อื่น โดยจดบันทึกหรือร่างวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กัน

ขั้นที่ 2 เปลี่ยนทัศนคติจากองค์ความรู้

- ครูอธิบายถึงความงามที่สร้างสรรค์จากสีสันที่ผสมผสานกัน แต่ละสีมีความเป็นเอกลักษณ์ซึ่งถ่ายทอดอารมณ์ และความเป็นวรรณะของสี ได้แก่ วรรณะร้อน วรรณะเย็น รวมถึงรูปร่างรูปทรงที่มีความหลากหลายที่สามารถแสดงออกในงานศิลปะได้
- ครูให้นักเรียนจัดกลุ่ม 3-4 คน ร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดเป็นชิ้นงานที่สะท้อนวัฒนธรรมที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และตั้งชื่อชิ้นผลงานนั้นๆ

ขั้นที่ 3 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์

- ครูให้นักเรียนร่วมกันจัดนิทรรศการแสดงผลงาน โดยเชิญนักเรียนและผู้ปกครองเข้าร่วมชมนิทรรศการ

ขั้นที่ 4 การทบทวนเพื่อสะท้อนคิด

- ครูให้นักเรียนแต่ละคนพิจารณาว่าจากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีจุดใดบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือยังมีข้อสงสัย ถ้ามีครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ
- นักเรียนร่วมกันประเมินตนเองและประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือในการเข้าทำกิจกรรมและการมีมารยาทในการแสดงออกกับวัฒนธรรมที่ต่างจากตน

7. สื่อการเรียนการสอน

- 1 ภาพประกอบที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมในแต่ละศาสนา
- 2 ใบงานบันทึกหรือร่างประเพณีและวัฒนธรรมทั้งของตนเองและของผู้อื่น
- 3 ผลงานที่ได้จากการสร้างสรรค์
- 4 สมุดเซ็นเยี่ยมชมงาน

8. การวัดและประเมินผล

สาระการเรียนรู้	กระบวนการ	เครื่องมือ	คุณลักษณะ
1 การเรียนรู้ความหลากหลายความเชื่อของผู้นับในสังคม	การสำรวจความเป็นตนและผู้อื่น	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ -ใบงาน	ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ
2 การเรียนรู้การปฏิบัติตนต่อผู้ความเชื่อที่แตกต่าง	ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ -ใบงาน	ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง
3 การเรียนรู้การแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากความเชื่อที่แตกต่าง	แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรม	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ -การแสดงผลงาน	ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค
	การทบทวนเพื่อสะท้อนคิด	การทบทวนเพื่อสะท้อนคิด	

แผนจัดการเรียนรู้ : รายวิชา สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี

เวลา : 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. ท 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
ตัวชี้วัด

ป. 4/7 ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นชาติได้อย่าง
สมานฉันท์

ป 4/2 มีมารยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การศึกษาหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่นเพื่อสามารถปฏิบัติตนอยู่ร่วมกัน
ได้อย่างสมานฉันท์

3. คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

1 ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ

2 ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง

3 ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค

4. สารการเรียนรู้พัฒนาธรรม

- 1 การเรียนรู้ความหลากหลายความเชื่อของผู้คนในสังคม
- 2 การเรียนรู้การปฏิบัติตนต่อผู้ความเชื่อที่แตกต่างกัน
- 3 การเรียนรู้การแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากความเชื่อที่แตกต่างกัน

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1 มีความรู้ความเข้าใจหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น
- 2 นำข้อคิดจากการศึกษามาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง
- 3 เห็นคุณค่าความสำคัญของการศึกษาศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น

6. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 การสำรวจความเป็นตนและผู้อื่น

- ครูให้นักเรียนบอกข้อมูลศาสนาที่ตนนับถือหรือความเชื่อที่บรรพบุรุษ พ่อแม่สืบทอดกันมา ในใบงานสำรวจตน
- ให้นักเรียนเขียนชื่อเพื่อสนิทจำนวน 3-5 คนและบอกถึงศาสนาที่เพื่อนนับถือหรือความเชื่อที่สืบทอดต่อกันมา โดยบอกวิธีการได้มาซึ่งคำตอบ เช่น การสังเกต การสอบถาม ผู้อื่น หรือการพูดคุย

ขั้นที่ 2 เปลี่ยนทัศนคติจากองค์ความรู้

- ครูให้นักเรียนจัดกลุ่มค้นคว้าศาสนาและความเชื่อที่คนทั่วไปนับถือหรือสืบทอดต่อกันมา โดยการหาหลักธรรมคำสั่งสอน ข้อปฏิบัติ ข้อห้ามที่ไม่ควรปฏิบัติ โดยสรุปเนื้อหาความหลากหลายทางศาสนาและความเชื่อเป็นอินโฟกราฟิก

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- ครูสนทนาถึงความหลากหลายทางศาสนาและความเชื่อที่ต่างกัน ไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบว่าอะไรดีกว่าหรืออะไรดีด้อยกว่า และครูยกตัวอย่างการปฏิบัติตนต่อผู้มีศาสนาและความเชื่อที่ต่างกันเช่นการรวมโต๊ะอาหารกับศาสนาอิสลาม มารยาทของการเข้าร่วมรับประทานอาหาร หรือการเข้าเยี่ยมเยียนมัสยิดหรือสุเหร่าควรทำอย่างไร และให้

นักเรียนจัดกลุ่มและยกตัวอย่างการเข้าปฏิบัติตนต่อผู้มีศาสนาและความเชื่อที่ต่างกันใน
ในงาน

- ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกันหาแนวทางในการลดปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติวิธี

ขั้นที่ 4 การทบทวนเพื่อสร้างสังคมที่ดี

- ครูให้นักเรียนแต่ละคนพิจารณาว่าจากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีจุดใดบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือยังมีข้อสงสัย ถ้ามีครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ
- นักเรียนร่วมกันประเมินตนเองและประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนำถือและการมีมารยาทของการเป็นศาสนิกชนที่กำหนด

7. สื่อการเรียนการสอน

1 หนังสือและสื่อการสอนเรื่องศาสนา

2 ใบงานกิจกรรม

8. การวัดและประเมินผล

สาระการเรียนรู้	กระบวนการ	เครื่องมือ	คุณลักษณะ
1 การเรียนรู้ความหลากหลายความเชื่อของผู้นับในสังคม	การสำรวจความเป็นตนและผู้อื่น	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ -ใบงาน	ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ
2 การเรียนรู้การปฏิบัติตนต่อผู้ความเชื่อที่แตกต่าง	ปรับทัศนคติจากองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ -ใบงาน	ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง
3 การเรียนรู้การแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากความเชื่อที่ต่าง	แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรม	- แบบประเมินคุณลักษณะฯ -นำเสนองาน	ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาค
	การทบทวนเพื่อสะท้อนคิด	การทบทวนเพื่อสะท้อนคิด	

7. แบบวัดและประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม

การวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ใช้แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีลักษณะแบบมาตรวัดรูปรีด (Scoring rubrics) โดยแบ่งเกณฑ์เป็น 4 ระดับ กำหนดคะแนนดังนี้ ระดับ 0 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับไม่ผ่าน ระดับ 1 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับผ่าน ระดับ 2 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี และระดับ 3 หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยกำหนดเกณฑ์ผ่านการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม อยู่ทีระดับ 1 ขึ้นไป ทั้งนี้ องค์ประกอบของการวัดคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย

1) ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ (Know cultural plurality) หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่แสดงออกถึงความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตระหนักรู้ในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่น และภาคภูมิใจวัฒนธรรมตนเองแต่ไม่ได้หลงวัฒนธรรมตนเอง หรือการมีสติ โดยมีพฤติกรรมการแสดงออก ดังนี้

1.1) ความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural tolerance) เป็นการแสดงออกถึงการยอมรับร่วมกลุ่มกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายผู้อื่นทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และแสดงความเป็นมิตร

1.2) ความตระหนักรู้ในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่น (Cultural awareness) เป็นการแสดงออกถึงการแสวงหาความรู้ทั้งความเป็นอัตลักษณ์วัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น และสามารถยกตัวอย่างได้

1.3) ความภาคภูมิใจวัฒนธรรมตนเองแต่ไม่ได้หลงวัฒนธรรมตนเอง (Cultural impostion) เป็นการแสดงออกถึงการนำเสนอความเป็นอัตลักษณ์วัฒนธรรมของตนเองด้วยความภูมิใจ แต่ไม่บังคับผู้อื่นเป็นแบบวัฒนธรรมของตนเอง

2) ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง (Understand cultural diversity) หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่แสดงออกถึงการปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง การเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์วัฒนธรรมของตนเอง โดยมีพฤติกรรมการแสดงออก ดังนี้

2.1) การปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมตนเอง (Cultural unprejudice) เป็นการแสดงออกถึงการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นหรือข้อมูลของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและนำข้อมูลมาใช้ในการคัดเลือกหรือวิเคราะห์เพื่อใช้ในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

2.2) การเห็นคุณค่าความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural valueable) เป็นการแสดงออกถึงความสามารถเชื่อมโยงและมองเห็นความหลากหลายวัฒนธรรมที่มีอยู่รอบตัวและนำเสนอข้อมูลที่ประทับใจในวัฒนธรรมผู้อื่นได้

2.3) การเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์วัฒนธรรมของตนเอง (Cultural preservation) เป็นการแสดงออกถึงการนำเสนอการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนกิจกรรมกับวัฒนธรรมของผู้อื่นและนำเสนอวิธีการสืบสานวัฒนธรรมของตนเอง

3) ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอภาคกัน (Respect culture equality) หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่แสดงออกถึงการคำนึงถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางวัฒนธรรม การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมทางวัฒนธรรม และการรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาทางวัฒนธรรมได้อย่างสันติ โดยมีพฤติกรรมการแสดงออก ดังนี้

3.1) การคำนึงถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกัน (Cultural empathy) เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจหรือความไม่เสมอภาคหรือความไม่เท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และยอมที่จะยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ

3.2) การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม (Cultural participant) เป็นการแสดงออกถึงความสามารถวางตัวถูกต้องตามกาลเทศะอย่างสุภาพเป็นมิตรทั้งภาษาพูดและภาษากายต่อผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากตนเอง ในสถานการณ์ทางวัฒนธรรม

3.3) การรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาได้อย่างสันติ (Cultural compromise) เป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการตัวอย่างความขัดแย้งทางวัฒนธรรม และตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยไม่เกิดผลกระทบในทางลบแก่ตนเองและผู้อื่น

เลขที่	คุณลักษณะความเป็นผู้.....												รวม ทั้งหมด	ค่าเฉลี่ย ระดับ คุณลักษณะ
														
	0	1	2	3	0	1	2	3	0	1	2	3		
25													15	15÷9
26														
27														
28														
29														
30														
31														
32														
33														
34														
35														
36														
37														
38														
39														
40														
41														
42														
43														
44														
45														
รวมทั้งหมด														
ค่าเฉลี่ย														
ระดับ คุณลักษณะ														

- 3 หมายถึง ดีมาก
- 2 หมายถึง ดี
- 1 หมายถึง พอใช้
- 0 หมายถึง ปรับปรุง

ข้อคิดเห็นของผู้สังเกต

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

ครั้งที่.....วันที่.....

คำอธิบาย

วิธีการวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ความเป็นผู้พลักษ์ณ์
สำหรับการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบท
สังคมไทย

คำชี้แจง: เกณฑ์การวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม: ความเป็นผู้พลักษ์ณ์ ฉบับนี้ เป็นแบบ
สังเกตพฤติกรรมบ่งชี้ของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ในบริบทสังคมไทย
ขณะปฏิบัติการกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย

1. ความอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมอดกลั้น
2. ความตระหนักภูมิวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น
3. ความภาคภูมิใจแต่ไม่หลงวัฒนธรรมของตนเอง

คำอธิบายพฤติกรรมบ่งชี้ความเป็นผู้พลักษ์ณ์

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
ความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรม	การแสดงออกถึงการยอมรับร่วมกลุ่มกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายผู้อื่น ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และแสดงออกถึงความเป็นมิตรกับเพื่อนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม
ความตระหนักภูมิวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น	การแสดงออกถึงการแสวงหาความรู้ทั้งลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น และสามารถยกตัวอย่างได้
ความภาคภูมิใจตนเองแต่ไม่หลงวัฒนธรรมของตนเอง	การแสดงออกถึงการนำเสนอลักษณะเฉพาะวัฒนธรรมของตนเองด้วยความภูมิใจแต่ไม่บังคับผู้อื่นให้เป็นแบบวัฒนธรรมของตนเอง

คำอธิบาย

วิธีการวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง
สำหรับการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบท
สังคมไทย

คำชี้แจง: เกณฑ์การวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม: ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง ฉบับนี้ เป็น
แบบสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้ของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ในบริบท
สังคมไทย ขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย

1. การปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง
2. การเห็นคุณค่าในความต่างทางวัฒนธรรม
3. การเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเอง

คำอธิบายพฤติกรรมบ่งชี้ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
การปราศจากอคติต่อความแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง	การแสดงออกถึงการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นหรือข้อมูลของผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม และนำข้อมูลมาใช้ในการคัดเลือกหรือวิเคราะห์เพื่อใช้ในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
การเห็นคุณค่าในความต่างทางวัฒนธรรม	การแสดงออกถึงความสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และมองเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่รอบตัว และนำเสนอข้อมูลที่ประทับใจในวัฒนธรรมของผู้อื่นได้
การเข้าใจสังคมโลกคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเอง	การแสดงออกถึงการนำเสนอการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนกิจกรรมกับวัฒนธรรมของผู้อื่นและนำเสนอวิธีการสืบสานวัฒนธรรมของตนเอง

เกณฑ์การวัดและประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม : ความเป็นผู้เข้าใจความต่าง

พฤติกรรมการ ประเมิน	ระดับคะแนน				น้ำหนัก
	0	1	2	3	
ปราศจากอคติ ต่อความ แตกต่างจาก วัฒนธรรมของ ตนเอง	ในระหว่างทำ กิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียน แสดงออกถึงการ ไม่เปิดใจรับฟัง ความคิดเห็นของ ผู้อื่นที่มีความ แตกต่างทาง วัฒนธรรมของ ตนเอง	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงออก ถึงการรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่นที่มี ความแตกต่างทาง วัฒนธรรมแต่เลือก ข้อมูลเข้าข้างพวก เดียวกับวัฒนธรรม ของตนเอง	ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้นักเรียนแสดงออก ถึงการรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่นที่มีความ แตกต่างทางวัฒนธรรม และนำข้อมูลมาใช้ในการ ตัดสินใจบ้าง	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนเปิดใจรับ ฟังความคิดเห็น หรือข้อมูลของผู้อื่น ที่มีความแตกต่าง ทางวัฒนธรรม และ นำข้อมูลมาใช้ในการ การคัดเลือกหรือ วิเคราะห์เพื่อใช้ใน การตัดสินใจอย่างมี เหตุผล	3
เห็นคุณค่าใน ความต่างทาง วัฒนธรรม	ในระหว่างทำ กิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนไม่ สนใจหาความ เชื่อมโยง ความสัมพันธ์ทั้ง วัฒนธรรมของ ตนเองและ วัฒนธรรมของ ผู้อื่น	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียน กระตือรือร้นที่จะหา ความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ความ หลากหลายทาง วัฒนธรรมที่มีอยู่ รอบตัว แต่ยังคง เห็นคุณค่า วัฒนธรรมของ ตนเองเพียงด้าน เดียว	ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนสามารถหา ความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ และ มองเห็นคุณค่าของความ หลากหลายทาง วัฒนธรรมอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น รอบตัว	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถ เชื่อมโยง ความสัมพันธ์ และ มองเห็นคุณค่า ความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมที่มี อยู่รอบตัว และ สามารถนำเสนอ ข้อมูลที่ประทับใจ ในวัฒนธรรมของ ผู้อื่นได้	3

เข้าใจสังคมโลก คงไว้ซึ่ง วัฒนธรรมของ ตนเอง	ในระหว่างทำ กิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียน ปฏิบัติที่จะร่วม แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ ทางวัฒนธรรม ของตนเองและ แสดงการ ต่อต้าน วัฒนธรรมผู้อื่น ทุกกิจกรรม	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนปฏิบัติที่จะ ร่วมแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ทาง วัฒนธรรมของ ตนเอง แต่สามารถ ชี้แจงเหตุผลที่จะ เลี้ยงหรือเลือกทำ บางกิจกรรม	ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนไม่ปฏิบัติที่ จะร่วมแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ที่แตกต่าง วัฒนธรรมของตนเอง และ หลงไปกับวัฒนธรรมของ ผู้อื่น	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนนำเสนอ การเข้าร่วม แลกเปลี่ยนกิจกรรม กับวัฒนธรรมของ ผู้อื่นและนำเสนอ วิธีการสืบสาน วัฒนธรรมของ ตนเอง	3
---	--	--	--	--	---

คำอธิบาย

วิธีการวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน
สำหรับการจัดการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบท
สังคมไทย

คำชี้แจง: เกณฑ์การวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน
ฉบับนี้ เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้ของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา ใน
บริบทสังคมไทย ขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย

1. การคำนึงถึงความเสมอภาค
2. การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม
3. การรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาอย่างสันติ

คำอธิบายพฤติกรรมบ่งชี้ความเป็นผู้รู้พหุลักษณะ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
การคำนึงถึงความเสมอภาค	การแสดงออกถึงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจถึงความไม่เสมอภาคหรือความไม่เท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ
การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม	การแสดงออกถึงความสามารถในการวางตัวถูกต้องตามกาลเทศะ อย่างสุภาพเป็นมิตรทั้งภาษาพูดและภาษากายต่อผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากตนเอง
การรู้จักประนีประนอมแก้ปัญหาอย่างสันติ	การแสดงออกถึงความสามารถอธิบาย สาเหตุและยกตัวอย่างความขัดแย้งทางวัฒนธรรม สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยไม่เกิดผลกระทบในทางลบแก่ตนเองและผู้อื่น

เกณฑ์การวัดและประเมินผลคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม : ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่างเสมอกัน

พฤติกรรมการ ประเมิน	ระดับคะแนน				น้ำหนัก
	0	1	2	3	
คำนึงถึงความ เสมอภาค	ในระหว่างทำ กิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียน แสดงพฤติกรรม เขาเปรียบผู้อื่นที่ มีวัฒนธรรม แตกต่างจาก วัฒนธรรมของ ตนเอง	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนไม่แสดง พฤติกรรมเขา เปรียบผู้อื่นที่มี วัฒนธรรมแตกต่าง จากวัฒนธรรมของ ตนเอง	ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนแสดง ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจถึง ความไม่เสมอภาคหรือ ความไม่เท่าเทียมกันทาง วัฒนธรรมในสถานการณ์ ที่เกิดขึ้น	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดง ความรู้สึกเห็นอก เห็นใจผู้ที่มีความ ต่างทางวัฒนธรรม ถึงความไม่เสมอ ภาคหรือความไม่ เท่าเทียมกันทาง วัฒนธรรมใน สถานการณ์ที่ เกิดขึ้น และยื่นมือ เข้าไปช่วยเหลือ	3
ปฏิบัติตัวอย่าง เหมาะสม	ในระหว่างทำ กิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียน แสดงปฏิกิริยา ต่อต้านชัดเจน หรือินทาลับ หลังหรือใส่ร้าย ป้ายสีผู้อื่นที่มี วัฒนธรรม แตกต่างจาก วัฒนธรรมของ ตนเอง	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนแสดงออก ถึงความไม่พอใจ อย่างรุนแรงต่อ ผู้อื่นที่มีวัฒนธรรม แตกต่างจากตนเอง แต่ไม่ทำร้ายผู้อื่นที่ มีวัฒนธรรม แตกต่างจากตนเอง ทั้งภาษาพูดและ ภาษากาย	ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนควบคุม อารมณ์โดยไม่แสดงออก ถึงความไม่พอใจด้วย ภาษาพูดและภาษากาย	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถใน การวางตัวถูกต้อง ตามกาลเทศะ อย่างสุภาพเป็น มิตรทั้งภาษาพูด และภาษากายต่อ ผู้อื่นที่มีวัฒนธรรม แตกต่างจากตนเอง	3

รู้จัก ประนีประนอม แก้ปัญหาอย่าง สันติ	ในระหว่างทำ กิจกรรมการ เรียนรู้ นักเรียนไม่ สนใจที่จะหาวิธี แก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นจากความ ขัดแย้งทาง วัฒนธรรมที่ เกิดขึ้น	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียน กระตือรือร้นหาวิธี แก้ปัญหาเกิดขึ้น จากความขัดแย้ง ทางวัฒนธรรมแต่ เลือกวิธีที่จะปกป้อง พวกพ้องตนเอง	ในระหว่างทำกิจกรรมการ เรียนนักเรียนสามารถ อธิบายสาเหตุความ ขัดแย้งทางวัฒนธรรมแต่ ไม่สามารถเลือกวิธีใดวิธี หนึ่งมาใช้แก้ปัญหาได้	ในระหว่างทำ กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียน ความสามารถ อธิบาย สาเหตุและ ยกตัวอย่างความ ขัดแย้งทาง วัฒนธรรม สามารถ ตัดสินใจเลือก วิธีการแก้ปัญหา โดยไม่เกิด ผลกระทบในทาง ลบแก่ตนเองและ ผู้อื่น	3
---	--	---	--	--	---

ระดับคุณลักษณะ

การประเมินพฤติกรรมการประเมินคุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม: ความเป็นผู้เคารพความต่างอย่าง
เสมอภาค

$2.25 < \bar{X} \leq 3.00$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดีเยี่ยม

$1.50 < \bar{X} \leq 2.24$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี

$0.75 < \bar{X} \leq 1.49$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับผ่าน

$0.00 < \bar{X} \leq 0.74$ หมายถึง ความเป็นพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับไม่ผ่าน

วิธีการสังเกต บันทึกลง และประเมินพฤติกรรมบ่งชี้

1. ให้ผู้สังเกต สังเกตพฤติกรรมขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบพัฒนา
วัฒนธรรมศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในบริบทสังคมไทย
2. การสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรม ระดับคุณลักษณะ ถ้า
สังเกตเห็นว่าผู้เรียนแสดงพฤติกรรมบ่งชี้ได้ก็ตามที่กำหนดไว้ในแบบสังเกต ให้บันทึกระดับ
คะแนนลงในตารางการสังเกตพฤติกรรมให้ตรงกับความเป็นจริง
3. เมื่อสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้เสร็จสิ้นแต่ละครั้งให้ผู้สังเกตรวมคะแนนคุณลักษณะความเป็นพหุ
วัฒนธรรม ตามความเป็นจริง
4. ให้ผู้สังเกตเขียนความคิดเห็นของผู้สังเกตทุกครั้งในการสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะ
ความเป็นพหุวัฒนธรรม ในช่องความคิดเห็นของผู้สังเกต

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

ปริญดา พิมานแมน

วัน เดือน ปี เกิด

31 มกราคม 2519

สถานที่เกิด

กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

78 ถนนสมัชชาอาณาจักร ตำบลบางนา

อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

ผู้อำนวยการโรงเรียนพิมานวิทย์นราธิวาส

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2536

ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต

จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. 2541

ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

จาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พ.ศ. 2560

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ